

การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถ
ในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ในปี พ.ศ. 2555

นางสาวจิตาภา สุวรรณฤกษ์

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-1920-5

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ORGANIZING NON-FORMAL EDUCATION FOR ENHANCING SELF-DIRECTED
LEARNING CAPABILITIES OF THE THAI PEOPLE IN THE YEAR OF 2555 B.E.

Miss Jidapa Suwannarurk

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy in Non –Formal Education

Department of Non-formal Education

Chulalongkorn University

Academic year 2002

ISBN 974-17-1920-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ในปี พ.ศ. 2555
โดย	นางสาวจิตาภา สุวรรณฤกษ์
สาขาวิชา	การศึกษานอกระบบโรงเรียน
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวคนธ์ สุดสวาสดิ์

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็น ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาคุยฎีบัณฑิต

.....กณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ สินลารัตน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ อุ่นตา นพคุณ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวคนธ์ สุดสวาสดิ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เกียรติวรรณ อมาตยกุล)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.คิริบูล จงวุฒิเวศย์)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นางสาวจิตา สุวรรณฤกษ์ : การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ในปี พ.ศ. 2555 (ORGANIZING NON-FORMAL EDUCATION FOR ENHANCING SELF-DIRECTED LEARNING CAPABILITIES OF THE THAI PEOPLE IN THE YEAR OF 2555 B.E.) อาจารย์ที่ปรึกษา : ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล,รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวคนธ์ สุดสวัสดิ์ ,347 หน้า. ISBN 974-17-1920-5

การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนและแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในอนาคต เพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ผลการวิจัยได้คุณลักษณะความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน โดยใช้เครื่องมือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง กับผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จำนวน 9 ท่าน ได้องค์ประกอบที่จำเป็น 14 ประการ คือ 1) ความสามารถในการกำหนดความต้องการการเรียนรู้ของตนเอง 2) ความสามารถในการวางแผนการเรียนรู้ 3) ความสามารถทำให้ตนเกิดแรงจูงใจและควบคุมตนเอง 4) ความสามารถในการกำหนดเป้าหมายในการเรียน 5) ความสามารถในการเลือกวิธีการเรียนและแหล่งการเรียนรู้ 6) มีความรู้และทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน 7) มีความรับผิดชอบในการจัดการตนเอง 8) มีใจเปิดกว้าง 9) ยอมรับตนเองและเห็นคุณค่าของตนเอง 10) ความสามารถในการประเมินผลตนเองได้ 11) มีความคิดสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์ 12) มีความรู้สึกที่ดีต่อความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 13) มีทักษะในการสื่อสาร 14) ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

และการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ในปี พ.ศ.2555 ซึ่งประยุกต์จากแนวคิดของ คาฟฟาเรลลา (Caffarella) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงอนาคต โดยใช้เทคนิคเดลฟาย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เชี่ยวชาญจำนวน 26 ท่าน ที่มีความรู้ ด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และเป็นนักวิชาการ พร้อมทั้งผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความรู้ ประสบการณ์ ทางด้านการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน จำนวน 26 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามที่พัฒนาโดยการถามผู้เชี่ยวชาญ 3 รอบ ข้อมูลที่ได้ วิเคราะห์หามัชยฐาน และค่าพิสัยควอไทล์ ประกอบกับความคิดเห็นจากสารสนเทศากลุ่ม ศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 กลุ่ม

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1.การสร้างพื้นฐานในการวางแผน บริบทภายในองค์กร ความต้องการ บริบทภายนอก การเมือง เศรษฐกิจ การเมือง การสนับสนุนจากบุคคลและองค์กร 2.แนวคิด มาจากการสำรวจความต้องการของผู้เรียน การจัดเวทีชาวบ้าน ประชาคม ทักษะศึกษา คุณงาน การทำวิจัย3.การคัดเลือกและการจัดลำดับความคิด ผู้เรียนเป็นอันดับแรก โดยดูจากสถานการณ์ ความรุนแรง ความต้องการความจำเป็น ความสนใจและผลกระทบกับกลุ่มเป้าหมาย4.การพัฒนาวัตถุประสงค์ ให้สอดคล้องกับคุณลักษณะความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 14 ประการ 5.การจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ ผู้จัด/ผู้สอน ควรมีทักษะ ทักษะคิด ค่านิยมเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีการพัฒนาแผนการเรียนรู้รายบุคคล 6.การสร้างแผนการประเมินผล มีการประเมินทั้งภายในและภายนอก โดยครูและนักวิชาการประเมิน การออกแบบการประเมินควรทำก่อนการจัดโครงการ7.การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะทำงาน โดยผู้บริหาร โครงการ ผู้สอน ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้องหรือผู้แทนชุมชนต่างๆ มีส่วนร่วมในการดำเนินการตามบทบาทและตามสภาพที่เป็นไปได้ 8.การจัดเตรียมงบประมาณและการวางแผนการตลาด แหล่งทุนมาจากทุกภาคทุกส่วนของสังคมรวมทั้งต้องมีการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆเพื่อให้ประชาชนเข้าร่วมโครงการ 9.การสร้างแผนการเรียนการสอนผู้สอนและผู้เรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจ จุดมุ่งหมายและเป้าหมายของการเรียนรู้ เพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายและเป้าหมายของหลักสูตร 10.การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและการประสานงาน คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเป็นสิ่งสำคัญเพราะช่วยเป็นสื่อสำหรับช่วยเปลี่ยนความคิดและการกระจายความคิดให้ไปสู่โลกกว้าง และเป็นการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สอนกับ ผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนที่มีความสนใจตรงกัน 11.การรายงานการประเมินผลโครงการควรทำหลังจากเสร็จ โครงการทันทีทั้งนี้เพื่อเป็นการ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผล การดำเนินโครงการเพื่อแก้ไขปรับปรุง และชี้แนะแต่ละโครงการให้เป็นไปตามความประสงค์

ภาควิชา	การศึกษานอกระบบโรงเรียน	ลายมือชื่อนิติดี.....
สาขาวิชา	การศึกษานอกระบบโรงเรียน	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา	2545	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

##4184903827 : MAJOR NON-FORMAL EDUCATION

KEY WORDS : NON-FORMAL EDUCATION / SELF-DIRECTED LEARNING CAPABILITIES.

JIDAPA SUWANNARURK : ORGANIZING NON-FORMAL EDUCATION FOR ENHANCING SELF-DIRECTED
LEARNING CAPABILITIES OF THE THAI PEOPLE IN THE YEAR OF 2555 B.E.THESIS ADVISORS : PROF.
RATANA PHUMPHAISAL, Ph.D. ASSOC. PROF. SAOVAKON SUDSAWASD, Ph.D., 347 PP.
ISBN 974 –17-1920-5

The main purposes of this research are to study desirable characteristics of self-directed learning capabilities of people; and were proper means of organizing non-formal education provision in the future for enhancing self –directed learning capabilities.

According to the research findings , using a experts’ semi-structure interview as the main instrument , there are 14 essential factors of the characteristics of self-directed learning capabilities as follow 1) Be able to set up the need 2) Be able to plan 3) Be able to generate motivation and self -monitoring 4) Be able to set up learning goals 5) Be able to choose appropriate learning methods and learning resource centers. 6) Ability knowledge and basic skills in listening, speaking, reading and writing.7) Have self responsibility 8) Be able to open to new learning opportunities 9) Have self acceptance and self esteem 10) Be able to evaluate self-learning 11) Have creative and critical thinking 12) Have positive belief toward self-directed learning capabilities 13) Have Communicative skill 14) Be able to learn with others

Provision of organizing non-formal education for enhancing self-directed learning capabilities of the people conducted in B.E.2555 has applied Caffarella’s viewpoint which has been regarded as future research using Delphi Technique. The sample comprises 26 experts in self-directed learning who fully have knowledge and experiences in conduct non-formal education programs. Instruments used in this study are questionnaires developed by asking the experts three times. Data obtained are used to analyze and calculate median, focus group discussion from 3 local groups working at non-formal Education Center in Bangkok Metropolitan.

The research finding are concluded as follows: 1.Establishing basic for planing process: Thais includes internal and external factors, target groups’ need, politics, economics, and supports from various people and organizations. 2.Identifying program ideas: Ideas are acquired from the survey of learner’s need, community forum, communities, excursion and conduction research. 3.Sorting and prioritizing: Ideas obtained are prioritized by learners by consideration situation, violence, necessities, interests and impacts on target groups concerned. 4.Developing program objectives: Objective must be developed consistently with 14 characteristics of self-directed learning capabilities. 5.Preparing for the transfer of learning: Providers/teachers should have proper skills, attitudes and values concerning self-directed learning. Plans for learning contact are developed as well. 6.Formulation evaluation plans: Internal and external evaluation are designed and conducted by teachers and evaluators before learning the project. 7.Determining format and staff: contain roles of the project staff and determined by administrators. Teacher, learners and people concerned or community representatives take part in implementing the project according to their roles and feasible condition. 8.Preparing budgets and marketing plans; Sources of fund come from all regions and parts of the society. In order to persuade more people to participate in the project, various forms of public relations must be implemented. 9.Designing instructional plans: Teacher and learners must have knowledge and understand objectives and roles of the curriculum. 10. Coordinating facilities and on-site events: Computer and Internet presently play crucial roles because they can be worldwide changed and spread one’s ideas. In addition, it effectively promotes mutual learning between teachers and learners; and among learners whose interest are the same. 11.Communicating the value of the program: Evaluation reports should be conducted right away after project completion. It is a tool for monitoring, following, and auditing, with the main purpose of improving and giving advise to the project as previously planned.

Department/Program	Non-Formal Education	Student’s signature.....
Field of study	Non-Formal Education	Advisor’s signature.....
Academic year	2002	Co-advisor’s signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลือ และการสนับสนุน ในการให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนกำลังใจอย่างดียิ่งจาก ศาสตราจารย์ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล และรองศาสตราจารย์ ดร.เสาวคนธ์ ตูดสวัสดิ์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ อุ่นตา นพคุณ ที่รับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.เกียรติวรรณ อมาตยกุล รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และอาจารย์ ดร.ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์ ที่รับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ตรวจสอบเครื่องมือ และตอบแบบสอบถาม 3 รอบ รวมถึง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนเขตราชเทวี ลาดพร้าว ดอนเมือง ครูประจำกลุ่ม และครูอาสาทุกท่าน ซึ่งมี ส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้ โดยได้รับข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพยิ่ง ตลอดจนกำลังใจจาก อาจารย์ ดร.ชิตชงศ์ ส.นันทนาเนตร ผ.ศ.ดร.ชัยฤทธิ์ โพธิ์สุวรรณ ร.ศ.ดร.ผ่องพรรณ ตริยมงคลกุล รศ.ดร.วิกร ตันทงทงโข รศ.ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์ รศ. นิตยา เงินประเสริฐศรี อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ คุรงคเดช(ถึงแก่กรรม) ดร.เจดศักดิ์ ชุมนุ้ม (ถึงแก่กรรม) คุณรัชณี ธงไชย ดร.ชัยยศ อิมสุวรรณ รศ.ดร.ทวี นาคบุตร รศ.ทองปลิว ชมชื่น และดร.อมรวิรัช นาคทรพร

ขอกราบขอบคุณและขอบคุณ ดร.จำเนียร วรรัตนชัยพันธ์ สถาบันสิ่งแวดล้อมไทยและน้องๆจากฝ่าย กิจกรรมภาคสนาม (น้องแอร์ น้องตุ๊ก น้องอ้อยและน้องเบญจมาศ)

ขอขอบคุณที่ปรึกษาเอกกคน.รุ่น1 ดร.ยิ่ง ดร.พรทิพย์ ที่ภัทรพล พี่อ้อย(อุคม) พี่สาลิพันธ์ และพี่พงศ์ ธร-น้องใหญ่ (ป.เอกรุ่น2) และพี่ประจวบ(ป.เอกรุ่น 3)

ขอขอบคุณผู้มีอุปการะคุณช่วยเหลือ น้ำคูลย์-น้ำมาเรียม สามารถ พี่เล็ก (นภาพร) น้ำวาณี -น้ำประจวบ โพธิ์ถาวร และพี่บุญชัย(รศ.สุรินทร์ ขนาศักดิ์และครอบครัว) หัวหน้าภาควิชาสถิติ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และคุณน้ำธำรงค์ ประกอบบุญ รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ บุณ(วิบูลย์ วงศ์จริยกุล) น้องอ้อย สถาบันราชภัฏสวนดุสิต และDIDI ANADA GRORII

ขอขอบพระคุณและขอบคุณ อาจารย์วิญญา พัฒนพงษ์ รองอธิการบดี ฝ่ายวิชาการ สถาบันราชภัฏพระ นคร อาจารย์เขาวัว พัฒนพงษ์ อาจารย์วิรัช อาจารย์ศิริพันธ์ มีผดุง และลูกศิษย์ทุกคน

ขอขอบคุณที่น้องที่ใจกำลังใจมาโดยตลอด น้องนิล พ.ท.ปราโมทย์-ชลิดา จันทมิพ คุณโหน่ง น้องเล็ง ตี๋ (ลักขณา มะลิวัลย์) พี่ดา (คารณิ) ต้อย (อมรรัตน์) พี่เยา (คุณเขาวัว นาคะตะ) พี่แดน(คุณพรเพ็ญ ลินุตพงษ์)และ หลานๆ น้ำแดน พี่อิม พี่โสม น้างาม น้องดวงแก้ว(เสือดาว) น้องอ้อม(ภูมิหทัย) และน้องกึ่ง(ชวนพิศ)

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่สนับสนุนเงินทุนบางส่วนเพื่อการวิจัย
ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัย ขออุทิศความดีและประโยชน์ที่มีอยู่ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้แก่ คุณแม่ (ภารดี สุวรรณ ฤกษ์) ที่ให้การศึกษารัก ความเอาใจใส่ และเลี้ยงดูเป็นอย่างดี ตลอดจนครูอาจารย์ทุกท่านที่ทำให้ผู้วิจัยมี ความเจริญก้าวหน้าทางสติปัญญาจนถึงทุกวันนี้ รวมทั้งขอขอบคุณตัวเอง ที่อดทนมีลมหายใจในการทำ วิทยานิพนธ์เล่มนี้จนเสร็จ

จิตภา สุวรรณฤกษ์

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
สารบัญแผนภาพ.....	ฏ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	8
ขอบเขตการวิจัย.....	8
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
บทที่ 2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน	
1.1 ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	12
1.2 ลักษณะและประเภทของการศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	13
1.2.1 ลักษณะของการศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	13
1.2.2 ประเภทของการศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	15
1.2.3 หน่วยงานที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	17
1.2.4 การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในศตวรรษที่21.....	21
ตอนที่ 2 การวางแผนและหลักการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน	
2.1 ความหมาย การวางแผนการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	25
2.1.1 ความหมายของการวางแผน.....	25
2.1.2 หลักสำคัญในการวางแผนการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	26
2.1.3 หลักการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	28
ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	
3.1 ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	38

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.2 ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	39
3.3 ความสำคัญในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	44
3.4 ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	45
3.5 ลักษณะการจัดการเรียนการสอน.....	47
3.6 ความเป็นอิสระด้วยการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	48
3.7 ทางเลือกสำหรับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	48
3.8 รูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	49
3.9 การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	50
3.10 บทบาทผู้สอนกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	51
3.11 บทบาทของผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	51
ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	53
ตอนที่ 5 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	57
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	
ขั้นตอนการวิจัย.....	59
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
เครื่องมือในการเก็บข้อมูล.....	65
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เรื่อง คำนิยาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	71
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยเทคนิคเคลฟาย.....	79
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เนื้อหา เรื่องการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยการสนทนากลุ่ม.....	141
บทที่ 5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	159

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

สรุปผลการวิจัย.....	159
อภิปรายผล.....	178
ข้อเสนอแนะ.....	186
รายการอ้างอิง.....	188
ภาคผนวก.....	197
ก แบบสัมภาษณ์คำถามและคุณลักษณะของความสามารถ ในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	198
ข สูตรที่ใช้คำนวณในการวิจัย.....	199
ค แบบสอบถามรอบที่ 1,2,3.....	202
ง ความถี่ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามรอบที่ 2,3.....	273
จ ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามรอบที่ 2,3.....	300
ฉ ผลการวิเคราะห์ผู้กำหนดเกณฑ์ในการจัดลำดับความคิด ในแบบสอบถามรอบที่ 2.....	324
ช เหตุผลของผู้เชี่ยวชาญที่แสดงกำกับรายชื่อ.....	325
ซ แนวทางการสนทนากลุ่ม.....	329
ณ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ช่วยนักวิจัย.....	338
ประวัติผู้วิจัย.....	347

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1	การวิเคราะห์เอกสารจากนักการศึกษาและแผนการศึกษาแห่งชาติ เรื่องคุณลักษณะของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	43
2	การวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของประชาชนที่สามารถ เรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	78
3	ผลการวิเคราะห์ข้อความเกี่ยวกับการสร้างพื้นฐานในการวางแผน	
	ส่วนที่ 1 ปัจจัยภายใน.....	81
4	ส่วนที่ 2 ปัจจัยภายนอก.....	83
5	ส่วนที่ 3. แนวทางการสนับสนุนจากบุคคล องค์กร และบุคคลและองค์กร.....	85
6	ส่วนที่ 4 แนวทางในการสร้างโครงสร้างองค์กร.....	92
7	ส่วนที่ 5 การสนับสนุนวัฒนธรรมภายในองค์กร.....	96
8	ผลการวิเคราะห์ข้อความเกี่ยวกับการกำหนดแนวคิดของโครงการ.....	97
9	ผลการวิเคราะห์ข้อความเกี่ยวกับการคัดเลือกและการจัดลำดับความสำคัญ ของ แนวคิด	
	ส่วนที่ 1 ผู้กำหนดเกณฑ์ในการจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด.....	99
10	ส่วนที่ 2 เกณฑ์ในการจัดลำดับแนวคิด.....	101
11	ส่วนที่ 3 วิธีการจัดลำดับแนวคิด.....	102
12	ผลการวิเคราะห์ข้อความเกี่ยวกับการพัฒนาวัตถุประสงค์.....	104
13	ผลการวิเคราะห์ข้อความเกี่ยวกับการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้	
	ส่วนที่ 1 แนวทางการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้.....	108
14	ส่วนที่ 2 กลยุทธ์ในการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้	
	ก่อนจัดทำโครงการ	110
15	ระหว่างโครงการ.....	113
16	หลังโครงการ.....	115
17	ผลการวิเคราะห์ข้อความเกี่ยวกับการสร้างแผนการประเมินผล.....	116
18	ผลการวิเคราะห์ข้อความเกี่ยวกับการกำหนดบทบาทและหน้าที่ ของคณะผู้จัดโครงการ.....	120
19	ผลการวิเคราะห์ข้อความเกี่ยวกับการจัดเตรียมงบประมาณ และการวางแผนการตลาด	

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตาราง		
	ส่วนที่ 1 แหล่งที่มาของรายได้.....	122
20	ส่วนที่ 2 การวางแผนการประชาสัมพันธ์.....	124
21	ส่วนที่ 3 วิธีการประชาสัมพันธ์.....	125
22	ส่วนที่ 4 จุดเด่นในการประชาสัมพันธ์.....	127
23	ผลการวิเคราะห์ข้อความเกี่ยวกับการสร้างแผนการเรียนการสอน.....	129
24	ผลการวิเคราะห์ข้อความเกี่ยวกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และการประสานงาน.....	132
25	ผลการวิเคราะห์ข้อความเกี่ยวกับการรายงานการประเมินผลโครงการ ส่วนที่ 1 องค์ประกอบในการเขียนรายงาน.....	136
26	ส่วนที่ 2 การเสนอรายงานกับบุคคลและองค์กร.....	138
27	ส่วนที่ 3 เวลาและความเหมาะสมในการเสนอรายงาน.....	140

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่

1. กรอบแนวคิดในการวิจัย.....58
2. การสรุปกระบวนการการศึกษาวิจัย.....71
3. การสรุปแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนเพื่อเพิ่ม
ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....177

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่

- 1 กระบวนการวางแผนการจัดโปรแกรมสำหรับผู้ใหญ่รูปแบบปฏิสัมพันธ์.....32

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ท่ามกลางกระแสความเจริญเติบโตและรุดหน้าทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ รวมทั้งความสามารถในการประกอบการตลอดจนมาตรฐานการครองชีพสูงขึ้นของประชาชนไทยส่วนหนึ่ง ทำให้ทุกฝ่ายเกิดความประมาทและเพิกเฉยต่อปัญหา ซึ่งเป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อสังคมไทยในอนาคต จึงได้มีผู้สังเกตเห็นการณ์ไกลพยายามชี้ให้เห็นถึงภาวะวิกฤตที่เห็นได้ชัด ได้แก่ ภาวะวิกฤตด้านการกระจายรายได้ ด้านความยากจน ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านความแออัดของการจราจรและการอาศัยอยู่ในเมืองรวมทั้งด้านของเสียและสารพิษ ซึ่งภาวะวิกฤตเหล่านี้ หากไม่ได้รับการแก้ไขป้องกันอย่างเพียงพอและทันเหตุการณ์ ก็จะนำมาซึ่งความทุกข์และความเดือดร้อนนานัปการแก่ประชาชนคนไทยในอนาคต ท่ามกลางภาวะวิกฤตดังกล่าว ภายใต้กระแสคลื่นการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ที่ถาโถมกระทบสังคมโลกและสังคมไทยอย่างรุนแรง การศึกษา เป็นสิ่งที่สังคมหวังพึ่งพาให้เป็นปัจจัยนำไปสู่การแก้ไขและป้องกันภาวะวิกฤตนานัปการ (โครงการศึกษาไทยยุคโลกาภิวัตน์ ,2539)

ประเทศที่มีระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับสูง เช่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา ฝรั่งเศส และออสเตรเลีย แม้จะเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าทางการศึกษาสูงอยู่แล้ว แต่ก็ยังเห็นว่าการศึกษาต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพราะโลกเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว และมีปัญหาทั้งเก่าและใหม่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในช่วงสิบปีที่ผ่านมาประเทศเหล่านี้มีการปฏิรูปการศึกษาในประเด็นสำคัญที่คล้ายคลึงกันได้แก่ เสริมสร้างความเป็นเลิศและเสมอภาคทางการศึกษา การปฏิรูประบบโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและคุณภาพการเรียนการสอน เสริมสร้างระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับปรับปรุงการจัดการ และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น และส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน นักศึกษา ประชาชน แบบตลอดชีวิต (วิทยากร เชียงกุล ,2541)

วงการศึกษานี้ประเทศไทยได้ก้าวสู่สหัสวรรษพร้อมกับแนวคิดในการปฏิรูปการศึกษา และการมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติปี พ.ศ. 2542 ที่เน้นการพัฒนา คนเป็นสำคัญ และเป็นที่น่ายินดีที่ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาโดยยึดหลักสำคัญ 3 ประการ คือ 1) การศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน 2) การให้สังคมมีส่วนร่วมในจัด

การศึกษา และ3)การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องรวมทั้งเนื้อหาในพระราชบัญญัติยังสะท้อนให้เห็นว่ารัฐให้ความสำคัญต่อการศึกษานอกระบบ ความยืดหยุ่นในด้านรูปแบบและองค์กรที่จัดการศึกษา การเทียบผลการเรียนระหว่างการศึกษาในระบบ และการศึกษานอกระบบ) และการเอื้อในการจัดสรรคลื่นความถี่สื่อตัวนำ และ โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นในการใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาแนวทางเหล่านี้ล้วนแต่ส่งผลดีทางการศึกษา และการเรียนรู้ของประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน (ชิตชงศ์ ศ.นันทนาเนตร,2542)

นอกจากนี้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้สังเคราะห์ปัญหาจากทุกฝ่ายในสังคมและทุกระดับ พบว่าในแง่การพัฒนาคนของประเทศไทยคุณภาพการศึกษาของคนไทยยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เนื่องจากระดับการศึกษาของคนไทยที่มีอายุ 13 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่ร้อยละ 70 อยู่ในระดับประถมศึกษาและต่ำกว่าอีกทั้งระบบการศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ยังไม่ทันการเปลี่ยนแปลง ไม่ได้สร้างคนให้คิดเป็น ทำเป็น และมีคุณธรรม จริยธรรมเท่าที่ควร นำเทคโนโลยีมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ การขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยมาปรับใช้ปัญหาการศึกษาไทย รวมถึงการขาดกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้ไม่สามารถพัฒนาวัตกรรมได้อย่างเหมาะสม ปัญหาดังกล่าวทำให้คนไทยไม่สามารถพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทั้งในทางเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลกระทบต่อทั้งการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศกับการรักษาความผาสุกมั่นคงในสังคม(แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549)

และในปัจจุบันได้มีการสำรวจการใช้เวลาว่างของประชากร (กองสถิติสังคม,2544) พบว่าคนไทยทั่วประเทศ เฉลี่ยอ่านหนังสือวันละ3 นาที ซึ่งนับว่าน้อยและน่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง เพราะการอ่านหนังสือได้ 1 เล่มจะทำให้มีความรู้มากขึ้น เพราะว่าจากข้อมูลมาเป็นข่าวสาร และพัฒนามาเป็นความรู้ ถ้าอ่านหนังสือมากจะเป็นปัญญา รวมทั้งคนทำงานแล้วอ่านหนังสือมากขึ้นจะได้ประโยชน์ (ทักษิณ ชินวัตร,2546)

จะเห็นได้ว่า ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยที่สำคัญ และสิ่งที่ประเทศไทยต้องการไม่ใช่การเตรียม คน เตรียม เทคโนโลยี และเตรียมช่วงชิงคู่แข่งทางการค้าหรือการลงทุนกับต่างประเทศเพื่อการเป็นประเทศแนวหน้าทางเศรษฐกิจแต่อย่างเดียว แต่เราต้องการ คนไทย และ สังคมไทยที่มีความสามารถแข่งขัน ควบคู่ไปกับการมีสติใคร่ครวญผลดีผลเสียของการพัฒนาและความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆที่หลั่งไหลเข้าสู่สังคมไทย ไม่ล้าหลังการพัฒนาจนมองข้ามความสัมพันธ์ที่เกี่ยว

กันระหว่างเศรษฐกิจ ความเป็นปึกแผ่นทางสังคม และความสมบูรณ์ยั่งยืนของสภาพแวดล้อม (อมรรวิษฐ์ นาคกรรพ ,2540:8)

การพัฒนาคน ที่เหมาะสมนั้นจะก่อให้เกิดคนนั้น มีสุขภาพที่แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ ความสามารถในการทำงาน รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ มีความภูมิใจในเอกลักษณ์ของความเป็นไทยและจะทำให้สังคมไทยพัฒนาอย่างยั่งยืน (ประเวศ วะสี,2539)

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ทำให้งานจัดการศึกษานอกโรงเรียนมีกิจกรรมต่างๆที่สามารถส่งเสริมการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้เกิดกระบวนการศึกษาดลอดชีวิตขึ้นมาและระบบที่เหมาะสมที่สุดคือ การศึกษานอกระบบซึ่งมีรากฐานแห่งการพัฒนามาจากการศึกษาผู้ใหญ่ โดยครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่มีอายุ 15 ขวบปีขึ้นไป และกลุ่มเป้าหมายตั้งแต่เด็กก่อนวัยเรียนและเด็กในวัยเรียนที่พลาดโอกาส และการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ ทำให้เกิดแนวคิดว่าจะดำเนินการไปในทิศทางใดเพื่อให้สอดคล้องกับภาวะของสังคม และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งเป็นกฎหมายที่สำคัญ ได้มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมของประชาชน โดยเชื่อมั่นในศักยภาพของประชาชนในการพัฒนาตนเองและสังคม โดยการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ รวมทั้งการจัดการศึกษาต้องเป็นกระบวนการเรียนรู้ต่อเนื่องยาวนาน เพื่อให้มนุษย์สามารถรู้จัก ตั้งรับ ปรับตัว แก้ปัญหาอย่างมีคุณธรรมสามารถเผชิญสถานการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่หลากหลายในช่วงชีวิต

ปัจจุบันรูปแบบในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีความหลากหลาย เช่น การเรียนแบบทางไกล การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การเรียนรู้ในสถานประกอบการ การฝึกอบรมในระยะสั้น ทั้งที่เป็นชั้นเรียน และไม่เป็นชั้นเรียน ซึ่งรูปแบบการศึกษานี้สามารถตอบสนองความต้องการทางการศึกษาและกลุ่มคนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนเป็นอย่างดี อีกทั้งผู้เรียนสามารถดึงความรู้และประสบการณ์จากกระบวนการศึกษาเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้เรียนจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการเรียนรู้เพื่อให้ตนเองสามารถแยกแยะข้อมูลความรู้และได้เรียนรู้สิ่งที่เป็นความต้องการของตนเองอย่างเต็มที่

จากการศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในปัจจุบัน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน,2546) สรุปได้ว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนยังไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง แหล่งการเรียนรู้มีจำนวนจำกัด ไม่กระจายครอบคลุมทุกพื้นที่ รวมทั้งไม่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย ด้านคุณภาพนั้นได้พยายามที่จะจัดให้หลากหลายและสนองความ

ต้องการของกลุ่มเป้าหมาย แต่ก็มีความแตกต่างกันมากทั้งในด้านเพศ อายุ พื้นฐานการศึกษา อาชีพ ความสนใจ จึงเป็นการยากที่จะสนองความต้องการได้ทุกกลุ่ม อีกทั้งยังขาดความต่อเนื่องของกิจกรรม รวมถึงปัญหาด้านบุคลากรของหน่วยงานต่างๆ ที่จัดการศึกษามีปริมาณงานที่ต้องรับภาระกลุ่มเป้าหมายซึ่งมีมากกว่าครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งประเทศ ซึ่งจำนวนบุคลากรยังมีน้อยและไม่ได้สัดส่วนกับกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งยังมีบุคลากรจำนวนมากที่ไม่ได้รับความรู้หรือฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบมาโดยตรงทำให้ไม่เข้าใจปรัชญาและหลักการการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน มีปัญหาการประสานงานและหน่วยงาน เพราะมีหน่วยงานจำนวนมากที่จัดการศึกษา ซึ่งไม่ได้มีการประสานกันทำให้เกิดการจัดการที่ซ้ำซ้อนกัน ปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งหน่วยงานต่างยังเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อย ส่วนใหญ่จะให้ประชาชนเข้ามาเป็นผู้รับบริการเท่านั้น ปัญหาด้านสื่อและเทคโนโลยีซึ่งนำมาใช้ยังไม่กว้างขวางหลากหลาย เนื่องจากคอมพิวเตอร์ เป็นสื่อที่มีราคาแพง ส่วนสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์บางพื้นที่มีปัญหาในเรื่องการรับภาพและเสียงไม่ชัดเจน และปัญหาด้านงบประมาณ ยังมีความจำกัดทำให้ไม่สามารถขยายการจัดการศึกษานอกระบบได้อย่างกว้างขวาง เช่น การจ้างบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และการเดินทางไปจัดการศึกษายังพื้นที่ห่างไกล

ในอดีตการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ไม่ได้เน้นการเรียนรู้จากผู้เรียน แต่จะเน้นการสอนโดยครู ซึ่งต่อมาได้มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาที่ผ่านมา รวมถึงการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพในอนาคต จึงเกิดการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูงสุดเพื่อให้เกิดการพัฒนาลักษณะของคนไทยที่พึงปรารถนานั้น ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ เปรียบเสมือนธงนำหรือหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (คณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543) ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จากการตระหนักถึงความสำคัญของวิธีการเรียนรู้ดังกล่าว ทำให้สถาบันต่างๆ กำหนดให้นักศึกษาต้องศึกษาด้วยตนเอง ไม่ว่าจะเป็นสื่อทางไกล และสื่ออื่นๆ ทั้งนี้ให้วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางในการจัดการศึกษานอกระบบที่อยู่ใกล้ตัวกลุ่มเป้าหมาย สามารถศึกษาได้ทุกโอกาสที่มีความพร้อมและตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย สอดคล้องกลมกลืนกับวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชน รวมถึงการมีกิจกรรมที่ประชาชนมีส่วนร่วมและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ (จิตขงศ์ ส. นันทนาเนตร, 2542) ได้กล่าวว่า ผู้ใหญ่สามารถใช้วิธีการเรียนรู้ได้หลายวิธี แต่วิธีการเรียนรู้ที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ได้แก่ วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-Directed Learning) เนื่องจากวิธีการเรียนรู้นี้เป็นวิธีการที่สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เหมาะสมกับวุฒิภาวะ และประสบการณ์ที่ได้สั่งสมมาของผู้ใหญ่ที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ซึ่งทักษะการเรียนรู้ด้วยระบบการนำตนเองนี้ จะเหมาะสมกับบุคคลได้มีโอกาสในการศึกษามากขึ้น ตาม

ความสนใจและความต้องการของบุคคล บุคคลจะสามารถใช้ทักษะดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และความก้าวหน้าได้ตลอดเวลา นอกจากนี้ การที่บุคคลมีคุณลักษณะที่ชี้นำตนเองได้ (Self-Directed Person) ถือเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในสหัสวรรษนี้ให้สามารถดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุขตามความต้องการของบุคคล

วิทยากร เชียงกูล (2541) ได้กล่าวว่าในปัจจุบันการศึกษาแขนงใดแขนงหนึ่งด้วยเวลาตามกำหนดในหลักสูตรเพียงไม่กี่ปี และจะต้องนำความรู้เหล่านั้นไปทำงานจนตลอดชีวิตนั้น จำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องมีความสามารถในการเรียนรู้ รวมทั้งสามารถทำการติดต่อสื่อสารและใช้สารสนเทศต่างๆ ได้เป็นอย่างดี สามารถทำงานในกลุ่ม และรู้หน้าที่ของตนเองว่าจะต้องทำงานด้วยบทบาทอย่างไร ผู้ทำงานจะต้องสามารถหาจุดบกพร่องในงานและหาทางแก้ไข ซึ่งลักษณะงานเช่นนี้จะพบในทุกระดับ แต่ละคนจะต้องใช้ความสามารถของตัวเอง มีจิตใจเป็นอิสระ มีความสามารถวิเคราะห์ด้วยความรู้ได้ด้วยตนเอง ดังนั้นวิธีการเรียนการสอนต่อไปนี้จะต้องให้ทั้งเนื้อหา กับขีดความสามารถที่นำความรู้ นั้นไปใช้งานได้

นอกจากนี้การส่งเสริมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนรู้ด้วยการริเริ่มของตนเองที่จะเรียนได้มากกว่า ดีกว่า มีความตั้งใจ มีจุดมุ่งหมายและมีแรงจูงใจสูงกว่า สามารถนำประโยชน์จากการเรียนรู้ไปใช้ได้ดีกว่าและยาวนานกว่าคนที่เรียน โดยเป็นเพียงผู้รับหรือถ่ายทอดจากครู ซึ่งสอดคล้องกับพัฒนาการทางจิตวิทยาและกระบวนการทางธรรมชาติ ทำให้บุคคลมีทิศทางธรรมชาติ ทำให้บุคคลมีทิศทางการบรรลุภาวะจากลักษณะหนึ่งไปสู่อีกลักษณะหนึ่ง เช่น ความต้องการพึ่งพาผู้อื่นและไม่เป็นตัวเอง สู่ความเป็นตัวเอง หรือความเห็นแก่ตัวสู่การช่วยเหลือผู้อื่น เป็นต้น โดยจะทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาการใหม่ๆทางการศึกษา เช่น หลักสูตร ห้องเรียนแบบเปิด ศูนย์บริการวิชาการ การศึกษาอย่างอิสระ (คณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543)

สุนทร สุนันท์ชัย (2540) ได้ระบุถึงสมรรถฐานของประชาชนคนไทยในอนาคต ควรประกอบด้วยการมีทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน เขียน คิด คำนวณ ได้ดีรวมทั้งการพิมพ์ การอ่านกราฟ ฟิค อ่านสัญลักษณ์จากคอมพิวเตอร์ การใช้อินเทอร์เน็ต รวมทั้งการมีทักษะการคิด และการมีคุณสมบัติเฉพาะบุคคล ประกอบด้วย การมีความสามารถในการใช้ทรัพยากร การมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การมีความสามารถในการใช้ข่าวสารข้อมูล สารสนเทศ ซึ่งล้วนเน้นให้ผู้เรียนรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง อันจะเป็นการทำให้คนอยู่รอดด้วยการนำตนเองจึงเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (ซิดชงค์ ส.นันทนาเนตร,2542) เป็นวิธีการเรียนรู้ที่จะสามารถใช้ได้ทั้งการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองคนเดียว การเรียนเป็นกลุ่ม การเรียนรู้แบบทางไกล การเรียนรู้ในสถานประกอบการ การเรียนรู้จากระบบสื่อสารมวลชนประเภทต่างๆ หรือศึกษาหาความรู้จากภูมิปัญญาพื้นบ้านภายในชุมชนของตนเอง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถกระทำได้โดยมีผู้สอนหรือไม่ใช้ผู้สอน อีกทั้งยังมีความเหมาะสมกับวิธีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ รวมถึงสอดคล้องกับแนวทางจัดการศึกษาของประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 สอดคล้องกับสภาพการดำเนินชีวิตของผู้ใหญ่ และที่สำคัญถ้าหากประชาชนของประเทศไทยสามารถพัฒนาลักษณะการชี้นำตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพแล้ว จะส่งผลในการพัฒนาความสามารถในการคิด การตัดสินใจของบุคคล และจะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะส่งเสริมการพัฒนาประชาสังคมได้เป็นอย่างดี

ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ใช้เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi) ซึ่งเป็นการศึกษาถึงอนาคต ที่จะทำให้มองถึงเหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่น่าจะเป็นไปในอนาคต รวมทั้งปฏิสัมพันธ์และผลกระทบในระหว่างเหตุการณ์หรือพฤติกรรมต่างๆที่น่าจะเพียงเกิดขึ้นนั้นด้วย ดังนั้นการสร้างอนาคตที่ดีก็คือ การบ่งชี้ว่าอะไรอาจจะเกิดขึ้นในอนาคต (พรชูลี อาชวอรุณ,2541) ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงโอกาสและความท้าทายในเบื้องหน้า รวมทั้งการตัดสินใจด้วยว่าต้องการให้บรรลุผลอย่างไร แล้วตัดสินใจเลือกเป้าหมายนั้นๆในการวางแผน และนาตยา ปิรันธนานนท์ (2526) กล่าวว่า การวางแผนกำหนดนโยบายหรือการหาแนวทางแก้ไขนั้น สามารถป้องกันมิให้สถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์เกิดขึ้น และช่วยทำให้เข้าใจ สภาพปัจจุบันได้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นแนวทางสร้างสรรค์อนาคตที่พึงประสงค์ เพราะโลกอนาคตจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจ และการกระทำของมนุษย์เอง ซึ่ง สอดคล้องกับความเห็นของ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2542) ที่ว่าสามารถใช้เทคนิคเดลฟายกับการวิจัยด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น เหมาะสมกับการฝึกอบรมพนักงานในด้านอุตสาหกรรมและโรงงาน อีกทั้งเป็นการช่วยเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของเทคโนโลยีทางการศึกษาที่สามารถนำมาใช้ในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง รวมถึงการศึกษาทางไกล ซึ่งความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จะทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้นในองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อม (Environmental Factors) โดยเฉพาะการให้คำอธิบายทางด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ทางด้านสังคม ทางด้านจิตวิทยา อันจะมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน และเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2544) กล่าวว่า การอยู่ร่วมกันในชุมชนเมืองของประชาชนนั้นแต่ละคน มีสถานภาพหรือตำแหน่งหน้าที่การงานและการประกอบอาชีพ ที่มีการแข่งขันค่อนข้างมาก เพื่อให้มีความรู้ความสามารถพื้นฐานเพียงพอกับการดำรงชีวิต และสามารถในการคิดวิเคราะห์ เลือกใช้ข้อมูลข่าวสาร ตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเองได้ถูกต้องและดีกว่า

ผู้วิจัยเห็นว่าในการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเองของประชาชนในปี พ.ศ.2555 ผู้วิจัยใช้แนวคิดของคาฟฟาเรลลา (Caffarella) เนื่องจากเห็นว่าเหมาะสม เพราะมีรูปแบบในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กัน ทุกขั้นตอนซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของอุ้นตา นพคุณ (2546) ที่ว่า แนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่ดี และเป็นระบบ รวมทั้งมีประโยชน์มากในการนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดหรือกรอบทฤษฎีที่จะเป็นตัวแปรต่างๆในการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ซึ่งการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถแตกต่างกัน

นอกจากนี้คาฟฟาเรลลา (Caffarella,1994) ได้ให้ความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการหาแนวคิดในการจัดโครงการที่เน้นถึงผู้ใหญ่ไม่ชอบการผูกมัดในกิจกรรมที่ไม่พอใจ รวมถึงการออกแบบแผนการเรียนการสอนที่ต้องมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ตลอดจนการร่วมสร้างเนื้อหาที่เรียนจากพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนประยุกต์เข้าด้วยกัน ตลอดจนกิจกรรมในการเรียนรู้ควรกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนของตนเอง รวมถึงการวางแผนประเมินผลซึ่งผู้สอนและผู้เรียนควรจะมีส่วนร่วมกันในการวางแผน ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกและการประสานงาน ผู้สอนควรจัดให้มีบรรยากาศที่ให้ความเคารพในตัวผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ รวมไปถึงการยอมรับ และให้การสนับสนุน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เป็นคนจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่าน เช่น โนลส์ (Knowles,1975), ทัฟ (Tough,1971), แคนดี้ (Candy,1971) ที่กล่าวว่า ผู้ใหญ่ต้องการนำตนเอง และสามารถวิเคราะห์ความต้องการ การกำหนดจุดมุ่งหมาย การวางแผน การเรียน การแสวงหาแหล่งวิทยาการ และการประเมินผล จากวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญเรื่อง การสำรวจชุมชน รวมถึงองค์กร บุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาให้กับผู้ใหญ่ รวมทั้งเน้นการจัดการศึกษาที่ทำให้เกิดความตระหนักในความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษา กับสังคมในมิติต่างๆ รวมถึงการเชื่อมโยงบริบทของสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นสถาบัน องค์กร อันเป็นส่วนสัมพันธ์กับโครงสร้างและหน้าที่ของสังคมส่วนรวม ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับชนิตา รักษ์พลเมือง (2543) ที่วิเคราะห์การศึกษาในระบบสังคม โดยมีการวิเคราะห์ที่เริ่มจากการวิเคราะห์องค์กร ซึ่งอาจหมายถึงสังคม โดยส่วนรวม สถาบันการศึกษาที่เป็นองค์กรและสภาพแวดล้อมขององค์กรที่มีอิทธิพลส่งผลถึงสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี เพื่อดูผลกระทบจากการมีวิวัฒนาการใหม่ๆ ต่อการดำเนินงานของระบบสภาพแวดล้อมทางการเมือง ซึ่งจะส่งผลต่อระบบโดยทางสถาบันการเมืองและกฎหมาย สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นแหล่งรายได้ของระบบ รวมไปถึงชุมชนที่จัดการศึกษา และทัศนคติ ค่านิยม บรรทัดฐาน การเปลี่ยนแปลงในสังคม ซึ่งสะท้อนออกมาในรูปแบบการ

เคลื่อนไหวทางสังคม การเปลี่ยนแปลงของประชากร เป็นต้น อีกทั้งการปรับสภาพแวดล้อมในรูปแบบต่างๆเช่น ข่าวสารข้อมูล วัสดุดิบ บุคลากร การเงินและความคิดใหม่ๆมาเป็นส่วนหนึ่งของสภาพแวดล้อมในการจัดการศึกษาและผลผลิตที่ได้ไม่ว่าจะเป็นผู้สำเร็จการศึกษา ข้อมูลวัฒนธรรมใหม่ หรือเทคโนโลยีใหม่นั้นจะสามารถมาปรับให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้

ดังนั้นการวิจัยในเรื่องการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนใน พ.ศ. 2555 ได้ใช้แนวคิดของคาฟฟาเรลลา (Cafarella) จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น มาใช้เป็นกรอบแนวคิดทฤษฎี ในเรื่องการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ส่วนในด้านความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ได้ใช้วิธีการศึกษาคุณลักษณะของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยการวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการเรียนรู้ด้วยการเรียนทั้งชาวไทยและต่างประเทศจำนวน 9 ท่าน แล้วนำไปศึกษาหาฉันทานุมัติจากผู้เชี่ยวชาญการศึกษานอกระบบโรงเรียนและผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง อีกจำนวน 26 ท่าน เพื่อให้ได้ข้อความรู้เรื่องการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในอนาคตเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในปี พ.ศ. 2555

- 1.เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของประชาชนที่สามารถเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
- 2.เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในอนาคตเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน

ขอบเขตการวิจัย

1.การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดในการจัดและหลักบริหาร โครงการสำหรับผู้ใหญ่ ของ คาฟฟาเรลลา (Caffarella ,1994) มาเป็นกรอบในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ซึ่งมี 11 องค์ประกอบคือ

- 1.การสร้างพื้นฐานในการวางแผน
- 2.แนวคิดในการจัดทำโครงการศึกษา
- 3.การคัดเลือกและการจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด
- 4.การพัฒนาวัตถุประสงค์โครงการ
- 5.การจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้
- 6.การสร้างแผนการประเมินผล
- 7.การกำหนดรูปแบบการเรียนรู้และบทบาทหน้าที่ของผู้จัดโครงการ
- 8.การจัดเตรียมงบประมาณและการวางแผนการตลาด
- 9.การออกแบบแผนการเรียนการสอน
- 10.การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและการประสานงาน
- 11.การรายงานการประเมินผลโครงการ

2.การศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ในปี พ.ศ. 2555 โดยใช้เทคนิคการวิจัยขนาดแบบเดลฟาย(Delphi Technique) จำนวน 3 รอบ โดยนำกรอบแนวคิดของคาฟาเรลลา (Cafarella) มาเป็นกรอบในการวิจัย

3.กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่

ข้อตกลงเบื้องต้น

1.ความแตกต่างของระยะเวลาในการตอบแบบสอบถามแต่ละรอบไม่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

2.ผู้เชี่ยวชาญเป็นตัวแทนของนักวิชาการ นักพัฒนาองค์กรเอกชน นักการเมือง ผู้นำชุมชนที่มีความรู้และประสบการณ์ รวมถึงการมีบทบาทชี้แนะในสังคม เกี่ยวกับเรื่องการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนได้

3.การคาดการณ์การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในปี พ.ศ. 2555 ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อว่าสภาพการณ์ของบ้านเมืองเป็นปกติ ไม่มีตัวแปรมากระทบโครงสร้างอย่างรุนแรง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ และมีประสบการณ์ และมีประสบการณ์ตามเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งดังนี้

- 1.เป็นผู้มีประสบการณ์ด้านวิชาการ หรือปฏิบัติการการจัดการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนมากกว่า 5 ปี
- 2.เป็นผู้มีประสบการณ์ด้านวิชาการ หรือด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับแนวคิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 3.เป็นผู้มีบทบาทสำคัญ หรือมีผลงานเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน อาทิ ผลงานด้านเอกสารทางวิชาการ ผลการสอน รวมถึงการประชุมหรือการสัมมนาในระดับประเทศ

การจัดการ อ้างตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 หมายถึง การสั่งการ การควบคุมงาน และการดำเนินงาน

การศึกษานอกระบบโรงเรียน หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบ ที่มีผู้เรียนเพียงคนเดียว หรือเป็นกลุ่มเรียนด้วยความสมัครใจ การเรียนเช่นนั้นเกิดขึ้นโดยหน่วยงาน องค์กร หรือบุคคลที่สนใจเป็นผู้จัดกิจกรรมการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้บริการแก่ผู้เรียนที่ต้องการเรียน ในเรื่องที่น่าสนใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อันเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเรียนในเรื่องนั้นเป็นระยะเวลาสั้นๆที่เกิดการเรียนขึ้นจากการชวนขวนขวายศึกษาด้วยตนเอง

ประชาชน หมายถึง ผู้ใหญ่อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ไม่จำกัดเพศ ที่จบการศึกษาภาคบังคับ และสนใจเรื่องการศึกษาต่อ โดยการเข้าร่วมหรือต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. มีข้อมูลทางด้านภาพอนาคตของแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน เพื่อประกอบการตัดสินใจวางนโยบายการศึกษา
2. ผู้เกี่ยวข้องสามารถเตรียมความพร้อมทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
3. เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาหรือทำวิจัยต่อไปในเรื่องการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน
4. เพื่อเป็นวิธีการที่จะเสริมสร้างศักยภาพคนไทยให้ดำรงชีวิตอยู่ในโลกได้อย่างมีความสำเร็จและมีความสุข

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้า ศึกษาเอกสารแนวความคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในปีพ.ศ.2555 โดยนำเสนอแนวความคิดที่สำคัญในการศึกษาในดังต่อไปนี้คือ

- 1.แนวคิดการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน
- 2.การวางแผนและหลักการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน
- 3.แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
- 4.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 5.กรอบแนวคิดการวิจัย

1. แนวความคิดเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน

1.1 ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ปัจจุบันการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากว่าเป็นการศึกษาเพื่อสนองความสนใจและความต้องการของผู้เรียน สำหรับความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนนี้ได้มีผู้ให้คำจำกัดไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

โนลส์ (Knowles,1970) ได้กล่าวว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นกระบวนการซึ่งทั้งหญิงและชายจะเรียนรู้ต่อไป หลังจากสำเร็จการศึกษาภาคปกติ หรือหมายถึงกิจกรรมที่จัดขึ้นสำหรับหญิงและชาย โดยจัดขึ้นตามสถาบันต่างๆโดยมีจุดมุ่งหมายทางการศึกษา

อุ้นตา นพคุณ (2523) ได้ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนว่า หมายถึงกิจกรรมหรือโครงการใด ๆ ที่สถาบันต่าง ๆ ในสังคมจัดขึ้น โดยมีเจตนาและวัตถุประสงค์ที่จะให้การเรียนรู้แก่ประชาชนที่สามารถกำหนดเป้าหมายได้ ผู้รับการศึกษาเองก็มีเจตนาหรือวัตถุประสงค์ในการที่จะรับการเรียนรู้ กิจกรรมดังกล่าวจัดให้แก่ประชาชนทุกเพศทุกวัย ทุกชุมชนและทุกระดับการศึกษาเพื่อให้บุคคลดังกล่าวมีความรู้ ทักษะและทัศนคติอันมีค่า กิจกรรมทางการศึกษาที่เรียกว่าเป็นการศึกษานอกระบบโรงเรียนจะต้องจัดขึ้นในระยะเวลาอันสั้น หลักสูตรยืดหยุ่น ประหยัดและตอบสนองความต้องการความสนใจของผู้เรียนและปัญหาของชุมชน

รัตนา พุ่มไพศาล (2528) ได้ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ว่า เป็นการศึกษาสำหรับผู้ขาดโอกาสที่จะศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนภาคปกติเป็นการศึกษาที่จัดให้กับประชาชนเขาจะได้ศึกษาเล่าเรียนสิ่งต่าง ๆ ตามที่เขาต้องการจะเรียน

เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2533) ได้ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ว่าเป็นกิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้นได้ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน โดยไม่มีรูปแบบที่แน่นอน จัดขึ้นตามความเหมาะสมและความต้องการของผู้เรียนยึดหลักปรัชญาที่ว่า การศึกษาคือชีวิต ชีวิตคือการศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนให้รู้จักความคิดตัดสินใจ รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีอิสรภาพจากสิ่งแวดล้อมมากที่สุด โดยมีวิธีการเป็นส่วนประกอบที่จะทำให้คนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังนั้น ยังเป็นกิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อคนทุกคนในสังคม

อาชญญา รัตนอุบล (2542) ได้ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบหมายถึง กิจกรรมทางการศึกษาและมวลประสบการณ์ความรู้ใด ๆ ก็ตามที่ได้จัดขึ้นโดยบุคคล หน่วยงานและสถาบันต่าง ๆ ในสังคม โดยได้จัดขึ้นนอกเหนือไปจากการศึกษาในระบบโรงเรียนภาคปกติ เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถทักษะและทัศนคติที่พึงประสงค์ของกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ โดยยึดหลักการที่ว่าเป็นการสนองความต้องการความสนใจและแก้ปัญหาให้แก่กลุ่มเป้าหมายนั้น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวดที่ 3 มาตราที่ 13 ได้ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบว่า เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาการศึกษา การวัดประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของความสำเร็จการศึกษาโดยเนื้อหาหลักสูตรจะต้องมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่ม

จากนิยามหรือความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนดังกล่าวข้างต้น จึงพอจะสรุปได้ว่า กระบวนการที่เป็นระบบ ที่ผู้เรียนเพียงคนเดียวหรือเป็นกลุ่มเรียนด้วยความสมัครใจ การเรียนเช่นนั้นเกิดขึ้นโดยหน่วยงานหรือบุคคลที่สนใจเป็นผู้จัดกิจกรรมการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้บริการแก่ผู้เรียนที่ต้องการเรียนในเรื่องที่ตนสนใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อันเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเรียนในเรื่องนั้น ๆ เป็นระยะเวลาสั้น ๆ ที่การเรียนเกิดขึ้นจากการชวนขวนขวายศึกษาด้วยตนเอง

1.2 ลักษณะและประเภทของการศึกษานอกระบบโรงเรียน

1.2.1 ลักษณะของการศึกษานอกระบบโรงเรียน

นักการศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้สรุปลักษณะที่สำคัญของการศึกษานอกระบบไว้ดังนี้

ฟอร์ดแฮม (Fordham,1993) ได้เสนอลักษณะสำคัญของการศึกษานอกระบบ 4 ประการด้วยกัน คือ

1.การสนองความต้องการของผู้ค้อยโอกาส ในด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน การนำไปใช้ในประโยชน์ชีวิตประจำวัน และความยืดหยุ่นในการจัดการศึกษา

2.ความผูกพันกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ โดยการจัดการศึกษานอกระบบ เน้นกลุ่มเป้าหมายที่อยู่นอกระบบโรงเรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ กลุ่มผู้ไม่รู้หนังสือ กลุ่มผู้ต้องการการศึกษาสายสามัญ ต่อเนื่อง กลุ่มต้องการฝึกอาชีพ กลุ่มเกษตรกร ชนกลุ่มน้อย เป็นต้น

3.การเน้นในความหมายมุ่งเฉพาะ เน้นการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของชุมชนและสังคม โดยกำหนดความมุ่งหมายเฉพาะกลุ่มมากกว่ากำหนดความมุ่งหมายทั่วไปของคนกลุ่มใหญ่

4.ความยืดหยุ่นในองค์กรและวิธีการ การศึกษานอกระบบมีความยืดหยุ่นมากกว่าการศึกษา นอกในระบบโรงเรียน ในด้านจุดมุ่งหมาย การกำหนดระยะเวลาเรียน หลักสูตร เนื้อหา กิจกรรม และการประเมินผล

ทองอยู่ แก้วไพโรชะ (2543) ได้กล่าวถึงลักษณะของการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ดังนี้

1.ผู้เรียน ผู้เรียนในการศึกษานอกระบบไม่มีการกำหนดเกณฑ์อายุเหมือนกับการศึกษาในระบบโรงเรียน การเรียนขึ้นอยู่กับความสมัครใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่มีการบังคับ ผู้เรียนทุกเพศทุกวัย และทุกวุฒิ สามารถสมัครเรียนตามความต้องการและความสนใจของตนเองที่มีต่อวิชานั้นๆ

2.ผู้สอน ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษานอกระบบอาจจะเป็นครูผู้สอนที่มีความรู้ ความชำนาญและความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอนโดยตรง หรือเป็นผู้ที่มีประสบการณ์จากการประกอบอาชีพของตนมาเป็นวิทยากรและอาสาสมัคร

3.หลักสูตรและเนื้อหาวิชา หลักสูตรและเนื้อหาวิชานอกระบบยืดหยุ่นได้มาก เนื้อหาสามารถปรับตามท้องถิ่นและความสนใจของผู้เรียน โดยหลักสูตรจะสร้างจากความสนใจและความต้องการของผู้เรียน ที่มุ่งจะนำไปใช้ประโยชน์ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

4.รูปแบบการจัด การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนไม่มีรูปแบบแน่นอน รูปแบบการจัดจะแตกต่างกันไป เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามวัตถุประสงค์ของผู้จัดและผู้รับบริการ

5. การเรียนการสอน วิธีการเรียนการสอนของการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีแตกต่างกันออกไป ตามความเหมาะสม บางครั้งจะจัดการเรียนการสอนเป็นชั้นเรียน แต่บางครั้งไม่เป็นชั้นเรียน แต่จัดในรูปแบบกลุ่มพบปะสนทนา การสาธิต การฝึกอบรม การศึกษาทางไกล ฯลฯ

6. สถานที่ สถานที่จัดให้บริการศึกษานอกระบบซึ่งมีลักษณะกระจาย เปลี่ยนแปลงและโยกย้ายไปตามสถานที่ที่อำนวยความสะดวก และเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น เช่น อาจจัดที่ศาลาวัด ชั้นเรียนของโรงเรียนภาคปกติ ศูนย์อนามัย ห้องสมุดประชาชน ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน สนามกีฬา ไร่ ไร่ไม้ ฯลฯ

7. ระยะเวลา ขึ้นอยู่กับชนิดและลักษณะของวิชา รวมทั้งความสนใจของผู้เรียน

8. หน่วยงานและสถาบันที่รับผิดชอบ หน่วยงานและสถาบันที่รับผิดชอบการศึกษานอกระบบโรงเรียน มีทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน รวมทั้งสถาบันทางการศึกษาต่างๆ

9. การรับรองความสามารถและคุณวุฒิ การศึกษานอกระบบโรงเรียนมักจะมีการประเมินผลในระยะสั้นๆ วุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตรที่ได้ไม่ถือเป็นเรื่องที่สำคัญมากนัก เพราะมิได้มีการกำหนดว่ามีความรู้ความสามารถอยู่ในมาตรฐานระดับใดของมาตรฐานการเรียนภาคปกติ (ยกเว้นการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบโรงเรียนสายสามัญ ซึ่งมีศักดิ์และสิทธิ์เท่ากับผู้เรียนตามหลักสูตรในโรงเรียนทุกประการ

10. ความยืดหยุ่นของการจัด โครงการต่างๆของการศึกษานอกระบบโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ วัน เวลา สถานที่ หลักสูตร วิธีการสอน การประเมินผล ฯลฯ จึงมีความยืดหยุ่นได้มาก

จากการศึกษาลักษณะการศึกษานอกระบบโรงเรียนดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า จะต้องมึสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย หรือของผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งมีความยืดหยุ่นในเรื่องระยะเวลาเรียน เนื้อหาหลักสูตร วิธีการสอน กิจกรรมและการประเมินผล

1.2.2 ประเภทของการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ในการจำแนกประเภทการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้น สามารถจำแนกได้หลายประเภท ดังนี้ คือ

คুমส์ และอาร์เมด (Coombs and Ahmed ,1971) ได้กล่าวถึงประเภทของการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ดังนี้คือ

1. การศึกษาพื้นฐาน เป็นการจัดให้ประชาชนในชนบทอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น นอกจากนั้นยังมีความเข้าใจเบื้องต้นด้านวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม

2. การศึกษาเพื่อปรับปรุงชีวิตครอบครัว เป็นการเสริมความรู้ ทักษะ และเจตคติในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของครอบครัว เช่น เรื่องสุขภาพอนามัย โภชนาการ การดูแลบ้านเรือน การเลี้ยงดูเด็ก การซ่อมแซมบ้านเรือน การวางแผนครอบครัว

3. การศึกษาเพื่อปรับปรุงชุมชน เป็นการพัฒนาประชาชนให้สามารถปรับปรุงชุมชนของตนได้ ประชาชนสามารถปกครองตนเองได้ ให้รู้เรื่องสหกรณ์ การจัดทำโครงการของชุมชนได้

4. การศึกษาเพื่อการอาชีพ เป็นการพัฒนาความรู้ ทักษะ กิจกรรมที่ให้ประชาชนมีอาชีพ รายได้ เพื่อความเป็นอยู่ที่ดี

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2537) แบ่งการศึกษานอกระบบโรงเรียน ไว้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. การศึกษาพื้นฐาน เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนได้มีความรู้พื้นฐานในการดำรงชีวิต สามารถคิดเป็นทำเป็นแก้ปัญหาเป็น รู้จักหาข้อมูลต่างๆ มาประกอบการคิด การตัดสินใจ ในการดำรงชีวิตประจำวัน ตลอดจนเสริมสร้างความรู้และทักษะ สำหรับการศึกษาค้นคว้า การจัดการศึกษาประเภทนี้ ที่สำคัญได้แก่ การจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน การจัดการศึกษาสายสามัญ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. การพัฒนาทักษะอาชีพ จัดขึ้นเพื่อให้ความรู้ ให้การอบรมอาชีพต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน อาชีพที่เพิ่มพูนรายได้ ทั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะให้กลุ่มเป้าหมายได้มีความรู้ มีทักษะในวิชาชีพเฉพาะอย่าง เพื่อนำมาปรับปรุงอาชีพของตน หรือสร้างอาชีพใหม่เพื่อเพิ่มพูนรายได้ ตัวอย่างกิจกรรมนี้ได้แก่ การจัดการศึกษาอาชีพตามหลักสูตรกลุ่มสนใจ การจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรอาชีพ(ปอ.) การจัดการศึกษาตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น เป็นต้น

3. การให้บริการข่าวสารข้อมูล เป็นการศึกษาเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายต่างๆ ได้รับความรู้ ข่าวสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ทันต่อเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน หรืออาจจะจัดกลุ่มให้ความรู้วิชาการในบางเรื่อง กิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน หอกระจายข่าว พิพิธภัณฑสถานเคลื่อนที่ เป็นต้น หรือการบริการข่าวสารความรู้ เช่น หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ ใบปลิว โปสเตอร์ การจัดรายการวิทยุโทรทัศน์ การจัดฉายภาพยนตร์ การให้ความรู้โดยการใช้สื่อพื้นบ้านต่างๆ การจัดศูนย์การเรียนรู้ เป็นต้น

รัตนา พุ่มไพศาล (2521) ได้จัดแบ่งประเภท ของการศึกษานอกระบบ ได้แก่

1. ด้านการศึกษาสามัญหรือความรู้พื้นฐาน ได้แก่ ความรู้ด้านหนังสือ การอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น ตลอดจนมีความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ในชีวิตอยู่ในสังคม

2. การศึกษาด้านอาชีพรวมทั้งการเกษตรสหกรณ์ ได้แก่ มุ่งพัฒนาความรู้และทักษะที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและทักษะที่เป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพ

3. การศึกษาสำหรับการพัฒนาชุมชนและสภาพแวดล้อม ได้แก่ การให้การศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมของท้องถิ่นและสถาบันชาติตลอดจนกระบวนการต่างๆ ในสังคม

4. การศึกษาสำหรับปรับปรุงความเป็นอยู่ในครอบครัว ได้แก่การปลูกฝังความรู้ ทักษะและทัศนคติที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาคุณภาพของชีวิตของบุคคลในครอบครัว เช่น ความรู้ ความสามารถในเรื่องสุขภาพอนามัยและโภชนาการจัดและตกแต่งบ้าน การเลี้ยงเด็ก การซ่อมแซมและปรับปรุงบ้าน ตลอดจนวัสดุเครื่องใช้ต่างๆ การวางแผนครอบครัว เป็นต้น

5. การศึกษาประเภทที่มุ่งสร้างเสริมความสมบูรณ์แห่งชีวิต เช่น การดนตรี ศิลปะ สันทนาการ การศึกษา ปรัชญาทางศาสนา การพักผ่อนท่องเที่ยว เป็นต้น

6. การศึกษาเพื่อการพัฒนาจัดการและการเพิ่มผลผลิต เช่น ความรู้ในเรื่องวิธีเพิ่มประสิทธิภาพและความมั่นคงในวงการอุตสาหกรรม

อุณา นพคุณ (2523) ได้แบ่งออกเป็น 5 ประเภท โดยคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมาย ประชากร คือ

1. การศึกษาแม่และเด็ก หรือการศึกษาครอบครัว
2. กิจกรรมองค์กรเยาวชน
3. การศึกษาผู้ใหญ่
4. การศึกษาชุมชนหรือพัฒนาชุมชน
5. การศึกษาจัดพิเศษหรือการศึกษาต่อเนื่อง

จากประเภทการศึกษานอกระบบโรงเรียน ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า มีการแบ่งประเภทไว้ดังนี้ คือ การศึกษาพื้นฐาน การด้านอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิต การให้บริการข่าวสารข้อมูล เป็นต้น ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้มีความหลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

1.2.3 หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ซึ่งสรุปได้จากสมุมาลี สังข์ศรี (2532) ไว้ดังนี้ คือ

1.2.3.1. หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาโดยตรง ได้แก่กระทรวงศึกษาธิการ โดยหน่วยงานในสังกัดดังนี้

1. กรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง
2. กรมสามัญ เป็นหน่วยงานเพื่อให้บริการชุมชนด้วยตนเอง เช่น โครงการด้านการเกษตร โครงการฝึกอบรมระยะสั้น เป็นต้น
3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เป็นหน่วยงานที่มีโรงเรียนและสถาบันการศึกษาเอกชน ที่ให้บริการการศึกษานอกโรงเรียนแก่ประชาชนโดยเปิดสอนวิชาชีพทั้งหลักสูตรระยะสั้นและระยะยาว
4. กรมอาชีวศึกษา เป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษานอกโรงเรียนในลักษณะโครงการ

การฝึกอบรมอาชีพแขนงต่างๆ มีทั้งระยะสั้นระยะยาว เช่น โรงเรียนสารพัดช่าง โครงการอาชีวศึกษาพัฒนา เป็นต้น

5.วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา หน่วยงานนี้จะมีหน้าที่หลักในการผลิตบุคลากรทางด้านวิชาชีพแขนงต่างๆ แต่ก็จะมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ประชาชนนอกระบบโรงเรียน เช่น การฝึกอบรมระยะสั้น การให้ความรู้ทางวิทยุ-โทรทัศน์

6.สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งได้ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานในชุมชนในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เช่น โครงการรณรงค์เพื่อการเรียนรู้หนังสือแห่งชาติ เป็นผู้สานงานในโครงการอบรมอาชีพ เป็นต้น

7.กรมการฝึกหัดครู จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ให้แก่ ครูประจำการ และประชาชนนอกโรงเรียน เช่น โครงการจัดอบรมวิชาชุดครูในภาคฤดูร้อน เป็นต้น

8.กรมพลศึกษา เป็นหน่วยงาน ที่จัดกิจกรรมการแก่ประชาชนทั่วไป ทางด้านกีฬาและสุขภาพอนามัย เช่น โครงการฝึกอบรมการกีฬาและสุขภาพของวิทยาลัยพลศึกษาและศูนย์กีฬาบางแห่ง

9.กรมศิลปากร ให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป เช่น โครงการสอนศิลปะยามว่างในพิพิธภัณฑสถาน

10.สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้แก่ โครงการเผยแพร่วัฒนธรรมเคลื่อนที่ โครงการประชาสัมพันธ์

1.2.3.2. หน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นกิจกรรมของหน่วยงาน

หน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบในฐานะเป็นกิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบ แต่ไม่ได้เป็นผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบจัดการศึกษาโดยตรง หน่วยงานดังกล่าวได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี กระทรวงกลาโหม กระทรวงคมนาคม กระทรวงยุติธรรม สำนักงานนายกรัฐมนตรี สำนักงานกรุงเทพมหานคร และรัฐวิสาหกิจ (สุมาลี สังข์ศรี,2532)

1.กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานที่บับัดทุกข์ บำรุงสุข แก่ประชาชน การจัดการศึกษานอกระบบเป็นภาระงานส่วนหนึ่งของกระทรวงมหาดไทยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งมีหน่วยงานในสังกัด ที่มีบทบาทในการจัดการศึกษานอกระบบ ได้แก่ 1) กรมพัฒนาชุมชน 2)สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท 3) สถาบันฝีมือแรงงาน 4) กรมประชาสัมพันธ์ 6) กรมราชทัณฑ์ 6) กรมตำรวจ 7) กรมอัยการ และ 8) กรมการปกครอง

2.กระทรวงสาธารณสุข เป็นหน่วยงานที่มีส่วนรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้วยการให้บริการความรู้ทางด้านสุขภาพอนามัย สาธารณสุข โภชนาการ การวางแผนครอบครัว การป้องกันโรคติดต่อแก่ประชาชนทั่วไปในรูปแบบต่างๆ เช่นการฝึกอบรมการให้ความรู้โดยผ่านสื่อมวลชน วิทยุโทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ การจัดนิทรรศการ เป็นต้น รวมทั้งการ

ฝึกอบรม บุคลากรในหน่วยงานของตนเอง คือ เจ้าหน้าที่ระดับต่างๆเกี่ยวกับสาธารณสุขมูลฐาน และฝึกอบรมตัวแทนชาวบ้าน เพื่อให้ผู้ประสานงานในระดับตำบล หมู่บ้าน ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุข (อ.ส.ม.) และผู้สื่อข่าวสาธารณสุข(ผสส.) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่จัดกิจกรรมการศึกษาอบรมโรงเรียน ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมอนามัย กรมควบคุมโรคติดต่อ

3.กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษาอบรมโรงเรียน ด้วยการให้ความรู้และฝึกอบรมในเรื่องการเกษตร การสหกรณ์ การปรับปรุงผลผลิต การเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น แก่ประชาชนโดยทั่วไป และกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น เกษตรกร แม่บ้าน เกษตรกร ยุวเกษตรกร เป็นต้น เพื่อให้สามารถปรับปรุงอาชีพความเป็นอยู่และเพิ่มพูนรายได้ ตลอดจนสามารถนำความรู้และวิทยาการใหม่ๆ ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ การปรับปรุงอาชีพ หรือการทำอาชีพเสริม โดยจัดบริการแก่ประชาชนทั่วไป หน่วยงานในสังกัด ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานปฏิรูปที่ดิน กรมปศุสัตว์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมวิชาการเกษตร กรมป่าไม้

4.กระทรวงวิทยาศาสตร์ เป็นหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษาอบรมโรงเรียน ด้วยการให้ความรู้และฝึกอบรมในลักษณะของการฝึกอบรมอาชีพแก่ประชาชนทั่วไป หน่วยงานในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมที่รับผิดชอบ คือ กรมวิทยาศาสตร์บริการ โดยจัดทำโครงการฝึกอบรมทำอัฐมอญ จังหวัดกาญจนบุรี และโครงการศิลปอาชีพพิเศษ เครื่องปั้นดินเผา จังหวัดลำปาง

5.กระทรวงกลาโหม เป็นหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษาอบรมโรงเรียน ใน 2 ลักษณะ

- การให้ความรู้ ให้การศึกษาแก่ทหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีการศึกษาในระดับต้นๆ เช่น ประถมศึกษา อันเป็นการให้การศึกษาทั้งสายสามัญและสายอาชีพแก่ทหารในกองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ เช่น โครงการการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จและการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญในหน่วยงานทหาร โครงการพัฒนาอาชีพทหารกองประจำการ โครงการฝึกอบรมครูด้านการเกษตร และการศึกษาผู้ใหญ่ เป็นต้น

- การให้ความรู้ด้านต่างๆ แก่ประชาชนทั่วไปทั้งเยาวชนและผู้ใหญ่ เช่น โครงการวิทยาลัยชาวบ้าน โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัว โครงการต่างๆ ซึ่งจะดำเนินการโดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงกลาโหม เช่น กองบัญชาการทหารสูงสุด กองอำนวยการกลาง กองบัญชาการทหารสูงสุด เป็นต้น

6.กระทรวงคมนาคม เป็นหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษาอบรมโรงเรียน ในด้านความรู้เกี่ยวกับการขนส่ง การขับรถ เป็นต้น หน่วยงานที่ดำเนินการในเรื่องนี้ คือ กรมการขนส่งทางบก ที่จัดให้ความรู้และฝึกอบรมให้กับประชาชนทั่วไปในเรื่องการขับรถ รวมทั้งฝึกอบรม

บุคลากรของหน่วยงานทุกระดับเกี่ยวกับการขนส่งและการอบรมพนักงานเก็บค่าโดยสารในโครงการต่างๆ เช่น โครงการสอนขับรถยนต์ โครงการอบรมพนักงานเก็บค่าโดยสาร เป็นต้น

7. กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานที่จัดให้แก่ผู้ที่อยู่ในเรือนจำและสถานกักกัน โดยมีหน่วยงานที่สังกัดคือ กรมศาลคดีเด็กเยาวชนกลาง ซึ่งจัดการศึกษาทั้งสายสามัญและสายอาชีพให้แก่เด็กที่ต้องคำสั่งศาล โดยดำเนินการสอนในสถานที่ต่างๆคือ บ้านกรุณา บ้านเมตตา บ้านมุทิตา บ้านปราณี และบ้านอุเบกขารวมทั้งจัดสอนผู้ใหญ่ที่ต้องขังในเรือนจำต่างๆทั่วประเทศ

8. สำนักนายกรัฐมนตรี มีหน่วยงานในสังกัดที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนหลายหน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา เป็นต้น

9. กรุงเทพมหานคร ให้จัดกิจกรรมให้ความรู้หรือฝึกอบรมด้านวิชาชีพ และความเป็นอยู่ของชุมชนต่างๆ มีหน่วยงานหลักที่ให้บริการ 2 หน่วยงานคือ 1.สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จัดกิจกรรมเสริมการศึกษาในระบบภาคปกติ เช่น โครงการฝึกอาชีพและสารพัดช่าง 2. สำนักสวัสดิการสังคม จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนต่างๆ เช่น โครงการส่งเสริมอาชีพประชาชนของกรุงเทพมหานคร โครงการพัฒนาอาชีพประชาชนในแหล่งชุมชนแออัด เป็นต้น

10.หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ได้แก่หน่วยงานต่อไปนี้

1.การกีฬาแห่งประเทศไทย ให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะในการเล่นกีฬา
ดำเนินการ ณ ศูนย์เยาวชนในจังหวัดต่างๆ

2.การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ให้บริการความรู้กับประชาชนในด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม เช่น โครงการฝึกอบรมวิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยว โครงการอบรมหลักสูตรมัคคุเทศก์ เป็นต้น

3.การสื่อสารแห่งประเทศไทย ให้ความรู้ด้านการฝึกอบรมแก่ประชาชน เช่น โครงการประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ เกี่ยวกับการให้บริการโทรคมนาคมและการสื่อสาร เป็นต้น

4.องค์การสงเคราะห์สงเคราะห์ทหารผ่านศึก เป็นหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบให้แก่ทหารผ่านศึกนอกประจำการ รวมทั้งครอบครัว และทหารนอกประจำการ กิจกรรมได้แก่การฝึกอาชีพ กฎหมายที่ควรรู้ กฎหมายแรงงาน เป็นต้น

5.องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย เผยแพร่ความรู้ต่างๆแก่ประชาชนทางด้านวิทยุและโทรทัศน์ ผ่านทางสถานีโทรทัศน์และสถานีวิทยุในเครือ

1.2.3.3.สถาบันการศึกษาที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ สถาบันการศึกษามีส่วนในการจัดการศึกษานอกระบบทั้งการผลิตบุคลากรทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท และการฝึกอบรม สถาบันการศึกษาที่สำคัญได้แก่ สถาบันราชภัฏ มหาวิทยาลัยต่างๆ

โดยมีกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้แก่บุคลากรในหน่วยงานต่างๆ การสอนและการวิจัย การจัดนิทรรศการให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไป เป็นต้น

1.2.3.4 หน่วยงานเอกชนที่จัดกิจกรรมการศึกษาในระบบ หน่วยงานเหล่านี้อยู่ในรูปของสมาคม มูลนิธิชมรม หรือรูปแบบอื่นๆ ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้ มีกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ ทั้งชุมชนเมืองและชุมชนชนบท โดยมีกิจกรรมด้านการพัฒนาทางด้านการศึกษา การพัฒนาวิชาชีพ ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค หน่วยงานดังกล่าวมีทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ในเขตกรุงเทพมหานคร เช่น มูลนิธิโกมลคีมทอง มูลนิธิดวงประทีป สมาคมวาย เอ็ม ซี เอ สภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นต้น ส่วนในชนบท เช่น มูลนิธิหมอชาวบ้าน สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน ชมรมแพทย์ชนบท เป็นต้น

จากบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน พบว่าทุกหน่วยงานได้ดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะอาชีพ ตลอดจนการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนอย่างกว้างขวาง ทำให้ประชาชนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมทั้งในปัจจุบัน และอนาคต

1.2.4 การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในศตวรรษที่ 21

ในกระแสโลกาภิวัตน์ที่สังคมไทยก้าวไปสู่ระบบเทคโนโลยีและความเจริญทางด้านอุตสาหกรรมและแนวโน้มในวงการการศึกษาที่ได้ก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 นั้น รวมถึงการมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ.2542 ที่เน้นการพัฒนาคนเป็นสำคัญ (ชิดชงค์ ส.นันทนาเนตร, 2542) และจากการศึกษานอกระบบในโรงเรียนในอนาคตนี้ ได้มีนักการศึกษาได้กล่าวไว้หลายท่านดังนี้

การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในอนาคตนี้ แก้วแดง (Kaewdang, 1999) กล่าวว่าควรจะมีเป้าหมายในการพัฒนาคนไทยอย่างเต็มที่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของร่างกายและสุขภาพจิต ความขยัน ความรู้ คุณธรรม ซึ่งควรเป็นวิถีทางที่พึงปรารถนาของชีวิตและผสมกลมกลืนกันไปของคนแต่ละคน และวิธีการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม มีดังนี้ คือ

1. ปฏิรูปการเรียนรู้ (Learning Reform)
2. ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ (Learners as the Center of Learning)
3. บูรณาการเนื้อหา (Integration of Contents)
4. กระบวนการเรียนรู้ (The Learning Process)
5. การประเมินอย่างเชื่อถือได้ (Authentic Assessment)
6. สอนพื้นฐาน (Back to the Basics)
7. ครูเป็นตัวแทนของการปฏิรูปการเรียนรู้ (Teachers as Agents of Learning Reform)

8. ขั้นตอนในการปฏิรูปการเรียนรู้ สร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Next Step in the Learning Reforms and The Infrastructure of Lifelong Learning)

และนอกจากนี้ รุ่ง แก้วแดง (2540) ได้ระบุว่า จุดมุ่งหมายสูงสุดในการปฏิรูปการศึกษานั้นก็คือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายความเป็นเลิศทางการศึกษา ให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายความเป็นเลิศทางการศึกษา ในปี พ.ศ.2550 เพื่อให้ประชาชนไทยมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และพัฒนาประเทศชาติให้สามารถอยู่ในสังคมโลกอย่างมีความสุข และบทบาทการจัดการศึกษานอกโรงเรียน เป็นการศึกษาของประชาชน กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรมีบทบาทเฉพาะการประสานงานเท่านั้น ซึ่งต่อไปภาคเอกชนจะมีบทบาทมากขึ้น ซึ่งจะกลายเป็นการศึกษาที่มีเครือข่ายการร่วมมือและเครือข่ายการเชื่อมต่อความรู้อย่างกว้างใหญ่ไพศาลในสังคมไทย โดยโรงเรียนร่วมมือกับชุมชน โรงเรียนร่วมมือกับวัด โรงเรียนร่วมมือกับบริษัทห้าง ร้าน วัด ร่วมมือกับสื่อมวลชน สื่อมวลชนร่วมมือกันเอง ภาคเอกชนร่วมมือกับชุมชน ทำให้เห็นภาพ ได้ว่าการดำเนินงานการประสานงาน องค์กรเอกชนมีส่วนในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเป็นอย่างมาก

รายงานที่เสนอต่อยูเนสโก โดยคณะกรรมการนานาชาติว่าด้วยการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (International Commission on Education and Learning for Twenty-First Century) ได้กล่าวว่าการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับผู้ใหญ่นั้น หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและการสอนให้รู้หนังสือจะต้องเกี่ยวข้องกับการฝึกทักษะที่เป็นประโยชน์ทางด้านเกษตรกรรม หัตถกรรม และอาชีพอื่น ๆ และควรเปิดโอกาสให้ได้มีการเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมและอนามัย ประชากรศึกษา และที่ศึกษาเพื่อความเข้าใจในค่านิยมวัฒนธรรมต่าง ๆ การใช้สื่อมวลชนเพื่อวัตถุประสงค์ในการศึกษาจะช่วยแนะนำคนทั่วไปให้รู้จักโลกหนึ่งซึ่งอยู่ไกลออกไปจากโลกแคบ ๆ ของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

กล้า สมตระกูล (2542) ได้กล่าวถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการศึกษานอกระบบโรงเรียน มีทิศทางโดยเฉพาะจากราชบัณฑิตการศึกษาระดับชาติฉบับใหม่ มีดังนี้

1. ภารกิจ และกลุ่มเป้าหมาย จะขยายการศึกษานอกโรงเรียน (ผู้ใหญ่) เป็นการศึกษาตลอดชีวิต เนื่องจากมาตรา 8 กำหนดให้ยึดการจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อประชาชน ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษาในระบบโรงเรียนจะจัดเฉพาะระดับการศึกษาพื้นฐาน 12 ปี และระดับอุดมศึกษาเท่านั้น การจัดการศึกษาเพื่อเด็กก่อนวัยเรียน ผู้อยู่ในวัยแรงงาน และวัยสูงอายุ จึงเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของการศึกษาในระบบโรงเรียนในอนาคต

2. รูปแบบการจัดการศึกษาเป็นการเปิดโอกาสให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้ทั้ง 3 รูป

แบบ แต่การศึกษานอกระบบจะเน้นเฉพาะการศึกษานอกระบบ (Non-Formal Education) และ การศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) สามารถจัดเสริมความรู้ เช่น ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อ การศึกษา ห้างสมุด และการศึกษาที่จัดในรูปแบบการฝึกอบรมในระยะสั้น

3. การเทียบโอนความรู้ประสบการณ์ ผู้เรียนสามารถสะสมผลงานเพื่อการเทียบโอน ความรู้ทุกรูปแบบของการศึกษาได้ การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย หรือ การฝึกอบรมหลักสูตรระยะ สั้น อาทิเช่น การเข้าชมพิพิธภัณฑ์ ศูนย์วิทยาศาสตร์ อ่านหนังสือ คู่มือททัศน์ ที่มีความรู้ คุณค่า สามารถประเมินผลเพื่อการเทียบโอนได้

4. การจัดการเรียนการสอน เน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ และมีการเรียน การสอนแบบผสมผสาน ทำให้การจัดการเรียนตามสภาพพื้นที่และตามวิถีชีวิตจัดได้กว้างขวาง ยิ่งขึ้น

5. การจัดการศึกษาเพื่อกลุ่มด้อยโอกาสเป็นกลุ่มเป้าหมายบุคคลผู้มีความบกพร่องทางร่าง กาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคมเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษานอกโรงเรียนจำเป็นต้องจัด ให้กว้างขวางกว่าในอดีต เนื่องจากค่อนข้างยืดหยุ่นในรูปแบบการเรียนการสอนและประเมินผล

6. การบริหารและการจัดการศึกษา

แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา กำหนดให้การบริหารและ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษาแต่การศึกษานอกโรงเรียนจัดการศึกษาทั้ง ประเภทไม่มีระดับการศึกษาพื้นฐานและจัดได้ถึงระดับอุดมศึกษาและต่อจากอุดมศึกษา

7. การจัดการศึกษาร่วมกับเครือข่าย ตามรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษา

กำหนดให้องค์กรส่วนท้องถิ่น บุคคล เอกชน สามารถจัดการศึกษาได้อย่างกว้างขวาง ดังนั้น การศึกษานอกโรงเรียนอาจมีบุคคล หน่วยงาน ร่วมจัดที่หลากหลาย ดังนั้นบทบาทการประสานงาน กำกับ ดูแล และสนับสนุนจะเป็นภารกิจหนึ่งที่จะต้องดำเนินการได้กว้างขวางขึ้น

8. สาระของแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวกำลังอยู่ในระหว่างการแสวงหาทิศทางที่ ชัดเจน ดังนั้นการระดมพลังสมองจากคนทั้งสังคม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งรัดดำเนินการเพื่อ การมีแนวปฏิบัติที่เหมาะสม

โกวิท วรพิพัฒน์ (2540) ได้มีมุมมอง การศึกษานอกระบบโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ว่า การ เรียนการสอน ควรเน้นให้มีกิจกรรมและให้ลงมือปฏิบัติได้จริง ในการเรียนให้มากเพื่อช่วยให้ ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามในทุกด้านและมีการขยายโอกาสทางการศึกษาให้คนที่ไม่ได้ตั้งใจ เรียนรู้ไม่ได้ตั้งใจฟัง ไม่ได้ตั้งใจเห็นโดยตรงให้ได้เรียนรู้ ได้ฟัง เห็นและได้นำสิ่งเหล่านี้ไป ประยุกต์ใช้

การจัดการเรียนการสอนสำหรับคนที่ไม่มีโอกาสได้เรียนการศึกษานอกโรงเรียน ควรให้มี การใช้เทคโนโลยีเข้าช่วยให้มาก เช่น วิทยุ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ เพื่อให้ผู้เรียน ได้รับรู้ข่าวสาร

ข้อมูล ท้นต่อเหตุการณ์ รวมทั้งวิธีการทำงานเป็นกลุ่ม และรู้จักนำข้อมูลมาพิจารณาร่วมกัน รวมถึงการหาคำตอบกันเองเพื่อให้เหมาะสมกับสภาวะต่าง ๆ ทำให้คนคิดเป็นแก้ปัญหาได้และมีความก้าวหน้าในการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

กมล สุคประเสริฐ (2540) ได้กล่าวว่า ต้องมุ่งเน้น กลุ่มเป้าหมายอยู่นอกโรงเรียนทั้งหมดซึ่งมีอาชีพอยู่ในปัจจุบัน โดยให้มีความรู้ควบคู่ไปกับการทำอาชีพให้สามารถพัฒนาอาชีพและสร้างความรู้ขึ้นได้ด้วยตนเองและชุมชนและควรทำสื่ออาชีพที่มีอยู่หลายหมื่นอาชีพให้เป็นเอกสารให้ความรู้เล่มเล็ก ๆ อ่านง่ายเข้าใจง่ายเป็นเรื่องสั้น ๆ แต่ละอาชีพ

นอกจากนี้ กิจกรรมการพบกลุ่มของนักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียน ควรปรับปรุงให้มุ่งเน้นการรวมกลุ่มกันเพื่ออาชีพ หรือทำกิจกรรมที่จะบูรณาการความรู้ที่เรียนมาเอาไปใช้ในการทำงานร่วมกันจริง ๆ และควรสร้างเครือข่ายของกลุ่ม เพื่อให้เกิดอำนาจการต่อรองและข้อมูลข่าวสารของกันและกันระหว่างกลุ่มด้วย

เรื่อง ความสามารถขั้นพื้นฐาน (Competency Base) นั้น การศึกษานอกระบบโรงเรียน ควรเน้นผลลัพธ์ (Out Come) ที่ต้องการ ซึ่งไม่น่าจะแตกต่างจากทักษะที่กระทรวงแรงงานอเมริกา (Scan) ได้ตั้งเป้าไว้ว่าประชาชนทุกคน ของอเมริกาจะต้องอ่านหนังสือ รวมทั้งจากอินเทอร์เน็ต (Internet) เขียนหนังสือ รวมทั้งพิมพ์คอมพิวเตอร์ ได้ทั้งหมดอย่างคล่องแคล่ว คิดเลขเร็ว ถูกต้อง วิเคราะห์ด้วยผล เป็นอย่างดี

รวมทั้งการเรียนการสอนและการประเมินผลควรคำนึงถึงสติปัญญาและความสามารถด้านต่าง ๆ เช่น ความสามารถด้านการใช้สายตา ความสามารถด้านดนตรี ความสามารถด้านการเคลื่อนไหว ความสามารถด้านภาษา ความสามารถด้านคณิตศาสตร์ ความสามารถด้านการปรับตัวเองให้เข้ากับบุคคล ความสามารถด้านการปรับตัวเข้ากับสังคม

สุนทร สุนันท์ชัย (2540) ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ควรจัดตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย คือกลุ่มไหนต้องการอะไร อย่างไรควรจัดอย่างนั้น และกรมการศึกษานอกโรงเรียนต้องทำหน้าที่เป็นผู้จัดให้มากขึ้นและถ้ามีงบประมาณหรือกองทุนต่าง ๆ เพียงพอก็สามารถกระจายให้เครือข่าย องค์กรเอกชน ดำเนินการจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้ได้ งานการศึกษานอกระบบโรงเรียนบางอย่างต้องให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมช่วยเหลือ มิฉะนั้นจะเกิดความบกพร่องได้ เช่น งานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านหรืองานห้องสมุดประชาชน เป็นต้น รวมทั้งการเตรียมคนให้เหมาะสมกับเศรษฐกิจและการอนุรักษ์ทรัพยากร เป็นประเด็นสำคัญที่ควรนำมาพัฒนาในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในทศวรรษที่ 21 และสมรรถฐานของประชาชนคนไทยในทศวรรษหน้า ควรประกอบด้วย

1. การมีทักษะพื้นฐานทางการอ่าน เขียน คิด คำนวณ ได้ดี รวมทั้งการพิมพ์ การอ่านกราฟฟิค อ่านสัญลักษณ์ จากคอมพิวเตอร์ การใช้อินเทอร์เน็ต
2. การมีทักษะการคิด

3. การมีคุณลักษณะเฉพาะบุคคลประกอบด้วย การมีความสามารถในการใช้ทรัพยากร การมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การมีความสามารถในการใช้ข่าวสารข้อมูล สารสนเทศ

ขรรค์ชัย บุนปาน (2540) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในอนาคต ต้องมองฐานล่างที่งาน ซึ่งได้แก่ คนอยู่นอกระบบโรงเรียนที่มีอยู่มากมายและหลากหลาย มีข้อมูลที่ชัดเจนและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย โดยพยายามทำให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ และหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาก็คือ ต้องสอนให้คนมีชีวิตเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน ทำความดีความงาม สอนให้คนมีความสุขให้ได้ ใช้ชีวิตให้เป็นที่รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม ให้มีชีวิตอยู่เพื่อคนอื่นอย่างมีความสุขให้ได้ คนเก่ง คนดีจริง จิตใจต้องดี เป็นผู้เสียสละ ต่างเป็นผู้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงานแล้วงานก็สำเร็จได้เร็ว ระบบการศึกษาต้องสอนให้คนเข้าถึงแก่นหรือเข้าถึงจิตวิญญาณจริง ๆ ไม่ใช่สอนให้แก่งแย่งแข่งขัน แต่ต้องสอนให้คนพึ่งพาอาศัยกันและกัน โลกจึงจะอยู่ได้ด้วยความสุข กลุ่มเป้าหมายยังจำเป็นต้องเน้นการเรียนรู้ให้อ่านออกเขียนได้ เน้นหนังสือเป็นหลัก ยังไม่ต้องใช้สื่อไฮเทค ขณะเดียวกันก็เรียนรู้และเลือกใช้สื่อไฮเทคที่เหมาะสม และควรใช้วิธีการแทรกซึมความรู้ให้แก่เขา โดยไม่รู้สึกรู้ว่าเขากำลังถูกบังคับ

การนำเสนอแนวคิดของการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในอนาคต ได้มีมุมมองของนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ไว้ นั่น เป็นเพียงแต่ข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในอนาคตโดยทั่วไป ซึ่งยังไม่ได้มีผลงานการวิจัยมารองรับแนวคิดดังกล่าวข้างต้นกล่าวข้างต้น

2. การวางแผนและหลักการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

2.1 การวางแผนและหลักการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

2.1.1 ความหมายของการวางแผน

อาชัญญา รัตนกุล (2542) ได้ให้ความหมายของการวางแผนตามความหมายของผู้รู้ไว้ต่อไปนี้

พรรณี ประเสริฐวงศ์ (2515) ได้อธิบายว่า การวางแผน เป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดสิ่งที่จะกระทำในอนาคต การประเมินผลของสิ่งที่กำหนดว่าจะกระทำและกำหนดวิธีการที่จะนำไปใช้ในการปฏิบัติ

เสถียร เหลืองอร่าม (2517) กล่าวว่า การวางแผน คือ การเลือกวิถีทางในอนาคตจากทางเลือกหลาย ๆ ทางสำหรับที่จะให้กิจการทั้งหมดหรือเฉพาะบางแผนงาน ดำเนินไปตามวิถีทาง

นั่น การวางแผนเป็นการตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร จะทำอะไร อย่างไร จะทำเมื่อไร จะให้ใครทำ และมีวิธีการอย่างไร การวางแผนจึงเป็นการนำกิจการไปสู่วัตถุประสงค์ที่เลือกไว้โดยวิธีทางที่ ถูกหลักที่สุด

ฟรีเมอนท์ และ รอสเซนวิก (Fremont and Rosenzweig, 1970) ได้อธิบายว่า การวางแผนคือ กระบวนการของการพิจารณาตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร อย่างไร มีการเลือกวัตถุประสงค์ นโยบาย โครงการและวิธีการปฏิบัติเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์นั้น

อาชญญา รัตนอุบล (2542) ได้สรุปความหมาย การวางแผนการนำมาใช้กับโครงการ การศึกษานอกระบบโรงเรียนได้ดังนี้ คือ กระบวนการจัดเตรียมเพื่อการตัดสินใจ จัดกิจกรรม การศึกษานอกโรงเรียนในอนาคต โดยมีการกำหนดไว้ล่วงหน้าว่าจะจัดกิจกรรมการศึกษานอก โรงเรียนอะไร วัตถุประสงค์อย่างไร ใช้วิธีการอะไร เมื่อใด และใครเป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งจะนำไปสู่ การตอบสนองต่อสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนการศึกษานอกระบบโรงเรียนอย่าง แท้จริง

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าการวางแผนโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียน จึงหมายถึง กระบวนการกำหนดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนไว้ล่วงหน้าว่าจะจัดกิจกรรมอะไร จะทำ อย่างไรจะให้ใครทำและมีวิธีทำอย่างไร เมื่อใด ทั้งนี้เพื่อตอบสนองปัญหาและความต้องการของ ผู้เรียนอย่างแท้จริง

2.1.2 หลักสำคัญในการวางแผนการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ศิววัฒน์ วัฒนวงศ์ (2525) ได้กล่าวถึง หลักการที่สำคัญที่ควรคำนึงในการวางแผนมี ดังนี้ คือ

1. การวางแผนควรกระทำเมื่อใด ปกติการวางแผนนั้นควรจะได้เริ่มปฏิบัติจัดทำ ขณะที่เริ่มดำเนินการเป็นอันดับแรก ถ้าหากทำไม่ได้ก็สามารถจะปรับปรุงเสียใหม่
2. วัตถุประสงค์ นโยบาย จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ ชัดเจน เพราะ ถ้าหากไม่ทำความเข้าใจให้ตั้งแต่นั้นแล้ว แผนงานที่กำหนดขึ้นอาจจะล้มเหลว และไร้ความหมาย โดยสิ้นเชิง
3. ปัจจัยต่างๆที่จำเป็นต้องใช้ในการวางแผนที่สำคัญได้แก่ ข้อมูล ข่าวสารต่างๆ คน เงิน วัสดุสิ่งของ หรือ 3M's อันได้แก่ Man Money Material รวมทั้งสถานที่และเวลาที่ใช้
4. วิธีการดำเนินการตามแผน กล่าวคือ เมื่อได้วางแผนขึ้นแล้วจะต้องพิจารณาหา ลู่ทางหรือวิธีการที่จะดำเนินงานตามแผนที่กำหนดขึ้นไว้ล่วงหน้า

รัตนา พุ่มไพศาล (2528) ได้กล่าวไว้ว่า ต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. หลักสูตรหรือโครงการการศึกษากระบวนการที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และเป็นกระบวนการต่อเนื่อง การที่จะจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จด้วยดีได้นั้นจำเป็นต้องมีการประเมินอย่างต่อเนื่องและอย่างสม่ำเสมอ
  2. ในการวางแผนควรเริ่มต้นที่นักศึกษา ทั้งนี้เพราะนักศึกษานอกระบบโรงเรียนมีประสบการณ์ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้
  3. การจัดกลุ่ม เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการวางแผน เพราะบุคคลต่างๆมีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องความสนใจและความต้องการ รวมไปถึงทรัพยากรในชุมชน
  4. ใช้ระยะเวลานานพอสมควร เพราะถ้ารีบด่วนเกินไป อาจก่อให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อโครงการในระยะยาวได้
  5. การวางแผนที่ดี จะช่วยให้เตรียมเครื่องมือที่จะใช้ประกอบการสอนได้อย่างเหมาะสม สามารถจัดหาสถานที่ในการเรียนการสอนได้อย่างน่าสนใจ รวมถึงการสร้างบรรยากาศให้เป็นกันเอง มีการให้บริการการแนะแนว และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน
- อัญญา รัตนอุบล (2542) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

1. การวางแผนจะเป็นแนวทางปฏิบัติของนักศึกษานอกระบบโรงเรียนทำให้ทราบถึงขั้นตอน วิธีการ ทรัพยากรที่ใช้ เวลา สถานที่ การกำกับการควบคุม และการประเมินกิจกรรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียนก่อนที่จะลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งจะช่วยให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเต็มที่ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน
2. การวางแผนจะเป็นเครื่องกำหนดทิศทาง ความมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ของโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ทำให้ผู้ปฏิบัติได้ทราบถึงแนวทาง อีกทั้งยังเป็นกรอบความคิดสำหรับการตัดสินใจและการแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ด้วย
3. การวางแผนจะเป็นเครื่องกำหนดทิศทาง ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ทำให้ผู้ปฏิบัติได้ทราบถึงแนวทาง อีกทั้งยังเป็นกรอบความคิดสำหรับการตัดสินใจและแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ด้วย
4. การวางแผนจะช่วยและสนับสนุนให้เห็นสภาพการณ์ในอนาคต กล่าวคือ ผู้จัดโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ผู้บริหาร โครงการและผู้ปฏิบัติจะได้มองเห็นสภาพการณ์ในอนาคตและแนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์รวมทั้งได้เห็นอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ
5. การวางแผนจะเป็นตัวนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน กล่าวคือ การวางแผนจะนำไปสู่การตัดสินใจ กระทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์สำคัญที่โครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียนได้วางไว้ นั่นคือ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นเอง

ดังนั้นหลักคำคัญของการวางแผนการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ควรต้องคำนึงถึงระยะเวลา วัตถุประสงค์การดำเนินงาน รวมไปถึงบุคลากรต่างๆที่เกี่ยวข้อง

2.2.3 หลักการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

มีนักการศึกษานอกระบบของไทยและนักการศึกษานอกระบบของต่างประเทศกล่าวไว้หลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอหลักการดังกล่าว โดยสังเขปดังนี้

รัตนา พุ่มไพศาล (2528) ได้กล่าวถึง หลักการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนระดับชุมชน มีประเด็นที่ต้องพิจารณาดังนี้

1. การสร้างบรรยากาศที่เหมาะสม
2. การประเมินความต้องการ
3. แนวคิดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา
4. นักการศึกษานอกระบบโรงเรียน : แรงบันดาลใจและการรับนักศึกษา
5. การให้คำปรึกษา และแนะแนวแก่นักศึกษา
6. หลักสูตร โครงการการศึกษานอกโรงเรียนและการวางแผนการสอน
7. การเลือกบุคลากรและการติดต่อสื่อสาร
8. การฝึกอบรมและการนิเทศ
9. การประชาสัมพันธ์และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
10. งบประมาณและการเงิน
11. การประเมินผลโครงการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ดังนี้

- อาชญญา รัตนอุบล (2542) ได้กล่าวถึงหลักการการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน
1. รวบรวมและเก็บข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน
  2. วิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัญหา และความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน
  3. แยกแยะเรียงลำดับความสำคัญของสภาพปัญหาและความต้องการ
  4. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย
  5. เขียนแผนโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียน
  6. ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้
  7. ประเมินผล
  8. พิจารณาปรับปรุงแก้ไขโครงการ

โนลส์ (Knowles,1980) ได้กล่าวถึง

หลักการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนตั้งอยู่บนพื้นฐานความคิดการเรียนรู้ผู้ใหญ่ ที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการออกแบบการเรียนรู้ภายใต้หลักการที่ว่า ผู้ใหญ่จะเรียนรู้แบบนำตนเอง และจะใช้ประสบการณ์เป็นข้อมูลสำคัญในการเรียนรู้ มีความพร้อมที่จะเรียน หากว่าความรู้นั้นจะนำมาใช้พัฒนาตนเองได้ และต้องเป็นความรู้ที่สามารถนำมาประยุกต์ได้ทันที ซึ่งมีหลักการ คือ

1. เสริมสร้างบรรยากาศที่ชี้นำการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
2. กำหนดโครงสร้างขององค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้
3. วิเคราะห์ความต้องการและความสนใจเพื่อการวางแผนโครงการ
4. กำหนดหลักการเหตุผลและวัตถุประสงค์จากความต้องการและความสนใจ
5. ออกแบบโครงการ
6. การดำเนินการบริหารโครงการ
7. การประเมินผลปรับปรุงโครงการ

บอยเออล (Boyle,1981) ได้กล่าวถึง หลักการจัดนั้นต้องมีผู้วางแผนที่ต้องเข้าใจเงื่อนไขต่างๆในสังคมและนักศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นผู้กระตุ้นหรือสร้างความตระหนัก ให้ผู้เรียนได้ขวนขวายเปลี่ยนแปลงตนเอง ซึ่งมีหลักการจัด คือ

1. การสร้างพื้นฐานปรัชญาในการวางแผน
2. การวิเคราะห์สถานการณ์ของปัญหาและความต้องการ
3. การมีส่วนร่วมในกระบวนการ โปรแกรมของกลุ่มเป้าหมาย
4. ระดับความรู้ ปัญญา สถานะทางสังคมของกลุ่มบุคคลที่จะมีส่วนร่วม
5. แหล่งข้อมูลเพื่อการพิจารณำหนดวัตถุประสงค์
6. ข้อจำกัดในด้านบุคคลและสถาบัน
7. เกณฑ์สำหรับจัดลำดับความสำคัญ
8. ความยืดหยุ่นของแผน โปรแกรม
9. การได้รับความเห็นชอบเชิงกฎหมายและการสนับสนุนจากอำนาจที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ
10. การเลือกและดำเนินการกิจกรรมการเรียนรู้
11. การเลือกรูปแบบของกิจกรรมการเรียนรู้
12. การใช้ประโยชน์การประชาสัมพันธ์
13. การได้รับการสนับสนุนทรัพยากร
14. การประเมินประสิทธิภาพ ผลสำเร็จ ผลกระทบ
15. การประชาสัมพันธ์และรายงานผลของโครงการ

บูน (Boon,1985) ได้กล่าวถึงกระบวนการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนดังนี้

หลักการจะให้ความสำคัญกับ ปรัชญาภาระหน้าที่ และวัตถุประสงค์ขององค์กร เป็นหลักสำคัญโดยดูถึงปัจจัยความต้องการในระดับมหภาค และแปลงมาสู่ในระดับจุลภาคภายในชุมชนหรือองค์กร ซึ่งองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาโครงการคือ สภาพแวดล้อมภายนอกและนักการศึกษา (Change Agent) และผู้เรียน ทั้งนี้จะมองความเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Approach) โดยใช้การศึกษาเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป

มีหลักการ คือ

1. วิเคราะห์กระบวนการที่จะเปลี่ยนองค์กรใหม่
2. เชื่อมโยงองค์กรเข้าสู่ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและผู้ที่เกี่ยวข้อง
3. ออกแบบวางแผนการดำเนินงาน โครงการ
4. นำแผนโครงการไปดำเนินการ พัฒนารัพยากรณ์ที่จำเป็นและติดตามจงใจให้แรง

เสริม

5. ประเมินผลตรวจสอบโครงการ

คาฟฟาเรลลา (Caffarella,1994) ได้พัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนมาจาก โนลส์ (Knowles)ซึ่งหลักการจัดนั้นจะมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive)ที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกันทุกขั้นตอน โดยมีหลักการจัด ดังนี้

1. การสร้างพื้นฐานในการวางแผน
2. แนวคิดในการจัดทำโครงการศึกษา
3. การคัดเลือกและการจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด
4. การพัฒนาวัตถุประสงค์ของโครงการ
5. การจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้
6. การสร้างแผนการประเมินผล
7. การกำหนดรูปแบบการเรียนรู้และบทบาทหน้าที่คณะผู้จัดโครงการ
8. การจัดเตรียมงบประมาณและการวางแผนการตลาด
9. การออกแบบแผนการเรียนการสอน
10. การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและการประสานงาน
11. การรายงานการประเมินผลโครงการ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของคาฟฟาเรลลา (Caffarella,1994) ซึ่งมีเหตุผลดังต่อไปนี้คือ ลักษณะการวางแผนการจัดโครงการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับผู้ใหญ่ (Planning Programs for Adult Learners) ที่มีเอกลักษณ์เด่นเป็นพิเศษในแง่ที่เป็นรูปแบบการจัด

การศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กันทุกชั้นตอน และแสดงรายละเอียดที่จะนำไปดำเนินการเสนอแนวทางที่ผู้ปฏิบัติจะนำไปใช้รวมทั้งมีการเน้นความคิดที่จะนำไปปฏิบัติและตัดสินใจได้

คาฟฟาเรลลา (Caffarella) เป็นศาสตราจารย์ในภาควิชาภาวะผู้นำทางการศึกษาและนโยบายการศึกษาที่มหาวิทยาลัยนอร์ธโคโลราโด (University of Northern Colorado) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีเกี่ยวกับผู้นำชุมชนและการพัฒนาและปริญญาเอกในสาขาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่องที่มหาวิทยาลัยมิชิแกน (Michigan State University) งานวิจัยและหนังสือของคาฟฟาเรลลาจะเป็นการเรียนรู้ผู้ใหญ่และการพัฒนา รวมถึงการวางแผนโปรแกรม โดยได้แต่งหนังสือ เรื่อง “การเรียนรู้ในวัยผู้ใหญ่” ร่วมกับ เอส เมอร์เรียม (S. Merriam) และในปี 1992 เขียนหนังสือ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-Directed Learning) ร่วมกับ ดอนเนล (Donnel) นอกจากนี้ เป็นคณะกรรมการในการประชุมนานาชาติประจำปีการวิจัยการศึกษาผู้ใหญ่ของอเมริกาเหนือ เป็นคณะกรรมการในตำแหน่งศาสตราจารย์ และประธานกรรมการบริหารของสมาคมการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่องแห่งอเมริกา สมาคมการศึกษาผู้ใหญ่แห่งเวอร์จิเนีย ปัจจุบันเป็นคนเขียนบทความให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่ราย 3 เดือน และการเรียนรู้ผู้ใหญ่

การจัดโปรแกรมการศึกษาผู้ใหญ่ตามแนวคิดคาฟฟาเรลลา (Caffarella, 1994) นั้นมีเป้าหมายเบื้องต้น 5 ขั้นตอน คือ

1. เพื่อการดำเนินการพัฒนาเป็นไปอย่างแน่นอนในระดับปัจเจกบุคคลอย่างไม่หยุดยั้ง
2. เพื่อช่วยเหลือประชาชนในการตอบสนองในการแก้ปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตผู้ใหญ่
3. เพื่อช่วยเหลือประชาชนก้าวให้พ้นกับกระแสการทำงานที่แข่งขันกันในปัจจุบันและสามารถหาโอกาสความก้าวหน้าเกี่ยวกับการทำงานในอนาคต
4. เพื่อช่วยให้องค์กรประสบความสำเร็จตามความต้องการและมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น
5. เปิดโอกาสให้ชุมชนและกระแสสังคมได้ตรวจสอบ

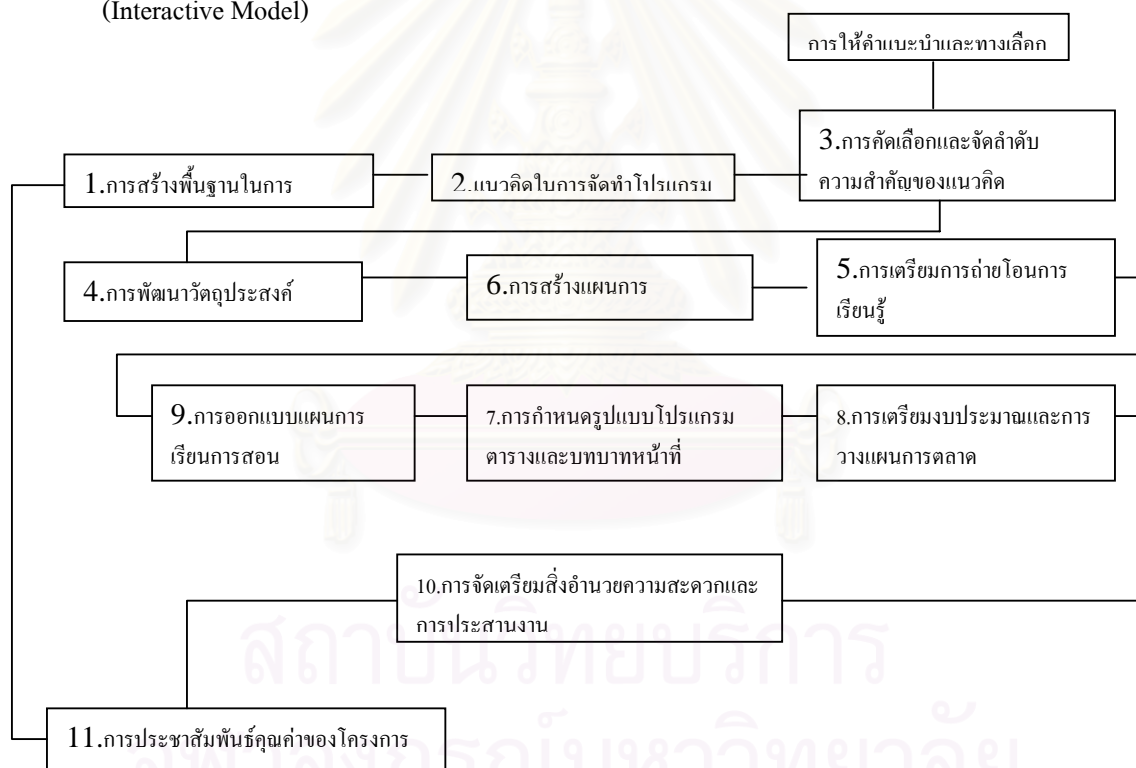
รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ รอบตัวเป็นแรงผลักดันในการจัดการศึกษาและการจัดโปรแกรมสำหรับผู้ใหญ่ อันเป็นเรื่องราวที่ต้องทำความเข้าใจให้เชื่อมโยงกันทั้งหมด คนที่รับผิดชอบในการวางแผนโปรแกรมเหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการ เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการว่าจ้างและอาสาสมัครที่เข้ามาชั่วคราวที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่อันเสมือนนักการศึกษาผู้ใหญ่ นักพัฒนากร และเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม แม้กระนั้นบ่อยครั้งที่บทบาทหน้าที่ของนักพัฒนาโปรแกรมจะต้องทำหน้าที่อื่น ๆ ที่แตกต่างกันออกไปเพื่อนำเอาสิ่งนั้น ๆ มาปฏิบัติกับผู้ใหญ่และไม่ควรตั้งแง่ว่าสิ่งใดเป็นเรื่องหลัก สิ่งใดเป็นเรื่องรอง ในการจะทำการใดก่อนสิ่งใดทำหลังสุด ในการวางแผนโปรแกรมสำหรับ

ผู้ใหญ่ ดังจะกล่าวต่อไปนี้เป็นรูปแบบที่จะช่วยนักพัฒนาโครงการมีรูปแบบหรือการแนะนำให้โปรแกรมมีความสำเร็จ

ซึ่งประสบการณ์ของผู้วางแผนการจัดโครงการพบว่า การวางแผนโปรแกรมไม่สามารถทำเป็นแบบเส้นแนวนอน (Linear) และทำกระบวนการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนได้ (Step-by-Step process) ตรงกันข้ามผู้วางแผนโปรแกรมการศึกษา จะพบปัญหามากในการที่จะต้องทำงานกับองค์ประกอบในการวางแผนที่มีเป็นจำนวนมากและทำให้เห็นค่อนในเวลาที่เดียวกัน รวมทั้งกับระเบียบคำสั่งจำนวนมากที่ไม่จำเป็น เช่น ในการวางแผนการจัดการประชุมนานาชาติ หรือในระดับภูมิภาค เหตุผลในการประชุม (แล้วแต่สถานที่และวันเวลา) อาจเป็นสิ่งที่จำเป็นซึ่งมาก่อนหัวข้อเรื่องหรือวัตถุประสงค์ของการประชุมซึ่งเป็นผลในการชี้ขาดจากการประชุม

แผนภาพที่ 1 กระบวนการวางแผนการจัดโปรแกรมสำหรับผู้ใหญ่รูปแบบปฏิสัมพันธ์

(Interactive Model)

องค์ประกอบของรูปแบบโปรแกรมตามแนวคิดของคาฟฟาเรลลา (Caffarella, 1994) ตามแผนภูมิข้างต้นมีองค์ประกอบ 11 ขั้นตอน คือ

1. การสร้างพื้นฐานในการวางแผน (Establishing a Basis for the Planning Process)

1.1 เป็นการนำความสามารถในความรู้ที่มีเกี่ยวกับปัจจัยภายในและปัจจัย

ภายนอกมาใช้ในการวางแผน โดยมองถึงด้านโครงสร้างขององค์กร บุคคล และประเด็นของสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม

1.2 ก่อตั้งและรักษาโครงสร้างหน้าที่ขององค์กรที่เอื้อต่อการสนับสนุนการวางแผน เช่น พันธกิจ มาตรฐานการจัดการนโยบาย แนวทางการปฏิบัติ ระบบการประชาสัมพันธ์ หรือแหล่งเงินทุน

1.3 ให้ความสำคัญกับการสนับสนุนจาก ผู้มีส่วนร่วมโปรแกรม เจ้าหน้าที่ในองค์กรและเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการเลือกให้เข้ามาทำงานจากภายนอก โดยผ่านกลไกที่ผู้มีส่วนร่วมในโปรแกรมเป็นผู้กำหนดในการวางแผนและกิจกรรมการศึกษาซึ่งนำไป กลยุทธ์ในการถ่ายโอนการเรียนรู้และการเข้ามาทำงานขณะทำงานที่เป็นทางการและเฉพาะกิจ

1.4 ให้การสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กร ในการดำเนินการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงค่านิยม

2. การกำหนดแนวคิดในการจัดโครงการ (Identifying Program Ideas)

2.1 การตัดสินใจที่จะหาแหล่งที่นำมาใช้ในการก่อให้เกิดแนวคิดสำหรับโปรแกรมการศึกษา เช่น ผู้มีส่วนร่วมในโปรแกรมคนก่อนหรือคนปัจจุบัน ลูกจ้าง ผู้นำองค์กรหรือผู้นำชุมชนประเด็นที่น่าสนใจจากบุคคล กฎระเบียบของราชการ คำสั่งโดยชอบในทางกฎหมายและปัญหาสังคมต่าง ๆ เช่น การประเมินความต้องการอย่างเป็นทางการ การสังเกต การสัมภาษณ์ การพูดคุยกับผู้ร่วมงาน การวิเคราะห์งาน และการทบทวนงานสำคัญที่เคยเขียนทิ้งไว้

3. การคัดเลือกและการจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด (Sorting and Prioritizing Program Ideas)

3.1 กำหนดว่าโปรแกรมการศึกษาให้มีทางเลือกมากกว่าหนึ่งในการนำมาใช้หรือการนำมาซึ่งความคิดที่ตอบสนองได้ดีที่สุด

3.2 การพัฒนากระบวนการจัดลำดับความคิดทั้งหลายสำหรับโปรแกรมการศึกษาแล้วนำมาวางแผน วิเคราะห์ส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการต่าง ๆ ที่ได้มานำมาสร้างเกณฑ์สำหรับการตัดสินใจเลือกแต่ละแนวคิด

3.3 การนำความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการผสมผสานทางเลือกและการสร้างสรรค์เครือข่ายจากภาคประชาชนที่ตั้งใจฟังและแสดงออกเมื่อประเด็นที่เป็นทางเลือกโดยการเข้าไปแทรกแซงขององค์กรนั้น ๆ ได้รับความต้องการ

4. การพัฒนาวัตถุประสงค์โปรแกรม (Developing Program Objectives)

4.1 การเขียนวัตถุประสงค์โปรแกรมเป็นผลมาจากผู้มีส่วนร่วมที่ตั้งใจจะเรียน

และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงจากการเรียนรู้ ที่ได้รับการจัดการอย่างดีในด้านการจัดโปรแกรม

4.2 มีผลลัพธ์ของโปรแกรมที่แน่นอนทั้งที่วัดได้และวัดไม่ได้ให้มีความเหมาะสมกัน โดยนำมาสรุปและหาทางแก้ไขปรับปรุงวัตถุประสงค์ในแต่ละที่

4.3 ตรวจสอบโปรแกรมด้วยการดูว่าวัตถุประสงค์โครงการถูกเขียนได้ชัดเจนเพียงพอ และเป็นที่น่าสนใจของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้มีส่วนร่วมในโปรแกรม หรือผู้สนับสนุนองค์กร

4.4 นำวัตถุประสงค์ของโปรแกรมมาใช้อย่างสม่ำเสมอในโปรแกรมที่จัดนั้น ๆ หากจุดที่ตรวจสอบได้เท่าที่จะหาได้ เช่น ทำการถ่ายโอนการเรียนรู้หรือแผนการประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่

5. การจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ (Preparing for the Transfer of Learning)

5.1 การตัดสินใจใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ในการถ่ายโอนการเรียนรู้ควรเป็นลักษณะการว่าจ้างให้ทำงาน

5.2 กำหนดบุคคลสำคัญที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการถ่ายโอนการเรียนรู้ เช่น ผู้มีส่วนร่วมในโปรแกรม เจ้าหน้าที่วางแผนโปรแกรม ผู้สอนเจ้าหน้าที่นิเทศก์ หรือผู้นำชุมชน

5.3 เลือกกลยุทธ์การถ่ายโอนที่จะใช้ประโยชน์ได้มากที่สุดกับผู้ช่วยที่มีส่วนร่วมเพื่อที่จะนำไปใช้กับคนที่ได้รับการเรียน เช่น แผนการพัฒนาการเรียนรู้ในกับปัจเจกบุคคล การจัดให้ผู้ที่ถูกพาดพิงถึง หรือกลุ่มผู้ฝึกสอน การช่วยเหลือตนเอง หรือการสนับสนุนกลุ่มหรือการพัฒนาโดยการเข้ามาแทรกแซงโดยองค์กร

6. การสร้างแผนการประเมินผล (Formulating Evaluation Plans)

6.1 ระบุวิธีการประเมินผลหรือวิธีการที่จะนำมาใช้ เช่น การประเมิน โดยยึดวัตถุประสงค์ หรือการประเมินโดยใช้กึ่งกฎหมาย รวมทั้งการใช้แบบไม่เป็นทางการหรือการประเมินที่เหมาะสมโดยไม่มีแผน

6.2 การกำหนดการประเมินที่จะใช้ข้อมูลการประเมินจากการรวบรวมข้อมูล เช่น จากการสังเกต แบบสอบถามหรือผลลัพธ์จากการทบทวนเรื่องเก่า

6.3 การประเมินโดยดูจากข้อมูลที่จะนำไปวิเคราะห์ รวมทั้งการผสมข้อมูลที่รวบรวมมาจากการประเมินแบบไม่เป็นทางการ

6.4 การพัฒนาในปัจจุบันที่เป็นไปตามกระแสและหรือการทิศทางของโปรแกรมการศึกษาที่อยู่บนพื้นฐานของการตัดสินใจที่ถูกสร้างขึ้นมาและความคิดที่ได้รับการแนะนำจากคำปรารภที่มีขึ้นมาจากคำแนะนำต่าง ๆ รวมทั้งแหล่งการเรียนรู้ที่จำเป็น

7. การกำหนดรูปแบบ ตารางและคณะทำงาน (Determining Formats, Schedules, and Staff Needs)

7.1 เลือกรูปแบบที่เหมาะสมหรือรวบรวมรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การเรียนเป็นส่วนตัว การเรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ (แบบเผชิญหน้ากัน) กลุ่มใหญ่ การเรียนทางไกล หรือรูปแบบการเรียนรู้ชุมชน

7.2 การจัดตารางที่ลงตัวและมีรูปแบบที่เหมาะสม และบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมและหรือข้อตกลงในเงื่อนไขการทำงาน

7.3 ระบุเจ้าหน้าที่ที่จำเป็น เช่น ผู้ออกแบบโปรแกรม ผู้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางโปรแกรม ผู้สอนหรือผู้อำนวยการหรือนักประเมินผลโปรแกรม

7.4 กำหนดเจ้าหน้าที่ภายใน (ทั้งที่จ่ายค่าจ้างแบบเต็มเวลาและอาสาสมัครที่จ้างชั่วคราว) สามารถวางแผนและควบคุมโปรแกรมหรือความจำเป็นที่ต้องได้รับการแนะนำจากภายนอกองค์กรตามที่ตกลงกันไว้ในเวลาเดียวกันหรือการแนะนำที่เพิ่มเติมเข้าไปใหม่

8. การเตรียมงบประมาณและการวางแผนการตลาด (Prepare Budgets and Marketing Plans)

8.1 ประมาณค่าใช้จ่ายสำหรับโปรแกรม สรุปค่าใช้จ่ายสำหรับการพัฒนาโครงการ ค่าธรรมเนียมในการเรียกเก็บและโปรแกรมการประเมินผล เช่น เงินเดือนเจ้าหน้าที่ ค่าใช้ของผู้มีส่วนร่วม การคิดราคาที่เพิ่มขึ้นสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รายจ่ายอันเนื่องมาจากอุปกรณ์การสอน ราคาในการถ่ายโอนการเรียนรู้

8.2 การกำหนดเงินทุนที่ใช้ในโปรแกรม เช่น ค่าธรรมเนียม เรียกเก็บจากผู้มีส่วนร่วมในโปรแกรม เงินช่วยเหลือจากองค์กร ทุนจากรัฐบาล

8.3 การควบคุมสัดส่วนจำนวนคน จากการวิเคราะห์ที่ช่วยกำหนดภูมิหลังและประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมโปรแกรม อันเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนการตลาดในเบื้องต้น

8.4 เลือกและเตรียมการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการประชาสัมพันธ์ เช่น แผ่นพับ โบรชัวร์ การส่งเป็นจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) บอกรายละเอียดที่ชัดเจน ว่าใคร อะไร ที่ไหน ทำไม และอย่างไรของโปรแกรมที่จัดนั้น ๆ

8.5 เตรียมจุดมุ่งหมายและการส่งเสริมโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่น่าตื่นตาตื่นใจ ใช้จ่ายอย่างระมัดระวัง ในกลุ่มเป้าหมายและใช้ประเภทของการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ตามที่คิดว่าเหมาะสม รวมทั้งกรอบระยะเวลาและค่าใช้จ่าย

9. การออกแบบแผนการสอนหรือแผนการเรียนรู้ (Designing Instructional Plans)

- 9.1 การทำความเข้าใจให้ชัดเจนในวัตถุประสงค์ และแต่ละส่วนของการสอน
- 9.2 เลือกและจัดลำดับเนื้อหา โดยอยู่บนฐานของความรู้ของผู้มีส่วนร่วมในโปรแกรมตลอดจนประสบการณ์ เนื้อหาที่มาจากธรรมชาติของผู้สอนที่ได้เลือกนำมาใช้
- 9.3 เลือกเทคนิคการสอนที่มุ่งประเด็น ไปสู่ผลลัพธ์ของการเรียนรู้และที่ผู้สอนสามารถนำไปใช้ได้ เช่น ใช้การบรรยาย กรณีศึกษา บทบาทสมมุติ การเล่าเรื่องราว เกมส์ การวิเคราะห์โดยใช้การอุปมาอุปมัย
- 9.4 เลือกองค์ประกอบ แต่ละการประเมินในแต่ละส่วนของการสอนที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เข้าร่วม โปรแกรมและช่วยให้แน่ใจได้ว่าการสอนจะส่งผลถึงผลลัพธ์ตามที่ต้องการ

10. การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและการประสานงาน (Coordinating Facilities and On-Site Events)

- 10.1 หาสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมในการเอื้อต่อบรรยากาศการเรียนรู้ และการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์การสอนที่เอื้อต่อการทำงาน
- 10.2 ดูแลการจัดการและการประสานงานโปรแกรมทั้งหมด เช่น การปฏิบัติเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวก ผู้สอนและเจ้าหน้าที่ เครื่องมือ และตารางจัดโปรแกรม
- 10.3 สร้างสรรค์บรรยากาศที่เป็นบวกในการเรียนรู้ จากการดำเนินงานของผู้มีส่วนร่วมในโปรแกรม
- 10.4 รวบรวมข้อมูลสำหรับการประเมินผลของโปรแกรมและจัดให้มีการส่งเสริมเมื่อมีความต้องการ และเมื่อสิ้นสุดการประเมินผลโปรแกรม
- 10.5 การให้การยอมรับผู้มีส่วนร่วมในโปรแกรม เช่น การให้ประกาศนียบัตร มีการฉลอง และขอบคุณเจ้าหน้าที่และผู้มีส่วนร่วมสำหรับการมีส่วนในการจัดโปรแกรม
- 10.6 การมีเงื่อนงำที่ผูกมัดหลังจากโปรแกรมสิ้นสุด เช่น การเก็บวัสดุ อุปกรณ์ แบบฟอร์มการบริหารงานที่สมบูรณ์ รวมทั้งดำเนินการสอบถามเพื่อตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน

11. การรายงานการประเมินผลโครงการ (Communicating the Value of the Program)

- 11.1 เตรียมโครงการเพื่อการส่งรายงาน (ยกตัวอย่างเช่น ส่งรายงานให้กับ นักหนังสือพิมพ์เพื่อเผยแพร่ นำเสนอกับสื่อสารมวลชนต่าง ๆ ไปสเตอร์ การจัดนิทรรศการ) เพื่อนำมาประชาสัมพันธ์ที่ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี และคำนึงถึงผู้รับทราบเรื่องราวต่าง ๆ ของโปรแกรม

11.2 ให้การรับรองรายงานที่สร้างขึ้นเป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมกับบุคคล กลุ่ม องค์กร และหรือเผยแพร่สู่สาธารณชนอย่างกว้างขวาง

11.3 ติดตามถึงความต้องการที่เหมาะสมกับบุคคล กลุ่มบุคคล โดยมีการตอบ คำถามที่ชัดเจนหรือเกี่ยวข้อง โดยตรงกับโปรแกรมนั้น ๆ

จากองค์ประกอบในการจัดโครงการทั้ง 11 ขั้นตอนนี้ คาฟฟาเรลลา(Cafarella,1994) ได้กล่าวไว้ว่า กุญแจสำคัญอยู่ที่มีความยืดหยุ่นในการนำไปใช้ในแต่ละขั้นตอนทุกกระบวนการในการวางแผนรูปแบบนี้มีพื้นฐานมาจากสมมติฐานที่ผ่านการสังเคราะห์จากการใช้โปรแกรมการศึกษาที่มุ่งไปถึงสภาพการเรียนรู้จากความจริงของผู้มีส่วนร่วมในโครงการและการเรียนรู้ที่มีผลในการเปลี่ยนแปลงในผู้มีส่วนร่วม โปรแกรม องค์กร และหรือเรื่องประเด็นทางสังคมเพื่อเป็นแบบอย่างในการพัฒนาโปรแกรมการศึกษาที่มีปฏิสัมพันธ์ที่มีการจัดลำดับขั้นตอนกันมาอย่างยาวนาน มีการแบ่งงานที่ชัดเจน บุคคล เหตุการณ์

และในการสร้างรูปแบบโครงการนี้คาฟฟาเรลลา(Cafarella)นำมาจากความเป็นแนวคิดการวางแผนโครงการของดั้งเดิมที่ผ่านมากับกระแสการวางแผน โปรแกรมในปัจจุบันมาใช้ในการอธิบายการจัดโครงการและแนวทางนั้นมาจากการเรียนรู้ของผู้ใหญ่และประสบการณ์วันต่อวัน (day-to-day) ของนักการศึกษา ผู้ฝึกอบรม และนักพัฒนา ถึงแม้ว่ากรอบแนวคิดแต่แรกนั้นมาจาก รูปแบบและความรู้จากการเรียนรู้ในวัยผู้ใหญ่ที่นำมาช่วยในการสร้างรูปแบบโครงการนี้ ถ้าปราศจากเสียงของผู้มีส่วนร่วมในโครงการแล้วการวางแผน โครงการที่มีความเป็นปฏิสัมพันธ์ (Interactive model) ก็จะไม่มีความหมายพอในการนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม คาฟฟาเรลลา (Cafarella,1994)

ดังนั้นเหตุผลในการเลือกใช้การจัดโครงการศึกษานอกระบบ โรงเรียนตามโมเดลของ คาฟฟาเรลลา(Cafarella) ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่มุ่งไปถึงบุคคลที่อยู่ในระดับชุมชน ที่ต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1.มีองค์ประกอบของโครงการ 11 ขั้นตอน เป็นโครงการซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันในการพัฒนาโครงการ โดยคำนึงถึงความเกี่ยวเนื่องถึงองค์ประกอบแต่ละโครงการ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบในการพัฒนาโครงการจะส่งผลซึ่งกันและกันและผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่าเป็นหลักการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนระดับชุมชนที่ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ อยู่ครบถ้วน

2.เหมาะสำหรับหลักการจัดการศึกษาของผู้ใหญ่ รวมถึงบริบทของชุมชนและสังคมให้ ความสำคัญกับโครงสร้างบุคคล ตลอดจน วัฒนธรรมของชุมชน และสังคมซึ่งสอดคล้องกับการ เสริมสร้างศักยภาพของบุคคลและชุมชน ในการเรื่องการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน

3.ให้ความสำคัญกับประเด็นทางสังคม เช่น สุขภาพ วัฒนธรรม เพศ และชนชั้นทางสังคม รวมทั้งคำนึงถึงปัญหาในระดับชุมชนและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษานอก

รวมทั้งหลักการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ของไทยในเรื่องการให้ความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา โดยจัดให้กลุ่มคนที่พลาดโอกาส รวมถึงการกระจายโอกาสทางการศึกษา ไปสู่กลุ่มเป้าหมายให้ครบ

คลุมทั่วถึง

4.เหมาะสำหรับโครงการศึกษานอกระบบของไทย ในการนำมาใช้เป็นหลักการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมหรือพัฒนาบุคคลให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาของตนเอง ซึ่งกิจกรรมการศึกษานอกระบบจะพัฒนาให้กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ที่คิดเป็น ทำเป็นแก้ปัญหาเป็น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะใช้แนวความคิดนี้ใช้เป็นกรอบทฤษฎีในการวิจัย

3. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความสามารในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง(Self-Directed Learning Capability)

3.1 ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

สำหรับความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ทัฟ (Tough, 1971 อ้างถึงใน Bouchar, 1994) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง คือ การเรียนรู้ที่บุคคลตั้งใจให้เกิดขึ้น การเรียนรู้แบบนี้จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลนั้นมีความผูกพันมุ่งมั่นกับการเรียนเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างต่อเนื่องพร้อมกับการวางแผนการเรียนของตนเองด้วย

โนลส์ (Knowles, 1975 : 18) กล่าวถึง การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่า เป็นกระบวนการที่บุคคลเป็นผู้คิดริเริ่มในการเรียนรู้ จะด้วยความช่วยเหลือ จากบุคคลอื่นหรือไม่ก็ตาม โดยที่บุคคลจะทำกรวิเคราะห์ความต้องการที่จะเรียนรู้ของตน กำหนดเป้าหมาย จำแนก แยกแยะ แจกแจง หาแหล่งข้อมูลในการเรียนรู้ทั้งที่เป็นทั้งวัตถุและบุคคล คัดเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมและประเมินการเรียนรู้นั้น ๆ

สคาเจอร์ (Skager, 1977) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ส่วนบุคคลผู้เรียนมีเป้าหมายในการพัฒนาทักษะ ความสามารถในการวางแผน การบริหาร การจัดการและการประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเองและในฐานะที่เป็นสมาชิกกลุ่มที่มีการเรียนแบบร่วมมือ

กิบบอน และฟิลลิปส์ (Gibbon and Phillips, 1982) บรอกเกตต์ (Brockett, 1985) วิลเลน (Willen, 1994) และมาเรียมและคาฟฟาเรลลา (Marriam and Caffarella, 1991) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นการจัดการศึกษาที่ผู้เรียนมีความรับผิดชอบเบื้องต้นในการวางแผนดำเนินกิจกรรมตามแผน และประเมินประสบการณ์การเรียนรู้ของตนเอง

บรูคฟิลด์ (Brookfield, 1984)) สรุปการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไว้ว่า หมายถึง การแสวงหาความรู้โดยผู้เรียนเป็นผู้กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน ควบคุมกิจกรรมการเรียนรู้ของตนในด้านเนื้อหาและวิธีการเรียน โดยอาจขอความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่น การกำหนด และใช้หนังสือประกอบการเรียนหรือบทความต่าง ๆ จากบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการเลือกวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ฮีมสตรา (Hiemstra, 1994) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นการเรียนรู้ซึ่งผู้เรียนรับผิดชอบในการวางแผน การปฏิบัติ และการประเมินผลความพยายามในการเรียนรู้ของตนเอง เป็นลักษณะซึ่งคนทุกคนมีอยู่ระดับหนึ่งในทุกสถานการณ์การเรียนรู้ ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นโดยผู้เรียนแยกตัวออกจากผู้อื่น ผู้เรียนสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้ และทักษะที่ได้จากการศึกษาจากสถานการณ์หนึ่งไปยังสถานการณ์อื่นได้

สมคิด อิสระวัฒน์ (2538) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น เน้นการดำเนินการที่ผู้เรียนช่วยเหลือตนเองในการเรียนรู้ ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มในความอยากจะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วทำการวางแผนศึกษาค้นคว้าต่าง ๆ ด้วยตนเองจนจบกระบวนการเรียนรู้

ชิตชงศ์ ส. นันทนาเนตร (2542) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ผู้เรียนเป็นผู้รับผิดชอบในการเรียนรู้สามารถกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ และประสิทธิผลที่เกิดขึ้น

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2542) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะมีลักษณะที่ผู้เรียนแต่ละคนมีความรับผิดชอบในการวางแผนการเรียน การดำเนินการเรียน รวมทั้งการประเมินผลสิ่งที่ได้เรียนรู้แล้ว

ชัยฤทธิ์ โพธิสุวรรณ (2544) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยการชี้นำตนเอง นั้น ผู้เรียนริเริ่มด้วยความต้องการของตนเอง มีส่วนในการกำหนดเป้าหมายและกระบวนการเรียนรู้ทั้งด้วยตนเอง หรือได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น รวมทั้งการประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของตนเองในที่สุด

จากความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองดังกล่าวสรุปได้ว่า การเรียนรู้ที่บุคคลมีการวางแผน มีความรับผิดชอบควบคุมการเรียนรู้และกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์ที่จะพัฒนาความรู้และทักษะการเรียน โดยจะกระทำโดยตนเองหรือร่วมกับผู้อื่นก็ได้และเลือกวิธีการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งการประเมินผลการเรียนรู้

3.2 ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-Directed Learning Capabilitie)

3.2.1 ความหมายของคำว่าความสามารถ (Capability)

ความสามารถ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2525) ได้กล่าวถึงความสามารถ หมายถึง การจัดการ

บอยาซีส (Boyazis อ้างถึงใน ดนัย เทียนพุด, 2543) ได้กล่าวถึงความสามารถ หมายถึง สิ่งที่เป็นพลังซ่อนเร้นอยู่ในตัวบุคคล โดยเป็นคุณลักษณะที่กำหนดของบุคคล โดยบุคคล นั้นมีการจัดการที่มีจุดมุ่งหมายและพัฒนาความรู้ ทักษะ และเปลี่ยนแปลงทัศนคติเพื่อบรรลุ จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ความหมายของคำว่า “ความสามารถ” ตามนิยามของ Webster’s New Word College Dictionary ให้ความหมายว่า 1) Quality of being able to receive or contact 2) Capableness, intellectual 3) Legal or moral capacit 4) Susceptibility of treatment in some particular way capacity of being used improved or developed

ดังนั้น ความสามารถอาจสรุปความได้ว่า หมายถึง การจัดการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อ พัฒนาความรู้ ทักษะ และเปลี่ยนทัศนคติ ทำให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

3.2.2 คุณลักษณะของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ในเรื่องความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นไม่มีผู้อธิบายไว้อย่าง ชัดเจน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสังเคราะห์จากคุณลักษณะของผู้ที่เรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จากผู้รู้ดังนี้

กุกลิเอลมีโน (Guglielmino, 1977) ได้ศึกษาผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยการนำตนเองมี องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1. การเปิดโอกาสต่อการเรียน ได้แก่ ความสนใจในการเรียน ความพอใจใน ความคิดริเริ่มของตน รักการเรียน ความสนใจหาแหล่งความรู้ ความรับผิดชอบในการเรียนรู้ ฯลฯ
  2. การมีมโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ ความ มั่นใจ
  3. การมีความคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียนรู้ เช่น ชอบแสวงหาความรู้ มี ความสามารถในการพัฒนาแผนการทำงานของตนเอง ฯลฯ
  4. การยอมรับความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง ได้แก่ เต็มใจเรียนในสิ่งที่ ยาก หากเป็นเรื่องที่สนใจ
  5. ความรักการเรียน ได้แก่ มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะเรียน
  6. ความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ มีความสามารถคิดแก้ปัญหา
  7. การมองอนาคตในแง่ดี ได้แก่ การมองตนเองว่าเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ชอบ คิดถึงอนาคต เห็นว่าเป็นสิ่งที่ท้าทาย ฯลฯ
  8. ความสามารถในการใช้ทักษะทางการศึกษาขั้นพื้นฐานและทักษะการแก้ปัญหา ได้แก่ การมีความสามารถใช้ทักษะการเรียนรู้ในการแก้ปัญหา คิดว่าการแก้ปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย
- สคาเจอร์ (Skager, 1978) ได้อธิบายผู้ที่เรียนรู้ด้วยการนำตนเอง คือ

1. ยอมรับตนเองหรือมีทัศนคติในทางบวกต่อตนเอง
2. ความสามารถวางแผนการเรียนด้วยตนเอง
  - 2.1 รู้ถึงความต้องการในการเรียนของตน
  - 2.2 กำหนดจุดมุ่งหมายที่เหมาะสม
  - 2.3 รู้แผนงานที่มีประสิทธิภาพที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด
3. มีแรงจูงใจภายใน
4. มีการประเมินตนเอง
5. เปิดกว้างต่อประสบการณ์
6. ยึดหยุ่นในการเรียนรู้

บรอกเกตต์ และฮีมสตรา (Brockett and Hiemstra, 1994) ได้สังเคราะห์ผู้เรียนรู้ด้วยการนำตนเองต้องมีความรับผิดชอบส่วนบุคคล คือ การที่บุคคลมีความเป็นเจ้าของความคิดและการกระทำของตนเอง สามารถควบคุมและตอบโต้สถานการณ์ สามารถควบคุมศักยภาพในการนำตนเอง ที่ได้เลือกจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง โดยยอมรับผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำที่มาจากความคิดการตัดสินใจของตนเองและการเรียนรู้ที่เป็นกระบวนการสอนนั้นจะต้องมีศูนย์กลางอยู่ที่กิจกรรมที่เป็นความจำเป็น มีแหล่งความรู้ ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ มีการประเมินผลการเรียนรู้ เป็นการสอนรายบุคคลซึ่งมีลักษณะการเชื่อมโยงระหว่างกระบวนการเรียนและการสอน และการเรียนที่เป็นลักษณะและบุคลิกภาพของผู้เรียนและการนำตนเองเป็นลักษณะที่สามารถมองเห็นภาพของการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องและได้ผลสูงสุดเมื่อระดับการชี้นำตนเองสมมูลกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

แคนดี (Candy, 1991) กล่าวถึง ผู้ที่เรียนรู้ด้วยการนำตนเองต้องมีความรับผิดชอบการจัดการตนเองและเป็นกระบวนการความรู้ความเข้าใจและกระบวนการคิดและการวิเคราะห์

ดอฮ์เนน (Dohnen, 1996) กล่าวถึง ผู้เรียนต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีความตั้งใจและความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองมีความสามารถในการสื่อสารและการเรียนรู้ที่จะทำงานกับผู้อื่น ได้เป็นอย่างดี

ซิมอน (Simons, 2000) ได้กล่าวว่าผู้เรียนจำเป็นต้องมีทักษะการเรียนรู้พื้นฐานและทัศนคติที่ดีในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

สมคิด อิศระวัฒน์ (2541) ได้อธิบายผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จะต้องเป็นคนช่างคิด ช่างสังเกต ช่างวิเคราะห์มีความสนใจใฝ่รู้ สามารถวางแผนการเรียนได้ด้วยตนเอง รู้วิธีที่จะหาข้อมูลเปิดกว้างต่อประสบการณ์ มีการประเมินผลตนเอง มีความคิดริเริ่มและมีความรับผิดชอบ

นอกจากนี้ (จิตชงค์ ส.นันทนานตร, 2542) ได้ระบุว่าหน้าที่ผู้ใหญ่สามารถเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น บุคคลนั้นควรมีคุณสมบัติที่สำคัญ คือ

1. สามารถกำหนดความต้องการการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

2. มีทัศนคติต่อความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 3. สามารถกำหนดเป้าหมายที่เหมาะสม สามารถเลือกวิธีการเรียนรู้หรือปรับใช้วิธีการเรียนรู้ใหม่ๆ ในสถานการณ์ต่าง ๆ

4. ความสามารถทำให้ตนเกิดแรงจูงใจและความภูมิใจ
5. มีความยืดหยุ่นในการกำหนดเป้าหมายการเรียนและการเลือกวิธีเรียน
6. รู้ว่าตนเองจะเรียนอย่างไรดี และรู้จักอ่อนจุดแข็งของตนเอง
7. มีความรู้และทักษะในการเรียนรู้

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (2545-2559) ผู้เรียนจะพัฒนาขีดความสามารถได้ด้วยตนเองจะต้องเป็นผู้รู้จักคิด วิเคราะห์ ใช้เหตุและผล มีความคิดรวบยอด รักการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้วิธีการที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบและมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาตนเอง

จากข้อมูลเบื้องต้น ที่นำเสนอความคิดของนักการศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติ(พ.ศ.2545-2549) เกี่ยวกับความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จะสรุปไว้ในตาราง การวิเคราะห์ความสามารถของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองดังต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์เอกสารจากนักการศึกษาและแผนการศึกษาแห่งชาติ ในเรื่องคุณลักษณะของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-Directed Learning Capabilities)

ความสามารถการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	แผนการศึกษาชาติ (2545-2559)	จิตขงศ์, 2542	สมคิด, 2541	Simson, 2002	Garrison, 1997	Dohnen, 1996	Brocket& Hiemstra,1994	Candy , 1991	Skager& Rodney,1978	Guglielmino 1977
1.มีความสามารถในการกำหนดความต้องการการเรียนรู้ของตนเองได้	✓	✓	✓						✓	✓
2.มีความสามารถในการวางแผนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง		✓	✓						✓	✓
3.มีความสามารถในการทำให้ตนเกิดแรงจูงใจและควบคุมตนเอง		✓	✓		✓		✓		✓	
4. มีความสามารถในการกำหนดเป้าหมาย การเลือกวิธีการเรียนและแหล่งการเรียนรู้		✓			✓				✓	
5.มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการฟัง อ่าน พูด เขียน	✓	✓		✓						✓
6.มีความรับผิดชอบในตนเอง	✓		✓			✓	✓	✓		✓
7.มีความสามารถที่จะเปิดรับประสบการณ์ใหม่			✓						✓	✓
8.ยอมรับตนเองและเห็นคุณค่าในตนเอง	✓	✓							✓	✓
9.การประเมินผลตนเอง	✓						✓		✓	✓
10.มีความคิดสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์			✓					✓		✓
11.มีทัศนคติที่ดีต่อความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	✓	✓		✓		✓				✓
12.มีทักษะในการสื่อสาร						✓				
13.มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น						✓				

จากตารางวิเคราะห์เอกสารจากนักการศึกษา และแผนการศึกษาแห่งชาติกล่าวถึงคุณลักษณะของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองใน 13 ประเด็น คือ 1)มีความสามารถในการกำหนดความต้องการของการเรียนรู้ของตนเองได้ 2)มีความสามารถในการวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง 3)มีความสามารถทำให้ตนเกิดแรงจูงใจในการควบคุมตนเอง 4)มีความสามารถในการกำหนดเป้าหมายการเรียน การเลือกวิธีการเรียนและแหล่งการเรียนรู้ 5)มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการฟัง พูด อ่าน เขียน 6)มีความรับผิดชอบ 7)มีความสามารถที่จะเปิดรับประสบการณ์ใหม่ 8)ยอมรับตนเองและเห็นคุณค่าในตนเอง 9) การประเมินผลตนเอง 10) มีความคิดสร้างสรรค์ และรู้จักคิดวิเคราะห์ได้ 11)มีทัศนคติที่ดีต่อความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 12)มีทักษะในการสื่อสาร 13) มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ดังนั้นจากการรวบรวมเอกสารแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจากนักการศึกษาและแผนการศึกษาแห่งชาติ(2545-2559)โดยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งมีทั้งหมด 13 ข้อคือ

- 1.มีความสามารถในการกำหนดความต้องการการเรียนรู้ของตนเองได้
- 2.มีความสามารถในการวางแผนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
- 3.มีความสามารถในการทำให้ตนเกิดแรงจูงใจและความมุ่งมั่น
- 4.ความสามารถในกำหนดเป้าหมาย การเลือกวิธีการเรียนและแหล่งการเรียนรู้
- 5.มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการฟัง อ่าน พูด เขียน
- 6.มีความรับผิดชอบในตนเอง
- 7.มีความสามารถที่จะเปิดรับประสบการณ์ใหม่
- 8.ยอมรับตนเองและเห็นคุณค่าในตนเอง
- 9.การประเมินผลตนเอง
- 10.มีความคิดสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์
- 11.มีทัศนคติที่ดีต่อความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
- 12.มีทักษะในการสื่อสาร
- 13.มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

จากคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าวผู้วิจัยจะได้นำไปเป็นกรอบในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในงานวิจัยครั้งนี้

3.3 ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

มีนักการศึกษาได้ให้สาระสำคัญไว้ ดังนี้

โนลส์ (Knowles, 1975) ได้สรุปว่า บุคคลที่จะเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นต้องมีความตั้งใจ มีจุดมุ่งหมายและมีแรงจูงใจสูง สามารถนำประโยชน์จากการเรียนรู้ไปใช้ได้ดีและยาวนาน รวมทั้งสอดคล้องกับการพัฒนาทางจิตวิทยาและกระบวนการทางธรรมชาติที่ทำให้บุคคลมีทิศทางของการบรรลุภาวะจากลักษณะหนึ่งไปสู่ลักษณะหนึ่ง เช่น ความต้องการพึ่งพาตนเองไปสู่ความเป็นตัวของตัวเอง ความรับผิดชอบต่ำ ไปสู่ความรับผิดชอบสูงขึ้น ความเห็นแก่ตัว การช่วยเหลือผู้อื่น อีกทั้งยังให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ โดยสอดคล้องกับการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ เช่น หลักสูตร ห้องเรียนแบบเปิด ศูนย์บริการวิชาการ การศึกษาอย่างมีอิสระ มหาวิทยาลัยเปิด อันจะนำไปสู่การทำให้นักศึกษ้อยู่รอด กับการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ จำเป็นต้องศึกษาเรียนรู้และการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งบอริช (Borich, 1992) ได้ระบุว่า การ

เรียนรู้ด้วยการนำตนเองยังเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตซึ่งในอนาคตผู้เรียนจะต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนมากยิ่งขึ้น ความจำเป็นต้องฝึกผู้เรียนให้มีรูปแบบการเรียนรู้ของตนเองจนสามารถประเมินความพร้อมในการเรียนเพื่อที่จะนำไปสู่ความรับผิดชอบมากขึ้น

ซึ่ง สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2541) ได้เปรียบเทียบลักษณะการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการสอนแบบปกติไว้คือ การที่ครูผู้สอนนั้น ต้องพึ่งพาผู้อื่นและการไม่มองคุณค่าของประสบการณ์ผู้เรียน ผู้ประสบการณ์ครูหรือผู้เขียนตำราผู้ผลิตสื่อการสอนไม่ได้ มองเห็นว่าผู้เรียนมีความพร้อมต่างกัน แต่สามารถรวมกลุ่มเพื่อให้เรียนรู้ในสิ่งเดียวกันได้ อีกทั้งการเรียนการสอนมุ่งหวังที่เนื้อหาและเข้าใจว่าการเรียนรู้ก็คือ การสะสมเนื้อหาความรู้ที่ตนเอง และผู้เรียนเข้ามาเรียน โดยมีแรงจูงใจภายนอกที่เป็นรางวัล เช่น คะแนน ใบปริญญา และการลงโทษ คือ ความกลัวที่จะล้มเหลวในการเรียนการสอน ซึ่งผิดกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง นั้นมีการยอมรับว่าผู้เรียนมีบุคลิกภาพและความสามารถในการพัฒนาตัวเองไปสู่การเป็นตัวของตัวเองไม่ต้องอาศัยผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา ประสบการณ์ผู้เรียนมีคุณค่าในการเรียนการสอน สมควรที่จะนำมาใช้เป็นแหล่งวิทยาการและผู้เชี่ยวชาญ ผู้เรียนแต่ละคนมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ แตกต่างกัน ความพร้อมไม่เหมือนกันและเข้ามาเรียนตามความพอใจที่จะทำกิจกรรม ซึ่งการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จึงมุ่งที่การแก้ปัญหาการทำงานให้สำเร็จและมีแรงจูงใจภายใน เช่น ความต้องการความพอใจ ความต้องการที่จะประกอบกิจกรรมให้สำเร็จลุล่วง ความต้องการที่จะต้องเรียนบางอย่างตามความสนใจและความอยากรู้อยากเห็นของตนเอง

จากความสำคัญดังกล่าว การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นลักษณะที่สำคัญในการดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ มีการสอดคล้องกับการพัฒนาทางจิต และธรรมชาติของมนุษย์ รวมทั้งเน้นให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ รวมถึงการเตรียมผู้เรียนที่ให้มีประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่เป็นพื้นฐานการศึกษาตลอดชีวิต

3.4 ลักษณะของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

กุกลิเอลมีโน (Guglielmino, 1977) กล่าวถึง ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะพิจารณาได้แก่ ลักษณะที่เป็นบุคลิกลักษณะของผู้เรียน ซึ่งประกอบขึ้นด้วยเจตคติ ค่านิยมและความสามารถของผู้เรียนซึ่งมีโอกาสเกิดขึ้นสูงสุดเมื่อมีการจัดสภาพการเรียนที่ส่งเสริมลักษณะการเรียนรู้ และลักษณะการจัดการเรียนการสอน ซึ่งครูจะเป็นผู้นำในการเรียนและผู้เรียนวางแผนกำหนดโครงการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งแคนดี (Candy, 1991) กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้เรียน ได้แก่ ความรับผิดชอบการจัดการตนเองและเป็นกระบวนการความรู้ความเข้าใจและกระบวนการคิดและการวิเคราะห์ นอกจากนี้ บรอกเกตต์ และฮีมสตรา (Brockett and Hiemstra : 1994) ได้สังเคราะห์ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่เน้นความรับผิดชอบส่วนบุคคล คือ การที่บุคคลมีความเป็น

เจ้าของความคิดและการกระทำของตนเอง สามารถควบคุมและตอบโต้ต่อสถานการณ์ สามารถควบคุมศักยภาพในการนำตนเอง สามารถควบคุมและตอบโต้สถานการณ์ สามารถควบคุมศักยภาพในการนำตนเองที่ได้เลือกจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง โดยยอมรับผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำที่มาจากความคิดการตัดสินใจของตนเอง และการเรียนรู้ที่เป็นกระบวนการสอนนั้นจะต้องมีศูนย์กลางอยู่ที่กิจกรรมที่เป็นความจำเป็นมีแหล่งความรู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้มีการประเมินผลการเรียนรู้ เป็นการสอนรายบุคคลซึ่งมีลักษณะการเชื่อมโยงระหว่างกระบวนการเรียนและการสอนและการเรียนที่เป็นลักษณะและบุคลิกภาพของผู้เรียนและการนำตนเองเป็นลักษณะที่สามารถมองเห็นภาพของการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง และได้ผลสูงสุดเมื่อระดับการชี้นำตนเองสมดุลกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

จากแนวคิดนี้สามารถสรุปได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะบุคลิกภาพ และการจัดการเรียนการสอนที่ศูนย์กลางอยู่ที่ความต้องการของผู้เรียน โดยรายละเอียดมีดังต่อไปนี้ คือ

3.4.1 ลักษณะบุคลิกภาพ ได้แก่

กุกลิเอลมีโน (Guglielmino, 1977) ได้ศึกษาลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยใช้เทคนิคเดลฟาย โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 14 คน เป็นผู้ให้องค์ประกอบสำคัญที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองแล้ววิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-Directed Learning Readiness) ดังต่อไปนี้

3.4.1.1 การเปิดโอกาสต่อการเรียน ได้แก่ ความสนใจในการเรียน ความพอใจในความคิดริเริ่มของตน รักการเรียน ความสนใจหาแหล่งความรู้ ความรับผิดชอบในการเรียนรู้ ฯลฯ

3.4.1.2 การมีมโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ ความมั่นใจในตัวเอง การมีวินัย ฯลฯ

3.4.1.3 การมีความคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียนรู้ เช่น ชอบแสวงหาความรู้ มีความสามารถในการพัฒนาแผนการทำงานของตนเอง ฯลฯ

3.4.1.4 การยอมรับความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง ได้แก่ เต็มใจเรียนในสิ่งที่ยากและเป็นเรื่องที่น่าสนใจ

3.4.1.5 ความรักการเรียน ได้แก่ มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะเรียน

3.4.1.6 ความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ มีความสามารถคิดแก้ปัญหา การมองอนาคตในแง่ได้แก่ การมองตนเองว่าเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ชอบคิดถึงอนาคต เห็นว่าเป็นสิ่งท้าทาย ฯลฯ

3.4.1.7 ความสามารถในการใช้ทักษะทางการศึกษาขั้นพื้นฐานและทักษะการแก้ปัญหา ได้แก่ การมีความสามารถใช้ทักษะการเรียนรู้ในการแก้ปัญหา คิดว่าการแก้ปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย

ซึ่งเป็นการพัฒนาเครื่องมือวัดลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นที่ยอมรับอย่างแพร่

หลาย

นอกจากนี้ (จิตซงก์ ส.นันทนาเนตร, 2542) ได้ระบุว่าคนที่ผู้ใหญ่สามารถเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น บุคคลนั้นควรมีคุณสมบัติที่สำคัญ คือ

1. สามารถกำหนดความต้องการการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง
2. มีทัศนคติต่อความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
3. สามารถกำหนดเป้าหมายที่เหมาะสม สามารถเลือกวิธีการเรียนรู้หรือปรับใช้วิธีการเรียนรู้ใหม่ ๆ ในสถานการณ์ต่าง ๆ
4. ความสามารถทำให้ตนเองเกิดแรงจูงใจและควบคุมตนเอง
5. มีความยืดหยุ่นในการกำหนดเป้าหมายการเรียนและการเลือกวิธีเรียน
6. รู้ว่าตนเองจะเรียนอย่างไรดี และรู้จักอ่อนจุดแข็งของตนเอง
7. มีความรู้และทักษะในการเรียนรู้

ซึ่งสรุปได้ว่า ผู้เรียนที่ลักษณะนี้จะเป็นผู้เชื่อมั่นในตัวเอง มีแรงจูงใจ ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้น ผู้เรียนสามารถพัฒนาขึ้นได้ด้วยตนเองหรือด้วยความช่วยเหลือจากผู้สอนหรือผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง

3.5 ลักษณะการจัดการเรียนการสอน

สคาเจอร์และเดฟ (Skager and Dave, 1977) ได้สรุปลักษณะสำคัญที่จะต้องจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีดังนี้

3.5.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดการ และการประเมินการเรียนรู้ ได้แก่ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้บนพื้นฐานความต้องการของกลุ่มผู้เรียน และของตนเอง มีส่วนในการปรับปรุงการบริหารและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่ม รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการวางแผนประเมินผลการเรียนรู้ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม

3.5.2 การเรียนรู้ที่คำนึงถึงความสำคัญของผู้เรียน ได้แก่ การพิจารณาถึงความแตกต่างของความสามารถในการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ของแต่ละคน วุฒิภาวะ ความรู้พื้นฐาน ความสนใจของผู้เรียน มีการจัดหน่วยงานอำนวยความสะดวกสำหรับการเรียนการสอนและการฝึกฝนเพื่อการเรียนรู้จัดเนื้อหาและสื่อการเรียนรู้รายบุคคล

3.5.3 พัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ การส่งเสริมการเรียนรู้การคิด สืบค้น เปิดโอกาสให้มีการฝึกปฏิบัติเทคนิคที่จำเป็น เช่น การสังเกต การอ่านอย่างมีจุดประสงค์ การบันทึกข้อความ การจัดประเภทหมวดหมู่ เปิดโอกาสให้ได้ใช้แหล่งความรู้ สื่อและอุปกรณ์ที่

หลากหลายเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความต้องการในการเรียนรู้ ของตนและกำหนดจุดประสงค์ การเรียนรู้เอง แสดงรูปแบบและขั้นตอนที่เหมาะสมกับตนเอง

3.5.4 การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ได้แก่ การกำหนดให้ผู้เรียนแบ่ง ความรับผิดชอบในกระบวนการเรียนการสอน มีการทำงานและการเล่นเป็นทีม ได้ร่วมกิจกรรม กลุ่มที่มีความแตกต่างกัน เช่น มีอายุ ความรู้ ทักษะ และขนาดของกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน

3.5.5 พัฒนาทักษะการประเมินตนเอง และการร่วมมือในการประเมินของผู้เรียน ได้แก่ การทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจความต้องการในการประเมิน ยอมรับว่าการประเมินตนเองเป็น ส่วนหนึ่งของระบบการประเมินผล ยอมรับการประเมินจากผู้อื่นว่าเป็นส่วนประกอบหนึ่งในการ ประเมินตนเอง มีการร่วมมือกันไม่ว่าจะเป็นการทำงานกลุ่ม หรือการทำงานเดี่ยว เปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้รับประสบการณ์และการประเมินผลหลายรูปแบบ

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ต้องคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้ผู้เรียนรับผิดชอบ ควบคุมกระบวนการเรียนรู้ของตนเองให้บรรลุ เป้าหมายตามที่ต้องการ เน้นผู้เรียนมีส่วนรับผิดชอบในกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง

3.6 ความเป็นอิสระด้วยการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ทรีฟฟิงเจอร์ (Treffinger, 1995) กล่าวว่า ความเป็นอิสระของผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยการนำ ตนเอง ได้แก่ อิสระที่จะทำงานตามระดับความก้าวหน้าของตนเอง อิสระที่จะเลือกเนื้อหา ประสบการณ์ และ อิสระในการกำหนดเป้าหมายทางการเรียนที่ต้องการ

รวมถึงความอิสระในการที่ผู้เรียนมีอิสระจากการเข้าชั้นเรียน การพบกลุ่ม ควบคุม ความก้าวหน้าทางการเรียนของตนเอง โดยมีการปรึกษากับผู้สอนตามความพร้อมของตน อิสระจาก ผู้สอน ได้แก่ การเรียนตามอัตรา การเรียนด้วยสื่อการเรียนที่จัดทำไว้แล้ว โดยไม่ต้องมีผู้สอน การ เรียนในลักษณะนี้ได้แก่ การเรียนแบบทางไกล และอิสระจากการควบคุมจัดการจาก สถาบันการศึกษา ได้แก่ การเรียนรู้ที่ไม่ผูกติดกับสถาบันใด สกาเจอร์ (Skager, 1984 อ้างถึงใน Long, 1992)

3.7 ทางเลือกสำหรับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ทัฟ (Tough : 1971 อ้างถึงใน Caffarella and O'donnell, 1987) ได้แบ่งไว้ดังนี้ คือ

1. การเรียนที่วางแผนเรียนรายบุคคล
2. ผู้เรียนที่วางแผนเรียนกับวัสดุการเรียนและสื่อต่าง ๆ
3. ผู้เรียนที่วางแผนเรียนกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง
4. ผู้เรียนที่วางแผนเรียนโดยมีการร่วมมือทำงานเป็นกลุ่ม

ฮิมสตรา (Hiemstra, 1994) ได้ระบุทางเลือกที่ผู้เรียนมีโอกาสเลือกและใช้ควบคุมตนเอง เมื่อได้เรียนในสภาพการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ด้านการประเมินความต้องการประกอบด้วยการเรียนรายบุคคล การเรียนเป็นกลุ่ม การเลือกรายงานข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของตน การเลือกใช้ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของตนเอง

การกำหนดเป้าหมาย เลือกกำหนดจุดประสงค์เฉพาะการเรียนหรือลักษณะของประสบการณ์ในการเรียนรู้ การใช้สัญญาการเรียนรู้ และการเลือกกำหนดเนื้อหาเฉพาะที่จะเรียน ความก้าวหน้าทางการเรียนของตนเอง การเลือกใช้เทคนิคการเรียนการสอนและเครื่องอำนวยความสะดวกในการเรียน การเลือกควบคุมสิ่งแวดล้อมทางการเรียน การส่งเสริมการพินิจในตนเอง การไตร่ตรอง การคิดวิเคราะห์ บทบาทของตนเองในด้านการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ เป็นต้น

จึงสรุปทางเลือกในการเรียนรู้ด้วยตนเองมีหลายทาง ซึ่งสามารถจัดให้ผู้เรียนได้รับอิสระในการเรียนได้ทุกขั้นตอน

3.8 รูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

กริฟฟิน (Griffin, 1983) ได้แบ่งรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนแบบใช้สัญญาการเรียนรู้ (Learning Contract) เป็นเครื่องมือในการเรียนด้วยตนเอง ตามแนวคิดการเรียนเป็นกลุ่มของ โนลส์ (Knowles)

2. รูปแบบการใช้โครงการเรียนรู้ (Learning Project) เป็นตัวบ่งชี้การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองตามแนวคิดโครงการเรียนแบบผู้ใหญ่ของ Tough

3. รูปแบบการให้บทเรียนสำเร็จรูป (Individualized Program Instruction)

ตามแนวคิดของสกินเนอร์ (Skinner) ซึ่ง กริฟฟิน (Griffin) เห็นว่าการเรียนแบบนี้เป็นวิธีการเรียนด้วยตนเองไม่ใช่ลักษณะของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง แต่เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการนำของครูแบบที่ไม่ใช่การจัดการเรียนการสอนทั่วไป (Non Traditional Institutional) ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนที่เรียนโดยสมัครใจ หวังที่จะได้ความรู้ เช่น การศึกษาที่จัดขึ้นสำหรับบุคคลภายนอก ให้ได้รับประกาศนียบัตร การศึกษาที่เป็นหน่วยประสบการณ์ชีวิต

4. รูปแบบการเรียนรู้ประสบการณ์ในชีวิต (Experiential Learning)

นอกจากนี้ แคร้ (Carre, 1994) กล่าวถึงรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีดังนี้

1. โครงการเรียนรู้ เป็นที่ปฏิบัติกันจนเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ที่ให้มีโครงการเรียนรู้รายบุคคล เนื่องจากบุคคลมีความสามารถแตกต่างกัน

2. สัญญาการเรียนรู้ เป็นการเรียนที่มีพื้นฐานอยู่บนเหตุผลการตกลงระหว่างความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน กับเป้าหมายและหลักการของหน่วยงานการใช้สัญญาเป็นเครื่องมือมีรายละเอียดที่เป็นขอบเขตของโครงการเรียนและมีการลงนามระหว่างผู้เรียน ครูหรือผู้ฝึก

3. เวลาสำหรับสรุปสิ่งที่เรียนรู้ ในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ผู้เรียน ได้เรียนรู้และเผชิญปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง จึงต้องมีเวลาสำหรับสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้โดยครูเป็นผู้นำ

4. บทบาทใหม่ของครู ซึ่งเป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นแหล่งความรู้ คอยช่วยเหลือและแนะแนวทาง

5. สภาพการเรียนรู้แบบเปิด คือ การจัดทำทุกสิ่งให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เช่น การจัดเตรียม ศูนย์สื่อการเรียน ห้องสมุด แหล่งความรู้อื่น ๆ เป็นการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์

6. สภาพการเรียนรู้รายบุคคลและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่แท้จริงนั้น ผู้เรียนอยู่ในบริบททางสังคมจึงต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นตลอดเวลา

7. การสังเกต ติดตามประเมินผล ผู้สอนจะอยู่กับผู้เรียนตลอดเวลาเพื่อสังเกตการณ์ควบคุมสถานการณ์และให้ได้ข้อมูลป้อนกลับอย่างเป็นทางการ การสังเกต ติดตามผลและการประเมินผลมีประโยชน์อย่างยิ่ง อาจกระทำได้ในระดับรายบุคคล ระดับกลุ่มย่อย และระดับกลุ่มใหญ่

จึงสรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จึงให้ความสำคัญ โครงการการเรียนรู้ที่ใช้สัญญาการเรียนรู้ บทบาทครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก สภาพการเรียนรู้แบบเปิด ซึ่งจัดทุกสิ่งทุกอย่างเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ สภาพการเรียนรู้รายบุคคล ตลอดจนการสังเกต ติดตามผล ซึ่งอาจจะเป็นรูปแบบการเรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตก็ได้

3.9 การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

การประเมินผลเป็นส่วนสำคัญในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการดำเนินการในการจัดการเรียนการสอนซึ่งการประเมินโดยทั่วไป บาวด์ (Boud, 1982) ได้ระบุว่า สิ่งที่ต้องประเมินเป็นผลผลิต หรือกระบวนการและจะประเมินส่วนใดของผลผลิตหรือกระบวนการนั้น เกณฑ์สำหรับการประเมินได้แก่ อะไรบ้างและการใช้เกณฑ์การประเมินจะใช้อย่างไร เช่น ประเมินเพียงผ่าน ไม่ผ่าน หรือประเมินโดยจัดระดับคุณภาพ ของงานตามเกรด รวมทั้งตัวกระบวนการประเมินผลที่ใช้นั้นดีเหมาะสมหรือไม่ หรือยังต้องปรับปรุง

ซึ่งการประเมินนั้น ผู้เรียนมีโอกาสและทางเลือกในการกำหนดเกณฑ์การประเมินและวิธีการประเมินตนเอง โดยจะเป็นการตรวจสอบว่าผลงานที่ทำสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ตามแผนการเรียนของตนหรือไม่

3.10 บทบาทผู้สอนกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น ฮีมสตรา (Hiemstra, 1994) ในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น ครูผู้สอนมีบทบาทในการสนทนากับผู้เรียน ดูแลจัดหาแหล่งความรู้ให้ผู้เรียน รวมไปถึงการประเมินผลและการส่งเสริมให้มีความคิดวิเคราะห์ และทรีฟฟินเจอร์ (Treffinger, 1995) กล่าวว่า บทบาทครูในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่า ผู้สอนมีบทบาทในการนำผู้เรียนก่อนที่ผู้เรียนจะเริ่มสามารถนำตนเองได้โดยการช่วยเหลือที่หลากหลาย เมื่อผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้บ้างแล้ว ครูจึงมีบทบาทเพียง 3 ประการ คือ การแนะนำช่วยเหลือและการจัดหาแหล่งความรู้สนับสนุนเท่านั้น และบอริช (Borich, 1992) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีดังนี้

1. สอนให้ผู้เรียนรู้จักใช้ยุทธวิธีคิดในการเรียนรู้
2. อธิบายให้ผู้เรียนนำยุทธวิธีในการเรียนไปใช้ในการคิดแก้ปัญหาจริงได้
3. กระตุ้นให้ผู้เรียนกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการเรียน โดยศึกษาข้อมูลที่เสนอให้ ทำทนายให้ผู้เรียนคิดอย่างเป็นอิสระ และคิดวิธีทำความเข้าใจได้ด้วยตนเอง
4. คอยกระตุ้นผู้เรียนให้กระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการเรียน โดยศึกษาข้อมูลที่เสนอให้ ทำทนายให้ผู้เรียนคิดอย่างเป็นอิสระ และคิดวิธีทำความเข้าใจได้ด้วยตนเอง
5. ค่อย ๆ เปลี่ยนความรับผิดชอบในการเรียนรู้สู่ผู้เรียน โดยการทำแบบฝึกหัด การสนทนา ถามตอบ หรือการอภิปรายซึ่งช่วยให้ผู้เรียนมีรูปแบบการคิดที่ซับซ้อนขึ้น
6. ตักเตือนและแก้ไขการตอบสนองของผู้เรียนตามโอกาสอันควร

จึงสรุปได้ว่า ครูมีบทบาทในการจูงใจ กระตุ้น และส่งเสริมให้ผู้เรียนรับรู้และยอมรับความสามารถของตนเอง รู้จักคิด วิเคราะห์ เป็นผู้แนะนำ ช่วยเหลือ และจัดหาแหล่งการเรียนรู้และสอนให้ผู้เรียนรู้จักใช้ยุทธวิธีคิดในการเรียนรู้และการแก้ปัญหาจริง

3.11 บทบาทของผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

สาระสำคัญในการจัดการเรียนด้วยการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรับผิดชอบควบคุมกิจกรรมการเรียนของตนซึ่งผู้เรียนจะต้องมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ แกริสัน

(Garrison, 1993) และการควบคุมทางจิตวิทยา เป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและทัฟ (Tough, 1971) ได้กล่าวว่า ในการวางโครงการ ผู้เรียนต้องสามารถปฏิบัติงานที่กำหนด สามารถเลือกแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ และการวางแผนโครงการเรียนว่าต้องมีการพิจารณาตัดสินใจในสิ่งต่อไปนี้ ความรู้ทักษะ กิจกรรม สื่อการเรียนแหล่งความรู้อุปกรณ์ที่จะใช้เรียน สถานที่ที่ใช้ในการเรียน เวลาที่เป้าหมายที่แน่นอน ระยะเวลาในการเรียน ขั้นตอนการเรียน ประมาณระดับของโปรแกรมการเรียน การกำจัดอุปสรรคและสิ่งที่จะทำให้การเรียนขาดประสิทธิภาพ การที่จะได้สื่อ อุปกรณ์มาหรือ ไปถึงแหล่งข้อมูล การเตรียมห้องที่เหมาะสมหรือเงื่อนไขทางกายภาพ งบประมาณที่ใช้ การสร้างแรงจูงใจ

นอกจากนี้ โนลส์ (Knowles, 1975) ได้ระบุบทบาทของผู้เรียนในการวางแผนการเรียนเพิ่มเติมว่า ต้องมีการดำเนินการดังนี้ คือ

1. ขั้นการวินิจฉัยความต้องการของผู้เรียน
2. ขั้นการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้
3. ขั้นการกำหนดทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์และด้านบุคคล
4. ขั้นการใช้ยุทธวิธีที่เหมาะสมในการเรียนรู้
5. ขั้นการประเมินผลการเรียนรู้

จากบทบาทของผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง นั้น การวินิจฉัยตนเอง การกำหนดจุดประสงค์ในการเรียน การเลือกใช้กิจกรรมและการเตรียมขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อเป็นยุทธวิธีที่จะทำ ให้ บรรลุเป้าหมายในการเรียนที่ตั้งไว้และประเมินผลด้วยตนเอง ซึ่งผู้เรียนจะต้องรับผิดชอบด้วยตนเอง

จึงสรุปส่วนประกอบหลักของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง นั้นต้องประกอบด้วย ผู้เรียนจะต้องรับผิดชอบควบคุมสถานการณ์การเรียนรู้ของตน ทั้งด้านเนื้อหาและวิธีการเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตนต้องการ โดยผ่านกระบวนการเรียนที่ผู้เรียนมีอิสระ มีความคิดริเริ่มตั้งใจ จูงใจตนเองและมุ่งมั่นแสวงหาความรู้หรือถูกกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในการเรียนของตน ด้วยการใช้ทักษะในการวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ที่แท้จริงของตนเอง การกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์ที่จะพัฒนาทักษะการเรียน การออกแบบวิธีการเรียนที่จะนำไปสู่เป้าหมายได้แก่ การกำหนดสื่อแหล่งความรู้ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง การเลือกวิธีการและการวางแผน รวมทั้งการประเมินผล ทั้งนี้จะเป็นการดำเนินการด้วยตนเองหรือร่วมมือกับผู้อื่นก็ได้

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ประสงค์จะศึกษาถึงแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดในการวางแผนโปรแกรมสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ของคาฟฟาเรลลา มา คาคคาร์ณี่แนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ในการเพิ่มความสามารถด้วยการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในอีก 10 ปีข้างหน้า จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น ปรากฏว่าไม่มีผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน โดยตรง แต่มีผลงานวิจัยที่มีประเด็นที่ใกล้เคียงที่จะสามารถนำมาศึกษาได้ ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาแนวโน้มของการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

พงษ์ศิริ ลำลี (2525) ได้ศึกษาแนวโน้มการศึกษานอกระบบโรงเรียนของประเทศ ในอนาคต ในปี พ.ศ.2535 โดยใช้เทคนิคเดลฟาย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษา นอกระบบโรงเรียน จำนวน 21 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษานอกระบบโรงเรียนจะเน้นปรัชญาให้คนคิดเป็นและรู้จักพึ่งตนเองโดยยึดความต้องการและการมีส่วนร่วมในการกำหนด ปัญหาของประชาชนเป็นหลักและจะให้เป็นการศึกษาตลอดชีวิต โดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของผู้พลัดโอกาสการศึกษาในระบบโรงเรียน 2) การศึกษานอกระบบโรงเรียนจะมีบทบาทต่อการพัฒนาคนในทุก ๆ ด้าน ตลอดจนการพัฒนากำลังคนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน จะมีการประเมินผล อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการและ จะมีการวิจัยเพื่อหารูปแบบในการให้บริการตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายประชากร ซึ่งเป็นการวิจัยแบบสหวิทยาการ ใช้ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ

2. ความสามารถในการเรียนรู้

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศและต่างประเทศพบว่า มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ คือ

วิกกินส์ (Wiggins, 1993) ได้ศึกษาผลของการพัฒนาครูตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ที่มีต่อครูใหญ่และคณะครู โดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้แก่ครูใหญ่และคณะครู เป็นเวลา 10 สัปดาห์ โดยใช้สถานที่ในโรงเรียน โดยการเก็บข้อมูลโดยวิธีทัศนัยแบบสอบถาม การเขียน แสดงความคิดเห็นของครู ทำไบบันทึกการทำงานและทำบันทึกประจำวัน

ผลการศึกษาพบว่า ครูมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อการทำงาน ไปในทางที่ดีขึ้นและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ระหว่างกันทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ชินะพัฒน์ ชื่นแฉ่ม (2542) ได้ศึกษาผลการใช้กระบวนการเรียนการสอน ตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ ของไวกอตสกี ที่มีต่อทักษะภาษาไทยและการกำกับตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้การวิจัยแบบทดลอง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองโดยรวม มีคะแนนทักษะภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีการกำกับตนเองหลังเรียน ทั้งจากการประเมินตนเองและการประเมินจากอาจารย์ผู้สอน สูงกว่าก่อนเรียน

3. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

3.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศเรื่องการเรียนรู้ด้วยการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง พบว่า มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ คือ

โพสเนอร์ (Posner, 1990) ได้ศึกษาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การรับรู้ความสามารถและการปรับตัวของนักเรียนที่เรียนใน โรงเรียนมัธยมแบบเปิด โดยศึกษา ทักษะ เจตคติ และลักษณะที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนจบการศึกษาและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถ การปรับตัวของผู้เรียนและการรับรู้ลักษณะการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเองของผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาทักษะ การนำตนเอง เจตคติและลักษณะนิสัยค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงไปทีละน้อยในขั้นต้น ๆ ของการเรียนและเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด การรับรู้ความสามารถทางการศึกษา ในทางบวกส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาและมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับแรงจูงใจภายในต่อการเรียน ส่วนประกอบของแรงจูงใจภายในที่ส่งผลต่อระดับการเรียนรู้ด้วยการเรียน ได้แก่ การชอบสถานการณ์ การเรียนรู้ที่ท้าทาย โครงการเรียนที่ให้อิสระแก่ผู้เรียน การมีความเชื่อมั่นต่อความอยากรู้อยากเห็นและมีความสนใจ

แลงตัน (Langton, 1990) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของผู้เรียนรัฐศาสตร์ในระดับวิทยาลัยต่อโครงการเรียนโดยการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับการเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำ โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนทั้งสองกลุ่มพบว่า ค่าเฉลี่ยของผลการเรียนของผู้เรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน แต่ความพึงพอใจต่อโครงการเรียนของผู้เรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกัน โดยผู้ที่เรียนในโครงการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีความรู้สึกรู้ว่าได้รับประโยชน์มากกว่าและมีความพอใจที่มีโอกาสได้เลือก มีโอกาสกำหนดจุดประสงค์การเรียนและประเมินผลการเรียนของตนเอง รวมทั้งรับผิดชอบในการทำงานของตนเอง มีความพอใจที่ได้อิสระ

ในการเรียน และไม่ต้องมีความกดดันในการทำงาน มีความรู้สึกว่าได้เรียนรู้ที่จะสร้างทางเลือกที่หลากหลาย ได้เรียนรู้ที่จะตัดสินใจและมีความรับผิดชอบต่องานของตัวเอง

ฮัดเพธ (Hudspeth, 1992) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสอนของครูกับระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนในวิทยาลัยชุมชนในรัฐมอนทานา (Montana) จำนวน 3 แห่ง รวมทั้งศึกษาตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับมัธยมศึกษา เพศ และการศึกษาในวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า อายุเกรดเฉลี่ย และการเข้าศึกษาต่อในระดับวิทยาลัย มีผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ส่วนวิธีการสอนของครูไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

สตับบิลฟิลด์ (Stubblefield, 1993) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในวัยเด็กที่มีต่อระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในวัยผู้ใหญ่ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา และบัณฑิตที่จบการศึกษาแล้ว จำนวน 149 คน โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของตนเอง 11 ข้อ และแบบวัดลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ กุกกลีเอลมีโน (Guglielmino, 1977) ผลการศึกษาสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญคือการควบคุมตัวเอง และคุณภาพชีวิต และความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และระดับการถูกควบคุมในวัยเด็กมีผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในวัยผู้ใหญ่

บาสเตอร์ (Baxter, 1994) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง วิธีการเรียน การเรียนตามความก้าวหน้าของตนเองและความมั่นใจในการทำงานของลูกจ้างในสถานประกอบการ โดยศึกษาจากผลการวัดระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง แบบวัดทักษะและความมั่นใจในการทำงานและแบบวัดวิธีการเรียน พบว่าระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสามารถอธิบายวิธีการเรียนของผู้เรียน ได้ ผู้ที่มีระดับการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงจะมีความมั่นใจในตัวเองประกอบด้วย

3.2 งานวิจัยภายในประเทศ

นรินทร์ บุญชู (2532) ได้ทำการวิจัยเรื่องลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ตามแนวคิดของกุกกลีเอลมีโน (Guglielmino : 1977) ผลการวิจัยพบว่า การงานจะประสบความสำเร็จในการเรียนตามก้าวหน้าของตนเองได้มากกว่าผู้ที่มีระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองต่ำกว่า นักศึกษามีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอยู่ในระดับสูงในด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้และมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ส่วนคุณลักษณะที่เหลืออีก 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลางเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือการมองโลกในแง่ดี การมีความรัก

เรียน การมีมโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ การมีความคิดสร้างสรรค์ การมีความสามารถในการใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา การมีความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

คณาพร คมสัน (2540) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้รูปแบบที่เน้นกระบวนการเรียนที่ผู้เรียนมีอิสระในการวางแผนกิจกรรมการเรียนให้บรรลุเป้าหมายระยะยาวของการเรียน จะโดยลำพังหรือร่วมมือกับผู้อื่น โดยใช้สัญญาการเรียนเป็นเครื่องมือในการกำหนดเป้าหมายการเรียนที่มาจาก การประเมินความต้องการที่แท้จริงของตนแล้ววิจัยกึ่งทดลองกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 ห้อง มีนักเรียน 42 คน ใช้เวลา 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ รวม 24 คาบ พบว่า คะแนนความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังการเรียนของผู้เรียนทั้งสองไม่แตกต่างกัน แต่คะแนนของผู้เรียนที่มีความสามารถอยู่ในระดับต่ำของกลุ่มทดลองสูงกว่าคะแนนของผู้ที่มีความสามารถอยู่ในระดับต่ำของกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 คะแนนเฉลี่ย ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน คะแนนเฉลี่ยลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองหลังการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

รจนา คำนิ้งผล (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการสอนโดยใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่มีต่อความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 76.675 และสูงกว่าการนักเรียนที่ได้รับการสอนตามวิธีการปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยในองค์ประกอบด้านเนื้อหาการเรียบเรียงความคิด การใช้ถ้อยคำ การใช้ไวยากรณ์ กลไกทางภาษา สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นันทกาญจน์ ชินประหัชฐ์ (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาเทคนิคและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในกิจกรรมโครงงานของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยใช้กรอบโครงสร้างการวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในกิจกรรมโครงงานประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) วิเคราะห์ความต้องการ 2) กำหนดจุดมุ่งหมาย 3) ออกแบบแผนการเรียนรู้ 4) ปฏิบัติการเรียนรู้ 5) ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง 6) ปรับปรุงให้ดีขึ้นเสมอ 7) ชื่นชมในผลงาน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ สมุดบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน ใช้กับ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ซึ่งครูและนักเรียนมีความพึงพอใจต่อสมุดบันทึกการเรียนรู้ของ
ฉันในระดับมาก

จึงสรุปได้ว่าการศึกษาศึกษาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นสามารถพัฒนาทักษะการนำตนเอง
เจตคติและนิสัยเปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งผลจากการวัดระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยแบบวัด
ทักษะ และแบบวัดวิธีการเรียนตามหลักสูตรการฝึกตามความก้าวหน้าของตนเองนั้นสามารถ
อธิบายถึงผู้ที่มีระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงจะประสบความสำเร็จในการเรียนและมี
ความก้าวหน้ามากขึ้น นอกจากนี้ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่อยู่ในระดับสูงนั้น คน
จะต้องมีคุณลักษณะที่มองอนาคตในแง่ดี การมีความรักในการเรียน การมีมโนคติของตนเองและจะ
มีประสิทธิภาพในการมีความคิดสร้างสรรค์ การมีความสามารถในการใช้ทักษะ การศึกษาหา
ความรู้และทักษะการแก้ปัญหา การมีความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

ซึ่งจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อความสามารถในการ
เรียนรู้ด้วยการนำตนเอง พบว่า ยังไม่มีโดยตรง แต่เนื่องจากเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับ
พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และการวางแผนการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
ดังนั้น การศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะนำผลงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง ดังกล่าวข้างต้น มาวิเคราะห์ เพื่อใช้เป็น
กรอบในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการ
เรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ในปี พ.ศ. 2555 ต่อไป

5.กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดทฤษฎีและหลักการต่างๆที่เกี่ยวข้องมากำหนดกรอบ
แนวคิดต่างๆข้างต้น ได้แก่ แนวคิดการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ของคาฟาเรลลา
(Cafarella) และการสังเคราะห์จากเอกสารคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของความสามารถในการเรียนรู้
ด้วยการนำตนเอง โดยนำมาเป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อ
เพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในปี พ.ศ. 2555 ดังปรากฏใน
แผนภูมิที่ 2 คือ

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้
ด้วยการนำตนเองของประชาชน ในปี พ.ศ.2555

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของประชาชนในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และเพื่อศึกษาแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในอีก 10 ปีข้างหน้า(พ.ศ.2555) โดยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

1.ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาถึงความหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-Directed Learning Capabilities) จาก

- 1.การวิเคราะห์เอกสาร ได้แก่ ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และคุณลักษณะของผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
- 2.การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองทั้งในประเทศ และต่างประเทศ จำนวน 9 คน ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญตามหลักการของการวัดความสามารถ (คณัย เทียนพุด,2543) ที่คิดว่าเหมาะสมในประเทศ 8 ท่านและต่างประเทศ 1 ท่าน รวม 9 ท่าน ได้แก่

1. Dr.Dietrich V.Qveis	Director of Development Center of Institutional Research and Quality Assurance at University Buudeswehr Hamburg German
2. ผศ. ดร. ชัยฤทธิ์ โพธิสุวรรณ	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. รศ.ดร. วิกร ตันทวาทไธ	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. ดร. ชิดชงค์ ส.นันทนานตร	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
5. รศ. สุวัฒน์ วัฒนวงศ์	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
6. ดร.วิศนี สีลตระกูล	นักวิชาการ กองพัฒนาการศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน
7. ดร. ปาน กิมปี	ศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน
8. ดร. ศรีสว่าง เลี้ยววาริน	ศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน

9. ดร. คณาพร คมสัน โรงเรียนราชวินิต บางแก้ว

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อเพิ่มความสามารถการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ตามแนวคิดของ คาฟฟาเรลลา(Cafarella,1994) โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ผู้วิจัยได้เลือกผู้ทรงคุณวุฒิรอบแรก 9 ท่าน ตามเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น ได้ผู้ทรงคุณวุฒิรอบแรกได้แก่

1. ดร. ชิดชงค์ ส.นันทนานนตร	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. ดร. ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. ผศ. ดร. ชัยฤทธิ์ โพธิสุวรรณ	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. รศ. ดร. เสวานีย์ เลวลีย์	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒประสานมิตร
5. นายเรวัฒน์ สุธรรม	รองอธิบดี กรมการศึกษานอกโรงเรียน
6. ดร. ชัยยศ อิ่มสุวรรณ	ผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมการศึกษานอกโรงเรียน
7. ดร. สมบัติ สุวรรณพิทักษ์	ผู้อำนวยการกองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
8. ดร. ยิ่ง กิรติบุรณะ	อดีตหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน
9. คุณรัชนี ชงไชย	โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก ตัวแทนสภาการศึกษาประชาชน

โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอความคิดเห็นที่คาดว่าจะเป็นไปได้ และน่าจะเป็นไปได้ในอนาคต ในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเองของประชาชนอีก 10 ปี ข้างหน้า และผู้ทรงคุณวุฒิอีก 9 ท่านทำการเสนอรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ตามเกณฑ์การคัดเลือก ท่านละ 1-2 คน

และนำรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ที่ได้รับการเสนอจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 ท่าน ดังกล่าวมาจัดเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อยตามลำดับ ได้รายชื่อ สำหรับทำการวิจัยรอบที่ 2 เพิ่มอีก 18 ท่าน รวมเป็น 27 ท่าน และรอบที่ 3 ลดลงเหลือจำนวน 26 ท่าน เนื่องจากมีผู้เชี่ยวชาญหนึ่งท่านไม่สามารถตอบได้ในรอบดังกล่าว มีดังนี้คือ

1. อาจารย์ทิพวัลย์ มาแสง	หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศน์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ
2. ศ.ดร. นิพนธ์ คันธเสวี	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยคริสเตียน
3. อาจารย์ ทรงจิต พูลลาภ	สถาบันราชภัฏพระนคร
4. รศ.ม.ร.ว. วุฒิเลิศ เทวกุล	อดีตผู้อำนวยการศูนย์มนุษยวิทยา

5. รศ. รัชนิกร เสรษฐาไธ	อดีตอาจารย์ ภาควิชาสังคมมนุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
6. ครูประทีป อึ้งทรงธรรม	สมาชิกวุฒิสภา
7. นางประวีณา หงสกุล	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
8. คุณหญิง ดร. กัลยา โสภณพนิช	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
9. รศ.ดร. ทวี นาคบุตร	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
10. รศ.ดร.ทองปลิว ชมชื่น	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
11. ดร. ชลทิตย์ เอี่ยมสำอางค์	ผู้อำนวยการศึกษาทางไกลไทยคม
12. ดร. ศรีสว่าง เลี้ยววาริน	ศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน
13. ดร. กล้า สมตระกูล	อธิบดีกรมศาสนา (ตอบเฉพาะรอบที่ 2)
14. ดร. ชัยณรงค์ สุวรรณสาร	อดีตผู้เชี่ยวชาญ กรมการศึกษานอกโรงเรียน
15. รศ.ดร. สมประสงค์ วิทย์เกียรติ	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
16. อาจารย์ สุรินทร์ กิจนิตย์ชีว์	ปราชญ์ชาวบ้าน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
17. ดร. วิมลลักษณ์ ชูชาติ	หัวหน้ากลุ่มองค์กร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
18. ดร. จำเนียร วรรัตน์ชัยพันธ์	ผู้อำนวยการฝ่ายกิจกรรมภาคสนาม สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

ขั้นตอนที่ 3 การจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group Discussion) ในขั้นตอนนี้เป็นการสนทนากลุ่มกับผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบโรงเรียนในเขตพื้นที่ 3 เขต ซึ่งตั้งอยู่กลางเมือง คือ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนเขตราชเทวี กิ่งจานเมือง คือ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนเขตลาดพร้าว และชานเมือง คือ ศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียนเขตดอนเมือง ซึ่งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อแสดงความคิดเห็นประกอบการวิจัยที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 อีกครั้งหนึ่ง อันเป็นการยืนยันความเป็นไปได้ของการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในอีก 10 ปีข้างหน้า

2.วิธีการดำเนินการวิจัย

2.1.กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย

การเก็บข้อมูลในเรื่องค่านิยมและคุณลักษณะของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร ในเรื่องความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และคุณลักษณะของผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และนำมาสัมภาษณ์ผู้ทรงวุฒิ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนด

เกณฑ์สำคัญ เพื่อใช้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และเข้าทำการสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ คือ

1. เป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยมีความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
2. เป็นนักวิชาการที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยมีความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
3. มีผลงานทางด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ซึ่งในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่องการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น ผู้วิจัยเลือกผู้ทรงคุณวุฒิแบบเฉพาะเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังกล่าว และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ รวม 9 ท่าน

สำหรับในส่วนของการวิจัยเรื่องการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ในปี พ.ศ. 2555 นั้น ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์สำคัญเบื้องต้น และใช้วิธีการส่งแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญเป็น ดังนี้ คือ

1. ต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านวิชาการ หรือปฏิบัติการการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน มากกว่า 5 ปี
2. ต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านวิชาการ หรือด้านการศึกษาปฏิบัติเกี่ยวกับแนวคิดการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ในการเลือกผู้เชี่ยวชาญเพื่อดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สำรวจความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน วิเคราะห์และสำรวจผลงานที่ปรากฏ และส่งแบบสอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญในรอบแรก 9 ท่าน รอบที่ 2 รวม 27 ท่าน และในรอบที่ 3 รวม 26 ท่าน

และในส่วนของกลุ่มตัวอย่าง ที่นำมาใช้ในการสนทนากลุ่มนั้น กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนอยู่ในเขตพื้นที่ได้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เพื่อดำเนินการสนทนากลุ่ม จำนวน 3 แห่ง ซึ่งมีเกณฑ์การคัดเลือกสถานที่ โดยจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมการศึกษานอกโรงเรียน และใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างดังนี้ คือ

1. สถานที่ตั้งอยู่ในเขตกลางเมือง .เขตกิ่งชานเมือง และ.เขตชานเมือง
2. มีผู้เรียนตั้งแต่ 1,000 คนขึ้นไป

3. ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยตรง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน รวมทั้งผลลัพธ์และความเป็นไปได้ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ในอีก 10 ปีข้างหน้า

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ สามารถแบ่งได้ดังต่อไปนี้ คือ

2.1.1 ในเรื่องของความหมายและคุณลักษณะของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยการสัมภาษณ์แบบนี้จะคล้ายกับแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำถามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ล่วงหน้า และทำการสัมภาษณ์แบบเดียวกันกับผู้ทรงคุณวุฒิทุกราย มีลำดับขั้นตอนเหมือนกัน

2.1.2 ในเรื่องการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ในปี พ.ศ. 2555 ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การศึกษาแบบเดลฟาย ที่มีแบบสอบถามของผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยนำแนวคิดของคาฟฟาเรลลา ทั้ง 11 องค์ประกอบ มาเป็นกรอบทฤษฎีในงานวิจัย ซึ่งมี 11 องค์ประกอบ คือ

1. การสร้างพื้นฐานการวางแผน
2. แนวคิดในการจัดทำโครงการการศึกษา
3. การคัดเลือกและการจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด
4. การพัฒนาวัตถุประสงค์โครงการ
5. การจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้
6. การสร้างแผนการประเมินผล
7. การกำหนดรูปแบบการเรียนรู้และบทบาทหน้าที่คณะผู้จัดโครงการ
8. การจัดเตรียมงบประมาณและการวางแผนการตลาด
9. การออกแบบแผนการเรียนการสอน
10. การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและประสานงาน
11. การรายงานการประเมินผลโครงการ

โดยจะส่งแบบสอบถาม รวมทั้งหมด 3 รอบ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 1 โดยจำนวนผู้เชี่ยวชาญมี 3 ระดับ ผู้เชี่ยวชาญรอบแรก 9 คนใช้เทคนิคเดลฟาย ในการเก็บข้อมูลขั้นแรก โดยการใช้แบบสอบถามปลายเปิด

(Open-Ended Form) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทำงานอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและใกล้เคียง

เวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในรอบที่ 1 นี้เริ่มตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2545 ถึง 24 ตุลาคม 2545 โดยใช้ระยะเวลา 24 วัน

2. นำผลของการสังเคราะห์ข้อมูลจากการแบบสอบถามรอบที่ 1 มาสร้างเครื่องมือวิจัย ซึ่งเป็นแบบสอบถามในการทำเคลฟายรอบที่ 2 โดยแบบสอบถาม จะมีแนวทางการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในปีพ.ศ. 2555 โดยถามกับผู้เชี่ยวชาญ ในรอบนี้ 27 คน ในระยะเวลา 1 เดือน

ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในรอบที่ 2 นี้เริ่มตั้งแต่ 1 พฤศจิกายน 2545 ถึง 27 พฤศจิกายน 2545 โดยใช้ระยะเวลา 27 วัน

3. นำผลของการสังเคราะห์แบบสอบถามที่ได้จาก รอบที่ 2 มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติแล้วส่งกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นรอบที่ 3 จากผู้เชี่ยวชาญ 26 คน (เดิม 27 คนผู้เชี่ยวชาญติดภาระกิจ 1 ท่าน) ในการตอบครั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญจะได้รับการร้องขอให้พิจารณาทบทวนคำตอบของตนเองอีกครั้ง จะมีการเปลี่ยนแปลงหรือยืนยันเหมือนเดิม

ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในรอบที่ 3 นี้เริ่มตั้งแต่ 1 มกราคม 2546 ถึง 20 มกราคม 2546 โดยใช้ระยะเวลา 20 วัน

2.1.2 การจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group Discussion) ในเรื่องการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ในปี พ.ศ. 2555 กับผู้ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ 3 เขต ได้แก่ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนเขตราษฎร์เทพราช เขตลาดพร้าว เขตดอนเมือง จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จำนวนแห่งละ 9-12 คน (บุญธรรม กิจปรีดาภิสุทธิ์ ,2540) ซึ่งตามแนวทางของ มอร์แกน(Morgan , 1998) ในขั้นตอนนี้เป็นการจัดสนทนากลุ่ม เพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการวิจัย รวมทั้งเป็นการยืนยันผลการวิจัยในขั้นตอนการใช้เทคนิคเคลฟายถึงความเป็นไปได้ในผลการวิจัยดังกล่าว ซึ่งการจัดสนทนากลุ่มนั้น เป็นวิธีการศึกษาข้อมูลตามระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เนื่องจากการเก็บข้อมูลในวิธีนี้เป็นข้อมูลในเชิงพลวัต (Dynamic) ซึ่งจะทำให้ข้อมูลที่ได้รับความลึกซึ้งกว้างขวางและเป็นจริง ทั้งนี้ประเด็นคำถามในการจัดกลุ่มสนทนาต้องมีการวางแผนล่วงหน้า ด้วยการกำหนดสาระสำคัญของเรื่องเพื่อให้การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นไปตามแนวทางที่วางไว้ ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาขั้นตอนเกี่ยวกับการกำหนดข้อประเด็น และแนวทางคำถามที่จะใช้ในการจัดกลุ่มสนทนา การกำหนดคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ การจัดเตรียมอุปกรณ์ สถานที่ ระยะเวลา และขั้นตอนการดำเนินการจัดกลุ่มสนทนา

2. เลือกผู้ปฏิบัติการศึกษานอกระบบ โรงเรียนเขตพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็น 3 เขต มาใช้ในการสนทนากลุ่มโดยจัดกลุ่มละประมาณ 9-15 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลความคิดเห็นถึงความเป็นไปได้ในเรื่องแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ใน พ.ศ. 2555 ความคิดเห็นอื่น ๆ ที่มีต่อแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนดังกล่าว จะนำมาเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

3. การติดต่อประสานงานผู้ที่เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ตามที่กำหนดไว้ 3 เขต กลุ่ม คือ ผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบโรงเรียนในเขตพื้นที่ โดยได้ทำจดหมายเวียนเชิญเพื่อนัดหมาย กำหนดเวลาและสถานที่ในการจัดสนทนากลุ่ม ซึ่งเอกสารเรียนเชิญได้แนบข้อมูลที่จะใช้ในการ สนทนาให้ผู้ร่วมสนทนาได้ศึกษาล่วงหน้า เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมสนทนาได้เตรียมตัวก่อน ซึ่งช่วย ให้การสนทนากลุ่มได้รับข้อมูลที่ชัดเจนครบถ้วนยิ่งขึ้น

3. ดำเนินการสัมภาษณ์และการสนทนาโดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการ (Moderator) กับ ผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบโรงเรียนในเขตพื้นที่ดังกล่าว นอกจากนี้มีผู้จัดบันทึกการสนทนา และบันทึกเทปตลอดเวลาการสนทนา ระยะเวลาในการจัดกลุ่มสนทนา ประมาณ 2 ชั่วโมง

4. เมื่อการสนทนาสิ้นสุดลง ผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยได้กล่าวแสดงความขอบคุณ พร้อมทั้งมอบของที่ระลึกแก่ผู้เข้าร่วมการสนทนาที่ได้เสียสละเวลาในการสนทนา

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการจัดกลุ่มสนทนา ผู้วิจัยได้รับความกรุณาและได้รับความ ร่วมมือจากผู้ช่วยนักวิจัย คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาริพันธ์ สุภวรรณ อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นายประจวบ แผลมหลัก ข้าราชการกระทรวงสาธารณสุข นางสาวพัชรา จำรัสบรรณ นางสาว จินตนา ประสานทรัพย์ นายเอกรักษ์ ไวกุณฐอนุชิต และนายสุธี ทองสวัสดิ์ นักศึกษาสถาบันราชภัฏพระนคร ซึ่งได้ร่วมในการสนทนากลุ่ม และช่วยจัดบันทึก ข้อมูลต่างๆ โดยใช้แนวการสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ข้างต้นเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

3. เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือมี ดังนี้ คือ

1. ในเรื่องคำจำกัดความและคุณลักษณะของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และนำมาสร้างแบบสัมภาษณ์แบบ มีโครงสร้าง โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองทั้งชาวไทยและ ต่างประเทศจำนวน 9 ท่าน

2. ในเรื่องการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการ นำตนเองของประชาชน ในปี พ.ศ. 2555 นั้น เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย เทคนิคเดลฟาย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 2 ชุด เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล เป็น จำนวน 3 รอบ ดังมีรายละเอียดในการสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

2.1 สร้างแบบสอบถามที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามชนิด ปลายเปิด (Open- Ended Form) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยได้แสดงความคิดเห็น โดยอยู่ในกรอบ

ของแนวคิดของคาฟฟาเรลลา ซึ่งมีองค์ประกอบ 11 ขั้นตอน ซึ่งได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น กับคุณลักษณะความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ที่จำเป็น 13 องค์ประกอบคือ

- 1) ความสามารถในการกำหนดความต้องการการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
- 2) ความสามารถในการวางแผนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
- 3) ความสามารถทำให้ตนเกิดแรงจูงใจและควบคุมตนเอง
- 4) ความสามารถในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้การเลือกวิธีการเรียนและแหล่งการเรียนรู้
- 5) ความสามารถในมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการฟัง พูด อ่าน เขียน
- 6) มีความรับผิดชอบในตนเอง
- 7) มีความสามารถที่จะรับประสบการณ์ใหม่
- 8) ยอมรับตนเองและเห็นคุณค่าในตนเอง
- 9) การประเมินตนเอง
- 10) มีความคิดสร้างสรรค์และคิดวิเคราะห์
- 11) มีความเชื่อที่ดีต่อความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
- 12) มีทักษะในการสื่อสาร
- 13) ความสามารถที่จะเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

เพื่อนำมาเป็นกรอบในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญอันจะนำไปสู่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของประชาชนที่สามารถเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และนำมาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในปี พ.ศ. 2555 ต่อไป

โดยนำแบบสอบถามรอบที่ 1 ที่สร้างเสร็จแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน และการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง พิจารณาความเหมาะสมและความครอบคลุมของเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแบบสอบถาม ได้แก่

1. ร.ศ. ดร. วิกร ตันฑาทุโท	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. ร.ศ.ดร. ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. ร.ศ. สุวัฒน์ วัฒนวงศ์	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
4. ร.ศ.ดร. สมคิด พรหมจ้อย	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
5. ดร.ศรีสว่าง เลี้ยววาริน	ศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน
6. ดร. ปาน กิมปี	ศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน

7. ดร. เฉิดศักดิ์ ชุมนุม

ศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน

8. อาจารย์ทวีป อภิลิทธิ

ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์

กรมการศึกษานอกโรงเรียน

ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อขอเข้าพบ เพื่อขอคำปรึกษาและขอทำความเข้าใจอย่างชัดเจนในเรื่องการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในปี พ.ศ.2555 โดยได้ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ตรงกันว่า ควรมีการสัมภาษณ์ประกอบแบบสอบถามรอบที่ 1 เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม ตรงประเด็นที่ต้องการมากยิ่งขึ้น

2.2 สร้างแบบสอบถามที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 2 สร้างแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท สเกล (Likert Scale) ดังนี้ (Best ,1970)

5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อคำถามแต่ละข้อ สร้างขึ้นจากการวิเคราะห์คำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้ ได้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดในรอบที่ 1 ร่วมกับการศึกษาค้นคว้าแนวคิดของคาฟฟาเรลลา และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ได้จากการรวบรวมเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแบบสอบถามรอบที่ 2 พบว่าข้อความมีความซ้ำซ้อนจึงได้ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมปรับคำถาม จนได้คำถาม 237 ข้อ

2.3. สร้างแบบสอบถาม ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในรอบที่ 3 ผู้วิจัยนำคำตอบที่ได้รับจากแบบสอบถาม รอบที่ 2 มาคำนวณหาค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของข้อความแต่ละข้อ เพื่อสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่ 3 โดยใช้ข้อความเดิมหากแต่เพิ่มตำแหน่งของมัธยฐาน (Median) ช่วงพิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งของผู้เชี่ยวชาญท่านนั้นตอบ โดยมี จุดประสงค์ให้ผู้เชี่ยวชาญท่านนั้นตอบ โดยมี จุดประสงค์ให้ผู้เชี่ยวชาญได้ทบทวนความคิดเห็นของตน ซึ่งในรอบนี้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านทราบว่าตนมีความคิดเห็นเหมือนกันหรือต่างกันจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญท่านอื่นอย่างไร หากทบทวนความคิดเห็นของตนแล้ว ยังแตกต่างจากคนอื่น ๆ อยู่ ก็ให้เหตุผลประกอบการยืนยันคำตอบเดิมที่อยู่นอกพิสัยควอไทล์ในข้อนั้นๆ ผู้วิจัยนำความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในรอบนี้มาสรุปเป็นการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ในปี พ.ศ.2555

3. เครื่องมือที่ใช้ในการจัดกลุ่มสนทนา ผู้วิจัยได้กำหนดสรุปประเด็นแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ในปี พ.ศ.2555 ทั้ง 11 ประเด็นที่ได้จากการทำเทคนิคเดลฟาย มาใช้ในการสนทนากลุ่มในครั้งนี้

4.การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์ในเรื่องคำจำกัดความและคุณลักษณะของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองซึ่งได้จากผู้ทรงคุณวุฒิในด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จากผู้เชี่ยวชาญทั้งชาวไทยและต่างประเทศ จำนวน 9 ท่าน นั้น ในการวิเคราะห์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลผู้วิจัยฉบับที่ทำการสนทนา ถอดเทปด้วยตนเอง โดยใช้เทคนิคการตัดปะ (Cut and Paste Technique) คือ การตัดรายละเอียดของแต่ละกลุ่มที่อยู่ในหัวข้อเดียวกันแล้วมาตัดปะไว้เป็นหมวดหมู่เดียวกัน และตรวจสอบความน่าเชื่อถือจากผู้ทรงคุณวุฒิและการตรวจแบบสามเส้า

2. การวิเคราะห์ในเรื่องการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ในปี พ.ศ. 2555 โดยใช้เทคนิควิจัยแบบเดลฟาย ได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ค่าสถิติที่ใช้คือ ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ซึ่งสูตรในการคำนวณ คือ (Glass and Stanley, 1970)

1.ค่ามัธยฐาน (Median) หมายถึง ข้อมูลที่อยู่ตรงกลางของข้อมูลทั้งหมดเมื่อได้จัดเรียงลำดับแล้ว แต่ละข้อความใช้สูตรดังนี้

$$Mdn = L + 1 \left(\frac{N}{2} - F_1 \right)$$

F_2

$$Mdn = \text{ค่ามัธยฐาน ของข้อมูล}$$

$$L = \text{ขีดจำกัดล่างที่แท้จริงของช่วงที่มีมัธยฐานตกอยู่}$$

$$N = \text{จำนวนความถี่ทั้งหมด}$$

$$I = \text{ค่าอัตราภาคชั้น}$$

$$F_1 = \text{ความถี่สะสมของความถี่ของทุกอันตรภาคชั้นที่เป็นช่วงคะแนนต่ำกว่าในอันตรภาคชั้นที่มีมัธยฐานตกอยู่}$$

$$F_2 = \text{ความถี่ของอันตรภาคชั้นที่มีมัธยฐานตกอยู่}$$

2.ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquatile range) คือ ค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 ของแต่ละข้อความ โดยค่าพิสัยระหว่างควอไทล์(InterquatileRange) = $Q_3 - Q_1$

เมื่อคำนวณจากสูตร

$$Q_1 = L_0 + 1 \frac{(N / 4 - F_1)}{F_2}$$

$$Q_3 = L_0 + 1 \frac{(3N / 4 - F_1)}{F_2}$$

L_0 = จิตจำกัคล่างของชั้นที่มีควอไทล์ที่ต้องการทราบค่าอยู่

I = อันตรภาคชั้น

N = จำนวนข้อมูลทั้งหมด

F_1 = ความถี่สะสมของชั้นที่อยู่ข้างควอไทล์ แต่เป็นชั้นที่มีคะแนนน้อยกว่า

F_2 = ความถี่ของคะแนนในชั้นควอไทล์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสอดคล้องกันของความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ คำนวณหาค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐาน กับฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของความคิดเห็นแต่ละข้อ มีรายละเอียดดังนี้

1. ค่ามัธยฐาน จากแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 สเกล ซึ่งมีค่ามัธยฐานของคำตอบในแต่ละข้อคำถามที่คำนวณได้ ได้นำมาแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้ เบสต์ (Best,1970)

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากหรือข้อความนั้นเป็นไปได้มากที่สุด

ค่ามัธยฐาน อยู่ระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากหรือข้อความนั้นเป็นไปได้มาก

ค่ามัธยฐาน อยู่ระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลาง หรือข้อความนั้นเป็นไปได้ปานกลาง

ค่ามัธยฐาน อยู่ระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นหรือข้อความนั้นเป็นไปได้น้อยมาก

ค่ามัธยฐาน ต่ำกว่า 1.50 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด หรือข้อความนั้นเป็นไปได้น้อยที่สุด

2. พิสัยระหว่างควอไทล์

ผู้วิจัยคำนวณหาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยการหาค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 ซึ่งกำหนดเกณฑ์ดังนี้

ถ้าข้อความใดได้ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มีค่าตั้งแต่ 1.50 ลงมาแสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกัน และถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความใดมีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีข้อความนั้น ไม่สอดคล้องกัน

3. ฐานนิยม (Mode)

ผู้วิจัยจะคำนวณค่าฐานนิยมของแต่ละข้อความแล้วนำมาหาค่าความแตกต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับฐานนิยม โดยที่ผู้วิจัยกำหนดว่า ค่าสมบูรณ์ของความแตกต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับฐานนิยมมีค่าไม่เกิน 1 จึงจะถือว่าค่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกัน

ผู้วิจัยจะนำเอาข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทั้งในด้านมัธยฐานพิสัยระหว่างควอไทล์และฐานนิยม มาสรุปเป็นความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีผลต่อการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในปี พ.ศ.2555

3. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ในเรื่องการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ในปี พ.ศ. 2555 โดยผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ จำนวน 3 เขต ผู้วิจัยได้การบันทึกเทป และจดบันทึกการสนทนาทั้งนี้ได้มีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือจากผู้ให้ข้อมูลและการตรวจสอบสามเส้า และ ถอดเทปด้วยตนเอง โดยใช้เทคนิคการตัดปะ (Cut and Paste Technique) คือการตัดรายละเอียดของแต่ละกลุ่มที่อยู่ในหัวข้อเดียวกันแล้วมาตัดปะไว้เป็นหมวดหมู่เดียวกัน และ เมื่อจัดหมวดหมู่หัวข้อต่างๆของบทสนทนาแล้ว ได้วางโครงเรื่องเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาที่คล้ายคลึงกันและความแตกต่างกัน รวมทั้งข้อคิดเห็นต่างๆที่ปรากฏในคำสนทนาแต่ละกลุ่ม รวมทั้งหาคำอธิบายว่ามีปัจจัยใดที่ทำให้ผู้ร่วมสนทนาแต่ละกลุ่มมีทัศนคติและความคิดเห็นบางอย่างคล้ายคลึงกัน และมีความคิดเห็นบางอย่างขัดแย้งกัน

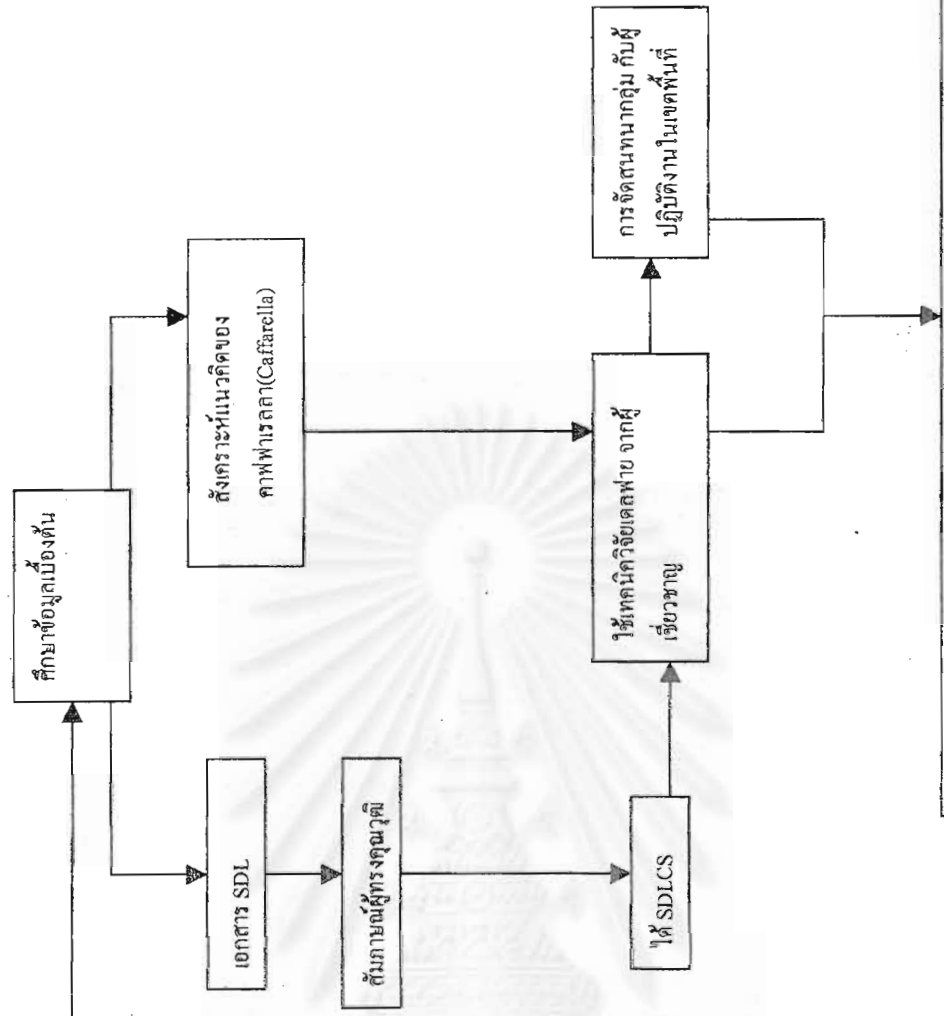
สรุปกระบวนการการศึกษารววิจัยเรื่อง การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในปีพ.ศ.2555 ซึ่งแสดงไว้ในแผนภูมิที่

ปัจจัยนำเข้า

ศึกษาวិเคราะห์ทัศนคติ แนวคิดดังต่อไปนี้

- 1.การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน
- 2.หลักการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนของ คาฟฟารัลลา(Caffarella)
- 3.การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

กระบวนการ

อธิบายคำย่อ

1.SDL = Self-Directed Learning

2.SDLCS = Self-Directed Learning Capabilities

แนวทางจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในปีพ.ศ.2555

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในปี พ.ศ.2555 ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังจะนำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

1.ผลการวิเคราะห์เรื่อง คำนิยาม และลักษณะที่พึงประสงค์ของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจากผู้ทรงคุณวุฒิ

2.ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในปี พ.ศ.2555 ได้จากการวิจัยเทคนิคเดลฟาย จากผู้เชี่ยวชาญ

3.ผลการวิเคราะห์เนื้อหา เรื่องการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ในปี พ.ศ.2555 ซึ่งได้จากการสนทนากลุ่ม จากผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบ โรงเรียนในพื้นที่

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เรื่อง คำนิยาม และลักษณะที่พึงประสงค์ของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจากความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรื่อง “ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง” (Self-Directed Learning Capabilities) ได้มีผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ไว้ดังนี้

1.คำนิยามของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งชาวต่างประเทศ และชาวไทย รวมทั้งหมด 9 ท่าน โดยส่วนใหญ่ แสดงความคิดเห็นตรงกันว่า ความหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น เป็นการตีความมาจาก ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง รวมถึงความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของกูกลิเอลมีโน(Giuglielmino)ในบางข้อ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญบางท่านยอมรับว่ายังไม่มีการกล่าวถึงความหมายของคำว่าความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมาก่อน แต่ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารพบว่า มี ดร.ชิดขงค์ ส.นันทานนตร จากมหาวิทยาลัยศิลปากร ได้เขียนถึงลักษณะบุคคลที่มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไว้ ซึ่งผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ด้วย และข้อมูลที่สัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิมีดังต่อไปนี้

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1 ได้ข้อมูลว่า

“ไม่เคยได้ยินคำนี้มาก่อน แต่คิดว่าควรจะวิเคราะห์จากความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และน่าจะเป็นดังนี้” self-directed process for achieving individual self-assertion and ensuring human survival that individual learner must have knowledge of his options when he makes a decision about his learning”

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2 ได้ข้อมูลว่า

“ความหมายของคำว่า ความสามารถนั้น ให้ตัดแบ่งเป็นคำว่า ความสามารถ กับคำว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และคำว่าความสามารถนั้น ให้อ้างอิงตามพจนานุกรม ซึ่งก็คือคำว่า”Capability” แล้วนำความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มาเป็นพื้นฐานในการตีความไปหาคุณลักษณะของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและ ได้เห็นด้วยกับความหมายที่ว่า ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ที่ว่า หมายถึงการรับผิดชอบการเรียนรู้ของผู้เรียนจากกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง”

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3 ได้ข้อมูลว่า

“Capabilities” มาจากคำว่า Capable รวมกับคำว่า Ability ซึ่งเป็นคุณลักษณะ ที่ทำให้บุคคลทำอะไรได้ ถ้ามีคุณลักษณะครบ/พร้อม หรือสูง โดยทั้งหมดมีความพร้อม (Readiness) แล้วก็น่าจะทำให้เกิด Ability นั่นคือ “Able to do the self-directed learning” รวมถึงคุณลักษณะที่ทำให้บุคคลริเริ่มเองในการวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ กำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียน เลือกวิธีการเรียนรู้ รวมทั้งการประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ ทั้งนี้ โดยได้รับหรือไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นก็ตาม การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ไม่จำกัดเฉพาะ ด้วยตนเองเท่านั้น การริเริ่มด้วยตนเองแล้วรู้จักหา Learning Resource ที่อาจเป็นบุคคล วัสดุ หรืออื่นๆได้ก็ได้”

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 4 ได้ข้อมูลว่า

“การจัดการที่มีจุดมุ่งหมาย มีการวางแผน และปฏิบัติด้วยความรับผิดชอบต่อควบคุมตนเอง เพื่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้”

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 5 ได้ข้อมูลว่า

“เห็นด้วยกับ ความหมายที่ว่า การรับผิดชอบการเรียนรู้ของผู้เรียนจากระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ควรเติมคำว่า “ความ” ด้วยคือ การมีความรับผิดชอบของผู้เรียนจากระบวนการเรียนรู้ของตนเอง”

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 6 ได้ข้อมูลว่า

“เห็นด้วยกับความหมายของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง“เห็นด้วยกับ ความหมายที่ว่า การรับผิดชอบการเรียนรู้ของผู้เรียนจากระบวนการเรียนรู้ของตนเอง”

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 7 ได้ข้อมูลว่า

“เห็นด้วยกับความหมายของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง“เห็นด้วยกับ ความหมายที่ว่า การรับผิดชอบการเรียนรู้ของผู้เรียนจากระบวนการเรียนรู้ของตนเอง”

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 8 ได้ข้อมูลว่า

“เห็นด้วยกับความหมายของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง“เห็นด้วยกับ ความหมายที่ว่า การรับผิดชอบการเรียนรู้ของผู้เรียนจากระบวนการเรียนรู้ของตนเอง”

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 9 ได้ข้อมูลว่า

“เห็นด้วยกับความหมายของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง“เห็นด้วยกับ ความหมายที่ว่า การรับผิดชอบการเรียนรู้ของผู้เรียนจากระบวนการเรียนรู้ของตนเอง”

ในความหมายของคำว่า ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีความเห็นสอดคล้อง ในเรื่องการมีคุณลักษณะต่างๆ ของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เช่น การวางแผน ความรู้ทักษะ ความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง การกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียน เลือกวิธีการเรียน และการประเมินด้วยตนเอง ได้จึงจะทำให้เกิดความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จึงสรุปได้ว่า ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หมายถึง การจัดการที่มีจุดมุ่งหมาย มีการวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง มีการปฏิบัติด้วยความรับผิดชอบและควบคุมตนเอง ตลอดจน

การประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ทำให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

2.คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของประชาชนที่สามารถเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของประชาชนที่สามารถเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลของการศึกษาไว้ดังนี้คือ

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1

“เห็นด้วยกับทั้ง 13 ข้อ และ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณลักษณะที่ว่า” Self-directed learning as the objective of all education work and active learning is more effective than reactive learning”

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2

“ในข้อ 2 ความสามารถในการวางแผนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ควรเปลี่ยนเป็นว่า ความสามารถในการวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง และให้แยกข้อ 4 มีความสามารถในการกำหนดเป้าหมายการเรียน การเลือกวิธีการเรียน และแหล่งเรียน ออกเป็น ข้อ 4 มีความสามารถในการกำหนดเป้าหมายในการเรียน และข้อ 5 มีความสามารถในการเลือกวิธีการเรียนและแหล่งเรียนรู้ ส่วนข้อที่ 7 มีความสามารถที่จะรับประสบการณ์ใหม่นั้น เป็นความพร้อมหรือไม่ หรือมีใจเปิดกว้าง ส่วนข้อ 11 มีความเชื่อที่ดีต่อความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง น่าจะเป็น มีทัศนคติที่ดีต่อความสามารถในการเรียนรู้ของตนเอง”

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3

“คุณลักษณะข้อ 1 กับข้อ 2 ไม่น่าจะมีคำว่าด้วยการนำตนเองค่อยๆ ส่วนเรื่องมีความรู้ และทักษะพื้นฐานในการฟัง พูด อ่าน เขียน กับทักษะในการสื่อสารน่าจะเป็นข้อเดียวกัน นอกจากนี้ยังให้ความเห็นว่า Capability เป็นคุณลักษณะที่ทำให้บุคคลทำอะไรก็ได้ คุณลักษณะนี้น่าจะเป็นความพร้อม (Readiness) ซึ่งเป็นเรื่องที่สามารถทำได้ คือ able to do the self-direction in learning”

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 4

“ในข้อที่ 1 ความสามารถในการกำหนดความต้องการและควรเติมคำว่าเป้าหมายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองด้วย ข้อ 4 จะเปลี่ยนเป็นมีความสามารถในการเลือกวิธีการเรียนและแหล่งเรียนรู้ นอกจากนี้ข้อ 9 จากประเมินตนเอง เป็นการประเมินผลตนเอง และควรเรียงลำดับตลอดจนลักษณะการเขียนหรือรูปแบบการเขียนด้วย”

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 5

“ข้อ 4 มีความสามารถในการกำหนดเป้าหมายการเรียน การเลือกวิธีการเรียน และแหล่งเรียนรู้ น่าจะแยกข้อจากกัน รวมถึงข้อ 7 มีความสามารถในการรับประสบการณ์ใหม่นั้นๆ เป็นความพร้อมในการรับสิ่งใหม่และชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ใช่หรือไม่ ข้อ 9 การประเมินตนเอง นั้นควรเติมคำว่า ความสามารถ เป็น ความสามารถในการประเมินตนเอง ตลอดจนข้อ 10 ควรเติมคำว่า มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ และคิดวิเคราะห์ ข้อ 11 การมีความเชื่อที่ดีต่อความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น เป็นเจตคติที่ดีคือ SDL (Self-Directed Learning) ใช่หรือไม่ ส่วนข้อ 13 มีความสามารถที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น น่าจะเป็นมีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น นอกจากนี้เห็นว่ายังมีพฤติกรรมบ่งชี้ถึงความสามารถนั้นมีอยู่ใน 58 ข้อ ของเครื่องมือที่ถูกกลีเอลมิน โน กล่าวไว้ชัดเจนกว่า 13 ข้อนี้ ถ้ามีเวลาเพิ่มก็จะดีคะ”

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 6

“ข้อ 1 ควรเติมคำว่า มีหน้าคำว่าความสามารถและเปลี่ยนเป็นความต้องการการเรียนรู้ของตนเอง ได้ ข้อ 2 เติมคำว่า มี รวมถึงตัดคำว่า การนำออกเป็น มีความสามารถในการวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ข้อ 3 เติมคำว่า มี ส่วนข้อ 4 ให้แยกข้อออก คือ มีความสามารถในการกำหนดเป้าหมายการเรียน ส่วนข้อ 5 มีความสามารถในการเลือกวิธีการเรียนและแหล่งการเรียนรู้ ข้อ 9 เติมคำว่า สามารถประเมินตนเอง ข้อ 10 เพิ่มคำ คือ มีความคิดสร้างสรรค์และการรู้จักคิดวิเคราะห์ได้”

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 7

“ควรเติมให้มีคำว่าความสามารถให้สอดคล้องกันทุกข้อ และข้อที่ 11 มีทัศนคติที่ดี น่าจะเปลี่ยนเป็นความเชื่อที่ดี และน่าจะใช้คำว่า องค์ประกอบที่จำเป็น ทั้ง 13 ข้อ มากกว่า”

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 8

“เห็นด้วยกับคุณลักษณะทั้ง 13 ข้อ โดยไม่ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติม”

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 9

“ข้อที่ 1 ความต้องการ กับการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้น่าจะเป็นข้อเดียวกันและ ข้อที่ 4 มีความสามารถในการเลือกวิธีการเรียนแลแหล่งการเรียนรู้น่าจะเป็นข้อ 3 ข้อ 5 มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการฟัง พูด อ่าน เขียน กับข้อ 12 คล้ายคลึงกัน ควรเพิ่มข้อ 12 เป็น มีทักษะในการสื่อสารหรือนำเสนอข้อมูลจากการเรียนรู้ด้วยการ นำตนเอง ส่วนข้อ 10 ควรมีการคิดสังเคราะห์ด้วย ข้อ 13 ควรเปลี่ยนเป็น มีความสามารถที่จะเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น”

ซึ่งข้อค้นพบเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของประชาชนที่สามารถเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง แสดงไว้ในตารางดังต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดังนั้นจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 ท่าน ได้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของประชาชนที่สามารถเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีองค์ประกอบที่จำเป็น 14 ประการ คือ”

- 1.มีความสามารถในการกำหนดความต้องการการเรียนรู้ของตนเองได้
- 2.มีความสามารถในการวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 3.มีความสามารถทำให้ตนเกิดแรงจูงใจและควบคุมตนเอง
- 4.มีความสามารถในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้
- 5.มีความสามารถในการเลือกวิธีการเรียน และแหล่งการเรียนรู้
- 6.มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการฟัง พูด อ่าน เขียน
- 7.มีความรับผิดชอบในตนเอง
- 8.มีความสามารถในการเปิดรับประสบการณ์ใหม่
- 9.ยอมรับตนเองและเห็นคุณค่าในตนเอง
- 10.มีความสามารถในการประเมินตนเอง
- 11.มีความคิดสร้างสรรค์และรู้จักการคิดวิเคราะห์ให้ได้
- 12.มีความเชื่อที่ติดต่อความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
- 13.มีทักษะในการสื่อสาร
- 14.มีความสามารถที่จะเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในปี พ.ศ.2555

การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่เป็นฉันทามติ (Consensus) และไม่สอดคล้องกันของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อแสดงความคิดเห็นด้วยของแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ในปี พ.ศ. 2555 จากแบบสอบถามรอบที่ 3 ตามแนวการศึกษาของเดลฟาย ซึ่งการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 11 องค์ประกอบดังนี้

- 1.การสร้างพื้นฐานในการวางแผน
  - ส่วนที่1 ปัจจัยภายใน
  - ส่วนที่2 ปัจจัยภายนอก
  - ส่วนที่ 3. แนวทางการสนับสนุนจากบุคคล องค์กร และบุคคลและองค์กร
  - ส่วนที่ 4 แนวทางในการสร้างโครงสร้างองค์กร
  - ส่วนที่ 5 การสนับสนุนวัฒนธรรมภายในองค์กร
- 2.แนวคิดในการจัดการศึกษา
- 3.การคัดเลือกและการจัดลำดับความสำคัญของ แนวคิด

ส่วนที่ 1 ผู้กำหนดเกณฑ์ในการจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด

ส่วนที่ 2 เกณฑ์ในการจัดลำดับแนวคิด

ส่วนที่ 3 วิธีการจัดลำดับแนวคิด

4.การพัฒนาวัตถุประสงค์

5.การจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้

ส่วนที่ 1 แนวทางการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้

ส่วนที่ 2 กลยุทธ์ในการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้

โดยก่อนจัดทำโครงการ ระหว่างโครงการ และหลังโครงการ

6.การสร้างแผนการประเมินผล

7.การกำหนดบทบาทและหน้าที่ของคณะผู้จัดโครงการ

8.การจัดเตรียมงบประมาณและการวางแผนการตลาด

ส่วนที่ 1 แหล่งที่มาของรายได้

ส่วนที่ 2 การวางแผนการประชาสัมพันธ์

ส่วนที่ 3 วิธีการประชาสัมพันธ์

ส่วนที่ 4 จุดเด่นในการประชาสัมพันธ์

9.การสร้างแผนการประเมินผล

10.การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการประสานงาน

11.การรายงานการประเมินผลโครงการ

ส่วนที่ 1 องค์ประกอบในการเขียนรายงาน

ส่วนที่ 2 การเสนอรายงานกับบุคคลและองค์กร

ส่วนที่ 3 เวลาและความเหมาะสมในการเสนอรายงาน

ผลของการศึกษาองค์ประกอบการสร้างพื้นฐานในการวางแผน ประกอบด้วย 5 ส่วน แสดง

ไว้ในตารางที่ 3-7

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อความเกี่ยวกับการสร้างพื้นฐานในการวางแผน

ส่วนที่ 1 บริบทปัจจัยภายใน องค์กร

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	ควรคำนึงถึงวัฒนธรรมชุมชนที่จะมีผลในการออกแบบ โครงการหรือการพัฒนาหลักสูตร	4.91	5	0.09	0.55	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	มีแนวคิดหรือปรัชญาขององค์กรที่จะจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.78	5	0.22	0.72	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	มีการสำรวจสภาพปัญหาเบื้องต้น ความต้องการความจำเป็นตลอดจนศักยภาพ เฉพาะตัวของกลุ่มเป้าหมาย ระดับหนึ่ง เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผน	4.74	4	-0.74	0.77	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	ควรคำนึงถึงความสัมพันธ์ของชุมชน ซึ่งจะมีบทบาทต่อการแลกเปลี่ยน ความรู้ประสบการณ์และความรู้ระหว่างชุมชน	4.37	4	-0.37	0.35	มาก	สอดคล้อง
5	หน้าที่บทบาทขององค์กรที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน จะต้องบ่งบอกถึงขอบเขตภารกิจที่มีระบบการส่งต่อ การเรียนรู้และระบบ เครือข่ายที่ดี	4.21	4	-0.21	0.77	มาก	สอดคล้อง

จากที่ตารางที่ 3 พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทุกข้อความเกี่ยวกับการสร้างพื้นฐานในการวางแผน ในส่วนที่ 1 ปัจจัยภายในภายในองค์กร และมีความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 3 ข้อความและเห็นด้วยมาก จำนวน 2 ข้อความ จากทั้งหมด 5 ข้อความ ซึ่งแต่ละข้อความมีค่ามัธยฐานและพิสัยควอไทล์เท่ากันหรือแตกต่างกัน ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามัธยฐานต่อไปนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 3 ข้อความ คือ (1) ควรคำนึงถึงวัฒนธรรมชุมชนที่จะมีผลในการออกแบบโครงการหรือการพัฒนาหลักสูตร(มัธยฐาน =4.91 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ =0.55) (2) มีแนวคิด

หรือปรัชญาขององค์กรที่จะจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (มัธยฐาน=4.78 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.72) (3) มีการสำรวจสภาพปัญหาเบื้องต้น ความต้องการ ความจำเป็นตลอดจนศักยภาพ เฉพาะตัวของกลุ่มเป้าหมาย ระดับหนึ่ง เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผน (มัธยฐาน = 4.74 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ =0.77)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 2 ข้อความ คือ (1)ควรคำนึงถึงความสัมพันธ์ของชุมชน ซึ่งจะมีบทบาทต่อการแลกเปลี่ยน ความรู้ประสบการณ์และความรู้ระหว่างชุมชน(มัธยฐาน=4.37 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.35) (2) หน้าที่บทบาทขององค์กรที่จัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียน จะต้องบ่งบอกถึงขอบเขตภารกิจที่มีระบบการส่งต่อการเรียนรู้และระบบเครือข่ายที่ดี(มัธยฐาน=4.21 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.77)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับการสร้างพื้นฐานในการวางแผน
ส่วนที่ 2 ปัจจัยภายนอกองค์กร

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	ควรคำนึงถึงปัจจัยทางการเมือง เศรษฐกิจ และบรรยากาศทางสังคม ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน	4.57	5	0.43	0.93	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	ควรคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับองค์กร ภายนอกที่จะเข้ามาจัดการศึกษานอกโรงเรียน	4.42	4.5	0.08	1.08	มาก	สอดคล้อง
3	ควรพิจารณาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการให้ข้อมูลข่าวสาร และจัดระบบเผยแพร่ข่าวสารที่มีประสิทธิภาพ	4.29	4	-0.29	0.93	มาก	สอดคล้อง
4	ควรคำนึงถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจัยนำเข้า (input) ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ดังนั้น จำเป็นต้องคัดเลือกจำนวนข่าวสาร ลักษณะของข่าวสาร เพื่อกำหนดทิศทางของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน	4.19	4	-0.19	0.81	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4 พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทุกข้อความเกี่ยวกับการสร้างพื้นฐานในการวางแผน ในส่วนที่ 2 ปัจจัยภายนอก และมีความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 1 ข้อความ เห็นด้วยมาก จำนวน 3 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 4 ข้อความ ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามัธยฐานต่อไปนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 1 ข้อความ คือ ควรคำนึงถึงปัจจัยทางการเมือง เศรษฐกิจ และบรรยากาศทางในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน (มัธยฐาน=4.57 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.93)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่าเป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 3 ข้อความ คือ (1) ควรคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับองค์กรภายนอกที่จะเข้ามาจัดการศึกษานอกโรงเรียน (มัธยฐาน=4.42 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 1.08) (2) ควร

พิจารณาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการให้ข้อมูลข่าวสาร และจัดระบบเผยแพร่ข่าวสารที่มีประสิทธิภาพ(มัธยฐาน=4.29 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.93) (3) ควรคำนึงถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจัยนำเข้า (input) ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ดังนั้น จำเป็นต้องคัดเลือกจำนวนข่าวสาร ลักษณะของข่าวสาร เพื่อกำหนดทิศทางของการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียน

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับการสร้างพื้นฐานในการวางแผน
ส่วนที่ 3 แนวทางในการสร้างการสนับสนุนจากบุคคล องค์กร

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
	ก่อนจัดทำโครงการบุคคล						
1	ควรคำนึงถึงศักยภาพของบุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้าร่วมโครงการ	4.82	4	-0.82	0.69	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	ต้องร่วมทำกรอบแผนงานกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อสื่อความให้ทุกฝ่ายรับทราบ	4.74	5	0.26	0.77	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	ต้องมีการเชิญประชุมผู้เกี่ยวข้อง ร่วมแสดงความคิดเห็น	4.69	5	0.31	0.81	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	ควรมีการจัดทำเวทีชาวบ้านเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อนำมาสู่การพัฒนาโครงการ	4.50	5	0.5	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
5	ควรมีเจ้าหน้าที่ในเทศกให้คำแนะนำแก่กลุ่มเป้าหมาย	4.19	4	-0.19	1.00	มาก	สอดคล้อง
6	สำรวจและจัดทำเนียบบุคคลที่จะช่วยเหลือต่อการเรียนรู้	4.13	4	-0.13	0.68	มาก	สอดคล้อง
	องค์กร						
7	กำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์กร	4.50	5	0.5	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
8	ควรมีการนำเสนอกรอบแผนงานต่อที่ประชุมองค์กรที่จัดการศึกษาอย่างเป็นทางการ (บางกรณีอาจไม่จำเป็น)	4.21	4	-0.21	0.93	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
9.	เชิญองค์กรที่เกี่ยวข้องร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลเท่าที่จะเป็นไปได้	4.21	4	-0.21	0.77	มาก	สอดคล้อง
10.	การติดต่อประสานงานขอความร่วมมือกับองค์กรที่เกี่ยวข้อง	4.21	4	-0.21	0.77	มาก	สอดคล้อง
11.	มีการพบปะหารือเกี่ยวกับกระบวนการวางแผนกับผู้รับผิดชอบหรือผู้บริหารองค์กร	4.15	4	-0.15	0.77	มาก	สอดคล้อง
12.	สรุปประเด็นที่องค์กรจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนจะสามารถกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน	4.11	4	-0.11	0.72	มาก	สอดคล้อง
	บุคคลและองค์กร						
13.	รณรงค์ให้บุคคลและองค์กรที่เกี่ยวข้องเข้าใจและเห็นความสำคัญและยินดีเป็นเครือข่าย	4.15	4	-0.15	0.77	มาก	สอดคล้อง
	ระหว่างการจัดทำโครงการ						
	บุคคล						
14.	ประชุมติดตามกำกับการดำเนินโครงการ	4.57	5	0.43	0.93	มากที่สุด	สอดคล้อง
15.	ประชุมพบปะอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการเพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของโครงการ	4.50	4.5	-	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
16.	ทำแผนร่วมกัน และกำหนดบทบาทหน้าที่	4.42	4	-0.42	1.00	มาก	สอดคล้อง
17.	ร่วมเป็นวิทยากร และร่วมนิเทศ และให้ข้อมูลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง อย่างสม่ำเสมอ	4.17	4	-0.17	0.72	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อความ	มาตรฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมาตรฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
	ระหว่างจัดทำโครงการ						
	องค์กร						
18	ใช้เครือข่ายองค์กรเป็นแหล่งการเรียนรู้	4.69	5	0.31	0.81	มากที่สุด	สอดคล้อง
19	คณะกรรมการการศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ	4.17	4	-0.17	0.72	มาก	สอดคล้อง
20	ผู้บริหารองค์กรที่จัดการศึกษาเยี่ยมชมให้กำลังใจ	3.88	4	0.12	0.81	มาก	สอดคล้อง
	หลังจัดทำโครงการ						
	บุคคล						
21	รายงานผลการทำงานให้ย้อนกลับให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง	4.69	5	0.37	0.81	มากที่สุด	สอดคล้อง
22	เชิญชวนให้มีส่วนร่วมปฏิบัติงานชุมชนตรวจสอบร่วมกัน และแก้ไขข้อบกพร่อง	4.19	4	-0.19	0.81	มาก	สอดคล้อง
	องค์กร						
23	ผู้บริหารองค์กรที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนรับฟังรายงานนำไปปฏิบัติ	4.50	5	0.5	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
24	การทำแผนขยายงานและพัฒนาโครงการและกิจกรรมให้ต่อเนื่อง	4.19	4	-0.19	0.81	มาก	สอดคล้อง
	บุคคลและองค์กร						
25	ประชาชนในชุมชน และองค์กรที่จัดการศึกษาต่างๆร่วมดูแลกิจกรรมให้ต่อเนื่อง	4.81	5	0.19	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
26	ประเมินโครงการ และประเมินผลกระทบ	4.74	5	0.26	0.77	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 5 พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันทุกข้อความเกี่ยวกับแนวทางในการสร้างการสนับสนุนจาก บุคคล ก่อนจัดทำโครงการ มีความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 4 ข้อ ความเห็นด้วยมาก จำนวน 2 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 6 ข้อความ ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามัธยฐานต่อไปนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 4 ข้อความ คือ (1) ควรคำนึงถึงศักยภาพของบุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้าร่วมโครงการ(มัธยฐาน=4.82 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.69) (2) ต้องร่วมทำกรอบแผนงานร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อสื่อความให้ทุกฝ่ายรับทราบ (มัธยฐาน=4.74 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.77) (3) ต้องมีการเชิญประชุมผู้เกี่ยวข้อง ร่วมแสดงความคิดเห็น(มัธยฐาน=4.69 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.81) (4) ควรมีการจัดทำเวทีชาวบ้านเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น เพื่อนำมาสู่การพัฒนาโครงการ(มัธยฐาน=4.50 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 1.00)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 2 ข้อความ คือ (1) ควรมีเจ้าหน้าที่นิเทศก์ให้คำแนะนำแก่กลุ่มเป้าหมาย(มัธยฐาน=4.19 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 1.00) (2) ดำรงและจัดทำเนียบบุคคลที่จะช่วยเหลือต่อการเรียนรู้ (มัธยฐาน=4.13 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.68)

- กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับแนวทางในการสร้างการสนับสนุนจาก องค์กร ก่อนจัดทำโครงการและมีความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 1 ข้อความ เห็นด้วยมาก จำนวน 5 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 6 ข้อความ ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามัธยฐานดังต่อไปนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 1 ข้อความ คือ (1) กำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์กร(มัธยฐาน=4.50 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 1.00)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 5 ข้อความ คือ (1) ควรมีการนำเสนอกรอบแผนงานต่อที่ประชุมองค์กรที่จัดการศึกษาอย่างเป็นทางการ(บางกรณีอาจไม่จำเป็น) (มัธยฐาน=4.21 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.93) (2) เชิญองค์กรที่เกี่ยวข้องร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลเท่าที่จะเป็นไปได้(มัธยฐาน=4.21 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.77) (3) การติดต่อประสานงานขอความร่วมมือกับองค์กรที่เกี่ยวข้อง (มัธยฐาน=4.21 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.77) (4) มีการพบปะหารือเกี่ยวกับกระบวนการวางแผนกับผู้รับผิดชอบหรือผู้บริหารองค์กร) (มัธยฐาน=4.15 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.77) (5) สรุปประเด็นที่องค์กรจัด

การศึกษานอกระบบโรงเรียนจะสามารถกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน) (มัธยฐาน=4.11 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.72)

- กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในข้อความเกี่ยวกับแนวทางในการสร้างการ สนับสนุนจากบุคคลและองค์กร ก่อนจัดทำโครงการและมีความเห็นด้วยมาก จำนวน 1 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 1 ข้อความ ดังมีรายละเอียดดังนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 1 ข้อความ คือ ธรรมชาติให้บุคคลและองค์กรที่เกี่ยวข้องเข้าใจและเห็นความสำคัญและยินดีเป็นเครือข่าย (มัธยฐาน=4.15 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.77)

- กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในข้อความเกี่ยวกับแนวทางในการสร้างการ สนับสนุนจากบุคคล ระหว่างการจัดทำโครงการ และมีความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 2 ข้อความ เห็นด้วยมาก จำนวน 2 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 4 ข้อความ ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามัธยฐานต่อไปนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 2 ข้อความ คือ (1) ประชุมติดตามกำกับการดำเนิน โครงการ (มัธยฐาน=4.57 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.93) (2) ประชุมพบปะอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการเพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของโครงการ(มัธยฐาน=4.50 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 1.00)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 2 ข้อความ คือ (1) ทำแผนร่วมกัน และกำหนดบทบาทหน้าที่ (มัธยฐาน=4.42 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 1.00) (2) ร่วมเป็นวิทยากร และร่วมนิเทศ และให้ข้อมูลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ(มัธยฐาน=4.17 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.72)

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในข้อความเกี่ยวกับแนวทางในการสร้างการ สนับสนุนจากองค์กร ระหว่างการจัดทำโครงการ และมีความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 1 ข้อความ เห็นด้วยมาก จำนวน 2 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 3 ข้อความ ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามัธยฐานต่อไปนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 1 ข้อความ คือ ใช้เครือข่ายองค์กรเป็นแหล่งการเรียนรู้(มัธยฐาน=4.69 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.81)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 2 ข้อความ คือ (1) คณะกรรมการการศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ(มัธย

ฐาน=4.17 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.72) (2) ผู้บริหารองค์กรที่จัดการศึกษาเยี่ยมชมให้กำลังใจ (มัธยฐาน=3.88 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.81)

- กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในข้อความเกี่ยวกับแนวทางในการสร้างการ สนับสนุนจากบุคคล หลังการจัดทำโครงการ และมีความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน1 ข้อความ เห็นด้วยมาก จำนวน 1 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 2 ข้อความ ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามัธยฐานต่อไปนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 1 ข้อความ คือ รายงานผลการทำงานให้ย้อนกลับ (Feed Back) ไปยังผู้เกี่ยวข้อง (มัธยฐาน=4.69 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.81)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 1 ข้อความ คือเชิญชวนให้มีส่วนร่วมปฏิบัติงานชุมชนตรวจสอบร่วมกัน และแก้ไขข้อบกพร่อง (มัธยฐาน=4.19 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.81)

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในข้อความเกี่ยวกับแนวทางในการสร้างการ สนับสนุนจากองค์กร ส่วนที่ 3 หลังการจัดทำโครงการ และมีความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน1 ข้อความ เห็นด้วยมาก จำนวน 1 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 2 ข้อความ ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามัธยฐานต่อไปนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 1 ข้อความ คือผู้บริหารองค์กรที่จัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนรับฟังรายงานนำไปปฏิบัติ (มัธยฐาน=4.50 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 1.00)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 1 ข้อความ คือ การทำแผนขยายงานและพัฒนาโครงการและกิจกรรมให้ต่อเนื่อง (มัธยฐาน=4.19 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.81)

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในข้อความเกี่ยวกับแนวทางในการสร้างการ สนับสนุนจากบุคคลและองค์กร ส่วนที่ 3 หลังการจัดทำโครงการ และมีความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน2 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 2 ข้อความ ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามัธยฐานต่อไปนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็น
ด้วยมากที่สุด จำนวน 2 ข้อความ คือ (1) ประชาชนในชุมชน และองค์กรที่จัดการศึกษาต่างๆร่วมดู
แลกิจกรรมให้ต่อเนื่อง(มัธยฐาน=4.81 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 1.00) (2) ประเมิน โครงการ และ
ผลกระทบ(มัธยฐาน=4.74 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.77)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับการสร้างพื้นฐานในการวางแผน

ส่วนที่ 4 แนวทางในการสร้างโครงสร้างขององค์กร

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	การกำหนดนโยบายขององค์กรที่จะจัดการศึกษาต้องเน้นการมีส่วนร่วม	4.85	5	0.15	0.65	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	ควรจัดหา จัดสร้าง พัฒนาส่งเสริมให้เกิดขึ้นสิ่งอำนวยความสะดวก โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด	4.78	5	0.22	0.72	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	มีการจัดแหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย	4.78	5	0.22	0.72	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	มีการกำหนดนโยบายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่เป็นการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	4.74	5	0.26	0.77	มากที่สุด	สอดคล้อง
5	มีการสำรวจว่ามีแหล่งเรียนรู้ เพื่อการนำมาใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษานอกโรงเรียน	4.74	5	0.26	0.77	มากที่สุด	สอดคล้อง
6	ควรมีแหล่งเรียนรู้ และนำมาจัดการความรู้ให้เกิดขึ้นในชุมชน	4.74	5	0.26	0.77	มากที่สุด	สอดคล้อง
7	มีการกำหนดนโยบายและมาตรฐานให้นักศึกษานอกระบบเป็นนักพัฒนา และรักการสาธิต ซึ่งจะต้องไปพบปะบุคคลต่างๆในชุมชนดำเนินการให้เห็นจริงเพื่อจูงใจให้เกิดการเรียนรู้	4.69	5	0.31	0.81	มากที่สุด	สอดคล้อง
8	จูงใจให้ชุมชนเห็นชอบกับโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือ	4.69	5	0.31	0.81	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	ระยะระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
9	พันธกิจขององค์กรที่จัดการศึกษาควรจะมีการสร้างคุณภาพของคน	4.63	5	0.37	0.87	มากที่สุด	สอดคล้อง
10	องค์กรในการจัดโครงการ ควรมีการประชาสัมพันธ์ และให้การสนับสนุนการปฏิบัติการ	4.63	5	0.37	0.87	มากที่สุด	สอดคล้อง
11	จะต้องระดมสร้างความเข้าใจให้กับคนในชุมชน โดยอาศัยผู้นำชุมชนที่รับบริการเป็นแกนหลัก และอาศัยสื่อท้องถิ่นสนับสนุน	4.63	5	0.37	0.87	มากที่สุด	สอดคล้อง
12	มีการกำหนดพันธกิจที่เป็นการเรียนรู้ให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนเกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็น ประชาธิจารณ(Public Hearing) แล้วสรุปประเด็นที่นำไปใช้ในการวางแผน	4.42	4	-0.42	1.00	มาก	สอดคล้อง
13	การจัดกิจกรรมต้องเริ่มจากเป้าหมาย การตัดสินใจขององค์กร และชุมชนที่รับบริการเห็นชอบ	4.33	4	-0.33	1.09	มาก	สอดคล้อง
14	มีการกำหนดให้นักการศึกษาในระบบมีการประสานงานกับองค์กรต่างๆ	4.26	4	-0.26	0.77	มาก	สอดคล้อง
15	นำนโยบายและมาตรฐานขององค์กรที่จัดการศึกษามาร่วมกันวิเคราะห์เพื่อหาเป้าหมายสุดท้ายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในภาคสนามต่อไป	4.21	4	-0.21	0.77	มาก	สอดคล้อง
16	ต้องให้ประชาชนในชุมชนที่รับบริการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน	4.19	4	-0.19	0.81	มาก	สอดคล้อง
17	ควรมีการระดมแหล่งเงินทุนเพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ของคนในชุมชน	4.17	4	-0.17	0.87	มาก	สอดคล้อง
18	มีความจำเป็นต้องประสานหน่วยงาน องค์กรบุคคลเพื่อแสวงหาแหล่งเงินทุน	4.12	4	-0.12	1.00	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 6 พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในข้อความเกี่ยวกับ โครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กร ส่วนที่ 1 โครงสร้างขององค์กร และมีความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 11 ข้อความ เห็นด้วยมาก จำนวน 6 ข้อความจากจำนวนทั้งหมด 17 ข้อความ ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามัธยฐานต่อไปนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 11 ข้อความ คือ (1) การกำหนดนโยบายขององค์กรที่จะจัดการศึกษาต้องเน้นการมีส่วนร่วม (มัธยฐาน=4.85 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.65) (2) สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ควรจัดหาจัดสร้าง พัฒนาส่งเสริมให้เกิดขึ้น โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด (มัธยฐาน=4.78 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.72) (3) มีการจัดแหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย (มัธยฐาน=4.78 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.72) (4) มีการกำหนดนโยบายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่เป็นการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (มัธยฐาน=4.74 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.77) (5) มีการสำรวจว่ามีแหล่งเรียนรู้ เพื่อการนำมาใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษานอกโรงเรียน (มัธยฐาน=4.74 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.77) (6) ควรมีแหล่งเรียนรู้ และนำมาจัดการความรู้ให้เกิดขึ้น โดยชุมชนของเขาเอง (มัธยฐาน=4.74 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.77) (7) มีการกำหนดนโยบายและมาตรฐานให้นักศึกษานอกระบบเป็นนักพัฒนา และรักการสาธิต ซึ่งจะต้องไปพบปะบุคคลต่างๆ ในชุมชนดำเนินการให้เห็นจริงเพื่อจูงใจให้เกิดการใฝ่รู้ (มัธยฐาน=4.69 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.81) (8) จูงใจให้ชุมชนเห็นชอบกับ โครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือ (มัธยฐาน=4.69 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.81) (9) พันธกิจขององค์กรที่จัดการศึกษาควรมีการสร้างคุณภาพของคน (มัธยฐาน=4.63 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.87) (10) องค์กรในการจัดโครงการ ควรมีการประชาสัมพันธ์ และมีการสนับสนุนด้านการปฏิบัติการ (มัธยฐาน=4.63 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.87) (11) จะต้องระดมสร้างความเข้าใจให้กับคนในชุมชน โดยอาศัยผู้นำชุมชนที่รับบริการเป็นแกนหลักและอาศัยสื่อท้องถิ่นสนับสนุน (มัธยฐาน=4.63 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.87)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 7 ข้อความ คือ (1) มีการกำหนดพันธกิจที่เป็นการเรียนรู้ ให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนเกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็นประชาพิจารณ์ (Public Hearing) แล้วสรุปประเด็นที่นำไปใช้ในการวางแผน (มัธยฐาน=4.42 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 1.00) (2) จัดกิจกรรมต้องเริ่มจากเป้าหมาย การตัดสินใจขององค์กร และชุมชนที่รับบริการเห็นชอบ (มัธยฐาน=4.33 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 1.09) (3) มีการกำหนดให้นักศึกษานอกระบบต้องเน้นการประสานกับองค์กรต่างๆ (มัธยฐาน=4.26 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.77) (4) นำนโยบายและมาตรฐานขององค์กรที่จัดการศึกษามาร่วมกันวิเคราะห์เพื่อหาเป้าหมายสุดท้ายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในภาคสนามต่อไป (มัธยฐาน=4.21 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.77) (5) ต้องให้ประชาชนในชุมชนที่รับบริการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน (มัธยฐาน=4.19 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.81)

(6) ควรมีการระดมแหล่งเงินทุนเพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ของคนในชุมชน(มัธยฐาน=4.17 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.87) (7) มีความจำเป็นต้องประสานหน่วยงาน องค์กร บุคคลเพื่อแสวงหาแหล่งเงินทุน (มัธยฐาน=4.12 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 1.00)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับการสร้างพื้นฐานในการวางแผน

ส่วนที่ 5 การสนับสนุน วัฒนธรรมภายในองค์กร

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	ต้องสร้างค่านิยม ความเชื่อภายในองค์กรที่จัดการศึกษาที่ว่า การเรียนรู้เกิดได้ทุกเวลาและสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.78	5	0.22	0.72	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	ค่านิยม ความเชื่อ ขององค์กรที่จัดการศึกษาเป็นผลกระทบต่อการดำเนินโครงการซึ่งจะคองนำสิ่งเหล่านี้มาเป็นปัจจัยประกอบแนวทางในการวางแผน การสนับสนุน	4.57	5	0.43	0.93	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 7 พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในข้อความเกี่ยวกับโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กร ส่วนที่ 2 การสนับสนุน วัฒนธรรมภายในองค์กร และมีความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 2 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 2 ข้อความ ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามัธยฐานคือ ไปด้วยนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 2 ข้อความ คือ (1) ต้องสร้างค่านิยม ความเชื่อภายในองค์กรที่จัดการศึกษาที่ว่า การเรียนรู้เกิดได้ทุกเวลาและสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง (มัธยฐาน=4.78 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.72) (2) ค่านิยม ความเชื่อ ขององค์กรที่จัดการศึกษาเป็นผลกระทบต่อการดำเนินโครงการซึ่งจะคองนำสิ่งเหล่านี้มาเป็นปัจจัยประกอบแนวทางในการวางแผนการสนับสนุน (มัธยฐาน=4.57 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับกำหนดแนวคิดของโครงการ

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	โดยการสำรวจความต้องการของบุคคลและชุมชน	4.82	5	0.18	0.69	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	โดยการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (PAR)	4.50	5	0.5	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	โดยการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ การสังเกต และการสอบถาม การพูดคุยของบุคคลต่างๆ เช่น ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่นิเทศก์ ครู/วิทยากร ภูมิปัญญา ผู้นำชุมชน พระ คนในชุมชน ผู้เรียน ครอบครัวผู้เรียน ฯลฯ	4.29	4	-0.29	0.93	มาก	สอดคล้อง
4	โดยเวทีชาวบ้าน เวทีประชาคม ประชาสังคม	4.21	4	-0.21	0.77	มาก	สอดคล้อง
5	โดยการสังเคราะห์สถานการณ์ของชุมชน	4.21	4	-0.21	0.77	มาก	สอดคล้อง
6	โดยการวิเคราะห์นโยบายขององค์กรที่จัดการศึกษา	4.11	4	-0.11	0.72	มาก	สอดคล้อง
7	โดยแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสำรวจ วิเคราะห์งานและภารกิจหน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัด/ศาสนสถาน	4.10	4	-0.1	0.86	มาก	สอดคล้อง
8	โดยการปรับทุกข์ สุนทรียะร่วมกัน	4.07	4	-0.07	0.57	มาก	สอดคล้อง
9	โดยการประชุมคณะทำงานที่จัดการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน	3.98	4	0.02	0.02	มาก	สอดคล้อง
10	โดยประสบการณ์ของโครงการอื่นๆ	3.92	4	0.08	0.68	มาก	สอดคล้อง
11	โดยรายงานข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ	3.85	4	0.15	0.77	มาก	สอดคล้อง
12	โดยการรวมกลุ่มไปทัศนศึกษา	3.85	4	0.15	0.77	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 8 พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในข้อความเกี่ยวกับแนวความคิดการจัดการศึกษา และมีความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 2 ข้อความ เห็นด้วยมาก 10 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 12 ข้อความ ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามัธยฐานต่อไปนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 2 ข้อความ คือ (1) โดยการสำรวจความต้องการของบุคคลและชุมชน(มัธยฐาน=4.82 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.69) (2) โดยการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (PAR) (มัธยฐาน=4.50 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=1.00)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็น
 ด้วยมาก จำนวน 10 ข้อความ คือ (1) โดยการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ การสังเกต และการสอบ
 ถาม การพูดคุยของบุคคลต่างๆ เช่นผู้บริหาร เจ้าหน้าที่นิเทศก์ ครู/วิทยากรภูมิปัญญา ผู้นำชุมชน
 พระ คนในชุมชน ผู้เรียน ครอบครัวผู้เรียน ฯลฯ (มัธยฐาน=4.29 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.93)
 (2) โดยเวทีชาวบ้าน เวทีประชาคม ประชาสังคม(มัธยฐาน=4.21 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.77)
 (3) โดยการสังเคราะห์สถานการณ์ของชุมชน (มัธยฐาน=4.21 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.77)(4)
 โดยจากการวิเคราะห์นโยบายขององค์กรที่จัดการศึกษา(มัธยฐาน=4.11 ค่าพิสัยระหว่างควอ
 ไทล์=0.72)(5) โดยแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสำรวจ วิเคราะห์งานและภารกิจหน่วยงานราช
 การ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัด/ศาสนสถาน (มัธยฐาน=4.10 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.86)
 (6) โดยการปรับทุกข์ ผูกมิตร สร้างงานร่วมกัน (มัธยฐาน=4.07 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.57)(7)
 โดยการประชุมคณะทำงานที่จัดการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียน(มัธยฐาน=3.98 ค่าพิสัย
 ระหว่างควอไทล์=0.02) (8) โดยประสบการณ์ของโครงการอื่นๆ(มัธยฐาน=3.92 ค่าพิสัยระหว่างคว
 อไทล์=0.68) (9) โดยรายงานข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ(มัธยฐาน=3.85 ค่าพิสัยระหว่างควอ
 ไทล์=0.77) (10) จากการรวมกลุ่มไปทัศนศึกษา (มัธยฐาน=3.85 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.77)

ผลการศึกษาองค์ประกอบการคัดเลือกและการจัดลำดับความสำคัญ ประกอบด้วย 3
 ส่วน แสดงไว้ในตารางที่ 9-11

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับการคัดเลือกและการจัดลำดับความสำคัญ

ส่วนที่ 1 ผู้กำหนดเกณฑ์ในการจัดลำดับความคิด

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ
1	ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดเกณฑ์ อันดับที่ 1	4.78	5	0.22	0.74	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการทั้งหมด เป็นอันดับที่ 2	4.74	5	0.26	0.77	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	ประชาชนทั่วไป เป็นอันดับที่ 3	4.69	5	0.31	0.81	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	ชุมชนที่จะได้รับการจัดการศึกษา เป็นผู้กำหนดเกณฑ์ เป็นอันดับที่ 4	4.63	5	0.37	0.87	มากที่สุด	สอดคล้อง
5	ชาวบ้านในชุมชน เป็นผู้กำหนดเกณฑ์ เป็นอันดับที่ 5	4.63	5	0.37	0.87	มากที่สุด	สอดคล้อง
6	องค์กรชุมชนที่จะเข้ามาจัดการศึกษา เป็นอันดับที่ 6	4.63	5	0.37	0.20	มากที่สุด	สอดคล้อง
7	คณะทำงานที่จะมาปฏิบัติงานการศึกษา เป็นอันดับที่ 7	3.88	4	0.12	1.81	มาก	สอดคล้อง
8	ประชาคมในชุมชนนั้นๆ เช่นสภาตำบล เป็นอันดับที่ 8	3.91	4	0.09	0.39	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 9 พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในข้อความเกี่ยวกับความเห็นด้วยกับการคัดเลือกและการจัดลำดับความคิด ส่วนที่ 1 ผู้กำหนดเกณฑ์ในการจัดลำดับความคิด และมีความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 6 ข้อความ เห็นด้วยมาก 2 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 8 ข้อความ ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามัธยฐานต่อไปนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 6 ข้อความ คือ (1) ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดเกณฑ์ อันดับที่ 1 (มัธยฐาน=4.78 ค่า

พิสัยระหว่างควอไทล์=0.74) (2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการทั้งหมด เป็นอันดับที่ 2 (มัธยฐาน=4.74 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.77) (3) ประชาชนทั่วไป เป็นอันดับที่ 3 (มัธยฐาน=4.69 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.81) (4) ชุมชนที่จะได้รับการจัดการศึกษาฯ เป็นผู้กำหนดเกณฑ์ เป็นอันดับที่ 4 (มัธยฐาน=4.63 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.87)(5) ชาวบ้านในชุมชน เป็นผู้กำหนดเกณฑ์ เป็นอันดับที่ 5 (มัธยฐาน=4.63 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.87) (6) องค์กรชุมชนที่จะเข้ามาจัดการศึกษาฯ เป็นอันดับที่ 6 (มัธยฐาน=4.63 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.87)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 2 ข้อความ คือ (1) คณะทำงานที่จะมาปฏิบัติงานการศึกษาฯ เป็นอันดับที่ 6 (มัธยฐาน=3.88 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=1.81)(2) ประชาคมในชุมชนนั้นๆ เช่นสภาตำบล เป็นอันดับที่8 (มัธยฐาน=3.91 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.39)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับการคัดเลือกและการจัดลำดับความสำคัญ

ส่วนที่ 2 เกณฑ์ในการจัดลำดับความคิด

ลำดับที่	ข้อความ	มัชฌฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัชฌฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	ความจำเป็น ความต้องการ ของกลุ่มเป้าหมาย	4.78	5	0.22	0.72	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	ความเร่งด่วนของปัญหา	4.63	5	0.37	0.87	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ความรุนแรงของปัญหาวิกฤต ผลกระทบต่อ กลุ่มเป้าหมาย	4.17	4	-0.17	0.72	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 10 พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในข้อความเกี่ยวกับความเห็นด้วยกับการคัดเลือกและการจัดลำดับความคิด ส่วนที่ 2 เกณฑ์ในการจัดลำดับความคิด และมีความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 2 ข้อความ เห็นด้วยมาก 2 ข้อความ จากจำนวน ทั้งหมด 4 ข้อความ ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามัชฌฐานต่อไปนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 2 ข้อความ คือ (1) ความจำเป็น ความต้องการ ของกลุ่มเป้าหมาย(มัชฌฐาน=4.78 ค่าพิสัยระหว่างควอ ไทล์=0.72) (2) ความเร่งด่วนของปัญหา(มัชฌฐาน=4.63 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.87)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 1 ข้อความ คือ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ความรุนแรงของปัญหาวิกฤต ผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมาย(มัชฌฐาน=4.17 ค่าพิสัยระหว่างควอ ไทล์=0.72)

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับการคัดเลือกและการจัดลำดับความสำคัญ

ส่วนที่ 3 วิธีการการจัดลำดับความคิด

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	จัดเวทีชาวบ้านหรือประชาคมเพื่อระดมความคิดเห็นในการจัดลำดับแนวคิด	4.29	4	-0.29	0.93	มาก	สอดคล้อง
2	มีการประชุมอภิปราย แสดงความคิดเห็น คกลงร่วมกันของกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้ง มีการศึกษานอกระบบโรงเรียนกับผู้นำ (Key man) ของชุมชนและนักวิชาการเฉพาะทาง	4.25	4	-0.25	0.82	มาก	สอดคล้อง
3	ให้นำหนักคะแนนแนวคิดที่สำคัญมากที่สุด เป็นเกณฑ์	3.94	4	0.06	0.81	มาก	สอดคล้อง
4	กำหนดตัวบ่งชี้ของแนวคิดเสียก่อนว่ามีแนวคิดอะไรที่เกี่ยวข้องกับโครงการการศึกษาจากระบบโรงเรียน แล้วจึงกำหนดเกณฑ์ (ข้อกำหนด) ของแต่ละตัวบ่งชี้อีกครั้ง	3.94	4	0.06	0.73	มาก	สอดคล้อง
5	ใช้การวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) โดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลลัพธ์ (Outcome)	3.83	4	0.17	0.72	มาก	สอดคล้อง
6	กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ให้นำหนักคะแนน	3.83	4	0.17	0.72	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 11 พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในข้อความเกี่ยวกับความเห็นด้วยกับการคัดเลือกและการจัดลำดับความคิด ส่วนที่ 3 วิธีการจัดลำดับความคิด และมีความเห็นด้วยมาก 6 ข้อความ จากทั้งหมด 5 ข้อความ ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามัธยฐานต่อไปนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 6 ข้อความ คือ (1) จัดเวทีชาวบ้านหรือประชาคมเพื่อระดมความคิดเห็นในการจัด

ลำดับแนวคิด(มัธยฐาน=4.29 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.93) (2)มีการประชุมอภิปราย แสดงความคิดเห็นตกลงร่วมกันของกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งนักการศึกษานอกระบบ โรงเรียนกับผู้นำ(Key man) ของชุมชนและนักวิชาการเฉพาะทาง (มัธยฐาน=4.25 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.82)

(4) ให้นำนักคะแนนแนวคิดที่สำคัญที่สำคัญมากที่สุดเป็นเกณฑ์ (มัธยฐาน=3.94 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.81)) กำหนดตัวบ่งชี้ของแนวคิดเสียก่อนว่ามีแนวคิดอะไรที่เกี่ยวข้องกับ โครงการการศึกษานอกระบบ โรงเรียน แล้วจึงกำหนดเกณฑ์(ข้อกำหนด) ของแต่ละตัวบ่งชี้อีกครั้ง (มัธยฐาน=3.94 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.73) (5) ใช้การวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) โดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ(Process) ผลลัพธ์ (Outcome) (มัธยฐาน=3.83 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.72)(6) กลุ่มเป้าหมายเป็นให้นำนักคะแนน(มัธยฐาน=3.83 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.72)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับการพัฒนาวัตถุประสงค์

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	เพื่อจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน/ประชาชน	4.96	5	0.04	0.54	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถในการแก้ปัญหา	4.85	5	0.15	0.65	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการแสวงหาความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต	4.82	5	0.18	0.69	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และสอดคล้องกับบริบทชุมชน	4.82	5	0.18	0.69	มากที่สุด	สอดคล้อง
5	เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน/ประชาชนให้สูงขึ้น	4.74	5	0.26	0.77	มากที่สุด	สอดคล้อง
6	เพื่อให้เกิดการจัดการความรู้ของผู้เรียน/ประชาชนดีขึ้น	4.69	5	0.31	0.81	มากที่สุด	สอดคล้อง
7	เพื่อให้ชุมชนสามารถจัดสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน/ประชาชนในทุกด้าน เช่น เศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ	4.69	5	0.31	0.81	มากที่สุด	สอดคล้อง
8	เพื่อให้ผู้เรียน/ประชาชนสามารถกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	4.69	5	0.31	0.81	มากที่สุด	สอดคล้อง
9	เพื่อให้มีชีวิตอยู่ได้ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว	4.69	5	0.31	0.81	มากที่สุด	สอดคล้อง
10	เพื่อส่งเสริมสังคมแห่งความร่วมมือและสังคมแห่งการเรียนรู้	4.57	5	0.43	0.93	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ
11	เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน/ประชาชนร่วมมือกัน	4.50	4.5	-	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
12	เพื่อสามารถให้ผู้เรียน/ประชาชนสามารถเลือกวิธีเรียนที่เหมาะสมกับตนเอง	4.43	4	-0.43	1.17	มาก	สอดคล้อง
13	เพื่อยกระดับการศึกษาให้ผู้เรียน/ประชาชนสูงขึ้น	4.42	4	-0.42	1.00	มาก	สอดคล้อง
14	เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียน/ประชาชนเป็นคนที่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.37	4	-0.37	0.87	มาก	สอดคล้อง
15	เพื่อส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของผู้เรียน/ประชาชนเพื่อให้มีรายได้ มีงานทำ	4.32	4.5	0.18	1.18	มาก	สอดคล้อง
16	เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียน/ประชาชนมีความคิดริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์	4.31	4	-0.31	0.81	มาก	สอดคล้อง
17	เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณให้กับผู้เรียน/ประชาชน	4.29	4	-0.29	0.93	มาก	สอดคล้อง
18	เพื่อส่งเสริมผู้เรียน/ประชาชนให้มีทักษะพื้นฐานในการฟัง พูด อ่าน เขียน	4.27	4	-0.27	1.00	มาก	สอดคล้อง
19	เพื่อสร้างรายได้ ส่งเสริมการประกอบอาชีพให้กับผู้เรียน/ประชาชน	4.27	4	-0.27	1.00	มาก	สอดคล้อง
20	เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียน/ประชาชนให้ความสำคัญชอบในตนเอง	4.26	4	-0.26	0.77	มาก	สอดคล้อง
21	เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ การเปลี่ยนแปลงและคาดการณ์ล่วงหน้า เพื่อเตรียมตัวรับความเปลี่ยนแปลง	4.25	4	-0.25	0.82	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยมศึกษา	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
22	เพื่อให้ผู้เรียน/ประชาชนสามารถกำหนดเกณฑ์การเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	4.18	4	-0.18	0.69	มาก	สอดคล้อง
23	เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียน/ประชาชนในการคิดต่อสื่อสาร	4.17	4	-0.17	0.72	มาก	สอดคล้อง
24	เพื่อส่งเสริมผู้เรียน/ประชาชนให้มีความสามารถในการประเมินตนเอง	4.15	4	-0.15	0.77	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 12 พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในข้อความเกี่ยวกับการพัฒนาวัตถุประสงค์ และมีความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 11 ข้อความ เห็นด้วยมาก จำนวน 10 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 24 ข้อความ ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามัธยฐานต่อไปนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 11 ข้อความ คือ (1) เพื่อจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการ ของผู้เรียน/ประชาชน (มัธยฐาน=4.96 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.54) (2) เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถในการคิดการแก้ปัญหา (มัธยฐาน=4.85 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.65) (3) เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการแสวงหา ความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (มัธยฐาน=4.82 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.69) (4) เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และสอดคล้องกับบริบทชุมชน(5) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน/ประชาชนให้สูงขึ้นชีวิต (มัธยฐาน=4.74 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.77) (6) เพื่อให้เกิดการจัดการความรู้ของผู้เรียน/ประชาชนดีขึ้นไป (มัธยฐาน=4.69 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.81) (7) เพื่อให้ชุมชนสามารถจัดสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน/ประชาชนในทุกด้าน เช่น เศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ (มัธยฐาน=4.69 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.81) (8) เพื่อให้ผู้เรียน/ประชาชนสามารถกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (มัธยฐาน=4.69 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.81) (9) เพื่อให้มีชีวิตอยู่ได้ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (มัธยฐาน=4.69 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.81) (10) เพื่อส่งเสริมสังคมแห่งความร่วมมือ

มือและสังคมแห่งการเรียนรู้ (มัธยฐาน=4.57 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.93) (11) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน/ประชาชนร่วมมือกัน (มัธยฐาน=4.50 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 1.00)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 13 ข้อความ คือ (1) เพื่อสามารถให้ผู้เรียน/ประชาชนสามารถเลือกวิธีเรียนที่เหมาะสมกับตนเอง (มัธยฐาน=4.43 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 1.17) (2) เพื่อยกระดับการศึกษาให้ผู้เรียน/ประชาชนสูงขึ้น(มัธยฐาน=4.42 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 1.00)(3) เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียน/ประชาชนเป็นคนที่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น(มัธยฐาน=4.37 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.87) (4) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของผู้เรียน /ประชาชนเพื่อให้มีรายได้ มีงานทำ (มัธยฐาน=4.32 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 1.18) (5) เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียน/ประชาชนมีความคิดริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์ (มัธยฐาน=4.31 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.81) (6) เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ให้กับผู้เรียน/ประชาชน(มัธยฐาน=4.29 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.93) (7) เพื่อส่งเสริมผู้เรียน/ประชาชนให้มีทักษะพื้นฐานในการฟัง พูด อ่าน เขียน(มัธยฐาน=4.27 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 1.00) (8) เพื่อสร้างรายได้ ส่งเสริมการประกอบอาชีพให้กับ ผู้เรียน/ประชาชน(มัธยฐาน=4.27 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 1.00) (9) เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียน/ประชาชนให้มีความรับผิดชอบในตนเอง(มัธยฐาน=4.26 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.77) (10) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงและคาดการณ์ล่วงหน้า เพื่อเตรียมตัวรับความเปลี่ยนแปลง (มัธยฐาน=4.25 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.82)(11) เพื่อให้ผู้เรียน/ประชาชนสามารถกำหนดเกณฑ์การเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง(มัธยฐาน=4.18 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.69)(12) เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียน/ประชาชนในการติดต่อสื่อสาร(มัธยฐาน=4.17 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.72) (13) เพื่อส่งเสริมผู้เรียน/ประชาชนให้มีความสามารถในการประเมินตนเอง(มัธยฐาน=4.15 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.77)

ผลการศึกษางค์ประกอบการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังแสดงไว้ดังตารางที่ 13-16

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้
ส่วนที่ 1 แนวทางการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	เนื้อหาและหลักสูตรต้องสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน และเนื้อหาหลักสูตรต้องมีความชัดเจน	4.96	5	0.04	0.54	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	สภาวะทางสังคมและชุมชนเป็นสิ่งจำเป็นในการวางแผนทางการจัดเตรียมการโอนเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะแรงผลักดันจากชุมชน เป็นสิ่งสำคัญ	4.69	4	0.31	0.81	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	ผู้จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้มีการเตรียม ผู้เข้าร่วม โครงการ ให้รับทราบแผนการเรียนรู้อะไรและการตกลงล่วงหน้า กับผู้บริหารเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน	4.57	5	0.43	0.93	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	การจัดการเรียนรู้ให้กับผู้รับบริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนต้องสอดคล้องกับบริบทขององค์กรที่จะจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน	4.42	4	-0.42	1.00	มาก	สอดคล้อง
5	การวิเคราะห์บริบทของชุมชนที่จะเป็นผู้รับบริการต้องมีความรอบคอบประสานประโยชน์ระหว่างกลุ่มที่เห็นด้วย กับไม่เห็นด้วย	4.25	4	-0.25	0.82	มาก	สอดคล้อง
6	นักการเมืองในระดับชาติและท้องถิ่นมีส่วนผลักดันในการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเองของประชาชน	3.80	4	0.20	1.30	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 13 พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในข้อความเกี่ยวกับการจัดเตรียมการถ่ายโอน ส่วนที่ 1 แนวทางการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ และมีความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 3 ข้อความ เห็นด้วยมาก จำนวน 3 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 6 ข้อความ ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามัธยฐานต่อไปนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็น
 ด้วมากที่สุด จำนวน 3 ข้อความ คือ (1) เนื้อหาและหลักสูตรต้องสอดคล้องกับความต้องการ ความ
 สนใจของผู้เรียน และต้องมีความชัดเจน(มัธยฐาน=4.96 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.54) (2)
 สภาพทางสังคมของชุมชนเป็นสิ่งจำเป็นในการวางแผนทางการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ทั้ง
 นี้เพราะแรงผลักดันจากชุมชนเป็นสิ่งสำคัญ (มัธยฐาน=4.69 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.81) (3) ผู้
 จัดการศึกษาในระบบโรงเรียน ได้มีการเตรียม ผู้เข้าร่วม โครงการให้รับทราบแผนการเรียนรู้และ
 ทำการตกลงล่วงหน้า กับผู้บริหารเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน(มัธยฐาน=4.57 ค่าพิสัย
 ระหว่างควอไทล์= 0.93)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็น
 ด้วมากที่สุด จำนวน 3 ข้อความ คือ (1) การจัดการเรียนรู้ให้กับผู้รับบริการการศึกษานอกระบบโรง
 เรียนต้องสอดคล้องกับบริบทขององค์กรที่จะจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน (มัธยฐาน=4.42 ค่า
 พิสัยระหว่างควอไทล์= 1.00) (2) การวิเคราะห์บริบทของชุมชนที่จะเป็นผู้รับบริการต้องมีความ
 รอบคอบประสานประ โยชน์ระหว่างกลุ่มที่เห็นด้วย กับ ไม่เห็นด้วย(มัธยฐาน=4.25 ค่าพิสัย
 ระหว่างควอไทล์= 0.82) (3) นักการเมืองในระดับชาติและท้องถิ่นมีส่วนผลักดันในการจัดเตรียม
 การถ่ายโอนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน(มัธยฐาน=3.80 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=
 1.30)

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้

ส่วนที่ 2 กลยุทธ์ในการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ ก่อนจัดทำโครงการ

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
	ก่อนการจัดทำโครงการ						
1	ผู้สอน/วิทยากร ควรมีทักษะ ทักษะคิด ค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	4.82	5	0.18	0.69	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	ผู้สอน/วิทยากร พัฒนาเทคนิคหรือเครื่องมือที่จะให้ผู้เรียนได้รู้วิธีควบคุมตนเอง	4.50	4	-0.5	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	ผู้สอน/วิทยากร ใช้ประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมโครงการเป็นทรัพยากรในการเรียนรู้	4.37	4	-0.37	0.87	มาก	สอดคล้อง
4	ผู้จัด โครงการพัฒนาแผนการเรียนรู้รายบุคคลหรือสัญญาการเรียนรู้	4.25	4	-0.25	0.82	มาก	สอดคล้อง
5	ผู้สอน/วิทยากร ให้บุคคลทั่วไปมีส่วนร่วมในการจัดโครงการ (เช่น มีส่วนร่วมในการจัดโครงการ หรือการเรียนการสอน)	4.23	4	-0.23	0.87	มาก	สอดคล้อง
6	ผู้จัดทำโครงการ และผู้บริหารโครงการ กำหนดนโยบายขององค์กร แนวทางปฏิบัติและผลที่ได้มาประชุมกำหนดวัตถุประสงค์โครงการ	4.19	4	-0.19	0.81	มาก	สอดคล้อง
7	ผู้จัดทำโครงการและผู้บริหารโครงการ เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการคัดเลือกโครงการก่อนที่จะเริ่มโครงการ	4.17	4	-0.17	0.72	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยมศึกษา	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
8	ผู้สอน/วิทยากร พัฒนากลุ่มที่จะเข้ามาสนับสนุนโครงการ	4.15	4	-0.15	0.77	มาก	สอดคล้อง
9	ผู้จัดโครงการ และวิทยากร ให้บุคคลทั่วไปมีส่วนร่วมในการจัดโครงการ(เช่นมีส่วนร่วมในการจัดโครงการหรือการจัดการเรียนการสอน)	4.11	4	-0.11	0.72	มาก	สอดคล้อง
10	ผู้จัดทำโครงการ ผู้บริหารโครงการและผู้เชี่ยวชาญ ด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นผู้จัดหาบุคคลที่เป็นคนสำคัญ มามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการวางแผน	4.07	4	-0.07	0.93	มาก	สอดคล้อง
11	ผู้จัดทำโครงการ นักวิชาการการศึกษานอกโรงเรียน และผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นผู้อบรม และมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา แก่ผู้เรียน/ประชาชน	4.06	4	-0.06	0.81	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 14 พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในข้อความเกี่ยวกับ การจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ ส่วนที่ 2 กลยุทธ์ในการจัดเตรียมการถ่ายทอดการเรียนรู้ ก่อนการจัดทำโครงและมีความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 2 ข้อความ เห็นด้วยมาก จำนวน 9 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 11 ข้อความ ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามัธยฐานต่อไปนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 2 ข้อความ คือ (1) ผู้สอน/วิทยากร ควรมีทักษะ ทักษะคิด ค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (มัธยมศึกษา=4.82 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.69) (2) ผู้สอน/วิทยากร พัฒนาเทคนิคหรือเครื่องมือที่จะให้ผู้เรียน ได้รู้วิธีควบคุมตนเอง (มัธยมศึกษา=4.50 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 1.00)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 9 ข้อความ คือ (1) ผู้สอน/วิทยากรใช้ประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมโครงการมาเป็นทรัพยากรในการเรียนรู้

(มัธยฐาน=4.37 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.87)(2) ผู้จัดโครงการพัฒนาแผนการเรียนรู้รายบุคคลหรือสัญญาการเรียนรู้ (มัธยฐาน=4.25 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.82)(3) ผู้สอน/วิทยากร ใ้บุคคลทั่วไปมีส่วนร่วมในการจัดโครงการ (เช่น มีส่วนร่วมในการจัดโครงการ หรือการเรียนการสอน) (มัธยฐาน=4.23 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.87) (4) ผู้จัดทำโครงการ และผู้บริหารโครงการ นำนโยบายองค์กร แนวทางปฏิบัติและผลลัพธ์ที่ได้มากำหนดวัตถุประสงค์โครงการ (มัธยฐาน=4.19 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.81) (5) ผู้จัดทำโครงการและผู้บริหารโครงการ เป็นผู้ที่เข้ามีส่วนร่วมในการคัดเลือกโครงการ ก่อนที่จะเริ่มโครงการ(มัธยฐาน=4.17 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.72) (6) ผู้สอน/วิทยากร พัฒนากลุ่มที่จะเข้ามาสนับสนุนโครงการ(มัธยฐาน=4.15 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.77) (7) ผู้จัดโครงการ และวิทยากร ใ้บุคคลทั่วไปมีส่วนร่วมในการจัดโครงการ(เช่นมีส่วนร่วมในการจัดโครงการหรือการจัดการเรียนการสอน) (มัธยฐาน=4.11 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.72) (8) ผู้จัดทำโครงการ ผู้บริหาร โครงการและผู้เชี่ยวชาญ ด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นผู้จัดหาบุคคลที่เป็นคนสำคัญ นามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการวางแผน (มัธยฐาน=4.07 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.93)(9) ผู้จัดทำโครงการ นักวิชาการการศึกษานอกโรงเรียน และผู้เชี่ยวชาญ ด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นผู้อบรม ผู้มีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา แก่ผู้เรียน/ประชาชน (มัธยฐาน=4.06 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.81)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้

ส่วนที่ 2 กลยุทธ์ในการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ ระหว่างการจัดทำโครงการ

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	ผู้สอน/วิทยากร ให้คำแนะนำผู้เรียนที่เข้าร่วมโครงการ	4.57	5	0.43	0.93	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	ผู้สอน/วิทยากร มีแผนปฏิบัติการรายบุคคล	4.30	4	-0.3	0.86	มาก	สอดคล้อง
3	ผู้สอน/วิทยากร พัฒนาแผนการเรียนรู้รายบุคคลหรือสถานการณ์เรียนรู้	4.25	4	-0.25	0.82	มาก	สอดคล้อง
4	ผู้สอน/วิทยากร พัฒนาให้กลุ่มผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	4.21	4	-0.21	0.77	มาก	สอดคล้อง
5	ผู้สอน/วิทยากร พัฒนาเทคนิคหรือเครื่องมือที่จะให้ผู้เรียน ได้รู้วิธีควบคุมตัวเอง	4.09	4	-0.09	0.76	มาก	สอดคล้อง
6	ผู้สอน/วิทยากร ประยุกต์ใช้แบบฝึกหัดและสถานการณ์จำลอง	4.17	4	-0.17	0.72	มาก	สอดคล้อง
7	ผู้สอน/วิทยากร นักวิชาการ ผู้จัดทำโครงการให้คำแนะนำและช่วยเหลือในแหล่งการเรียนรู้	4.15	4	-0.15	0.77	มาก	สอดคล้อง
8	ผู้สอน/วิทยากร จัดตารางให้ผู้เรียนมีช่วงเวลาที่ทบทวนบทเรียน	4.11	4	-0.11	0.72	มาก	สอดคล้อง
9	ผู้บริหารโครงการ และนักวิชาการการประเมินเป็นบุคคลที่ติดตามกิจกรรมการเรียนการสอน	3.96	4	0.04	1.00	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 15 พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในข้อความเกี่ยวกับการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ส่วนที่ 2 กลยุทธ์ในการจัดเตรียมการถ่ายทอดการเรียนรู้ระหว่างการจัดทำโครงการและมีความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 1 ข้อความ เห็นด้วยมาก 8 ข้อความ จากจำนวน ทั้งหมด 9 ข้อความ ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามัธยฐานต่อไปนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 1 ข้อความ คือ ผู้สอน วิทยากร ให้คำแนะนำผู้เรียนที่เข้าร่วมโครงการ(มัธยฐาน=4.57 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.93)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 8 ข้อความ คือ (1) ผู้สอน/วิทยากร มีแผนปฏิบัติการรายบุคคล(มัธยฐาน=4.30 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.86)(2) ผู้สอน/วิทยากร พัฒนาแผนการเรียนรู้รายบุคคลหรือสัญญาการเรียนรู้ (มัธยฐาน=4.25 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.82)(3) ผู้สอน/วิทยากร พัฒนาให้กลุ่มผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง(มัธยฐาน=4.21 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.77) (4) ผู้สอน/วิทยากร พัฒนาเทคนิคหรือเครื่องมือที่จะให้ผู้เรียนได้รู้วิธีควบคุมตัวเอง(มัธยฐาน=4.09 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.76)(5) ผู้สอน/วิทยากร ประยุกต์ใช้แบบฝึกหัดและสถานการณ์จำลอง(มัธยฐาน=4.17 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.72) (6) ผู้สอน/วิทยากร นักวิชาการ ผู้จัดทำโครงการให้คำแนะนำและช่วยเหลือในแหล่งการเรียนรู้ (มัธยฐาน=4.15 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.77) (7) ผู้สอน/วิทยากร จัดตารางให้ผู้เรียนมีช่วงเวลาที่ทบทวนบทเรียน (มัธยฐาน=4.11 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 0.72)(8) ผู้บริหาร โครงการ และนักวิชาการการประเมินเป็นบุคคลที่ติดตามกิจกรรมการเรียนการสอน(มัธยฐาน=3.96 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์= 1.00)

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้

ส่วนที่ 2 กลยุทธ์ในการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ หลังการจัดทำโครงการ

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	ผู้จัดโครงการ ผู้บริหารโครงการ นักวิชาการ ประเมิน เป็นผู้ติดตามกิจกรรมการเรียนการสอน	4.06	4	-0.06	0.73	มาก	สอดคล้อง
2	ผู้บริหาร โครงการ นักวิชาการ ผู้สอน วิทยากร มอบหมายงานหรือกิจกรรมหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ	4.06	4	-0.06	0.81	มาก	สอดคล้อง
3	ผู้สอน/วิทยากรจัดตารางเรียนให้ผู้เรียนมีช่วงเวลาทบทวนบทเรียน	4.03	4	-0.03	0.69	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 16 พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในข้อความเกี่ยวกับการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ส่วนที่ 2 กลยุทธ์ในการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ หลังจัดทำโครงการ และมีความเห็นด้วยมาก 3 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 3 ข้อความ ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามัธยฐานต่อไปนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 3 ข้อความ คือ (1) ผู้จัดโครงการ ผู้บริหารโครงการ นักวิชาการ ประเมิน เป็นผู้ติดตามกิจกรรมการเรียนการสอน (มัธยฐาน=4.06 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.73) (2) ผู้บริหาร โครงการ นักวิชาการ ผู้สอน วิทยากร มอบหมายงานหรือกิจกรรมหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ (มัธยฐาน=4.06 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.73) (3) ผู้สอน/วิทยากรจัดตารางเรียนให้ผู้เรียนมีช่วงเวลาทบทวนบทเรียน(มัธยฐาน=4.03 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.69)

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับการสร้างแผนการประเมินผล

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	ควรมีการประเมินระหว่างดำเนินการ (Formative Evaluation) และการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Summative Evaluation)	4.82	5	0.18	0.69	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	นำเสนอผลการประเมินภายในไปสู่สาธารณะชนภายนอกเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ	4.81	4	-0.81	0.81	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	ใช้การวิจัยกับการประเมินโครงการ ควบคู่กัน ในรูป R&D (Research and Development) เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	4.78	5	0.22	0.72	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	การประเมินภายในองค์กร โดยผู้เรียน เป็นผู้ประเมินตนเอง จากความรู้สึกของตนเอง ว่ารู้ หรือเรียนรู้พอเพียงหรือไม่	4.75	5	0.25	0.82	มากที่สุด	สอดคล้อง
5	ควรมีการประเมินผลกระทบของการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนต่อชุมชน และสังคม	4.74	5	0.26	0.77	มากที่สุด	สอดคล้อง
6	ผู้ประเมินต้องมาจากหลายส่วน เช่น ผู้เรียน ผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญ ฯลฯ	4.74	5	0.26	0.77	มากที่สุด	สอดคล้อง
7	การออกแบบการประเมินผลให้ชัดเจนว่าจะใช้แบบใด เช่น แบบทดลอง (Experimental Design) หรือแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design) กรณีศึกษา (Case-Study) ประเมินด้วยวิธีการวิเคราะห์ (Analytical Evaluation) วิจัยประเมินผล (Research Evaluation)	4.69	5	0.31	0.81	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยมศึกษา	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
8	ควรรอกแบบการประเมินก่อนดำเนินการ	4.63	5	0.37	0.87	มากที่สุด	สอดคล้อง
9	ควรศึกษาและวิเคราะห์โครงการ ทบทวนวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ	4.63	5	0.37	0.87	มากที่สุด	สอดคล้อง
10	ควรมีวิธีการประเมินที่หลากหลาย ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน	4.57	5	0.43	0.93	มากที่สุด	
11	ติดตามผลการดำเนินการ	4.50	5	0.5	1.09	มากที่สุด	สอดคล้อง
12	รูปแบบการประเมิน เช่น รูปแบบของไทเลอร์ (Tyler) โดยมุ่งประเมินเพื่อตอบวัตถุประสงค์อย่างเดียว หรือ CIPP Model มุ่งผลผลิตโดยพิจารณาปัจจัยจากบริบท (Context) หรือจากปัจจัยนำเข้า (Input) และจากกระบวนการ (Process) ซึ่งจะมีมิติที่แตกต่างกันไป	4.50	4.5	-	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
13	กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน โดยการวิเคราะห์ความต้องการเป้าหมายโครงการ และการระดมความคิด จากผู้มีส่วนร่วมในโครงการ	4.50	5	0.50	1.04	มากที่สุด	สอดคล้อง
14	ควรมีการประเมินผลตามวัตถุประสงค์	4.36	4	-0.36	0.93	มาก	สอดคล้อง
15	วิธีการประเมิน ดูจากผลสัมฤทธิ์ และการปฏิบัติ	4.31	4	-0.31	0.81	มาก	สอดคล้อง
16	ประเมินวิธีการถ่ายทอดการเรียนรู้	4.30	4	-0.30	0.86	มาก	สอดคล้อง
17	การประเมินจากองค์กรภายนอก โดยครู หรือนักวิชาการประเมิน โดยใช้เครื่องมือสำหรับการประเมินต่างๆทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการ	4.17	5	-0.17	1.03	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยมศึกษา	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
18	ให้ผู้เชี่ยวชาญกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน	4.04	4	-0.04	1.00	มาก	สอดคล้อง
19	ให้ผู้เชี่ยวชาญกำหนดตัวชี้วัดผลการประเมินและเกณฑ์การประเมิน	3.25	4	0.75	0.09	ปานกลาง	สอดคล้อง

จากตารางที่ 17 พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในข้อความเกี่ยวกับการสร้างแผนการประเมินผล และมีความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 13 ข้อความ เห็นด้วยมาก จำนวน 5 ข้อความ เห็นด้วยปานกลาง จำนวน 1 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 19 ข้อความ ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่านิยมฐานต่อ ไปนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 13 ข้อความ คือ (1) ควรมีการประเมินระหว่างดำเนินการ (Formative Evaluation) และการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Summative Evaluation) (มัธยมศึกษา=4.82 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.69) (2) นำเสนอผลการประเมินภายใน ไปสู่สาธารณชนภายนอกเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ (มัธยมศึกษา=4.81 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.81) (3) ใช้การวิจัยกับการประเมิน โครงการ ควบคู่กัน ในรูป (R&D Research and Development) เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน (มัธยมศึกษา=4.78 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.72) (4) การประเมินภายในองค์กร โดยผู้เรียนเป็นผู้ประเมินตนเอง จากความรู้สึกของตนเองว่ารู้ หรือเรียนรู้พอเพียงหรือไม่ (มัธยมศึกษา=4.75 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.82) (5) ควรมีการประเมินผลกระทบของการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนต่อชุมชนและสังคม (มัธยมศึกษา=4.74 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.77) (6) ผู้ประเมินต้องมาจากหลายส่วน เช่น ผู้เรียน ผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญ ฯลฯ (มัธยมศึกษา=4.74 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.77) (7) การออกแบบการประเมินผลให้ชัดเจนว่าจะใช้แบบใด เช่น แบบทดลอง (Experimental Design) หรือแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design) กรณีศึกษา (Case-Study) ประเมินด้วยวิธีการวิเคราะห์ (Analytical Evaluation) ประเมินด้วยวิธีวิจัย (Research Evaluation) (มัธยมศึกษา=4.69 ค่าพิสัยระหว่างควอ

ไทล์=0.81) (8) ควรออกแบบการประเมินก่อนดำเนินการ(มัธยฐาน=4.63 ค่าพิสัยระหว่างควอ
 ไทล์=0.87) (9) ควรศึกษาและวิเคราะห์โครงการ ทบทวนวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ
 (มัธยฐาน=4.63 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.87) (10) ควรมีวิธีการประเมินที่หลากหลาย ที่สอดคล้อง
 กับวัตถุประสงค์ของการประเมิน (มัธยฐาน=4.57 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.93)(11) ติดตาม
 ผลการดำเนินการ(มัธยฐาน=4.50 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=1.09) (12) รูปแบบการประเมิน เช่น รูป
 แบบของไทเลอร์ (Tyler) โดยมุ่งประเมินเพื่อตอบวัตถุประสงค์อย่างเดียว หรือ CIPP Model มุ่งผล
 ผลิตโดยพิจารณาปัจจัยจากบริบท (Context) หรือจากปัจจัยนำเข้า (Input) และจากกระบวนการ
 (Process) ซึ่งจะมีมิติที่แตกต่างกันไป(มัธยฐาน=4.50 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=1.04) (13) กำหนด
 วัตถุประสงค์ของการประเมิน โดยการวิเคราะห์ความต้องการเป้าหมายโครงการและการระดม
 ความคิด จากผู้มีส่วนร่วมในโครงการ(มัธยฐาน=4.50 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=1.04)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็น
 ด้วยมาก จำนวน 5 ข้อความ คือ (1) ควรมีการประเมินผลตามวัตถุประสงค์(มัธยฐาน=4.36 ค่าพิสัย
 ระหว่างควอไทล์=0.93) (2) วิธีการประเมิน ดูจากผลสัมฤทธิ์ และการปฏิบัติ(มัธยฐาน=4.31 ค่าพิสัย
 ระหว่างควอไทล์=0.81) (3) ประเมินวิธีการถ่ายทอดการเรียนรู้(มัธยฐาน=4.30 ค่าพิสัยระหว่างควอ
 ไทล์=0.86)(4) การประเมินจากองค์กรภายนอก โดยครู หรือ นักวิชาการประเมิน โดยใช้เครื่องมือ
 สำหรับการประเมินต่างๆทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการ(มัธยฐาน=4.17 ค่าพิสัยระหว่างควอ
 ไทล์=1.03)(5) ให้ผู้เชี่ยวชาญกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน(มัธยฐาน=4.04 ค่าพิสัยระหว่างคว
 อไทล์=1.00)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็น
 ด้วยปานกลาง จำนวน 1 ข้อความ คือ ให้ผู้เชี่ยวชาญกำหนดตัวชี้วัดผลการประเมินและเกณฑ์การ
 ประเมิน(มัธยฐาน=3.25 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.09)

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับการกำหนดบทบาทและหน้าที่ คณะผู้จัดทำโครงการ

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยมศึกษา	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	ผู้สอน/วิทยากร สอนและมีความรู้ในเรื่องรูปแบบ เทคนิคการสอนแบบต่างๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แนะนำให้คำปรึกษาและหาแหล่งเรียนรู้เพื่อเป็นแหล่งวิทยากร	4.22	4	-0.22	0.72	มาก	สอดคล้อง
2	ผู้ประเมิน มีความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	4.17	4	-0.17	0.72	มาก	สอดคล้อง
3	ผู้สอนซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติ ร่วมให้ข้อมูลและประสบการณ์	4.13	4	-0.13	0.68	มาก	สอดคล้อง
4	ผู้บริหาร โครงการ วางแผนโครงการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก	4.13	4	-0.13	0.68	มาก	สอดคล้อง
5	เจ้าหน้าที่นิเทศก์ นิเทศการปฏิบัติงาน ติดตามผล โครงการ	4.10	4	-0.10	0.86	มาก	สอดคล้อง
6	ผู้จัดโครงการ ผู้อำนวยการโครงการ และผู้ประสานงาน เป็นผู้บริหาร ประสาน กำกับ และ ติดตามประเมิน โครงการ	4.08	4	-0.08	1.09	มาก	สอดคล้อง
7	ผู้บริหาร โครงการ กำหนดเป้าหมาย หลักการ กระบวนการทำงานออกแบบรูปแบบการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเอง	4.04	4	-0.04	1.00	มาก	สอดคล้อง
8	ผู้ประเมิน ประเมินเพื่อยอมรับความรู้เทียบโอน เพื่อรองรับความรู้ตามมาตรฐานที่กำหนด	4.00	4	-	0.92	มาก	สอดคล้อง
9	ผู้สอน วิทยากร พัฒนาหลักสูตรจัดทำเนื้อหาทางวิชาการ	3.92	4	-0.08	1.08	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 18 พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในข้อความเกี่ยวกับการกำหนดบทบาทและหน้าที่ คณะผู้จัดการ โครงการ และมีความเห็นด้วยมาก จำนวน 9 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 9 ข้อความ ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามัธยฐานต่อไปนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 9 ข้อความ คือ (1) ผู้สอน/วิทยากร สอนและมีความรู้ในเรื่องรูปแบบ เทคนิคการสอนแบบต่างๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แนะนำให้คำปรึกษาหาแหล่งเรียนรู้เพื่อเป็นแหล่งวิทยากร(มัธยฐาน=4.22 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.72)(2) ผู้ประเมิน มีความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (มัธยฐาน=4.17 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.72) (3) ผู้สอนซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติ ร่วมให้ข้อมูลและประสบการณ์ (มัธยฐาน=4.13 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.68) (4) ผู้บริหาร โครงการวางแผน โครงการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนจัดเตรียมถึงอำนวยความสะดวก (มัธยฐาน=4.13 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.68) (5) เจ้าหน้าที่นิเทศก์ นิเทศการปฏิบัติงาน ติดตามผลโครงการ (มัธยฐาน=4.10 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.86) (6) ผู้จัดโครงการ ผู้อำนวยความสะดวก โครงการ และผู้ประสานงาน เป็นผู้บริหารประสาน กำกับ และ ติดตามประเมินโครงการ (มัธยฐาน=4.08 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=1.09) (7) ผู้บริหารโครงการ กำหนดเป้าหมาย หลักการ กระบวนการทำงานออกแบบรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (มัธยฐาน=4.04 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=1.00) (8) ผู้ประเมิน ประเมินเพื่อยอมรับความรู้เทียบ โอนเพื่อรองรับความรู้ตามมาตรฐานที่กำหนด(มัธยฐาน=4.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.92) (9) ผู้สอน วิทยากรพัฒนาหลักสูตรจัดทำเนื้อหาทางวิชาการ(มัธยฐาน=3.92 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=1.08)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับการจัดเตรียมงบประมาณและการวางแผนการตลาด
ส่วนที่ 1 แหล่งที่มาของรายได้

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	แหล่งทุนภายนอก เป็นทุนจากองค์กรเอกชน บุคคล สมาคมต่างๆ เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ	4.29	4	-0.29	0.93	มาก	สอดคล้อง
2	แหล่งทุนจาก งบประมาณแผ่นดิน หรือหน่วยงานภาครัฐ	4.17	4	-0.17	0.87	มาก	สอดคล้อง
3	งบประมาณของชุมชน เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นองค์กรที่สนับสนุนการจัดการศึกษาออกโรงเรียน	4.17	4	-0.17	1.86	มาก	สอดคล้อง
4	งบประมาณที่เรียกเก็บจากผู้เรียน	3.97	4	0.03	0.87	มาก	สอดคล้อง
5	งบประมาณขององค์กรที่จัดการศึกษา นอกโรงเรียน	3.88	4	0.12	1.00	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 19 พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในข้อความเกี่ยวกับการจัดเตรียมงบประมาณและการวางแผนการตลาด ส่วนที่ 1 แหล่งที่มาของรายได้ และมีความเห็นด้วยมาก จำนวน 5 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 5 ข้อความ ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามัธยฐานต่อไปนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 9 ข้อความ คือ (1) แหล่งทุนภายนอก เป็นทุนจากองค์กรเอกชนบุคคล สมาคมต่างๆ เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ (มัธยฐาน=4.29 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.93) (2) แหล่งทุนจาก งบประมาณแผ่นดิน หรือหน่วยงานภาครัฐ (มัธยฐาน=4.17 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.87) (3) งบประมาณของชุมชน เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นองค์กรที่สนับสนุนการจัดการศึกษานอกโรงเรียน(มัธยฐาน=4.17 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=1.86) (4) งบประมาณที่เรียกเก็บจากผู้เรียน (มัธยฐาน=3.97 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.87)(5) งบประมาณขององค์กรที่จัดการศึกษานอกโรงเรียน (มัธยฐาน=3.88 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=1.00)

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 20 การวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับการจัดเตรียมงบประมาณและการวางแผนการตลาด
ส่วนที่ 2 การวางแผนการประชาสัมพันธ์

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	กลุ่มเป้าหมายอาจจะเป็น ประชาชนทั่วไป ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ผู้รับบริการ องค์กร ชุมชนภาครัฐและเอกชน หน่วยงานด้านการพัฒนาต่างๆ	4.11	4	-0.11	0.72	มาก	สอดคล้อง
2	ถ้าเป็น โครงการจัด โดยหน่วยงานในพื้นที่ มีฝ่ายประชาสัมพันธ์	3.71	4	0.29	0.93	มาก	สอดคล้อง
3	ถ้าเป็น โครงการของสถานที่จัด อาจจะมี เลขานุการ โครงการทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์	3.81	4	0.19	0.81	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 20 พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในข้อความเกี่ยวกับการจัดเตรียมงบประมาณและการวางแผนการตลาด ส่วนที่ 2 การวางแผนการประชาสัมพันธ์ และมีความเห็นด้วยมาก จำนวน 3 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 3 ข้อความ ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามัธยฐานต่อไปนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 3 ข้อความ คือ (1) กลุ่มเป้าหมายอาจจะเป็น ประชาชนทั่วไป ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ผู้รับบริการ องค์กรชุมชนภาครัฐและเอกชน หน่วยงานด้านการพัฒนาต่างๆ (มัธยฐาน=4.11 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.72) (2) ถ้าเป็น โครงการของกรมการศึกษานอกกระบวนโรงเรียน จะมีฝ่ายประชาสัมพันธ์ของกรม (มัธยฐาน=3.71 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.93) (3) ถ้าเป็น โครงการของสถานที่จัด อาจจะมีเลขานุการ โครงการทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์(มัธยฐาน=3.81 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.81)

ตารางที่ 21 การวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับการจัดเตรียมงบประมาณและการวางแผนการตลาด
ส่วนที่ 3 วิธีการประชาสัมพันธ์

ลำดับที่	ข้อความ	มัชฌิม	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัชฌิม	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	ประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่างๆเช่น Internet โทรศัพท์ วิทยุ หอกระจายข่าวประจำท้องถิ่น เอกสารและโบรชัวร์ ฯลฯ	4.42	4.5	0.08	1.08	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	การใช้เครือข่ายที่คุ้นเคยกันช่วยประชาสัมพันธ์	4.30	4	-0.30	0.86	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	ประชาสัมพันธ์ผ่านเวทีชาวบ้าน	4.17	4	-0.17	0.87	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	ประชาสัมพันธ์ทางบุคคลใช้วิธีการบอกแบบปากต่อปาก	4.09	4	-0.09	0.76	มากที่สุด	สอดคล้อง
5	ประชาสัมพันธ์โดยฝากผู้เรียนช่วยประชาสัมพันธ์	4.08	4	-0.08	0.68	มากที่สุด	สอดคล้อง
6	ผู้มีส่วนในการจัดโครงการหากกลุ่มเป้าหมายมาเข้าร่วมโครงการจำนวนคนแล้วแต่เหมาะสม	4.05	4	-0.05	0.65	มากที่สุด	สอดคล้อง
7	นัดประชุมชุมชนที่จะรับบริการการจัดการศึกษาออกโรงเรียน	4.03	4	-0.03	0.76	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 21 พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในข้อความเกี่ยวกับการจัดเตรียมงบประมาณและการวางแผนการตลาด ส่วนที่ 3 วิธีการประชาสัมพันธ์ และมีความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 7 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 7 ข้อความ ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามัชฌิมต่อไปนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 7 ข้อความ คือ (1) ประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่างๆเช่น Internet

โทรทัศน์ วิทยุ หอกระจายข่าวประจำท้องถิ่น เอกสารและ โบรชัวร์ ฯลฯ (มัธยฐาน=4.42 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=1.08) (2) การใช้เครือข่ายที่คุ้นเคยกันช่วยประชาสัมพันธ์ (มัธยฐาน=4.30 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.86) (3) ประชาสัมพันธ์ผ่านเวทีชาวบ้าน (มัธยฐาน=4.17 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.87) (4) ประชาสัมพันธ์ทางบุคคลใช้วิธีการบอกแบบปากต่อปาก (มัธยฐาน=4.09 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.76) (5) ฝากผู้เรียนช่วยประชาสัมพันธ์ (มัธยฐาน=4.08 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.68) (6) ผู้มีส่วนในการจัดโครงการหากกลุ่มเป้าหมายมาเข้าร่วมโครงการจำนวนคนแล้วแต่เหมาะสม (มัธยฐาน=4.05 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.65) (7) นัดประชุมชุมชนที่จะรับบริการการจัดการศึกษา นอกโรงเรียน (มัธยฐาน=4.03 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.76)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 22 การวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับการจัดเตรียมงบประมาณและการวางแผนการตลาด
ส่วนที่ 4 จุดเด่นในการประชาสัมพันธ์

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	สนองตอบความต้องการของประชาชนหรือผู้เข้าร่วมโครงการ	4.91	5	0.09	0.59	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	เป็นประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่	4.57	5	0.43	0.93	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ชัดเจน ตามวัตถุประสงค์	4.50	5	0.50	0.85	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	เป็นโครงการที่ผู้เรียนไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆทั้งสิ้น	4.42	3	-1.42	1.00	มาก	สอดคล้อง
5	มาตรฐานที่ได้รับการรับรองจากสถาบัน	3.96	4	0.04	1.00	มาก	สอดคล้อง
6	วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	3.78	5	1.22	0.72	มาก	สอดคล้อง
7	กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและสามารถประเมินได้	3.74	5	1.26	0.77	มาก	สอดคล้อง
8	ไม่ซ้ำแบบใคร โดดเด่นทั้งวิธีการดำเนินงานผลประโยชน์	3.71	5	1.29	0.93	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 22 พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในข้อความเกี่ยวกับการจัดเตรียมงบประมาณและการวางแผนการตลาด ส่วนที่ 4 จุดเด่นในการประชาสัมพันธ์ และมีความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 3 ข้อความ เห็นด้วยมาก จำนวน 5 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 8 ข้อความ ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามัธยฐานต่อไปนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 3 ข้อความ คือ (1) สอนตอบความต้องการของประชาชนหรือ

ผู้เข้าร่วม โครงการ (มัชยฐาน=4.91 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.59) (2) เป็นประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ (มัชยฐาน=4.57 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.93) (3) ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ชัดเจน ตามวัตถุประสงค์ (มัชยฐาน=4.50 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.85)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 5 ข้อความ คือ (1) เป็นโครงการที่ผู้เรียนไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆทั้งสิ้น (มัชยฐาน=4.42 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=1.00) (2) มาตรฐานที่ได้รับการรับรองจากสถาบัน (มัชยฐาน=3.96 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=1.00) (3) วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (มัชยฐาน=3.78 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.72) (4) กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและสามารถประเมินได้ (มัชยฐาน=3.74 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.77) (5) ไม่ซ้ำแบบใคร โดดเด่นทั้งวิธีการดำเนินงานผล ประโยชน์ (มัชยฐาน=3.71 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.93)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแผนการเรียนการสอน

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยมศึกษา	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	เลือกเทคนิคการเรียนรู้ที่ขึ้นอยู่กับความถนัดของผู้เรียน	4.78	5	0.22	0.72	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ของประชาชนให้รักและชอบการอ่าน ชอบเขียน ชอบค้นคว้า ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน	4.74	5	0.26	0.77	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	ผู้จัดโครงการจะต้องมีความเข้าใจเรื่องหลักการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองซึ่งเน้นความสนใจของแต่ละบุคคลเป็นหลัก	4.74	5	0.26	0.77	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกหรือวางแผนในเนื้อหา การพัฒนาสื่อและการประเมิน	4.69	5	0.31	0.81	มากที่สุด	สอดคล้อง
5	ผู้จัดโครงการศึกษานอกระบบโรงเรียนจะต้องมีความเข้าใจในเรื่องการออกแบบและการบริหารโครงการ	4.69	5	0.31	0.81	มากที่สุด	สอดคล้อง
6	เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยการออกแบบการเรียนรู้ซึ่งจะมีรูปแบบการเรียนรู้เฉพาะตัวของผู้เรียนแต่ละคน	4.63	5	0.37	0.87	มากที่สุด	สอดคล้อง
7	ผู้จัดโครงการ ต้องให้ผู้เรียน/ประชาชนมีเองความเข้าใจ และร่วมพัฒนาวัสดุประสงค์การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	4.63	5	0.37	0.87	มากที่สุด	สอดคล้อง
8	เลือกและลำดับเนื้อหาการเรียน โดยการใช้ประสบการณ์ของผู้เรียน	4.57	5	0.43	0.93	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยมศึกษา	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
9	ผู้เข้าร่วมโครงการที่เป็นผู้รับบริการ เป็นผู้ซึ่งได้รับบริการถ่ายทอด ควรมีบทบาทในการออกแบบการเรียนรู้	4.50	5	0.50	0.55	มากที่สุด	สอดคล้อง
10	การออกแบบและการบริหาร โครงการให้มีความยืดหยุ่น	4.50	4.5	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
11	ควรมีข้อมูลที่เหมาะสมและมีข้อมูลที่ครบถ้วนในการออกแบบและบริหาร โครงการ	4.43	4	-0.43	0.93	มาก	สอดคล้อง
12	การออกแบบและการบริหาร โครงการที่ดีต้องให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสอดคล้องกับสถานการณ์	4.42	4	-0.42	1.00	มาก	สอดคล้อง
13	เลือกและพัฒนาสื่อการสอน แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.81	4	0.19	0.81	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 23 พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในข้อความเกี่ยวกับการสร้างแผนการเรียนการสอน และมีความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 10 ข้อความ เห็นด้วยมาก จำนวน 3 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 13 ข้อความ ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามัธยมศึกษาต่อไปนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 10 ข้อความ คือ (1) เลือกเทคนิคการเรียนรู้ที่ขึ้นอยู่กับความถนัดของผู้เรียน(มัธยมศึกษา=4.78 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.72)(2) สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ของประชาชนให้รัก และ ชอบการอ่าน ชอบเขียน ชอบค้นคว้า ใฝ่รู้ใฝ่เรียน (มัธยมศึกษา=4.74 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.77)(3) ผู้จัดโครงการจะต้องมีความเข้าใจเรื่องหลักการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองซึ่งเน้นความสนใจของแต่ละบุคคลเป็นหลัก(มัธยมศึกษา=4.74 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.77) (4) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกหรือวางแผนในเนื้อหา การพัฒนาสื่อและการประเมิน (มัธยมศึกษา=4.69 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.81) 5) ผู้จัดโครงการศึกษานอกระบบ โรงเรียนจะต้องมีความเข้าใจในเรื่องการ

ออกแบบและการบริหารโครงการ (มัธยฐาน=4.63 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.87)(6) เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยการออกแบบการเรียนรู้ซึ่งจะมีรูปแบบการเรียนรู้เฉพาะตัวของผู้เรียนแต่ละคน(มัธยฐาน=4.63 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.87) (7) ผู้จัด โครงการ ต้องให้ผู้เรียน/ประชาชนมีเองความเข้าใจ และร่วมพัฒนาวัตถุประสงค์การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง(มัธยฐาน=4.63 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.87) (8) เลือกและลำดับเนื้อหาการเรียน โดยการใช้ประสบการณ์ของผู้เรียน (มัธยฐาน=4.57 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.93)(9) ผู้เข้าร่วม โครงการที่เป็นผู้รับบริการ เป็นผู้ซึ่งได้รับการถ่ายทอด ควรมีบทบาทในการออกแบบการเรียนรู้(มัธยฐาน=4.50 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.55) (10) การออกแบบและการบริหาร โครงการที่มีความยืดหยุ่น(มัธยฐาน=4.50 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.55)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 3 ข้อความ คือ (1) ควรมีข้อมูลที่เหมาะสมและมีข้อมูลที่ครบถ้วน ในการออกแบบและบริหารโครงการ (มัธยฐาน=4.43 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.93)(2) การออกแบบและการบริหาร โครงการที่ดีให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสอดคล้องกับสถานการณ์ฐาน(มัธยฐาน=4.42 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=1.00)(3) เลือกและพัฒนาสื่อการสอน แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (มัธยฐาน=3.81 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.81)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับการจัดเตรียมถึงอำนวยความสะดวกและการ
ประสานงาน

ลำดับที่	ข้อความ	พื้นฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับพื้นฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	ควรจะปรับสถานที่ต่างๆในชุมชน เช่น โรงเรียน วัด สถานที่ราชการ ป่า สวนไร่นา กลุ่มอาชีพ ฯลฯ ให้เป็น แหล่งเรียนรู้	4.82	5	0.18	0.69	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	ควรมีศูนย์แนะแนวที่ผู้เรียนจะได้มาพบผู้สอน หรือที่ศึกษาเป็นครั้งคราว	4.82	5	0.18	0.69	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬา และนันทนาการ ต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย	4.82	5	0.18	0.69	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬา และนันทนาการ เป็นแหล่งเรียนรู้ตามสภาพของแต่ละแห่ง	4.78	5	0.22	0.72	มากที่สุด	สอดคล้อง
5	การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ควรส่งเสริมให้ประชาชน ได้มีส่วนร่วมทุกขั้นตอนตั้งแต่ การวางแผน การปฏิบัติ การดูแล การติดตาม และประเมินผล	4.74	5	0.26	0.77	มากที่สุด	สอดคล้อง
6	ควรมีระบบเพื่อน(Buddy) โดยผู้เรียนอาจจับคู่ หรือจับ กลุ่มกันเรียนในเรื่องที่สนใจร่วมกัน โดยเป็นระบบที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียน ไม่ขาดกำลังใจมากเกินไป	4.63	5	0.37	0.87	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
7	ควรส่งเสริมให้มีสวนสาธารณะและสวนพฤกษศาสตร์ให้มากขึ้น เพื่อเป็นที่พักผ่อน และเป็นแหล่งการศึกษา	4.57	5	0.43	0.93	มากที่สุด	สอดคล้อง
8	ศูนย์กีฬาและนันทนาการจะเป็นที่ให้ประโยชน์ ได้มีโอกาสเล่นกีฬาและนันทนาการเพื่อพัฒนาร่างกายและจิตใจ	4.57	5	0.43	0.93	มากที่สุด	สอดคล้อง
9	อินเทอร์เน็ต เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้เรียนรู้ทางwebมากขึ้น	4.37	4	-0.37	0.87	มาก	สอดคล้อง
10	ห้องสมุดประชาชน ควรจะเปิดใช้ได้ตลอดเวลา และมีห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ด้วย	4.31	4	-0.31	0.81	มาก	สอดคล้อง
11	ห้องเรียนเป็นลักษณะใดก็ได้ แต่ให้ความสะดวกแก่ผู้เรียน	4.29	4	-0.29	0.93	มาก	สอดคล้อง
12	ควรมีพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิตในแต่ละท้องถิ่น	4.17	4	-0.17	0.87	มาก	สอดคล้อง
13	อินเทอร์เน็ตมีพอเพียง และประชาชนเข้าถึงได้	4.15	4	-0.15	0.77	มาก	สอดคล้อง
14	ควรมีหอศิลป์ของชุมชนของแต่ละท้องถิ่นของภูมิภาค และของชาติ	4.13	4	0.13	0.81	มาก	สอดคล้อง
15	อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควรส่งเสริมให้ทั่วไประยะให้คนได้ใช้เทคโนโลยีเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ชีวิตและชุมชน	4.13	4	-0.13	0.81	มาก	สอดคล้อง
16	การจัดห้องเรียนที่มีลักษณะเป็นสถานที่พบปะเป็นครั้งคราว เพื่อทบทวน ตอบปัญหา สัมมนา	4.12	4	-0.12	1.00	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	แตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยมศึกษา	พิสัยระหว่างควอไทล์	ความระดับความเห็นด้วย	ความคล่องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
17	การจัดที่เรียนที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนมีอุปกรณ์พร้อมและเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน	4.00	4	0.00	0.92	มาก	สอดคล้อง
18	ควรส่งเสริมให้มีสวนสัตว์เพิ่มขึ้น เพื่อส่งเสริมความรักในธรรมชาติและรักสัตว์	3.93	4	0.07	0.93	มาก	สอดคล้อง
19	การจัดห้องเรียนที่มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนผู้ช่วยการนำตนเอง เป็นที่เรียนแบบเปิด	3.78	5	1.22	0.72	มาก	สอดคล้อง
20	การจัดห้องเรียนส่วนท้องถิ่นจะต้องให้ชุมชนเป็นผู้กำหนด	3.83	4	0.17	0.87	มาก	สอดคล้อง
21	ห้องสมุดประชาชน เป็นแหล่งค้นคว้า ต้องมีได้อย่างทั่วถึง หนังสือและเครื่องช่วยค้นคว้ามากเพียงพอและมีความหลากหลาย	3.63	5	1.37	0.87	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 24 พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในข้อความเกี่ยวกับการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและการประสานงาน และมีความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 8 ข้อความ เห็นด้วยมาก จำนวน 13 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 21 ข้อความ ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามัธยฐานต่อไปนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 8 ข้อความ คือ (1) ควรจะปรับสถานที่ต่างๆ ในชุมชน เช่น โรงเรียน วัด สถานที่ราชการ ป่า สวนไร่นา กลุ่มอาชีพ ฯลฯ ให้เป็น แหล่งเรียน(มัธยฐาน=4.82 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.69)(2) ควรมีสุนัขและแมวที่ผู้เรียนจะได้มาพบผู้สอนหรือที่ศึกษาเป็นครั้งคราว (มัธยฐาน=4.82 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.69)(3) พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ ต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย (มัธยฐาน=4.82 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.69) (4) พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ เป็นแหล่งเรียนรู้ตามสภาพของแต่ละแห่งนันทนาการ เป็นแหล่งเรียนรู้ตามสภาพของ

แต่ละแห่ง(มัธยฐาน=4.78 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.72) (5) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ควรส่งเสริมให้ประชาชน ได้มีส่วนร่วมทุกขั้นตอนตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ การดูแล การติดตามและประเมินผล (มัธยฐาน=4.74 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.77) (6) ควรมีระบบเพื่อน(Buddy) โดยผู้เรียนอาจจับคู่หรือจับ กลุ่มกันเรียนในเรื่องที่สนใจร่วมกัน โดยเป็นระบบที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนไม่ขาดกำลังใจมากเกินไป(มัธยฐาน=4.63 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.87) (7) สวนสาธารณะและสวนพฤกษศาสตร์ ควรส่งเสริมให้มีมากขึ้น เป็นที่พักผ่อนเป็นแหล่งการศึกษา (มัธยฐาน=4.57 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.93)(8) ศูนย์กีฬาและนันทนาการจะเป็นที่ให้ประโยชน์ได้มี โอกาสเล่นกีฬาและนันทนาการเพื่อพัฒนาร่างกายและจิตใจ (มัธยฐาน=4.57 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.93)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 13 ข้อความ คือ (1) อินเทอร์เน็ต เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้เรียนรู้ทางweb มากขึ้น (มัธยฐาน=4.37 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.87) (2) ห้องสมุดประชาชน ควรจะเปิดใช้ได้ตลอดเวลา และมีห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์อยู่ด้วย(มัธยฐาน=4.31 ค่าพิสัยระหว่างควอ ไทล์=0.81) (3) ห้องเรียนเป็นลักษณะใดก็ได้ แต่ให้ความสะดวกแก่ผู้เรียน(มัธยฐาน=4.29 ค่าพิสัยระหว่างควอ ไทล์=0.93) (4) ควรมีพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิตในแต่ละท้องถิ่น(มัธยฐาน=4.17 ค่าพิสัยระหว่างควอ ไทล์=0.87) (5) อินเทอร์เน็ตมีพอเพียง และประชาชนเข้าถึงได้ (มัธยฐาน=4.15 ค่าพิสัยระหว่างควอ ไทล์=0.077) (6) ควรมีหอศิลป์ของชุมชนของแต่ละท้องถิ่น ของภูมิภาค และของชาติ(มัธย ฐาน=4.13 ค่าพิสัยระหว่างควอ ไทล์=0.81) (7) อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควรส่งเสริมให้มีทั่วไป เพื่อให้คนได้ใช้เทคโนโลยีเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ชีวิตและชุมชน (มัธยฐาน=4.13 ค่าพิสัยระหว่างควอ ไทล์=0.81) (8) การจัดห้องเรียนที่มีลักษณะเป็นสถานที่พบปะเป็นครั้งคราว เพื่อทบทวน ตอบปัญหา ตัมมนา (มัธยฐาน=4.12 ค่าพิสัยระหว่างควอ ไทล์=1.00) (9) การจัดที่เรียน ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนมีอุปกรณ์พร้อมและเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน (มัธยฐาน=4.00 ค่าพิสัยระหว่างควอ ไทล์=0.92) (10) ควรส่งเสริมให้มีสวนสัตว์เพิ่มขึ้น เพื่อส่งเสริม ความรักในธรรมชาติและรักสัตว์ (มัธยฐาน=3.93 ค่าพิสัยระหว่างควอ ไทล์=0.93) (11) การจัดห้อง เรียนที่มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นที่เรียนแบบเปิด(มัธยฐาน=3.78 ค่าพิสัย ระหว่างควอ ไทล์=0.72) (12) การจัดห้องเรียนส่วนท้องถิ่นจะต้องให้ชุมชนเป็นผู้กำหนด (มัธย ฐาน=3.83 ค่าพิสัยระหว่างควอ ไทล์=0.87) (13) ห้องสมุดประชาชน เป็นแหล่งค้นคว้า ต้องมีได้ อย่างทั่วถึง หนังสือและเครื่องช่วยค้นคว้ามามากเพียงพอและมีความหลากหลาย (มัธยฐาน=3.63 ค่า พิสัยระหว่างควอ ไทล์=0.87)

ผลการศึกษาการรายงานการประเมินผลโครงการ ประกอบด้วย 3 ส่วน แสดงไว้ในตารางที่

ตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับการรายงานการประเมินผลโครงการ
ส่วนที่ 1 องค์ประกอบของการเขียนรายงานการประเมินผลโครงการ

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	มีการรายงานข้อมูลที่เป็นทั้งข้อดี ข้อดีอภาพรวม ข้อเสนอแนะ ที่ควรปรับปรุงแก้ไขและสิ่งควรนำไปเผยแพร่ในการทำต่อไป	4.82	5	0.18	0.69	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	การกำหนดเป้าหมายที่จะประเมินความชัดเจน	4.74	5	0.26	0.77	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	มีข้อมูลที่เป็นจริงซึ่งได้จากผู้ปฏิบัติ ผู้เรียนผู้บริหารทรัพยากรที่ใช้ผลการดำเนินงานข้อเสนอแนะ	4.78	5	0.22	0.72	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	มีการเรียนรู้ที่ตรวจสอบได้ทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ(Indicators) และมีความต่อเนื่อง	4.74	5	0.26	0.77	มากที่สุด	สอดคล้อง
5	ต้องมีการกำหนดแบบฟอร์มการเขียนรายงาน	4.42	5	0.58	1.23	มาก	สอดคล้อง
6	มีองค์ประกอบที่มีการรายงานประกอบด้วยสรุปจากผู้บริหาร หัวหน้า วัตถุประสงค์โครงการ วิธีการประเมิน ผลการประเมิน สรุปผลการประเมิน ข้อเสนอแนะต่างๆ	4.37	5	0.63	0.87	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 25 พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในข้อความเกี่ยวกับรายงานการประเมินผลโครงการ ส่วนที่ 1 องค์ประกอบของการเขียนรายงานการประเมินผลโครงการ และมีความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 4 ข้อความ เห็นด้วยมาก จำนวน 2 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 6 ข้อความ ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามัธยฐานต่อไปนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 4 ข้อความ คือ (1) มีการรายงานข้อมูลที่เป็นทั้งข้อดี ข้อดีอภาพรวม ข้อเสนอแนะ ที่ควรปรับปรุงแก้ไขและสิ่งควรนำไปเผยแพร่ในการทำต่อไป

(มัธยฐาน=4.82 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.69) (2) การกำหนดเป้าหมายที่จะประเมินความชัดเจน (มัธยฐาน=4.74 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.77) (3) มีข้อมูลที่เป็นจริงซึ่งได้จากผู้ปฏิบัติ ผู้เรียน ผู้บริหารทรัพยากรที่ใช้ผลการดำเนินงานข้อเสนอแนะ (มัธยฐาน=4.78 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.72) (4) มีการเรียนรู้ที่ตรวจสอบได้ทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ(Indicators) และมีความต่อเนื่อง (มัธยฐาน=4.74 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.77)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 2 ข้อความ คือ (1) ต้องมีการกำหนดแบบฟอร์มการเขียนรายงาน(มัธยฐาน=4.42 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=1.23)(2) มีองค์ประกอบที่มีการรายงานประกอบด้วยสรุปจากผู้บริหาร หัวหน้า วัตถุประสงค์โครงการ วิธีการประเมิน ผลการประเมิน สรุปผลการประเมิน ข้อเสนอแนะต่างๆ (มัธยฐาน=4.37 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.87)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์คุณค่าของโครงการ
ส่วนที่ 2 การเสนอรายงานกับบุคคลและองค์กร

ลำดับที่	ข้อความ	มาตรฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมาตรฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	เสนอรายงานต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ เช่น ผู้เรียน ครู วิทยากร ผู้ปฏิบัติต่างๆ สื่อมวลชนต่างๆ	4.69	5	0.31	0.81	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	เสนอรายงานต่อผู้ให้ทุนสนับสนุนโครงการ	4.63	5	0.37	0.80	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	เสนอรายงานต่อองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนในท้องถิ่น	4.21	5	0.18	0.69	มาก	สอดคล้อง
4	เสนอรายงานต่อนักการศึกษาและประชาชนที่สนใจ	4.19	4	-0.19	0.81	มาก	สอดคล้อง
5	เสนองานต่อผู้บังคับบัญชาผู้บริหารทุกระดับ	4.04	5	0.96	1.00	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 26 พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในข้อความเกี่ยวกับรายงานการประเมินผลโครงการ ส่วนที่ 2 การเสนอรายงานกับบุคคลและองค์กร และมีความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 2 ข้อความ เห็นด้วยมาก จำนวน 3 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 5 ข้อความ ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามาตรฐานต่อไปนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 2 ข้อความ คือ (1) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ เช่น ผู้เรียน ครู วิทยากร ผู้ปฏิบัติต่างๆ สื่อมวลชนต่างๆ (มาตรฐาน=4.69 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.81)

(2) ผู้ให้ทุนสนับสนุนโครงการ (มาตรฐาน=4.63 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.80)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 3 ข้อความ คือ (1) องค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่นหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนในท้องถิ่น (มัธยฐาน=4.63 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.80)(2) นักการศึกษาและประชาชนที่สนใจ (มัธยฐาน=4.63 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.80)(3) ผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารทุกระดับ (มัธยฐาน=4.63 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.80).

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์คุณค่าของโครงการ
ส่วนที่ 3 เวลาและความเหมาะสมในการเสนอรายงาน

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	ใช้วิธีการนำเสนอที่มีความหลากหลายเช่น การทำงาน การประชุมสัมมนาฯลฯ โดยสอดคล้องกับลักษณะกลุ่มเป้าหมาย	4.98	5	0.02	0.52	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	มีการนำเสนอระหว่างดำเนินการโดยรายงานต่อผู้จัดโครงการให้ประเมินเป็นระยะ	4.88	5	0.12	0.62	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	เมื่อโครงการเสร็จสิ้นหรือสิ้นสุดโครงการเสนอผลการประเมินทั้งโครงการ	4.82	5	0.18	0.69	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 27 พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในข้อความเกี่ยวกับรายงานการประเมินผลโครงการ ส่วนที่ 3 เวลาและความเหมาะสมในการเสนอรายงานและมีความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 3 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 3 ข้อความ ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามัธยฐานต่อไปนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 2 ข้อความ คือ (1) ใช้วิธีการนำเสนอที่มีความหลากหลายเช่น การทำงาน การประชุมสัมมนาฯลฯ โดยสอดคล้องกับลักษณะกลุ่มเป้าหมาย(มัธยฐาน=4.98 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.52)(2) มีการนำเสนอระหว่างดำเนินการควรรายงานต่อผู้จัดโครงการโดยรายงานต่อผู้จัดโครงการให้ประเมินเป็นระยะ(มัธยฐาน=4.88 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.62)(3) เมื่อโครงการเสร็จสิ้นหรือสิ้นสุดโครงการ เสนอผลการประเมินทั้งโครงการ (มัธยฐาน=4.82 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์=0.69)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เนื้อหา เรื่องการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ในปี พ.ศ. 2555 โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยนำสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเคลฟายรอบที่ 3 นำผลที่ได้ไปจัดการสนทนากลุ่มเพื่อนำผลมาเป็นกรอบในการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับผู้ปฏิบัติการศึกษานอกโรงเรียนในพื้นที่ คือ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนเขตราษฎร์เทพวิ จำนวน 10 คน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนเขตลาดพร้าว จำนวน 12 คน และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนเขตดอนเมือง จำนวน 9 คน รายละเอียดของผู้สนทนากลุ่ม และวันเดือนปีที่สนทนากลุ่ม มีปรากฏในภาคผนวก

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการศึกษานอกระบบโรงเรียนแสดงความคิดเห็นตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การสร้างพื้นฐานในการกระบวนการวางแผน
  - 1.1 ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก
  - 1.2 แนวทางในการสนับสนุนจากบุคคลและองค์กร
  - 1.3 โครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กร
2. แนวคิดในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน
3. การจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด
  - 3.1 ผู้กำหนดเกณฑ์ในการจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด
  - 3.2 เกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด
  - 3.3 วิธีการจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด
4. การพัฒนาวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน
5. การจัดเตรียมการถ่ายทอดการเรียนรู้
  - 5.1 แนวทางการจัดเตรียมการถ่ายทอดการเรียนรู้
  - 5.2 กลยุทธ์ในการจัดเตรียมการถ่ายทอดการเรียนรู้
    - ก่อนการจัด โครงการ
    - ระหว่างการจัด โครงการ
    - หลังการจัดโครงการ
6. การสร้างแผนการประเมินผล
7. กำหนดรูปแบบ ปฏิทิน และบทบาทหน้าที่คณะผู้จัดทำโครงการ
8. การจัดเตรียมงบประมาณและการวางแผนเรื่องการตลาด
  - 8.1 แหล่งที่มาของรายได้
  - 8.2 การวางแผนการประชาสัมพันธ์
  - 8.3 วิธีการประชาสัมพันธ์

8.4 จุดเด่นในการประชาสัมพันธ์

9. การสร้างแผนการเรียนการสอน

10. การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและการประสานงาน

11. การรายงานการประเมินผลโครงการ

ผลการสนทนากลุ่มสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 3.1 ความคิดเห็นเรื่อง การสร้างพื้นฐานในการวางแผน

1.1. ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกองค์กร

ผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน 3 เขต มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายในและภายนอกองค์กรที่จะต้องนำมาพิจารณาเพื่อสร้างพื้นฐานในการวางแผน นอกจากนั้นเห็นควรเพิ่มเติมว่า

“ในการสำรวจปัญหานั้น มองว่าผู้บริหารการศึกษาในระดับนโยบาย จะให้ความสำคัญแต่ด้านประชาชน ซึ่งไม่สนใจบุคลากรในหน่วยงานนั้นๆ มีศักยภาพมากน้อยเพียงใด หน่วยงานในปัจจุบัน ใช้วิธี Top Down เนื่องจากนโยบายสั่งลงมาเป็นส่วนใหญ่ เช่น สัปดาห์นี้ เอาพุงนี้ ต้องคำนึงถึงบุคคลภายในเป็นสำคัญ งานที่รับมาทำส่วนใหญ่เป็นงานเร่งด่วน บุคลากรควรต้องมีศักยภาพพอสมควร”

และมีความคิดเห็นในปัจจัยภายนอก ดังนี้

“ด้านเทคโนโลยี ในอีก 10 ปีข้างหน้า เรื่องของสื่อเทคโนโลยียังคงเป็นที่นิยมสูง จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเตรียมความพร้อม ทั้ง สถานที่เก็บจัดเก็บสื่อ สถานที่จัดบริการ ควรจัดให้มีสื่อที่ทันสมัย เพราะปัจจุบัน สื่อที่มีอยู่คงเป็นเพียงเครื่องเล่นวีดีโอ แต่สื่อที่ทันสมัยน่าจะเป็น CD ROM CD และอุปกรณ์ทันสมัยอื่นๆ ขณะเดียวกันควรต้องวางแผนเตรียมความพร้อมทั้งสื่อคน สื่อวัสดุ ให้สอดคล้องและตรงกับความต้องการของพื้นที่เป็นสิ่งสำคัญมากในอนาคต”

“ด้านสถานะแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง กับเศรษฐกิจ การเมือง ควรนำข้อมูลเศรษฐกิจในชุมชน เช่น กองทุนชุมชน รายได้ต่อคน/ครอบครัว และทุนสนับสนุนจากสังคม ตลอดจนหน่วยงานต่างๆ ควรจะได้นำข้อมูลมาวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ให้เห็นภาพชัดเจนว่าอีก 10 ปีข้างหน้า การศึกษานอกระบบ โรงเรียนจะจัดกิจกรรมโดยไม่เรียกเก็บเงินจากผู้เรียนได้อย่างไร และในขณะเดียวกัน การศึกษานอกระบบ โรงเรียน จะทำอย่างไรที่จะไม่ผูกพันกับการเมือง การศึกษานอกระบบ โรงเรียนควร

เป็นเพียงระบบการศึกษาที่ยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้คนในสังคม ซึ่งไม่ใช่เป็น เครื่องมือของนักการเมือง”

“ควรคำนึงถึงเศรษฐกิจ และต้องนำมาใช้ในการวางแผน การจัดกิจกรรมการศึกษา ค่าย โดยเฉพาะในส่วนของผู้เรียน เช่น ขอความร่วมมือ ให้ช่วยซื้อเสื้อกีฬา 160 บาท ผู้เรียนบางคนไม่มีงานทำ”

ผลจากการสนทนาเกี่ยวกับการสร้างพื้นฐานเพื่อการวางแผนนั้นพบว่า เมื่อพิจารณาปัจจัย ภายในนั้นผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ให้ความสำคัญในเรื่องสื่อเทคโนโลยีมีความจำเป็น จะต้องมีการ เตรียมความพร้อมทั้งสถานที่จัดเก็บสื่อ และควรจัดให้มีสื่อที่ทันสมัยทั้งสื่อบุคคล สื่อวัสดุ เพื่อให้ สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ ส่วนปัจจัยภายนอก สภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจ การเมือง ควรนำข้อมูลเศรษฐกิจในชุมชนมาใช้ในการวางแผน และการศึกษา นอกโรงเรียนควรเป็นระบบการ ศึกษาที่ยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้คนในสังคม

1.2 แนวทางในการสนับสนุนจากบุคคลและองค์กร

ผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน 3 เขต มีความเห็นสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญ ที่ว่าแนวทางในการสนับสนุนจากบุคคลและองค์กร ที่จะต้องนำมาพิจารณาเพื่อสร้างพื้นฐานในการ วางแผน นอกจากนั้นเห็นควรเพิ่มเติมว่า

“ควรให้มีการกำหนดกรอบที่ชัดเจนของงานการศึกษานอกระบบ โรงเรียน กำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องกับ ปรัชญาการศึกษานอกโรงเรียน และการสร้างตัวชี้ วัด ที่ชัดเจน สามารถตอบได้ เพราะหากว่าการศึกษานอกระบบ โรงเรียนมีตัวชี้วัด ที่ชัดเจน การปฏิบัติงาน การขอรับการสนับสนุนจากบุคคลหรือ องค์กรต่างๆ ได้ไม่เกิดความซ้ำซ้อน ควรมีการกำหนดกรอบที่ชัดเจนจะช่วยให้ไม่หลงทาง ใน การทำงาน ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนผู้บริหาร หรือประสานงานกับองค์กร หน่วยงาน ใด จะทำให้เกิดการปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้น อีกทั้งการปฏิบัติงานที่มีการรอบชัดเจนจะ ช่วยให้การกำหนดกิจกรรมสู่ชุมชนมีความชัดเจนยิ่งขึ้น รวมทั้งการวางแผนพัฒนา บุคคลากรก็จะต้องมีความเข้าใจตรงกันและมีความพร้อมในการปฏิบัติงาน”

“นอกจากนี้ในอนาคตเจ้าหน้าที่นี้เทศก์ควรมีบทบาทมากยิ่งขึ้น ในการกำหนดตัวชี้ วัดที่ชัดเจน”

ผลการสนทนาเกี่ยวกับแนวทางในการสนับสนุนจากบุคคลและองค์กรจะเห็นในอนาคต
นั้นการ กำหนดกรอบของงานการศึกษาออกโรงเรียนให้ชัดเจน รวมถึงการสร้างตัวชี้วัด และเจ้า
หน้าที่นิเทศก์ควรมีบทบาทมากขึ้น

1.3 แนวทางในการสร้างโครงสร้างองค์กร

ผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน 3 เขต มีความเห็นสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญ ที่
ว่าแนวทางในการสร้างโครงสร้างองค์กร ที่จะต้องนำมาพิจารณาเพื่อสร้างพื้นฐานในการวางแผน
นอกจากนั้นเห็นควรเพิ่มเติมว่า

“ควรจะทำให้ความเป็นอิสระ ในการวางแผนการทำงาน และแผนงานควรจะมียืดหยุ่น
ได้

ตามสภาพชุมชนเพราะความแตกต่างของชุมชน ส่งผลกระทบต่อในทุกด้านของกิจ
กรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน เช่น ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาของสื่อ
เทคโนโลยี เพราะในอีก 10ปีข้างหน้า บริบทของชุมชนแต่ละแห่ง ยังคงมีความ
เหลื่อมล้ำ มีความแตกต่างกัน ถึงแม้ว่ารัฐบาลชุดปัจจุบันจะมุ่งแก้ปัญหาดังกล่าว

“ในอนาคตงบประมาณควรมีการเบิกจ่ายที่มีความคล่องตัวมากขึ้น เพราะปัจจุบัน
มีปัญหาการเบิกจ่ายล่าช้ามาก

ผลการสนทนาเกี่ยวกับแนวทางการสร้าง โครงสร้างองค์กรที่จะมาสนับสนุน ควรมีให้มี
ความเป็นอิสระในการวางแผนการทำงาน และแผนงานควรมีความยืดหยุ่นได้ และงบประมาณควรมี
มีการเบิกจ่ายที่คล่องตัวมากขึ้น

1.4 การสร้างวัฒนธรรมในองค์กร

ผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน 3 เขต มีความเห็นสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญ ที่
ว่าแนวทางในการสร้างวัฒนธรรมองค์กร ที่จะต้องนำมาพิจารณาเพื่อสร้างพื้นฐานในการวางแผน
นอกจากนั้นเห็นควรเพิ่มเติมว่า

“วัฒนธรรมองค์กร ควรตั้งมั่นบนหลักที่ว่า “อิสระบนปรัชญาชุมชนยืดหยุ่นและ
คล่องตัว ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนและสอดคล้องกับวิถีของชุมชน”

“วัฒนธรรมองค์กร จะต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมชุมชนที่จะเข้าไปจัดการศึกษา ซึ่งจะทำให้ประชาชนที่เป็นผู้เรียน ได้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น”

ผลการสนทนาเกี่ยวกับการสร้างวัฒนธรรมองค์กร ควรมีปรัชญาที่ชัดเจน คล่องตัว และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน ร่วมทั้งการให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม

ตอนที่ 3.2 ความคิดเห็นเรื่องการกำหนดแนวคิดเกี่ยวกับโครงการ

ผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน 3 เขต มีความคิดเห็นสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญ ที่ว่าการกำหนดแนวคิดเกี่ยวกับโครงการ และมีแหล่งที่มาของความคิดดังกล่าวเพิ่มเติมดังนี้

“ การได้มาซึ่งแนวคิดที่ได้นั้น จะให้ผู้สอนในกทม. ไปสำรวจกลุ่มเป้าหมายนั้น เป็นไปได้ยาก ซึ่งบริบทของกทม.กับชนบทมีความแตกต่างกัน บางเรื่องอาจจะเหมาะสมกับชนบท จากทุกข้อที่กล่าวมาของผู้เชี่ยวชาญมีความเป็นไปได้ แต่ต้องทำเป็นขั้นตอนมาก นักศึกษาไม่คุ้นกับเรื่องพวกนี้ การจะทำตามนโยบายที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมากขึ้นนั้น ในการพัฒนาความคิด ก็จำเป็นต้องดูสภาพของผู้เรียนว่าจะมีการปรับตัวให้ทันกับการเรียนรู้หรือไม่”

“การจะได้ความคิดมานั้น ควรให้มีการสำรวจความต้องการ โดยการสอบถามจากครูอาสา ซึ่งการลงชุมชนในบริบทของต่างจังหวัด กับเขตเมืองมีความแตกต่างกันมาก ที่นี้ส่วนใหญ่ผู้เรียนจะเข้ามา แล้วแสดงความต้องการการเรียนรู้ด้วยตนเอง เห็นความสำคัญของการเรียนมาก และในอนาคตนั้นคิดว่าจะมีผู้เรียนเห็นความสำคัญของการเรียนมากยิ่งขึ้นด้วย”

“ควรมีการจัดทัศนศึกษาเพราะเป็นถึงจำเป็นที่ผู้เรียนจะได้แนวคิดบางสิ่งบางอย่างที่ผู้สอนเองก็ยังไม่ถึง”

“การจัดทัศนศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นในเขตนี้ ได้มีการจัดโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุในเรื่องสุขภาพ มีการทำโยคะ ไปธรรมสัจจธรรม ทั้งนี้เป็นไปตามความต้องการของคนส่วนใหญ่ ซึ่งในอนาคตคิดว่าจะต้องทำให้เป็นกิจกรรมที่ความต่อเนื่อง”

ผลของการสนทนาเกี่ยวกับที่มาของแนวคิดในการจัดการศึกษาพบว่า จำเป็นต้องสอบถามจากชุมชน ปัญหา ของผู้เรียน แต่ชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีความแตกต่างจากชุมชนในชนบท ผู้เรียนจะเป็นผู้ที่เข้ามาแสดงความต้องการที่จะเรียนมากกว่า การจัดทำศศึกษาเป็นสิ่งที่ดี ที่จะสามารถกระตุ้นผู้เรียน ในเกิดความคิด

ตอนที่ 3.3 ความคิดเห็นเรื่องการคัดเลือกและการจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด

ผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน 3 เขต มีความเห็นสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญ ที่ว่าผู้กำหนดเกณฑ์ในการจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด ที่จะต้องนำมาพิจารณาเพื่อการคัดเลือกและการจัดลำดับความสำคัญของแนวคิดดังกล่าว นอกจากนั้นเห็นควรเพิ่มเติมว่า

3.3.1 ผู้กำหนดเกณฑ์ในการจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด

“เห็นด้วยที่ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดเกณฑ์เป็นอันดับหนึ่ง โดยบริบทหรือโดยหลักสูตรเป็นตัวกำหนดอยู่แล้ว และได้มีการกำหนดให้นักศึกษาทำ โครงการทุกคน ทุกวิชา ซึ่งอาจเป็นกลุ่ม โดยรวมกลุ่มผู้สนใจเรื่องเดียวกัน 5-10 คนต่อกลุ่ม “

“ผู้เรียนมีความหลากหลายมากในเรื่องพื้นฐานความรู้ ทั้งอายุตั้งแต่ 10ปี (เนื่องจากเป็นเด็กเร่ร่อน) ผู้ใหญ่อายุ 72 ปี ส่งผลให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่เดียวเลยไม่ได้ “

“ผู้จัดลำดับความสำคัญของแนวคิด ไม่ควรจัดลำดับเป็นแนวตั้ง น่าจะขึ้นอยู่กับความเหมาะสมกับสถานการณ์ บริบทชุมชนนั้นมากกว่า”

ผลของการสนทนาเกี่ยวกับผู้กำหนดเกณฑ์ในการจัดลำดับความสำคัญของแนวคิดนั้น ควรจะให้ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดเกณฑ์ซึ่งเป็นไปตามหลักสูตรกำหนด แต่ในอนาคตน่าจะขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสถานการณ์ บริบทของชุมชนนั้นมากกว่า

3.3.2 เกณฑ์การจัดความสำคัญของแนวคิด

ผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน 3 เขต มีความเห็นสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญที่ว่าเกณฑ์ในการจัดความสำคัญของแนวคิด และเห็นควรเพิ่มเติมว่า

“แม้ในอีก 10ปีข้างหน้า ความเร่งด่วนของปัญหายังคงน่าจะมีมีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง ในเรื่องของเกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญ ความเร่งด่วนของปัญหาสามารถหาได้หลากหลายวิธี ซึ่งมักจะเป็นวิธีการ ระดมความคิด เช่น การใช้เทคนิคเวทีชาวบ้าน การประชุม เพราะทุกครั้งของการระดมความคิด ความเร่งด่วนของปัญหาจะเปิดเผยตัวเองออกมาอย่างชัดเจน”

“ในอนาคตจะมีความเร่งด่วนของปัญหา ซึ่งวิธีการทำเวทีชาวบ้าน หรือการประชุมกับคนในชุมชนมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะมีการบอกกล่าวถึงปัญหาที่ต้องการแก้ไข”

ผลของการสนทนาเกี่ยวกับเกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด ในอนาคตคงต้องใช้ความเร่งด่วนของปัญหาซึ่งอาจใช้วิธีการจัดเวทีชาวบ้าน การประชุม เพื่อให้ชุมชนได้เสนอปัญหา

3.3.3 วิธีการจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด

ผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน 3 เขต มีความคิดเห็นสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญที่ว่าวิธีการจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด และควรเห็นควรเพิ่มเติมว่า

“วิธีการจัดลำดับความสำคัญของแนวคิดในปัจจุบัน ยังคงนำไปใช้ได้ในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นเทคนิค การระดมสมอง การสัมมนา การประชุม การสนทนา การพูดคุย รวมถึงการจัดเวทีชาวบ้าน เพราะทุกวิธีสามารถได้มาซึ่งความเร่งด่วนของปัญหาของชุมชน โดยไม่มีการกำหนดกรอบ ไม่มีการกำหนดรายละเอียด ไม่มีการชี้นำ ทุกความเร่งด่วนของปัญหา ได้มาบนความอิสระทางความคิดของผู้นำชุมชน”

“การจัดเวทีชาวบ้าน ร่วมกับคนในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสายอาชีพ ซึ่งจะสามารถจัดได้สอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชนมากขึ้น และมีอิสระในการคิดที่จะทำการอบรมเรื่องต่างๆที่เป็นประโยชน์กับประชาชน ในการจัดทำไม่มีการกำหนดรายละเอียดที่ชัดเจน การจัดจะไม่เหมือนกัน เช่น เรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องเร่งด่วนของปัญหา ซึ่งได้จากการพูดคุยผู้เรียนและผู้สูงอายุ”

ผลการจากการสนทนาเกี่ยวกับวิธีการจัดลำดับความสำคัญของแนวคิดพบว่า วิธีการจัดที่ยังสามารถใช้ได้ในอนาคต ได้แก่ เทคนิคการระดมสมอง การสัมมนา การประชุม การสนทนา การพูดคุย การจัดเวทีชาวบ้าน ซึ่งจะช่วยให้ทราบความเร่งด่วนของปัญหา ซึ่งทุกปัญหาเกิดจากความคิดของคนในชุมชนเอง

ตอนที่ 3.4 ความคิดเห็นเรื่องการพัฒนาวัตถุประสงค์

ผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน 3 เขต มีความคิดเห็นสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการพัฒนาวัตถุประสงค์ และเห็นควรเพิ่มเติมว่า

“การศึกษาสายอาชีพควรมีกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน ในการพัฒนาวัตถุประสงค์ เพราะผู้เรียนมีความชัดเจนอยู่แล้วว่าต้องการนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ด้วย

ตนเอง การพัฒนาวัตถุประสงค์จึงควรกำหนดให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น กำหนดวัตถุประสงค์ การจัดการจัดหาตลาด การบริหารธุรกิจ เพื่อให้เกิดวงจรการพัฒนา “

“ด้านสายสามัญ นักศึกษา 70-80 เปอร์เซ็นต์ มีเป้าหมายในการเรียน เพราะส่วนใหญ่มีงานทำอยู่แล้ว แต่มีความต้องการในการปรับตัวของตนเองให้มีความก้าวหน้ามากขึ้นจึงควรเน้นหรือพัฒนาวัตถุประสงค์ที่ให้ผู้เรียน ได้มีความใส่ใจในวิชา ย่อยมากขึ้น เพราะในอนาคตสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีการแข่งขันในเรื่องของการดำรงชีวิตจะมีสูงขึ้น

“ครูยังคงมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้คอยอยู่ ให้ผู้เรียน ได้พูด ดังนั้นควรจะพัฒนาวัตถุประสงค์ที่ส่งเสริมการพูดมากยิ่งขึ้น เพราะจะทำให้ผู้เรียน ได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งครูการศึกษา นอกกระบบ โรงเรียนใน อนาคต ควรจะตั้งคำถามและหาวิธีว่า ในอีก 10 ปีข้างหน้า จะใช้เทคนิควิธีใด ที่จะ ให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เองโดยครูไม่ต้องเป็นผู้ชี้แนะ ซึ่งการสอนเทคนิคการเรียนรู้ ด้วยตนเองนั้น ในปัจจุบันยังไม่แพร่หลาย น่าจะส่งเสริมให้มีมากขึ้น เพื่อเตรียม ความพร้อมในอนาคต เช่น มีการอบรมครูให้รู้เทคนิคการสอนด้วยการเรียนรู้ด้วยการ นำตนเองของผู้เรียน”

ผลจากการสนทนาเกี่ยวกับการพัฒนาวัตถุประสงค์พบว่า ในอนาคตด้านสายอาชีพควรมี การพัฒนาวัตถุประสงค์ หรือมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนเช่นการกำหนดวัตถุประสงค์การจัดการ ตลาด การบริหารธุรกิจ ส่วนสายสามัญเน้นไปที่การพัฒนาวัตถุประสงค์รายวิชาย่อยมากขึ้น รวมถึงการส่งเสริมการพูดที่ให้ผู้เรียน ได้แสดงความคิดเห็น อีกทั้งควรจะมีการอบรมครูให้รู้เทคนิค การสอนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เพื่อลดการชี้แนะของครูลง

ตอนที่ 3.5 คิดเห็นเรื่องการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้

ผู้ปฏิบัติงานการศึกษาออกโรงเรียน 3 เขต มีความคิดเห็นสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญในเรื่อง แนวทางการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ ที่จะต้องพิจารณาและ ได้เห็นควรเพิ่มเติมว่า

1.1 แนวทางการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้

“ด้านสถานที่ ควรเตรียมงบประมาณเพื่อดำเนินการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้อย่างจริงจัง ทั้งสถานที่ อาคาร และเจ้าหน้าที่ เพราะหากเพียงอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วม

ในชุมชน อย่างที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันค่อนข้างเป็นไปได้ยากมาก สำหรับแนวโน้มนาคตในเขตกรุงเทพมหานคร”

“ด้านการพัฒนาบุคคล ควรจะได้วางแผนพัฒนาบุคลากรเป็นขั้นตอนและเด่นชัด โดยผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการสอนและต้องเป็นผู้นำครูผู้สอนในเรื่องของกระบวนการคิด และควรคิดการนำเทคนิคต่างๆมาสู่กระบวนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันควรได้มีการพัฒนากระบวนการคิดของประชาชนให้ตระหนักในความสำคัญของคุณภาพชีวิต และเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้เพื่อการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ในอนาคต”

ผลจากการสนทนากับเกี่ยวกับแนวทางการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ พบว่า ในอนาคตจะมีข้อจำกัดมากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องสถานที่ ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งควรเตรียมงบประมาณเพื่อรองรับในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้อย่างถาวรต่อไป นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาคงมีบทบาทมากขึ้นในการแนะนำในเรื่องกระบวนการคิดเทคนิคการสอนให้กับครูผู้สอน รวมถึงการพัฒนากระบวนการคิดของประชาชนที่ให้ตระหนักถึงความสำคัญของคุณภาพชีวิต เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้

1.2 กลยุทธ์ในการถ่ายทอดการเรียนรู้

ผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน 3 เขต มีความคิดเห็นสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญในเรื่องกลยุทธ์ในการถ่ายทอดการเรียนรู้ และเห็นควรเพิ่มเติมว่า

“เนื่องจากผู้เรียนมีความหลากหลายมีความแตกต่างกันอย่างเด่นชัด ในเรื่องของสถานภาพทางสังคม บางคนอ่านเก่ง เขียนเก่ง บางคนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ บางคนอยู่ในตำแหน่งผู้บริหาร บางคนดกงาน ดังนั้น ควรจัดให้มีการอบรมบุคลากรให้รู้เทคนิคกลยุทธ์ในการถ่ายทอดการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ตลอดจนการเตรียมสื่อ ให้มีความพร้อม และการคัดเลือกบุคลากรมาเป็นครูการศึกษานอกระบบโรงเรียนควรหลีกเลี่ยงการใช้ครูในระบบ เพราะครูในระบบไม่มีเวลาเต็มที่ในการเตรียมการถ่ายทอดความรู้ และอาจเข้าไม่ถึงจิตวิทยาการศึกษาผู้ใหญ่”

“กลยุทธ์ในการถ่ายทอดการเรียนรู้ เช่น สัญญาการเรียนรู้หรือแผนการเรียนรู้รายบุคคล ซึ่งในปัจจุบันมีแบบฟอร์มให้ทำ แต่ไม่มีความคืบหน้ามากนัก เพราะไม่มีเวลาทำ ไม่ค่อยได้ผล ในอนาคตควรต้องมีการปรับปรุงและนำมาใช้ให้แพร่หลายมากขึ้น”

ผลการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้พบว่า ควรมีการอบรมบุคลากรให้รู้เทคนิคกลยุทธ์ในการถ่ายทอดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพราะผู้เรียนมีความหลากหลาย ตลอดจนการเตรียมสื่อ และบุคคลกรให้มีความพร้อม และเข้าใจถึงจิตวิทยาผู้ใหญ่

ตอนที่ 3.6 ความคิดเห็นในเรื่อง การสร้างแผนการประเมินผล

ผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน 3 เขต มีความคิดเห็นสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการสร้างแผนการประเมินผล และเห็นควรเพิ่มเติมว่า

“การประเมินกิจกรรมต่างๆควรมีแผนการประเมินผล แต่จะประเมินจากการสังเกต และดูจากผู้เรียนในการทำข้อสอบในสายสามัญ”

“สายสามัญ ควรประเมิน ด้วยคะแนนเก็บ 70 สอบ 30 มีการทำโครงการ ส่วนสายอาชีพดูจากชิ้นงานและการปฏิบัติ”

“ควรมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนก็มีส่วนร่วมในการประเมิน โดยส่งตัวแทนมารับฟัง โดยใช้การประชุม โดยการนำแผนมาปรับปรุง “

“ในอนาคตควรให้ความรู้ในเรื่องการประเมินแก่ผู้สอนด้วย เพราะไม่มีความเชี่ยวชาญ รวมทั้งควรมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ ในการประเมิน ซึ่งปัจจุบันกรอบการประเมินยังไม่ชัดเจน ไม่เหมือนโรงเรียนในระบบที่จะมีความชัดเจนมากกว่า”

ผลการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการสร้างแผนการประเมินผลพบว่า การดำเนินการในอนาคตควรจะได้มีการกำหนดความชัดเจนในการสร้างแผนการประเมินผล มีเกณฑ์และมีการอบรมเทคนิคการประเมินผล ซึ่งจะถือได้ว่าเป็นรูปแบบการประเมินผลในอนาคต

ตอนที่ 3.7 ความคิดเห็นเรื่องการกำหนดบทบาทหน้าที่คณะผู้จัดทำโครงการ

ผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน 3 เขต มีความคิดเห็นสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการกำหนดบทบาทหน้าที่คณะผู้จัดทำโครงการ และได้เห็นควรเพิ่มเติมว่า

“ควรจัดให้มีการอบรม ให้ความรู้แก่บุคลากรในเรื่องการกำหนดบทบาทหน้าที่ คณะผู้จัดทำโครงการ ความสำคัญของบทบาทหน้าที่คณะผู้จัดทำโครงการและสร้างความเข้าใจในบทบาทของคณะผู้จัดทำโครงการ ซึ่งผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญที่จะกำหนดบทบาทหน้าที่คณะผู้จัดทำโครงการ และควรให้บุคคลในองค์กร ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาท หน้าที่ คณะผู้จัดทำโครงการที่ชัดเจน “

“เจ้าหน้าที่นิเทศก์ควรเข้าใจและรู้หน้าที่ของบทบาทการนิเทศน์ให้มากขึ้น”

ผลการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะผู้จัดทำโครงการพบว่า ผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษา มีส่วนสำคัญในการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะผู้จัดทำโครงการ แต่ควรจะให้บุคคลในองค์กรมีส่วนร่วมด้วย นอกจากนี้เจ้าหน้าที่นิเทศก์ควรรู้หน้าที่และบทบาทในการนิเทศน์ให้มากขึ้น

ตอนที่ 3.8 ความคิดเห็นในเรื่องการจัดเตรียมงบประมาณและการวางแผนเรื่องการตลาด

ผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน 3 เขต มีความคิดเห็นสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการจัดเตรียมงบประมาณและการวางแผนเรื่องการตลาด ซึ่งมีการพิจารณาถึงแหล่งที่มาของรายได้ และเห็นควรเพิ่มเติมว่า

1.1 แหล่งที่มาของรายได้

“ในปัจจุบันการจัดสรรงบประมาณแบบใหม่เป็นการมุ่งเน้นผลงานเป็นหลัก ต้องมีการทำงานที่ทำให้ต้องทำโดยอัตโนมัติ หากไม่ทำก็อยู่ไม่ได้ ดังนั้นแหล่งที่มาของรายได้ในอนาคต นอกจากงบประมาณที่สนับสนุนจากกรมแล้วควรมีการขยายเครือข่ายในการหาทุนสนับสนุนทางสังคม จากหน่วยงานองค์กรต่างๆ และกระตุ้นให้ประชาชนมีความตระหนักในกิจกรรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียน และในอนาคตน่าจะมีการก่อตั้งองค์กรมูลนิธิสมทบงบประมาณมาส่งเสริมให้การดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียนมีความยืดหยุ่น และคล่องตัว รวมถึงสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามเป้าหมายของกิจกรรมโครงการ”

“ในอนาคตงบประมาณควรยืดหยุ่น กระทรวงน่าจะเปิดโอกาสให้เราบริหารงบประมาณด้วยตัวเอง คล้ายกับองค์กรพัฒนาเอกชน เพราะจะมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์มากกว่า และสอดคล้องกับบริบทของคนในชุมชนในแต่ละเขต”

“การพัฒนาเครือข่าย เป็นสิ่งสำคัญ ถ้าต้องการให้เกิดการพัฒนาที่ดีขึ้น ต้องดึงองค์ประกอบอื่นๆมาช่วย เช่น เงินทุนให้เราเพียงพอ สิ่งอำนวยความสะดวก สถานที่ บุคลากรที่เพียงพอ ในการดำเนินการต่างๆ”

ผลการสนทนาเกี่ยวกับแหล่งที่มาของรายได้พบว่า ในอนาคตควรมีการขยายเครือข่ายในการหาทุนสนับสนุนทางสังคม รวมถึงมีการก่อตั้งองค์กรมูลนิธิสมทบเพื่อสนับสนุนงบประมาณ

เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีความยืดหยุ่น คล่องตัวและบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

1.2 การวางแผนการประชาสัมพันธ์

ผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบโรงเรียน 3 เขต มีความคิดเห็นสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการวางแผนการประชาสัมพันธ์ และเห็นควรเพิ่มเติมว่า

“ควรตั้งเป้าหมายการประชาสัมพันธ์ให้กว้าง ทั่วถึงในทุกพื้นที่ เมื่อก้าวถึง การศึกษานอกระบบโรงเรียน ประชาชนทุกคนในประเทศจะต้องรู้จัก และรู้ว่าจะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับอย่างไร รวมทั้งจะเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนหน่วยงานการศึกษานอกระบบโรงเรียนมากขึ้น”

“การวางแผนการประชาสัมพันธ์ต้องคำนึงกลุ่มเป้าหมายที่มีความหลากหลายมากขึ้น”

“ควรมีแผนการรองรับเมื่อผู้มาเรียนมากจากการประชาสัมพันธ์จะอย่างไรด้วย”

ผลการสนทนากลับมาเกี่ยวกับการวางแผนการประชาสัมพันธ์ในอนาคตควรตั้งเป้าหมายให้การประชาสัมพันธ์ให้กว้างและทั่วถึง รวมทั้งมีการวางแผนการรองรับถ้าผู้เรียนมาเป็นจำนวนมากด้วย

1.3 วิธีการประชาสัมพันธ์

ผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบโรงเรียน 3 เขต มีความคิดเห็นสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญในเรื่องวิธีการประชาสัมพันธ์ และเห็นควรเพิ่มเติมว่า

“เนื่องจากกลุ่มผู้ใช้บริการมีหลายประเภท และมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน เช่น วุฒิกการศึกษา อายุ อาชีพ และแนวโน้มในอนาคต การศึกษานอกระบบโรงเรียน จะยังมีบทบาทมากขึ้นมาก เพราะสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และควรมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบัน แรงจูงใจและทันต่อสภาพการณ์ จึงทำให้ผู้คนต้องขวนขวายหากลยุทธ์ การฝึกทักษะการปรับตัวเพื่อการครองชีพอยู่ในสังคมอย่างมีศักดิ์ศรี”

“แนวโน้มวิธีการประชาสัมพันธ์ในอนาคตต้องอาศัยความหลากหลายตลอดจนการใช้สื่อทุกประเภท เช่น อินเทอร์เน็ต วารสาร หนังสือพิมพ์ วิทยุ ช่วยในการประชาสัมพันธ์โครงการ”

“ควรใช้สื่อปากต่อปาก การจัดแผ่นพับ โปสเตอร์ และการจัดรายการทางโทรทัศน์ ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งในอนาคต”

ผลการสนทนาเกี่ยวกับวิธีการประชาสัมพันธ์ พบว่า ผู้ใช้บริการมีความหลากหลายสื่อที่ใช้ ก็ต้องมีความหลากหลายมากขึ้นเช่น สื่อปากต่อปาก การจัดทำแผ่นพับ วารสาร หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น วิทยุ การจัดรายการทางสถานีโทรทัศน์ รวมถึงทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีความจำเป็นในอนาคต

1.4 จุดเด่นในการประชาสัมพันธ์

ผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน 3 เขต มีความคิดเห็นสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญในเรื่องจุดเด่นในการประชาสัมพันธ์ และเห็นควรเพิ่มเติมว่า

“การสร้างจุดเด่นในการประชาสัมพันธ์ในอนาคต ควรหาทุนทางสังคม มาสนับสนุน เพราะต้นทุนทางสังคมจะเป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์อีกทางหนึ่ง และถือว่าเป็นจุดเด่นในการประชาสัมพันธ์”

“ในอนาคตสายอาชีพจะได้รับความนิยม เพราะผู้เรียนอยากทำไปเพื่อประกอบอาชีพได้”

ผลการสนทนาเกี่ยวกับจุดเด่นในการประชาสัมพันธ์พบว่าในอนาคตควรมีทุนทางสังคม และการจัดสายอาชีพจะได้รับความนิยม และถือว่าเป็นจุดเด่นในการประชาสัมพันธ์

ตอนที่ 3.9 ความคิดเห็นในเรื่องการสร้างแผนการเรียนการสอน

ผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน 3 เขต มีความคิดเห็นสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการสร้างแผนการเรียนการสอน และเห็นควรเพิ่มเติมว่า

“ควรจัดให้มีการขยายเวลาเรียนให้มากขึ้น เพราะจะทำให้ผู้เรียนต้องมีความใฝ่รู้ เรียนด้วยตัวเองมากขึ้นและมีเวลาพบกลุ่มมากขึ้นด้วย ควรนำประสบการณ์ของผู้เรียนมาสร้างแผนการสอนเพราะผู้เรียนอาจมีประสบการณ์มาก”

“ในอนาคต หลักสูตรการศึกษานอกระบบ โรงเรียนไม่ควรอิงหลักสูตรในระบบมากนัก เช่น ภาษาอังกฤษ ควรสร้างหลักสูตรจากสภาพความต้องการในชีวิตประจำวัน”

“ผู้สอนควรได้รับการฝึกในการทำแผนการเรียนรู้รายบุคคลของผู้เรียนซึ่งในปัจจุบันรู้แต่ทฤษฎีและรูปแบบ แต่ไม่รู้ว่าการสอนนั้นทำอย่างไร”

“ผู้สอนควรได้รับการฝึกอบรมและสร้างความเข้าใจในบทบาทการให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และต้องรู้การใช้เทคนิคการกระตุ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม”

ผลจากการสนทนาเกี่ยวกับการสร้างแผนการเรียนการสอนพบว่า ในอนาคตควรจัดให้มีการขยายเวลาเรียนมากขึ้นและนำประสบการณ์ของผู้เรียนมาวางแผนการสอน รวมถึงการวางแผนการสอนที่ไม่อิงหลักสูตรในระบบ และผู้สอนควรได้รับการอบรมในเทคนิคการให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ตอนที่ 3.10 ความคิดเห็นในเรื่องการจัดเตรียมถึงอำนวยความสะดวกและการประสานงาน
ผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน 3 เขต มีความคิดเห็นสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการจัดเตรียมถึงอำนวยความสะดวกและการประสานงาน และเห็นควรเพิ่มเติมว่า

“ควรจัดทำเนียบแหล่งเรียนรู้ ที่อยู่ในเขตชุมชน แล้วนำมารวบรวมเป็นความรู้พื้นฐาน”

“ควรให้การสนับสนุนสื่ออุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมถึงสถานที่จัดเก็บ เช่นคอมพิวเตอร์ เครื่องวีดีโอ”

“ควรหาแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคลมากขึ้นเพื่อขอความร่วมมือในการเป็นวิทยากรสอนสายอาชีพ”

“ควรมีการประสานงานขอใช้สถานที่กับหน่วยงานอื่น ซึ่งในปัจจุบันประสานงานกับโรงเรียนในระบบ จะเป็นการประสานในเรื่องขอใช้สถานที่สอบเท่านั้น และการประสานงานเป็นเครือข่ายจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในอีก 10 ปีข้างหน้า ซึ่งในเรื่องการประสานงานในปัจจุบันน่าจะต้องการประสานมากกว่านี้”

“ควรให้ความสำคัญในการประสานงานกับผู้บริหารองค์กรที่ให้ความร่วมมือ และเห็นความสำคัญก็ได้รับความร่วมมือดี และควรให้มีการประสานงานอย่างต่อเนื่องถ้าผู้บริหารคนเก่าย้ายไป”

ผลการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและการประสานงานพบว่า ควรมีการจัดทำทำเนียบแหล่งเรียนรู้ในชุมชน รวมการใช้สื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยและมีการเตรียมสถานที่จัดเก็บ รวมถึงการประสานงานกับองค์กรและผู้บริหารในหน่วยงานอื่นมาเป็นเครือข่าย และควรประสานงานกันอย่างต่อเนื่อง

ตอนที่ 3.11 ความคิดเห็นในเรื่องการรายงานการประเมินผลโครงการ

ผู้ปฏิบัติงานการศึกษาออกโรงเรียน 3 เขต มีความคิดเห็นสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการรายงานการประเมินผลโครงการ และเห็นควรเพิ่มเติมว่า

“ควรดำเนินการประชาสัมพันธ์คุณค่าของ โครงการให้เด่นชัด ซึ่งไม่ใช่เป็นเพียงการสรุปรายงานผลโครงการ ควรประชาสัมพันธ์คุณค่าของ โครงการออกเผยแพร่ไปยังกลุ่มเป้าหมาย เครือข่ายกลุ่มเป้าหมาย และประชาชนทั่วไปให้รับทราบ คุณค่าของโครงการที่ดำเนินการเสร็จแล้ว โดยประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อทุกรูปแบบ ทั้งสื่อทาง โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออินเทอร์เน็ต”

“การประชาสัมพันธ์คุณค่าของ โครงการควรจะทำในทันที เมื่อเสร็จงานแล้ว”

ผลการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์คุณค่าของโครงการพบว่า ควรเสนอรายงานการประเมินผลโครงการ ไปยังกลุ่มเป้าหมาย เครือข่ายกลุ่มเป้าหมาย และประชาชนทั่วไป โดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ในปี พ.ศ. 2555 ครอบคลุมสาระ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในปี พ.ศ. 2555

1. เพื่อศึกษาคูณลักษณะที่พึงประสงค์ของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในอนาคตเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

- 1.1 ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยมีความรู้ด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นนักวิชาการที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบโรงเรียน จำนวน 26 คน
- 1.2 ผู้ปฏิบัติงานการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน 3 เขต ที่อยู่ในเขตเมือง เขต กิ่งชายขอบ และชายขอบ จำนวน 32 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยสร้างขึ้น 3 ประเภท ดังนี้คือ

- 2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 1 ชุด คือ ชุด ก สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เพื่อทราบค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน
- 2.2 แบบสอบถามชุดที่ 1 แบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 1 ชุด ใช้สำหรับผู้เชี่ยวชาญการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนและผู้เชี่ยวชาญการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในเรื่องการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ

ประชาชนในปี พ.ศ. 2555 เพื่อที่จะรวบรวมความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด หลังจากนั้นเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญส่งกลับคืน มาวิเคราะห์เพื่อรวบรวมความคิดเห็น เพื่อสร้างแบบสอบถามรอบที่ 2

2.2.1 แบบสอบถามชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่พัฒนามาจากข้อคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 แล้วจัดทำเป็นแบบสอบถาม ประมาณเมินค่า 5 ระดับ แล้วนำแบบสอบถามนี้ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อลงน้ำหนักของคำตอบในแต่ละข้อคำถาม หลังจากนั้นเก็บแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญส่งคืน แล้วนำแบบสอบถามเหล่านี้มาหาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ของแต่ละคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตอบ พร้อมทั้งระบุตำแหน่งคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนที่ตอบเพื่อที่จะจัดสร้างแบบสอบถามรอบที่ 3

2.2.2 แบบสอบถามชุดที่ 3 แบบสอบถามที่พัฒนามาจากข้อคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 จะแสดงให้เห็นคำตอบเดิมของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 แต่ละท่านตอบอย่างไรมีความแตกต่างไปจากมัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ของคำตอบทั้งหมดในแต่ละข้ออย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจยืนยันคำตอบเดิม หรือเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่ หรือต้องการยืนยันคำตอบเดิมที่ไม่ได้อยู่ในขอบเขตพิสัยระหว่างควอไทล์ ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะแสดงข้อความคิดเห็นเป็นเหตุผลประกอบ

2.3 แบบสนทนากลุ่ม โดยให้ผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบโรงเรียนในเขตพื้นที่อ่าน เพื่อสอบถามความเป็นไปได้ของแนวทางการในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ในปี พ.ศ. 2555 ที่ได้พัฒนาขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญ นั้น มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ที่จะนำไปใช้ในเขตพื้นที่หรือไม่อย่างไร รวมทั้งมีองค์ประกอบวิธีการจัด โครงการที่ความเหมาะสมกับการนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพในการจัดโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียน นอกจากนี้ ข้อมูลที่ทำการศึกษานี้ ถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ที่ได้เชื่อมโยงไปถึงข้อคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ร่วมสนทนากลุ่มที่มีต่อการจัด โครงการการศึกษานอกโรงเรียนด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลได้แล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้ค่าทางสถิติ และวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างและการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน และการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ดังนี้

ตอนที่ 1 จากการทบทวนเอกสาร เรื่องความหมายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และคุณลักษณะผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยการสังเคราะห์จากเอกสาร แล้วนำมา

สร้างเป็นแบบการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งประกอบด้วยแนวทางการสัมภาษณ์ 1 ชุด เพื่อใช้ประกอบการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ จำนวน 9 คน เพื่อให้ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียด 2 ประเด็นได้แก่ 1. ความหมายของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 2. คุณลักษณะความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์และตีความสร้างข้อสรุปจากเนื้อหาที่ได้รับการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์แบบสอบถาม จากเทคนิคเดลฟาย ในเรื่องการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ในปี พ.ศ. 2555 โดยใช้แนวความคิดของคาฟฟาเรลตามาเป็นกรอบแนวคิดนั้น ส่วนในด้านความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ได้ใช้วิธีการศึกษาคุณลักษณะของความสามารถในการนำตนเอง จากการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองทั้งชาวไทยและต่างประเทศ จำนวน 9 ท่าน แล้วนำไปหาฉันทานุมัติจากผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนและการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอีกจำนวน 26 ท่าน ซึ่งได้ขอความรู้เรื่องการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ 11 องค์ประกอบ คือ 1) การสร้างพื้นฐานในกระบวนการวางแผน 2) แนวคิดในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน 3) การจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด 4) การพัฒนาวัตถุประสงค์ 5) การจัดเตรียมการถ่ายทอดการเรียนรู้ 6) การสร้างแผนการประเมินผล 7) การกำหนดบทบาทหน้าที่คณะผู้จัดทำ 8) การจัดเตรียมงบประมาณและการวางแผนเรื่องการตลาด 9) การสร้างแผนการเรียนการสอน 10) การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและการประสานงาน 11) การประชาสัมพันธ์คุณค่าของโครงการ มีทั้งหมด 237 ข้อความ จากคำตอบในรอบแรก ผู้วิจัยได้นำมาสร้างเป็นแบบสอบถามในรอบที่ 2 ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แล้วนำคำตอบจากแบบสอบถามรอบที่ 2 มาคำนวณหาค่ามัธยฐานค่าพิสัยควอไทล์ แล้วสร้างแบบสอบถาม รอบที่ 3 โดยใช้ข้อความเดิม เพียงแต่แสดงตำแหน่งของมัธยฐาน ช่วงของพิสัยระหว่างควอไทล์ พร้อมทั้งลงตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตอบในรอบที่ 2 แล้วนำมาให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตอบอีกครั้งจากคำตอบในรอบที่ 3 นี้ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ค่าผลต่างระหว่าง มัธยฐาน กับฐานนิยม และค่าพิสัยควอไทล์ เพื่อศึกษาความคิดเห็น ในแต่ละข้อความของผู้เชี่ยวชาญ และนำมาสรุปเป็นการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ในปี พ.ศ. 2555 ต่อไป

ตอนที่ 3 เป็นการนำข้อมูลแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ในปี พ.ศ. 2555 ที่ได้จากการทำวิจัยเดลฟาย แล้วนำจัดสนทนากลุ่มกับผู้ปฏิบัติงานศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในเขตพื้นที่ จำนวน 3 เขต ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมแต่ละ ประมาณ 9-12 คน โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง โดยได้รับคำแนะนำจากผู้ผู้อำนวยการกองแผน กรมการศึกษานอกโรงเรียน ในการเข้าไปศึกษาจากชุมชนในเขตกลาง

เมือง กิ่งชานเมือง และชานเมือง ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและตีความสร้างข้อสรุปจากเนื้อหาในการสนทนากลุ่ม เพื่อความเหมาะสมและเป็นไปได้ที่จะนำไปใช้ในเขตพื้นที่หรือ ไม่อย่างไร รวมทั้งขยายขอบเขตความคิดเห็นที่ตรงกับประเด็นในการศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีและสภาพความเป็นจริง

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งข้อค้นพบจากการวิจัยตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัยคือ ขั้นตอนในการศึกษาคำนิยามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และขั้นตอนที่ศึกษาแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ในปีพ.ศ. 2555 โดยนำแนวคิดของคาฟฟาเรลลา มาเป็นกรอบในการทำวิจัย และใช้การวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย

รวมทั้งการนำแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ในปี พ.ศ. 2555 ที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ มาจัดสนทนากลุ่มกับผู้ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ ซึ่งจะได้อผลสรุปจากการวิจัยในขั้นตอนต่างๆ ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 คำนิยามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-Directed Learning Capabilities) โดยการสังเคราะห์จากเอกสารเรื่องความหมายในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และคุณลักษณะของผู้เรียนด้วยการนำตนเอง รวมทั้งสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่เชี่ยวชาญแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จำนวน 9 ท่าน ในประเทศ จำนวน 8 ท่าน และต่างประเทศ 1 ท่าน ซึ่งมี 2 ประเด็น ได้แก่ 1) คำนิยามของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 2) คุณลักษณะความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ดังมีรายละเอียด ดังนี้คือ

1.1 คำนิยาม “ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง คือ การจัดการที่มีจุดมุ่งหมาย มีการวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการปฏิบัติด้วยความรับผิดชอบและควบคุมตนเอง ตลอดจนมีการประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ และเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ทำให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

1.2 สรุปการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 ท่าน ได้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีองค์ประกอบที่จำเป็น 14 ประการคือ 1) มีความสามารถในการกำหนดความต้องการการเรียนรู้ของตนเองได้ 2) มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง 3) มีความสามารถทำให้ตนเกิดแรงจูงใจและควบคุมตนเอง 4) มีความสามารถในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ 5) มีความสามารถในการเลือกวิธีการเรียน และแหล่งเรียนรู้ 6) มีความรู้

และทักษะพื้นฐานในการฟัง พูด อ่าน เขียน 7) มีความรับผิดชอบ 8) มีความสามารถที่จะเปิดรับประสบการณ์ใหม่ 9) ยอมรับตนเองและเห็นคุณค่าของตนเอง 10) มีความสามารถในการประเมินตนเอง 11) มีความคิดสร้างสรรค์และรู้จักคิดวิเคราะห์ได้ 12) มีความเชื่อที่ดีต่อความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 13) มีทักษะในการสื่อสาร 14) ความสามารถที่จะเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

ตอนที่ 2 จากการศึกษาเรื่อง การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ใน ปี พ.ศ. 2555 ตามแนวคิดของคาปาเรลลามาเป็นกรอบแนวคิด ส่วนในด้านความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ได้ใช้วิธีการศึกษาคุณลักษณะของความสามารถในการนำตนเอง จากการวิเคราะห์เอกสาร และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองทั้งชาวไทยและต่างประเทศ จำนวน 9 ท่าน แล้วนำไปหาฉันทานุมัติจากผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนและการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอีกจำนวน 26 ท่าน ซึ่งได้ข้อความรู้เรื่องการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 26 คน โดยเทคนิคเดลฟาย พบว่า แนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ใน ปีพ.ศ. 2555 มีประเด็นที่สรุปได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การสร้างพื้นฐานในการวางแผน

ขั้นตอนนี้จะนำเสนอผลงานวิจัยในเรื่องการสร้างพื้นฐานในการวางแผน เป็น 5 ส่วน ที่สำคัญ คือส่วนแรกปัจจัยภายในส่วนที่สองปัจจัยภายนอกองค์กร ส่วนที่สาม แนวทางการสร้างการสนับสนุนจากบุคคล และองค์กร ส่วนที่สี่ แนวทางการสร้างโครงสร้างหน้าที่ขององค์กร ส่วนที่ห้าการสนับสนุนวัฒนธรรมในองค์กร ดังมีรายละเอียดของผลการวิจัยคือ

ส่วนที่ 1.1 ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกองค์กร

ผลการวิจัยเกี่ยวกับบริบทที่เป็นปัจจัยภายในองค์กรจะสามารถวางแผน โครงการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้น พบว่า มีข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ การวางแผนการจัดโครงการศึกษานอกระบบโรงเรียน และผู้จัดการศึกษานอกระบบควรคำนึงถึงมากที่สุด ในการวางแผนโครงการ 3 ประการ คือ

- 1.ควรคำนึงถึงวัฒนธรรมชุมชนที่จะมีผลในการออกแบบ โครงการหรือการพัฒนาหลักสูตร
- 2.ควรมีแนวคิดหรือปรัชญาขององค์กรที่จะจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. ควรมีการสำรวจสภาพปัญหาเบื้องต้น ความต้องการ ความจำเป็นตลอดจนศักยภาพ เฉพาะตัวของกลุ่มเป้าหมาย ระดับหนึ่ง เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผน และควรคำนึงมาก 2 ประการคือ
  4. คำนึงถึงความสัมพันธ์ของชุมชน ซึ่งจะมิมีบทบาทต่อการแลกเปลี่ยน ความรู้ประสบการณ์ และความรู้ระหว่างชุมชน
  5. หน้าที่บทบาทขององค์กรที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน จะต้องบ่งบอกถึงขอบเขต ภารกิจที่มีระบบการส่งต่อการเรียนรู้และระบบเครือข่ายที่ดี
 ผลการวิจัยบริบทปัจจัยภายนอกองค์กร พบว่า ผู้จัดโครงการศึกษานอกระบบโรงเรียน ควรจะต้องคำนึงมากที่สุดในการวางแผนโครงการ คือ การเมือง เศรษฐกิจ และบรรยากาศทางสังคม และควรคำนึงมาก 3 ประการ คือ
  1. คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน ที่จะเข้ามามีบทบาทขององค์กรภายนอก ที่จะมาจัดการศึกษา เช่น กรณีที่ชุมชนมีปัญหาและอ่อนแอเกินกว่าชุมชนจะช่วยตนเองได้ องค์กรภายนอก อาจเข้ามาช่วย แต่หากชุมชนมีความเข้มแข็งพอที่องค์กรภายนอกอาจเข้ามาเสริมสนับสนุนการพัฒนาชุมชน โดยการลดบทบาทซึ่งนำลง
  2. ควรพิจารณาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยในอีก 10 ปีข้างหน้า ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการให้ ข้อมูลข่าวสาร และจัดระบบเผยแพร่ข่าวสารที่มีประสิทธิภาพ
  3. คำนึงถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจัยนำเข้า (Input) ของการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ดังนั้น จำเป็นต้องคัดเลือกจำนวนข่าวสาร ลักษณะของข่าวสาร เพื่อกำหนดทิศทางของการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ส่วนที่ 1.2 แนวทางในการสร้างการสนับสนุนจากบุคคล และองค์กร

ในขั้นตอนนี้จะนำเสนอผลการวิจัยในเรื่องแนวทางการสร้างการสนับสนุนดังกล่าวเป็น 3 ระยะคือ ก่อนจัดทำโครงการ ระหว่างการจัดทำโครงการ และหลังจากการจัดทำโครงการซึ่งจะได้รับได้ แนวทางการสนับสนุนจากบุคคล องค์กร หรือทั้งบุคคลและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัด โครงการ การศึกษา

ก่อนจัดทำโครงการ

ผลการวิจัยพบว่า การสร้างแนวทางการสนับสนุนจากบุคคล ผู้จัดโครงการการศึกษานอกระบบจะต้องคำนึงถึง มากที่สุด 4 ประการคือ

1. ควรคำนึงถึงศักยภาพของบุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้าร่วมโครงการ
2. ต้องร่วมทำกรอบแผนงานกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อสื่อความให้ทุกฝ่ายรับทราบ
3. ต้องมีการเชิญประชุมผู้เกี่ยวข้อง ร่วมแสดงความคิดเห็น

4. ควรมีการจัดทำเวทีชาวบ้านเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น เพื่อนำมาสู่การพัฒนาโครงการ

และควรคำนึงมาก 2 ประการ คือ

5. ควรมีเจ้าหน้าที่ที่เทศก์ให้คำแนะนำแก่กลุ่มเป้าหมาย

6. สำรวจและจัดทำเนียบบุคคลที่จะช่วยเหลือต่อการเรียนรู้

ผลการวิจัย พบว่า ผู้จัดโครงการการศึกษาจากระบบโรงเรียน มีการสร้างแนวทางการสนับสนุนจากองค์กร ควรคำนึงถึงมากที่สุด คือ การกำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์กร

และควรคำนึงมาก 3 ประการ คือ

1. ควรมีการนำเสนอกรอบแผนงานต่อที่ประชุมองค์กรที่จัดการศึกษาอย่างเป็นทางการ (บางกรณีอาจไม่จำเป็น)

2.เชิญองค์กรที่เกี่ยวข้องร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลเท่าที่จะเป็นไปได้

3.การติดต่อประสานงานขอความร่วมมือกับองค์กรที่เกี่ยวข้อง

4. มีการพบปะหรือเกี่ยวกับกระบวนการวางแผนกับผู้รับผิดชอบหรือผู้บริหารองค์กร
สรุปประเด็นที่องค์กรจัดการศึกษาจากระบบโรงเรียนจะสามารถกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน

ผลการวิจัยพบว่า ในเรื่องแนวทางการสนับสนุนจากบุคคลและองค์กร ในส่วนก่อนจัดทำโครงการนั้น ผู้จัดโครงการศึกษาต้องคำนึงถึงมากที่สุด คือ รมรงค์ให้บุคคลและองค์กรที่เกี่ยวข้องเข้าใจ และเห็นความสำคัญและยินดีเป็นเครือข่าย

ระหว่งการจัด ทำโครงการ

ผลการวิจัยพบว่าในเรื่องแนวทางการสนับสนุนจากบุคคลและองค์กร ผู้จัดโครงการการศึกษาจากระบบโรงเรียน ควรคำนึงถึงมากที่สุด 2 ประการ คือ

1.การประชุมติดตามกำกับกำกับการดำเนิน โครงการ

2.การประชุมพบปะอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการเพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของ

โครงการ

และควรคำนึงมาก 2 ประการ คือ

3.การทำแผนร่วมกัน และกำหนดบทบาทหน้าที่

4.การร่วมเป็นวิทยากร และร่วมนิเทศ และให้ข้อมูลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง อย่างสม่ำเสมอ

ผลการวิจัยพบว่า ในเรื่องแนวทางการสนับสนุนจากองค์กร ผู้จัดโครงการการศึกษาจากระบบโรงเรียน ควรคำนึงถึงมากที่สุด 2 ประการ คือ การใช้เครือข่ายองค์กรเป็นแหล่งการเรียนรู้

และควรคำนึงมาก 2 ประการ คือ

1.คณะกรรมการการศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ

2.ผู้บริหารองค์กรที่จัดการศึกษาเยี่ยมชมให้กำลังใจ

หลังการจัดทำโครงการ

ผลการวิจัยพบว่า ในเรื่องแนวทางการสนับสนุนจากบุคคล ผู้จัดโครงการการศึกษาออกระบบโรงเรียน ควรคำนึงถึงมากที่สุด คือ การรายงานผลการทำงานให้กับผู้เกี่ยวข้อง

และควรคำนึงมาก คือ การเชิญชวนให้มีส่วนร่วมปฏิบัติงานชุมชนตรวจสอบร่วมกัน และแก้ไขข้อบกพร่อง

ผลการวิจัยพบว่า ในเรื่องแนวทางการสนับสนุนจากองค์กร ในส่วน หลังการจัดทำโครงการนั้น ผู้บริหารโครงการการศึกษาออกระบบโรงเรียน ควรคำนึงถึงมากที่สุด คือ ผู้บริหารองค์กรที่จัดการศึกษาออกระบบ โรงเรียนรับฟังรายงานจากผู้ปฏิบัติ

และควรคำนึงมาก คือ การทำแผนขยายงานและพัฒนาโครงการและกิจกรรมให้ต่อเนื่อง

ผลการวิจัยพบว่า ในเรื่องแนวทางการสนับสนุนจากบุคคลและองค์กร ในส่วน หลังการจัดทำโครงการนั้น ผู้บริหารโครงการการศึกษาออกระบบโรงเรียน ควรคำนึงถึงมากที่สุด 2 ประการคือ

1. ประชาชนในชุมชน และองค์กรที่จัดการศึกษาต่างๆร่วมดูแลกิจกรรมให้ต่อเนื่อง
2. ประเมินโครงการ และประเมินผลกระทบ

1.3 แนวทางการสร้างโครงสร้างหน้าที่

ส่วนที่ 1 โครงสร้างหน้าที่ขององค์กรที่จัดโครงการ

ผลการวิจัยพบว่า ในส่วนของโครงสร้างหน้าที่ขององค์กรที่จัดการศึกษาออกระบบโรงเรียน ควรมีการก่อตั้งหรือรักษาไว้มากที่สุด 17 ประการคือ

1. ควรมีการกำหนดนโยบายขององค์กรที่จะจัดการศึกษาต้องเน้นการมีส่วนร่วม
2. ควรจัดหา จัดสร้าง พัฒนาส่งเสริม สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด
3. ควรมีการจัดแหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย
4. ควรมีการกำหนดนโยบายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่เป็นการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
5. ควรมีการสำรวจว่ามีแหล่งเรียนรู้ เพื่อการนำมาใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาออกระบบโรงเรียน
6. ควรมีแหล่งเรียนรู้ และนำมาจัดการความรู้ให้เกิดขึ้นในชุมชน
7. ควรมีการกำหนดนโยบายและมาตรฐานให้นักศึกษาออกระบบเป็นนักพัฒนา และรักการสาธิต ซึ่งจะต้องไปพบปะบุคคลต่างๆในชุมชนดำเนินการให้เห็นจริงเพื่อจูงใจให้เกิดการใฝ่รู้

8. ควรจูงใจให้ชุมชนเห็นชอบกับโครงการการศึกษาจากระบบโรงเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือ
9. ควรมีพันธกิจขององค์กรที่จัดการศึกษาควรมีการสร้างคุณภาพของคน
10. ควรมีการประชาสัมพันธ์ ให้การสนับสนุนการปฏิบัติการ
11. ต้องระดมสร้างความเข้าใจให้กับคนในชุมชน โดยอาศัยผู้นำชุมชนที่รับบริการเป็นแกนหลักและอาศัยสื่อท้องถิ่นสนับสนุน
- และควรคำนึงมาก 7 ประการ คือ
12. ควรมีการกำหนดพันธกิจที่เป็นการเรียนรู้ ให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนเกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็นประชาพิจารณ์(Public Hearing) แล้วสรุปประเด็นที่นำไปใช้ในการวางแผน
13. ควรมีการจัดกิจกรรมต้องเริ่มจากเป้าหมาย การตัดสินใจขององค์กร โดยชุมชนที่รับบริการเห็นชอบ
14. ควรให้ประชาชนในชุมชนที่รับบริการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนในการจัดการศึกษจากระบบโรงเรียน
15. ควรมีการกำหนดให้นักเรียนจากระบบมีการประสานงานกับองค์กรต่างๆ
16. ควรมีการนำนโยบายและมาตรฐานขององค์กรที่จัดการศึกษามาร่วมกันวิเคราะห์เพื่อหาเป้าหมายสุดท้ายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในภาคสนามต่อไป
17. ควรมีการระดมแหล่งเงินทุนเพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ของคนในชุมชน
18. มีความจำเป็นต้องประสานหน่วยงาน องค์กร บุคคลเพื่อแสวงหาแหล่งเงินทุน

ส่วนที่ 2 การสนับสนุน วัฒนธรรมภายในองค์กรที่จัดโครงการ

ผลการวิจัยพบว่า องค์กรที่จัดการศึกษจากระบบโรงเรียน ควรคำนึงการสร้างวัฒนธรรมองค์กร มากที่สุด 2 ประการ คือ

1. ต้องสร้างค่านิยม ความเชื่อภายในองค์กรที่จัดการศึกษาที่ว่า การเรียนรู้เกิดได้ทุกเวลา และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. ค่านิยม ความเชื่อ ขององค์กรที่จัดการศึกษาเป็นผลกระทบต่อ การดำเนินโครงการซึ่งจะต้องนำสิ่งเหล่านี้มาเป็นปัจจัยประกอบแนวทางในการวางแผนการสนับสนุน

องค์ประกอบที่ 2 การกำหนดแนวความคิดของโครงการ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้จัดโครงการการศึกษาจากระบบโรงเรียน ควรคำนึงแหล่งที่มาของแนวคิดของโครงการจัดการศึกษจากระบบโรงเรียนมากที่สุด 2 ประการ คือ

1. โดยการสำรวจความต้องการของบุคคลและชุมชน

2. โดยการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (PAR)

และควรคำนึงมาก 10 ประการ คือ

3. โดยการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ การสังเกต และการสอบถาม การพูดคุยของบุคคลต่างๆ เช่นผู้บริหาร เจ้าหน้าที่นิเทศก์ ครู/วิทยากรภูมิปัญญา ผู้นำชุมชน พระ คนในชุมชน ผู้เรียน ครอบครัวผู้เรียน ฯลฯ

4. โดยเวทีชาวบ้าน เวทีประชาคม ประชาสังคม

5. โดยการสังเคราะห์สถานการณ์ของชุมชน

6. โดยวิเคราะห์นโยบายขององค์กรที่จัดการศึกษา

7. โดยแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสำรวจ วิเคราะห์งานและภารกิจหน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัด/ศาสนสถาน

8. โดยการปรับทุกข์ ผูกมิตร สร้างงานร่วมกัน

9. โดยการประชุมคณะทำงานที่จัดการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียน

10. โดยประสบการณ์ของโครงการอื่นๆ

11. โดยการรายงานข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ

12. โดยการรวมกลุ่มไปทัศนศึกษา

องค์ประกอบที่ 3 การคัดเลือกและการจัดลำดับความคิด

ในขั้นตอนนี้จะนำเสนอผลการวิจัย เป็น 3 ส่วนคือ ส่วนแรก ผู้กำหนดเกณฑ์ในการจัดลำดับความคิด ส่วนที่สอง เกณฑ์ในการจัดลำดับความคิด และส่วนที่สาม วิธีการจัดลำดับความสำคัญของความคิด ดังมีรายละเอียดของผลการวิจัย คือ

ส่วนที่ 1 ผู้กำหนดเกณฑ์ในการจัดลำดับความคิด

ผลการวิจัยพบว่า ผู้จัดโครงการศึกษานอกระบบ โรงเรียนต้องคำนึงถึงผู้กำหนดเกณฑ์ในการจัดลำดับความสำคัญของแนวคิดโครงการ มากที่สุด 6 ประการ คือ

1. ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดเกณฑ์ อันดับที่ 1

2. ชุมชนที่จะได้รับการจัดการศึกษาฯ เป็นผู้กำหนดเกณฑ์ เป็นอันดับที่ 2

3. ชาวบ้านในชุมชน เป็นผู้กำหนดเกณฑ์ เป็นอันดับที่ 3

4. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการทั้งหมด เป็นอันดับที่ 4

5. องค์กรชุมชนที่จะเข้ามาจัดการศึกษาฯ เป็นอันดับที่ 5

6. ประชาชนทั่วไป เป็นอันดับที่ 6

และควรคำนึงถึงมากจำนวน 2 ประการ คือ

7. คณะทำงานที่จะมาปฏิบัติงานการศึกษาฯ เป็นอันดับที่ 7
8. ประชาคมในชุมชนนั้นๆ เช่นสภาตำบลเป็นอันดับที่ 8

ส่วนที่ 2 เกณฑ์ในการจัดลำดับความคิด

ผลการวิจัยพบว่า ผู้จัดโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียนต้องคำนึงถึงเกณฑ์ในการจัดลำดับความสำคัญของแนวคิดโครงการ มากที่สุด 2 ประการ คือ

1. ความจำเป็น ความต้องการ ของกลุ่มเป้าหมาย
2. ความเร่งด่วนของปัญหา

และควรคำนึงมาก คือ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ความรุนแรงของปัญหาวิกฤต ผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมาย

ส่วนที่ 3 วิธีการจัดลำดับความสำคัญของความคิด

ผลการวิจัยพบว่า ผู้จัดโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ในวิธีการจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด โดยควรคำนึงมาก 5 ประการ คือ

1. การจัดเวทีชาวบ้านหรือประชาคมเพื่อระดมความคิดเห็นในการจัดลำดับแนวคิด
2. การประชุมอภิปราย แสดงความคิดเห็นตกลงร่วมกันของกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งนักการศึกษานอกระบบโรงเรียนกับผู้นำ(Key man) ของชุมชนและนักวิชาการเฉพาะทาง
3. การกำหนดตัวบ่งชี้ของแนวคิดเสียก่อนว่ามีแนวคิดอะไรที่เกี่ยวข้องกับโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียน แล้วจึงกำหนดเกณฑ์(ข้อกำหนด) ของแต่ละตัวบ่งชี้อีกครั้ง
4. ให้นำหนักคะแนนแนวคิดที่สำคัญที่สำคัญมากที่สุดเป็นเกณฑ์
5. ใช้การวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) โดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลลัพธ์ (Outcome)

6. กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ ให้นำหนักคะแนน

องค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาวัตถุประสงค์

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับคุณลักษณะความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ที่มีองค์ประกอบที่จำเป็น 14 ประการ นอกจากนี้ ผู้จัดโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ควรคำนึงถึงการพัฒนาวัตถุประสงค์ มากที่สุด 4 ประการ คือ

1. เพื่อจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการ ของผู้เรียน/ประชาชน
2. เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถในการคิดการแก้ปัญหา
3. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการแสวงหา ความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

4. เพื่อให้ผู้เรียน/ประชาชนสามารถกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และ เห็นด้วยมาก 8 ประการ คือ
5. เพื่อสามารถให้ผู้เรียน/ประชาชนสามารถเลือกวิธีเรียนที่เหมาะสมกับตนเอง
6. เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียน/ประชาชนเป็นคนที่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
8. เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียน/ประชาชนมีความคิดริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์
9. เพื่อส่งเสริมผู้เรียน/ประชาชนให้มีทักษะพื้นฐานในการฟัง พูด อ่าน เขียน
10. เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียน/ประชาชนให้มีความรับผิดชอบในตนเอง
11. เพื่อให้ผู้เรียน/ประชาชนสามารถกำหนดเกณฑ์การเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง
12. เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียน/ประชาชนในการติดต่อสื่อสาร
13. เพื่อส่งเสริมผู้เรียน/ประชาชนให้มีความสามารถในการประเมินตนเอง

องค์ประกอบที่ 5 การจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้

ในขั้นตอนนี้จะนำเสนอผลการวิจัย เป็น 2 ส่วนคือ ส่วนแรกแนวทางการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ และส่วนที่สองเป็นกลยุทธ์ในการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 แนวทางการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่า ในเรื่องแนวทางการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ ผู้จัดโครงการศึกษานอกระบบโรงเรียน ควรคำนึงถึงมากที่สุด 3 ประการ คือ

1. เนื้อหาและหลักสูตรต้องสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน เนื้อหาหลักสูตรและชัดเจน
2. สภาวะทางสังคมและของชุมชนเป็นสิ่งจำเป็น ในการวางแผนทางการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะแรงผลักดันจากชุมชนเป็นสิ่งสำคัญ
3. ผู้จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้มีการเตรียม ผู้เข้าร่วมโครงการให้รับทราบแผนการเรียนรู้และทำการตกลงล่วงหน้า กับผู้บริหารเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน และควรคำนึงมากจำนวน 3 ประการ คือ
4. การจัดการเรียนรู้ให้กับผู้รับบริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนต้องสอดคล้องกับบริบทขององค์กรที่จะจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน
5. การวิเคราะห์บริบทของชุมชนที่จะเป็นผู้รับบริการต้องมีความรอบคอบประสานประโยชน์ระหว่างกลุ่มที่เห็นด้วย กับไม่เห็นด้วย

6. นักการเมืองในระดับชาติและท้องถิ่นมีส่วนผลักดันในการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน

ส่วนที่ 2 กลยุทธ์ในการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้

ก่อนการจัดทำโครง

ผลการวิจัยพบว่า ในเรื่องกลยุทธ์ในการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ ในส่วนก่อนจัดทำโครงการ ผู้จัดโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ผู้สอนหรือวิทยากร ควรคำนึงถึงมากที่สุด 2 ประการ คือ

1. ผู้สอน/วิทยากร ควรมีทักษะ ทักษะคิด ค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
2. ผู้สอน/วิทยากร พัฒนาเทคนิคหรือเครื่องมือที่จะให้ผู้เรียนได้รู้วิธีควบคุมตนเอง และควรคำนึงมาก จำนวน 9 ประการ คือ
3. ผู้สอน/วิทยากร ใช้ประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมโครงการเป็นทรัพยากรในการเรียนรู้
4. ผู้จัดโครงการพัฒนาแผนการเรียนรู้รายบุคคล หรือสัญญาการเรียนรู้
5. ผู้สอน/วิทยากร ให้นำบุคคลทั่วไปมีส่วนร่วมในการจัดโครงการ (เช่น มีส่วนร่วมในการจัดโครงการ หรือการเรียนการสอน)
6. ผู้จัดทำโครงการ และผู้บริหารโครงการ นำนโยบายองค์กร แนวทางปฏิบัติและผลลัพธ์มาประชุมกำหนดวัตถุประสงค์โครงการ
7. ผู้จัดทำโครงการและผู้บริหารโครงการ เป็นผู้ที่เข้ามีส่วนร่วมในการคัดเลือกโครงการ-ผู้สอน/วิทยากร พัฒนากลุ่มที่จะเข้ามาสนับสนุนโครงการ
8. ผู้จัดโครงการ และวิทยากร ให้นำบุคคลทั่วไปมีส่วนร่วมในการจัดโครงการ(เช่นมีส่วนร่วมในการจัดโครงการหรือการจัดการเรียนการสอน)
9. ผู้จัดทำโครงการ ผู้บริหารโครงการและผู้เชี่ยวชาญ ด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นผู้จัดหาบุคคลที่เป็นคนสำคัญ มามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการวางแผน
10. ผู้จัดทำโครงการ นักวิชาการการศึกษานอกระบบโรงเรียน และผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นผู้อบรม และมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา แก่ผู้เรียน/ประชาชน

ระหว่างการจัดทำโครงการ

ผลการวิจัยพบว่า ในเรื่องกลยุทธ์ในการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ ในส่วนระหว่างการทำโครงการ ผู้จัดโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ผู้บริหารโครงการ และ ผู้สอนหรือวิทยากร ซึ่งควรคำนึงถึงมาก 8 ประการคือ

1. ผู้สอน/วิทยากร มีแผนปฏิบัติการรายบุคคล
2. ผู้สอน/วิทยากร พัฒนาแผนการเรียนรู้รายบุคคลหรือสัญญาการเรียนรู้
3. ผู้สอน/วิทยากร พัฒนาให้กลุ่มผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

4. ผู้สอน/วิทยากร พัฒนาเทคนิคหรือเครื่องมือที่จะให้ผู้เรียนได้รู้วิธีควบคุมตัวเอง
5. ผู้สอน/วิทยากร ประยุกต์ใช้แบบฝึกหัดและสถานการณ์จำลอง
6. ผู้สอน/วิทยากร นักวิชาการ ผู้จัดทำโครงการให้คำแนะนำและช่วยเหลือในแหล่งการเรียนรู้
7. ผู้สอน/วิทยากร จัดตารางให้ผู้เรียนมีช่วงเวลาทบทวนบทเรียน
8. ผู้บริหาร โครงการ และนักวิชาการการประเมินเป็นบุคคลที่ติดตามกิจกรรมการเรียนการสอน

หลังจัดทำโครงการ

ผลการวิจัยพบว่า ในเรื่องกลยุทธ์ในการจัดเตรียมการถ่ายทอดการเรียนรู้ ในส่วนหลังจัดทำโครงการ ผู้จัดโครงการ การศึกษานอกระบบโรงเรียน ผู้บริหาร โครงการ และ ผู้สอนหรือวิทยากร ซึ่งควรคำนึงถึงมาก 3 ประการคือ

1. ผู้จัดโครงการ ผู้บริหาร โครงการ นักวิชาการประเมิน เป็นผู้ติดตามกิจกรรมการเรียนการสอน
2. ผู้บริหาร โครงการ นักวิชาการ ผู้สอน วิทยากร มอบหมายงานหรือกิจกรรมหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ)
3. ผู้สอน/วิทยากรจัดตารางเรียนให้ผู้เรียนมีช่วงเวลาทบทวนบทเรียน

องค์ประกอบที่ 6 การสร้างแผนการประเมินผล

ผลการวิจัยพบว่า ในเรื่องการสร้างแผนการประเมินผล ผู้จัดโครงการ การศึกษานอกระบบโรงเรียน ควรคำนึงถึงมากที่สุด 13 ประการ คือ

1. ควรมีการประเมินระหว่างดำเนินการ (Formative Evaluation) และการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Summative Evaluation)
2. ควรนำเสนอผลการประเมินภายในไปสู่สาธารณะชนเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ
3. ควรใช้การวิจัยกับการประเมินโครงการ ควบคู่กันในรูปแบบ (R&D Research and Development) เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

4.ควรใช้ การประเมินภายในองค์กร โดยผู้เรียนเป็นผู้ประเมินตนเอง จากความรู้สึกรู้สึกของตนเองว่ารู้ หรือเรียนรู้พอเพียงหรือไม่

5.ควรมีการประเมินผลกระทบของการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนต่อชุมชนและสังคม

6.ผู้ประเมินต้องมาจากหลายส่วน เช่น ผู้เรียน ผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญฯลฯ

7.ควรมีการออกแบบการประเมินผลให้ชัดเจนว่าจะใช้แบบใด เช่น แบบทดลอง (Experimental Design) หรือแบบกึ่งทดลอง (Quasi- Experimental Design) กรณีศึกษา (Case-Study) ประเมินด้วยวิธีการวิเคราะห์ (Analytical Evaluation) ประเมินด้วยวิธีวิจัย (Research Evaluation)

8.ควรออกแบบการประเมินก่อนดำเนินการ

9. ควรศึกษาและวิเคราะห์โครงการ ทบทวนวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ

10.ควรมีวิธีการประเมินที่หลากหลาย ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน

11.ควรติดตามผลการดำเนินการ

12.ควรมีรูปแบบการประเมิน เช่น รูปแบบของไทเลอร์ (Tyler) โดยมุ่งประเมินเพื่อตอบวัตถุประสงค์อย่างเดียว หรือ CIPP Model มุ่งผลิตโดยพิจารณาปัจจัยจากบริบท (Context) หรือจากปัจจัยนำเข้า (Input) และจากกระบวนการ(Process) ซึ่งจะมีมิติที่แตกต่างกันไป

13.ควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน โดยการวิเคราะห์ความต้องการเป้าหมายโครงการและการระดมความคิด จากผู้มีส่วนร่วมในโครงการ

และควรคำนึงมาก 5 ประการ คือ

1.ควรมีการประเมินผลตามวัตถุประสงค์

2.ควรมีวิธีการประเมิน ดูจากผลสัมฤทธิ์ และการปฏิบัติ

3.ควรมีการประเมินวิธีการถ่ายทอดการเรียนรู้

4.ควรมีการประเมินจากองค์กรภายนอก โดยครู หรือ นักวิชาการประเมิน โดยใช้เครื่องมือสำหรับการประเมินต่างๆทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการ

5.ควรให้ผู้เชี่ยวชาญกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

และควรคำนึงปานกลาง คือ ควรให้ผู้เชี่ยวชาญกำหนดตัวชี้วัดผลการประเมินและเกณฑ์การประเมิน

องค์ประกอบที่ 7 รูปแบบ การกำหนดบทบาทและหน้าที่ คณะผู้จัดการโครงการ

ผลการวิจัยพบว่า ในเรื่องการกำหนดบทบาทและหน้าที่คณะผู้จัดโครงการ คณะผู้จัดการโครงการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้แก่ ผู้สอน/วิทยากร ผู้ประเมินโครงการ เจ้าหน้าที่นิเทศก์

ผู้จัดโครงการการศึกษาจากระบบโรงเรียน และผู้บริหารโครงการการศึกษาจากระบบโรงเรียน ควรคำนึงถึง 8 ประการ คือ

1. ผู้สอน/วิทยากร สอนและมีความรู้ในเรื่องรูปแบบ เทคนิคการสอนแบบต่างๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แนะนำให้คำปรึกษาและแหล่งเรียนรู้เพื่อเป็นแหล่งวิทยากร
2. ผู้ประเมิน มีความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
3. ผู้สอนซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติ ร่วมให้ข้อมูลและประสบการณ์ - ผู้บริหาร โครงการวางแผนโครงการจัดการศึกษาจากระบบโรงเรียนจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก
4. เจ้าหน้าที่นิเทศก์ นิเทศการปฏิบัติงาน ติดตามผลโครงการ
5. ผู้จัดโครงการ ผู้อำนวยการโครงการ และผู้ประสานงาน กำกับ และ ติดตามประเมินโครงการ
6. ผู้บริหารโครงการ กำหนดเป้าหมาย หลักการ กระบวนการทำงานออกแบบรูปแบบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
7. ผู้ประเมิน ประเมินเพื่อยอมรับความรู้เทียบโอนเพื่อรองรับความรู้ตามมาตรฐานที่กำหนด
8. ผู้สอน วิทยากรพัฒนาหลักสูตรจัดทำเนื้อหาทางวิชาการ

องค์ประกอบที่ 8 การจัดเตรียมงบประมาณและการวางแผนการตลาด

ในขั้นตอนนี้จะนำเสนอผลการวิจัยเป็น 4 ส่วนคือ ส่วนแรก แหล่งที่มาของรายได้ ส่วนที่สอง การวางแผนการประชาสัมพันธ์ ส่วนที่สาม วิธีการประชาสัมพันธ์ ส่วนสุดท้ายจุดเด่นในการประชาสัมพันธ์ ดังมีรายละเอียดของผลการวิจัย คือ

ส่วนที่ 1 แหล่งที่มาของรายได้

ผลการวิจัยพบว่า ในเรื่องการจัดเตรียมงบประมาณและการวางแผนการตลาดนั้น แหล่งที่มาของรายได้ ซึ่งผู้จัดโครงการและผู้บริหารโครงการการศึกษาจากระบบ ควรคำนึงถึงถึง 5 ประการ คือ

1. แหล่งทุนภายนอก เป็นทุนจากองค์กรเอกชน บุคคล สมาคมต่างๆ เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ
2. แหล่งทุนจาก งบประมาณแผ่นดิน หรือหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน
3. งบประมาณของชุมชน เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นองค์กรที่สนับสนุนการจัดการศึกษาจากระบบโรงเรียน
4. งบประมาณที่เรียกเก็บจากผู้เรียน
5. งบประมาณขององค์กรที่จัดการศึกษาจากระบบโรงเรียน

ส่วนที่ 2 การวางแผนการประชาสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า ในเรื่องการจัดเตรียมงบประมาณและการวางแผนการตลาดนั้น การวางแผนการประชาสัมพันธ์ ซึ่งผู้จัดโครงการและผู้บริหารโครงการการศึกษานอกระบบ ควรคำนึงถึงมาก 3 ประการ คือ

1. กลุ่มเป้าหมายอาจจะเป็น ประชาชนทั่วไป ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ผู้รับบริการ องค์กร ชุมชน ภาครัฐและเอกชน หน่วยงานด้านการพัฒนาต่างๆ
2. ถ้าเป็นโครงการจัดโดยหน่วยงานในพื้นที่ จะมีฝ่ายประชาสัมพันธ์
3. ถ้าเป็นโครงการของสถานที่จัด อาจจะมีเลขานุการโครงการทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์

ส่วนที่ 3 วิธีการประชาสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า ในเรื่องการจัดเตรียมงบประมาณและการวางแผนการตลาดนั้น วิธีการประชาสัมพันธ์ ซึ่งผู้จัดโครงการและผู้บริหารโครงการการศึกษานอกระบบ ควรคำนึงถึงมากที่สุด 7 ประการคือ

1. ประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อต่างๆ เช่น Internet โทรศัพท์ วิทยุ หอกระจายข่าวประจำท้องถิ่น เอกสารและโบรชัวร์ ฯลฯ
2. สร้างเครือข่ายที่คุ้นเคยกันช่วยประชาสัมพันธ์
3. ประชาสัมพันธ์โดยผ่านเวทีชาวบ้าน
4. ประชาสัมพันธ์ทางบุคคลใช้วิธีการบอกแบบปากต่อปาก
5. ประชาสัมพันธ์โดยฝากผู้เรียนช่วยประชาสัมพันธ์
6. ผู้มีส่วนในการจัดโครงการหากกลุ่มเป้าหมายมาเข้าร่วมโครงการจำนวนคนแล้วแต่เหมาะสม
7. นัดประชุมชุมชนที่จะรับบริการการจัดการศึกษา นอกโรงเรียน

ส่วนที่ 4 จุดเด่นในการประชาสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า ในเรื่องการจัดเตรียมงบประมาณและการวางแผนการตลาดนั้น จุดเด่นในการประชาสัมพันธ์ ซึ่งผู้จัดโครงการและผู้บริหารโครงการการศึกษานอกระบบ ควรคำนึงถึงมากที่สุด 3 ประการ คือ

1. สนองตอบความต้องการของประชาชนหรือผู้เข้าร่วมโครงการ
  2. เป็นประโยชน์ต่อคนส่วน
  3. ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ชัดเจน ตามวัตถุประสงค์
- และควรคำนึงมาก 4 ประการ คือ
4. เป็นโครงการที่ผู้เรียนไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆทั้งสิ้น

- 5.มาตรฐานที่ได้รับการรับรองจากสถาบันวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
- 6.กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและสามารถประเมินได้
- 7.ไม่ซ้ำแบบใคร โดดเด่นทั้งวิธีการดำเนินงานผลประโยชน์

องค์ประกอบที่ 9 การสร้างแผนการเรียนการสอน

ผลการวิจัยพบว่า ในเรื่องการสร้างแผนการเรียนการสอน ผู้สอน/วิทยากร ผู้จัด โครงการ การศึกษานอกระบบโรงเรียน ควรคำนึงมากที่สุด 10 ประการ คือ

- 1.เลือกเทคนิคการเรียนรู้ที่ขึ้นอยู่กับความถนัดของผู้เรียน
- 2.สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ของประชาชนให้รัก และ ชอบการอ่าน ชอบเขียน ชอบค้นคว้า ใฝ่รู้ใฝ่เรียน
- 3.ผู้จัดโครงการจะต้องมีความเข้าใจเรื่องหลักการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองซึ่งเน้น ความสนใจของแต่ละบุคคลเป็นหลัก
- 4.ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกหรือวางแผนในเนื้อหา การพัฒนาสื่อและการประเมิน
- 5.ผู้จัดโครงการศึกษานอกระบบโรงเรียนจะต้องมีความเข้าใจในเรื่องการออกแบบและการ บริหารโครงการ
- 6.เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยการออกแบบการเรียนรู้ซึ่งจะมีรูปแบบการเรียนรู้ เฉพาะตัวของผู้เรียนแต่ละคน
- 7.ผู้จัดโครงการ ต้องให้ผู้เรียน/ประชาชนมีความเข้าใจ และร่วมพัฒนาวัตถุประสงค์การ เรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
- 8.เลือกและลำดับเนื้อหาการเรียน โดยการใช้ประสบการณ์ของผู้เรียน
- 9.ผู้เข้าร่วมโครงการที่เป็นผู้รับบริการ เป็นผู้ซึ่งได้รับการถ่ายทอด ควรมีบทบาทในการ ออกแบบการเรียน
10. การออกแบบและการบริหาร โครงการที่มีความยืดหยุ่น และคำนึงถึงมาก 3 ประการ คือ
  - 1.ควรมีข้อมูลที่เหมาะสมและมีข้อมูลที่ครบถ้วนในการออกแบบและบริหาร โครงการ
  - 2.การออกแบบและการบริหาร โครงการที่ดีให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสอดคล้องกับ สถานการณ์
  - 3.เลือกและพัฒนาสื่อการสอน แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

องค์ประกอบที่ 10 การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและการประสานงาน

ผลการวิจัยพบว่า ในเรื่องการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและการประสานงาน ผู้จัดโครงการการศึกษานอกโรงเรียน ควรคำนึงมากที่สุด 8 ประการ คือ

1. ควรจะปรับสถานที่ต่างๆ ในชุมชน เช่น โรงเรียน วัด สถานที่ราชการ ป่า สวน ไร่ นา กลุ่มอาชีพ ฯลฯ ให้เป็น แหล่งเรียนรู้

2. ควรมีสุนัขและแมวที่ผู้เรียนจะได้มาพบผู้สอนหรือที่ศึกษาเป็นครั้งคราว

3. พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ ต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

4. พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ เป็นแหล่งเรียนรู้ตามสภาพของแต่ละแห่งนันทนาการ เป็นแหล่งเรียนรู้ตามสภาพของแต่ละแห่ง

5. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ควรส่งเสริมให้ประชาชน ได้มีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ การดูแล การติดตามและประเมินผล

6. ควรมีระบบเพื่อน(Buddy) โดยผู้เรียนอาจจับคู่หรือจับ กลุ่มกันเรียนในเรื่องที่สนใจ ร่วมกัน โดยเป็นระบบที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียน ได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนไม่ขาดกำลังใจมากเกินไป

7. สวนสาธารณะและสวนพฤกษศาสตร์ ควรส่งเสริมให้มีมากขึ้น เป็นที่พักผ่อนเป็นแหล่งการศึกษา

8. ศูนย์กีฬาและนันทนาการจะเป็นที่ให้ประชาชนได้มีโอกาสเล่นกีฬาและนันทนาการเพื่อพัฒนาร่างกายและจิตใจ

และคำนึงมาก 13 ประการ คือ

9. อินเทอร์เน็ต เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้เรียนรู้ทางwebมากขึ้น

10. ห้องสมุดประชาชน ควรจะเปิดใช้ได้ตลอดเวลา และมีห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์อยู่ด้วย

11. ห้องเรียนเป็นลักษณะใดก็ได้ แต่ให้ความสะดวกแก่ผู้เรียน

12. ควรมีพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิตในแต่ละท้องถิ่น

13. อินเทอร์เน็ตมีพอเพียง และประชาชนเข้าถึงได้

14. ควรมีหอศิลป์ของชุมชนของแต่ละท้องถิ่น ของภูมิภาค และของชาติ

15. อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควรส่งเสริมให้ทั่วๆ ไป เพื่อให้คนได้ใช้เทคโนโลยี เพื่อให้คนเกิดประโยชน์แก่ชีวิตและชุมชน

- 16.การจัดห้องเรียนที่มีลักษณะเป็นสถานที่พบปะเป็นครั้งคราว เพื่อทบทวน ตอบปัญหา สัมมนา
- 17.การจัดที่เรียนที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนมีอุปกรณ์พร้อมและเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน
- 18.ควรส่งเสริมให้มีสวนสัตว์เพิ่มขึ้น เพื่อส่งเสริมความรักในธรรมชาติและรักสัตว์
- 19.การจัดห้องเรียนที่มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นที่เรียนแบบเปิด
- 20.การจัดห้องเรียนส่วนท้องถิ่นจะต้องให้ชุมชนเป็นผู้กำหนด
- 21.ห้องสมุดประชาชน เป็นแหล่งค้นคว้า ต้องมีได้อย่างทั่วถึง หนังสือและเครื่องช่วยค้นคว้ามามากเพียงพอและมีความหลากหลาย

องค์ประกอบที่ 11 การรายงานการประเมินผลโครงการ

ในขั้นตอนนี้จะนำเสนอผลการวิจัยเรื่องการรายงานการประเมินผลโครงการแบ่งเป็น 3 ส่วนสำคัญคือ ส่วนแรก องค์ประกอบของการเขียนรายงานการประเมินผลโครงการ ส่วนที่สองเป็นการเสนอรายงานกับบุคคลและองค์กร ส่วนสุดท้าย เวลาและความเหมาะสมในการเสนอรายงาน ดังมีรายละเอียดของผลการวิจัยคือ

ส่วนที่ 1 องค์ประกอบของการเขียนรายงานการประเมินผลโครงการ

ผลการวิจัยพบว่า เรื่องการประชาสัมพันธ์คุณค่าของโครงการ ในส่วนที่ 1 องค์ประกอบของการเขียนรายงาน ผู้จัดโครงการศึกษานอกระบบ โรงเรียน ควรคำนึงมากที่สุด จำนวน 4 ประการ คือ

1. มีการรายงานข้อมูลที่เป็นทั้งข้อดี ข้อด้อย ภาพรวม ข้อเสนอแนะ ที่ควรปรับปรุงแก้ไข และสิ่งควรนำไปเผยแพร่ในการทำต่อไป
2. การกำหนดเป้าหมายที่จะประเมินความชัดเจน
3. มีข้อมูลที่เป็นจริง ซึ่งได้จากผู้ปฏิบัติ ผู้เรียน ผู้บริหารทรัพยากรที่ใช้ผลการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะ
4. มีการเรียนรู้ที่ตรวจสอบได้ทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ(Indicators) และมีความต่อเนื่อง และควรคำนึงมาก จำนวน คือ
5. ต้องมีการกำหนดแบบฟอร์มการเขียนรายงาน
6. มีองค์ประกอบที่มีการรายงานประกอบด้วยสรุปจากผู้บริหาร หัวหน้า วัตถุประสงค์โครงการ วิธีการประเมิน ผลการประเมิน สรุปผลการประเมิน ข้อเสนอแนะต่างๆ

ส่วนที่ 2 การเสนอรายงานกับบุคคลและองค์กร

ผลการวิจัยพบว่า เรื่องการประชาสัมพันธ์คุณค่าของโครงการ ส่วนที่ 2 การเสนอรายงาน กับบุคคลและองค์กร ซึ่งผู้จัดโครงการศึกษานอกระบบโรงเรียน ควรคำนึงมากที่สุด จำนวน 2 ประการ คือ

1.เสนอรายงานต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ เช่น ผู้เรียน ครู วิทยากร ผู้ปฏิบัติต่างๆ สื่อมวลชนต่างๆ

2.เสนอรายงานต่อผู้ให้ทุนสนับสนุนโครงการ

และคำนึงมาก จำนวน 3 ประการ คือ

1.เสนอรายงานต่อองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่นหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนในท้องถิ่น

2.เสนอรายงานต่อนักการศึกษาและประชาชนที่สนใจ

3.ผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารทุกระดับ

ส่วนที่ 3 เวลาและความเหมาะสมในการเสนอรายงาน

ผลการวิจัยพบว่า เรื่องการประชาสัมพันธ์คุณค่าของโครงการ ในส่วนที่ 1 องค์ประกอบของการเขียนรายงาน ผู้จัดโครงการศึกษานอกระบบโรงเรียน ควรคำนึงมากที่สุด จำนวน 4 ประการ คือ

1.ใช้วิธีการนำเสนอที่มีความหลากหลาย เช่น การทำงาน การประชุมสัมมนาเป็นต้น โดยสอดคล้องกับลักษณะกลุ่มเป้าหมาย

2.มีการนำเสนอระหว่างดำเนินการ โดยรายงานต่อผู้จัดโครงการเป็นระยะ

3.เมื่อโครงการเสร็จสิ้นหรือสิ้นสุดโครงการ ให้เสนอผลการประเมินทั้งโครงการ

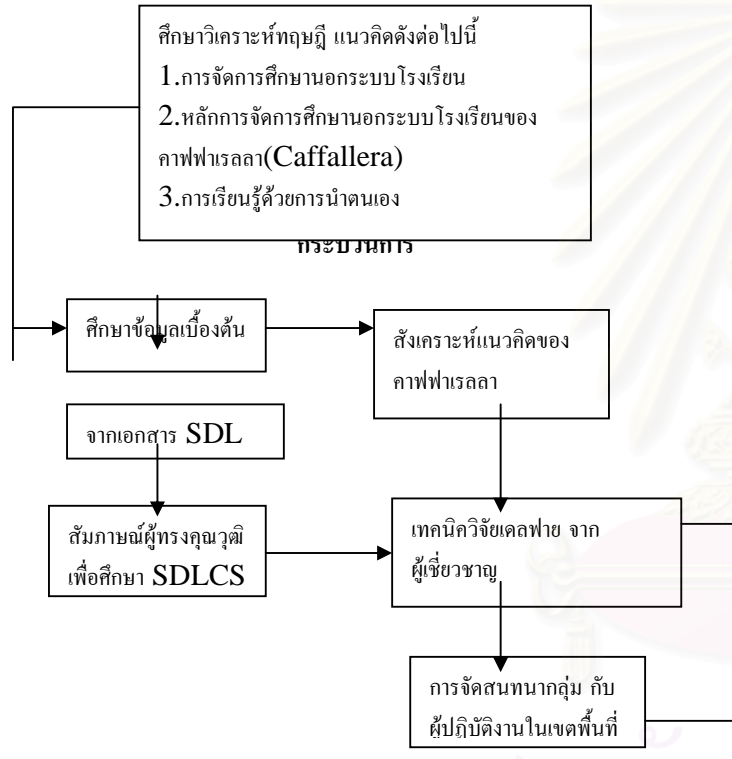
จากที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด เป็นการสรุปภาพรวมของการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ในปี พ.ศ. 2555 จากผลการวิจัยครั้งนี้ได้แนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ในอนาคต ดังสรุปได้ตามแผนภูมิที่ 3

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 3 สรุปการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนใน ปี พ.ศ. 2555
 ปัจจัยนำเข้า

ผลลัพธ์

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (SDLCS) ของประชาชนซึ่งมีองค์ประกอบที่จำเป็น 14 ประการ คือ 1)ความสามารถในการกำหนดความต้องการการเรียนรู้ของตนเอง 2)ความสามารถในการวางแผนการเรียนรู้ 3)ความสามารถทำให้ตนเองเกิดแรงจูงใจและความมุ่งมั่น 4)ความสามารถในการกำหนดเป้าหมายในการเรียน 5)ความสามารถในการเลือกวิธีการเรียน และแหล่งเรียนรู้ 6)มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการฟัง พูด อ่าน เขียน 7)มีความรับผิดชอบในการจัดการตนเอง 8)มีใจเปิดกว้าง 9)ยอมรับตนเองและเห็นคุณค่าของตัวเอง 10) ความสามารถในการประเมินตนเองได้ 11)มีความคิดสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์ 12)มีความรู้สึกที่ดีต่อความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 13)มีทักษะในการสื่อสาร 14) มีความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

แนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ในปี พ.ศ. 2555 ซึ่งมีองค์ประกอบ 11 ขั้นตอนดังนี้ คือ
 1)การสร้างพื้นฐานในการวางแผน ผู้จัดโครงการ ควรคำนึงถึงบริบทปัจจัยภายในองค์กร ในเรื่องวัฒนธรรมชุมชน แนวคิดปรัชญา และการสำรวจความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ส่วนบริบทปัจจัยภายนอก คำนึงถึงสภาวะแวดล้อมเช่นการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม และได้ควรจะได้รับ การสนับสนุนจากบุคคลและองค์กร ที่เกี่ยวข้อง
 2) การกำหนดแนวคิดของโครงการ ซึ่งผู้จัดโครงการต้องคำนึงถึงแหล่งที่มาจาก ความต้องการของผู้เรียน เช่นการจัดเวทีชาวบ้าน ทักษะศึกษา เป็นต้น
 3)การคัดเลือกและการจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด ผู้จัดต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนในเรื่องการจัดลำดับ ควรดูจากสถานการณ์ ความรุนแรง ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
 4)การพัฒนาวัตถุประสงค์ ผู้จัดโครงการต้องให้สอดคล้องกับSDLCS ที่จำเป็น 14 ประการ
 5)การจัดเตรียมการดำเนินการเรียนรู้ ผู้จัด/ผู้สอน มีการพัฒนาแผนการเรียนรู้อบรมบุคคล
 6)การสร้างแผนการประเมินผล ผู้จัดควรคำนึงถึงการประเมินทั้งภายในและภายนอก
 7)การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะทำงาน ควรให้ ผู้บริหาร ผู้จัด ผู้สอน ผู้เรียน มีส่วนร่วมในการจัดโครงการ
 8)การจัดเตรียมงบประมาณและการวางแผนการตลาด ผู้จัดควรหาแหล่งทุนจากทุกส่วนของสังคม
 9) การสร้างแผนการเรียนการสอน ผู้สอน ควรมีความเข้าใจเป้าหมายการเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
 10)การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและการประสานงาน ผู้จัด ควรใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต เป็นสื่อในการสนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน
 11) การประชาสัมพันธ์คุณค่าของโครงการ ผู้จัดโครงการควรนำเสนอที่หลากหลาย เช่น การประชุม สัมมนา เป็นต้น และนำเสนอหลังจากเสร็จ

อธิบายคำย่อ

- 1.SDL = Self-Directed Learning
- 2.SDLCS = Self-Directed Learning Capabilities

อภิปรายผลการวิจัย

ในการอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการอภิปรายออกเป็น 2 ส่วนที่สำคัญ คือส่วนแรกเป็นการอภิปรายถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของประชาชนที่สามารถเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งผู้วิจัยได้นำผลที่ได้จากการศึกษาจากเอกสารและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งในและต่างประเทศ จำนวน 9 ท่าน เพื่อให้ได้มาซึ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าว สำหรับในส่วนที่สอง เป็นการอภิปรายถึงผลแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มความสามารถในการนำตนเองของประชาชน ในปี พ.ศ. 2555 ที่ได้จากเทคนิควิจัยเดลฟาย จากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 26 คน เพื่อให้เห็นแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ในอนาคต คงมีรายละเอียดในแต่ละประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้ คือ

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของประชาชนที่สามารถเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

จากการสรุปผลการวิจัย จึงกล่าวได้ว่า คุณลักษณะความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ที่จำเป็น 14 ประการคือ 1) มีความสามารถในการกำหนดความต้องการเรียนรู้ของตนเอง 2) มีความสามารถในการวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง 3) มีความสามารถทำให้ตนเกิดแรงจูงใจและควบคุมตนเอง 4) มีความสามารถในการกำหนดเป้าหมายในการเรียน 5) มีความสามารถในการเลือกวิธีการเรียนและแหล่งการเรียนรู้ 6) มีความรู้และทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน 7) มีความรับผิดชอบในตนเอง 8) มีความสามารถที่จะรับประสบการณ์ใหม่ 9) ยอมรับตนเองและเห็นคุณค่าในตนเอง 10) มีความสามารถในการประเมินผลตนเอง 11) มีความคิดสร้างและรู้จักคิดวิเคราะห์ได้ 12) มีความรู้สึที่ดีต่อความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 13) มีทักษะในการสื่อสาร 14) มีความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของทฤษฎีแนวคิดของกลุ่มมนุษยนิยมเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระที่จะเลือกเรียนตามความต้องการที่แท้จริงของตนเอง ไม่ให้ได้รับความกดดันจากการบังคับขู่เข็ญของครู ซึ่งสอดคล้องกับ เบาวด์ (Boud, 1982) ทอมสัน (Thomson, 1992) ดิกสัน (Dixon, 1992) และผลงานวิจัยของคณาพร คมสัน พบว่า ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ที่มาจากความต้องการของตน ซึ่งความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง จะเป็นการกำหนดจุดประสงค์ และการวาง โครงการเรียนของตน โดยครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก สอดคล้องกับ โนลส์ (Knowles, 1975) บุคคลที่เรียนรู้ด้วยการริเริ่มของตนเองได้มากกว่า คือ มีความตั้งใจ มีจุดมุ่งหมาย และมีแรงจูงใจสูงกว่า สามารถนำประโยชน์จากการเรียนไปใช้ได้ดีกว่าและยาวนานกว่าคนที่เรียน โดยเป็นเพียงผู้รับและครูเป็นผู้ถ่ายทอดให้ ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับ กริฟฟิน (Griffin, 1983) กิบบอนด์และฟิลลิปส์ (Gibbon and Phillip, 1982) บรอกเกตต์

(Brockett,1985) สการ์เจอร์ (Skarger,1978)ที่ว่า การจะพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ต้องมี ความสามารถในการวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการที่ผู้เรียนมีความรับผิดชอบเบื้องต้นใน การวางแผน ดำเนินกิจกรรมตามแผน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นกับการเรียนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อย่างต่อเนื่อง พร้อมกับการมีการวางแผนการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ ของการเรียน สอดคล้องกับกุกลีเอมโน (Gugliemino,1977) แกร์ริสัน (Garrison,1997) สการ์เจอร์ (Skarger 1978)ที่ว่า แรงจูงใจและการควบคุมตนเองเป็นสิ่งสำคัญเพราะการที่จะทำใ้บุคคลคิดริเริ่มที่จะเรียน และก้าวเข้าสู่กระบวนการเรียนนั้นๆ แรงจูงใจจะมีอิทธิพลต่อการที่บุคคลจะสามารถ บรรลุเป้าหมายในการเรียน แรงจูงใจนี้อาจเป็นแรงจูงใจที่เกิดจากภายนอก หรือแรงจูงใจภายในซึ่ง เป็นการเรียนรู้โดยไม่ต้องมีสิ่งที่ควบคุมหรือบังคับจากภายนอก เช่น รางวัล การถูกทำโทษ การหวัง วิทยุบัตร หรือตำแหน่ง นอกจากนี้การควบคุมตนเองได้แก่การควบคุมงานหรือกิจกรรมที่ต้องการทำ เป็นการจัดการ ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ การจัดการทรัพยากร หรือแหล่งการ เรียนรู้ ทั้งนี้สอดคล้องกับซิดซงค์ ส.นันทนาเนตร (2542) ที่ผู้เรียนสามารถพัฒนาทำให้ตนเองเกิด แรงจูงใจและควบคุมตนเองขึ้นมาได้ด้วยตนเอง หรือด้วยความช่วยเหลือจากผู้สอนหรือผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งบรูคฟีลด์ (Brookfield,1984) และซิดซงค์ ส.นันทนาเนตร(2542) กล่าวว่า การแสวงหาความรู้ของ ผู้เรียน ผู้เรียนจะต้องเป้าหมายการเรียนที่ชัดเจน และเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะเรียนอย่างไรจึงจะ เหมาะสม การที่บุคคลหนึ่ง สามารถเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้นั้น บุคคลนั้นเป็นผู้รับผิดชอบใน การเรียนรู้สามารถกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้อะไร และประสิทธิผลที่เกิดขึ้น นั่นคือ บทบาทของผู้สอน ผู้เรียนนั้นจะเปลี่ยนแปลงไป ไม่การแบ่งแยกชัดเจน ผู้เรียนจะกลายเป็นผู้กำหนดแหล่งข้อมูลและ ทักษะที่ตนต้องการเรียน และกำหนดว่าจะดำเนินกระบวนการเพื่อบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้อย่างไร โดยผู้สอนเป็นจะเป็นผู้อำนวยการเรียนรู้ (Facilitator) และเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับผู้เรียนเอง ซึ่ง โนลส์(Knowles,1975) และบาวด์(Bound,1982)กล่าวว่าผู้เรียนมีความสามารถในการเลือกวิธีการ เรียนและแสวงหาบุคคลและแหล่งวิทยากรที่เหมาะสมกับการเรียนรู้และวิทยากรที่เหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่แตกต่างกัน และเลือกวิธีต่างๆในการแสดงออกทางความคิดหรือ จุดหมายของตนเอง ได้อย่างมีอิสระ รวมทั้งสอดคล้องกับกุกลีเอมโน(Gugliemino,1977) ที่ว่า ผู้เรียนควรมีความคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียนรู้ ได้แก่ การแสวงหาคำตอบจากคำถามต่างๆ ชอบ แสวงหาความรู้ รู้แหล่งทรัพยากรทางความรู้ และสามารถคิดวิธีการเรียนในเรื่องๆหนึ่งได้หลายวิธี และรู้จักค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆทั้งนี้อาจรวมถึงในสถานการณ์จริงจากสถานประกอบการ หรือองค์กรที่จัดกิจกรรม ซึ่งผู้สอนทำหน้าที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ และเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำเพิ่มเติมเนื้อหาความรู้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด อิศระวัฒน์ (2532) สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2542)ที่ว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ รวมทั้ง ทรัพยากรทั้งหลาย เช่นการอ่านด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมในการเข้ากลุ่มทบทวนความรู้ การฝึก ปฏิบัติงาน กิจกรรมการเขียน สร้างสรรค์ ซึ่งการมีทักษะดังกล่าวนี้จะสามารถทำให้หาข้อมูลที่

ต้องการหรือจำเป็นต้องใช้มีอะไรบ้าง และทำให้ผู้เรียนมีโอกาสดังกล่าวที่จะได้รับความรู้ ข่าวสาร ต่างๆ เพราะผู้เรียนจะต้องเป็นผู้จัดการการเปลี่ยนแปลงต่างๆด้วยตนเอง ซึ่งทักษะดังกล่าวมีอาจจะเกิดขึ้นได้หรือมีอยู่ในตัวของบุคคลทุกคน แต่ทั้งนี้สามารถสร้างและฝึกผู้เรียนให้มีทักษะดังกล่าวโดยมีผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator)

จากการศึกษาคุณลักษณะความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น ผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบในงานของตน ซึ่งสอดคล้องกับ เบาวด์ (Boud, 1982) ที่ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์การเรียนเช่นใด และระดับอายุของผู้เรียน ผู้สอนต้องจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบเบื้องต้น ไม่ว่าจะเป็นการวางแผน การดำเนินงาน หรือรับผิดชอบในการประเมิน โดยผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ โนลส์ (Knowles, 1975) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นลักษณะที่พัฒนากรใหม่ๆทางการศึกษา เช่นหลักสูตร ห้องเรียนแบบเปิด ศูนย์บริการวิชาการ การศึกษาอย่างมีอิสระ ล้วนเน้นให้ผู้เรียนรับผิดชอบการเรียนรู้เอง ซึ่งกุกลิเอลมีโน (Gugliemino, 1977) มีความเห็นว่าการมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น ผู้เรียนควรมีความเห็นว่าตนนั้นมีสติปัญญาอยู่ในระดับปานกลางหรือเหนือกว่าปานกลาง เต็มใจเรียนสิ่งที่ยากหากเป็นเรื่องที่สนใจ และมีความเชื่อมั่นในวิธีการสืบสอบทางการศึกษา และการมีความสนใจใคร่รู้ อดทนต่อความไม่ชัดเจนคลุมเครือ ยุ่งยากสับสน เรียนอย่างสนุกและทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำกิจกรรมซึ่งก่อให้เกิดประสบการณ์ใหม่ๆ สอดคล้องกับซิดชงค์ ส.นันทนาเนตร (2534) ที่ว่า การเปิดกว้างต่อการเปลี่ยนแปลงและยอมรับประสบการณ์ใหม่ๆและพยายามศึกษาหาความรู้ อันเป็นการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ ได้แก่ ความสนใจในการเรียน ความพอใจในความสำเร็จ ความรักในการเรียน และการคาดหวังว่าจะเรียนอย่างต่อเนื่อง ความสนใจหาแหล่งความรู้ การชอบศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด การยอมรับคำติติงในความผิดพลาดของตนเอง และมีความพยายามในการทำความเข้าใจในเรื่องยากๆ สอดคล้องกับเมซิโรว์ (Mezirow, 1981) และซิดชงค์ ส.นันทนาเนตร (2542) ที่ว่าต้องช่วยให้ผู้เรียนเข้าไปสู่การเรียนรู้ ด้วยการมองตนเองอย่างถูกต้องด้วยว่าตนเองจะเรียนอะไรดี รวมถึงจุดอ่อนจุดแข็งของตนเอง สอดคล้องกับ ดิกสัน (Dixon, 1992) โคปป์ และ โชเปอร์ (Koeppe and Soper, 1988) บรูคฟีลด์ (Brookfield, 1984) กริฟฟิน (Griffin, 1983) กิบบอน และฟิลลิปส์ (Gibbon and Philips, 1982) บรอกเกตต์ (Brockett, 1985) สคาเจอร์ (Skarger, 1977) โนลส์ (Knowles, 1975) กล่าวถึงการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นองค์ประกอบที่สำคัญคือ การประเมินผลการเรียนของตน ประเมินประสบการณ์การเรียนรู้ของตนเอง หรือประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งอาจจะด้วยความช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือไม่ก็ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ฮีมสตรา (Hiemstra, 1993 อ้างถึงใน Phelan, 1996) การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีหลายลักษณะ อาจจะเป็นรูปแบบการทดสอบซึ่งเป็นลักษณะการทบทวน ทดสอบการฝึกปฏิบัติ ทดสอบใหม่ หรือครูเป็นผู้ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียน หรือผู้เรียนให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ครู และ ซิมเมอร์แมน (Zimmerman, 1989 อ้างถึงใน Cole and Chan, 1994) กล่าวว่า ผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยการนำตนเองสามารถประเมินผลการเรียนรู้ด้วย

การนำตนเองก่อนการเรียน โดยการประเมินที่คุณภาพ หรือความก้าวหน้าในงานของตน เช่น ตรวจสอบงานที่ทำเสร็จแล้ว เพื่อความแน่ใจว่าได้ทำครบถูกต้อง

และความคิดสร้างสรรค์และรู้จักคิดวิเคราะห์ กุกลีเอลมีโน(Guglielmino,1977) กล่าวว่า เป็นการมีความกล้าเสี่ยงกล้าลอง มีความสามารถคิดแก้ปัญหา และสามารถคิดวิธีการเรียนได้หลายวิธี รวมถึงการเป็นผู้ที่รู้จักตนเองดีพอในการเรียนไม่ต้องสอนบอกทุกอย่าง เมื่อประสบปัญหาที่ไม่เข้าใจ สามารถทำงานได้ตามลำพังได้ดี และสามารถนำความคิดไปปฏิบัติให้เกิดผลดีได้ ซึ่งสอดคล้องกับ โนลส์ (Knowles,1975) และแคนดี้ (Candy,1991) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีกระบวนการของความรู้ความเข้าใจ และกระบวนการคิดวิเคราะห์ ซึ่งการเรียนรู้ที่เรียนรู้ด้วยการนำตนเองจำเป็นต้องมีความคิดริเริ่มในการวิเคราะห์ และตัดสินใจได้ว่าต้องการเรียนรู้สิ่งใด หลังจากนั้นจะกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ รวมทั้งการระบุถึงวิธีการค้นคว้าที่จะนำไปสู่ความสำเร็จจนกระทั่งสุดท้ายผู้เรียนตรวจสอบใคร่ครวญถึงผลสัมฤทธิ์และความสำเร็จในการเรียนของตนได้

ในการวิจัยคุณลักษณะความรู้ที่คิดต่อความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น สอดคล้องกับ โนลส์ (Knowles,1975)บุคคลจะเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ดีต้องมีการพัฒนาทางจิตวิทยา และกระบวนการทางธรรมชาติประกอบด้วย รวมถึงมีความรู้ที่คิดว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะทำให้มีความอยู่รอด และสามารถรับกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาหาความรู้ สอดคล้องกับ บอริช(Borich,1992) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะช่วยให้ผู้เรียนสร้างความเข้าใจและหาความหมายจากเนื้อหาต่างๆได้ด้วยตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักให้เหตุผล คิดวิเคราะห์เนื้อหาที่เรียน แล้วช่วยเพิ่มทักษะ การควบคุมตนเอง และพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ และทักษะในการสื่อสาร ซึ่งเป็นทักษะในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสาร ภาษาไทย และภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสารกับประเทศอื่น ซึ่งสอดคล้องกับ คอห์นเนน(Dohen,1996) และสุวรรณ วัฒนวงศ์(2542)ที่จะต้องเปิดสายตาให้กว้างเพื่อทำความเข้าใจกับชีวิตและเรื่องของโลกที่อาศัยอยู่ ทักษะนี้จะยกระดับความรู้ ในการหาข้อมูลใหม่ๆ ซึ่งได้จากศูนย์ข้อมูลด้วยตัวเอง สอดคล้องกับสุมาลี สังข์ศรี(2542) ที่ว่าการมีความรู้ ข้อมูลข่าวสารทั่วไป ได้แก่ ความรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิต เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ เกี่ยวกับสังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีความรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ และสามารถประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตได้และการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่างๆให้มีความรู้ นั้น โดยการใช้อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีใหม่ๆในการแสวงหาความรู้ และคุณลักษณะความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของคอห์นเนน (Dohen,1996) ที่ว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ดีที่สุดนั้นต้องมีการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้บอยเดลล์(Boydell,1976) อ้างถึงใน Bound,1982)การจัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่าผู้เรียนต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ของตน โดยกำหนดเป้าหมายการเรียน วางแผนการเรียน ค้นคว้ากำหนดแหล่งการเรียนรู้ที่จะใช้ในการเรียน ลงมือปฏิบัติ ค้นพบและสรุปสิ่งที่เป็นปัญหาในการเรียนรู้ของตนได้ ยอมรับนับถือซึ่งกันและ

กัน ช่วยเหลือกันระหว่างผู้เรียน ในบรรยากาศที่ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัย อบอุ่น คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล อีกระจากการถูกข่มขู่บังคับ การให้รางวัลหรือการลงโทษ สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้เรียนเรียนโดยร่วมมือกับผู้อื่นได้ ปรับวิธีการในการแก้ปัญหาจัดการกับปัญหา และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียน

ส่วนที่ 2 แนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ในปี พ.ศ. 2555

ในการอภิปรายผลการวิจัย เพื่อให้เห็นแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในอีก 10 ปีข้างหน้า ได้อย่างชัดเจน นั้น ผู้วิจัยมีข้ออภิปรายในประเด็นที่สามารถเพิ่มการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในปี พ.ศ. 2555 ซึ่งมีประเด็นที่จะอภิปราย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.องค์ประกอบที่ 5 การจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน

ผลการศึกษาพบว่า ผู้จัดโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ควรมีการพัฒนาแผนการเรียนรู้รายบุคคลหรือสัญญาการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน อันจะนำไปสู่การเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียน ซึ่งเทคนิคในการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ ที่เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยสอดคล้องกับ โนลส์ (Knowles, 1980) ที่ว่า เทคนิคผู้เรียนกำหนดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีความเหมาะสม เพราะผู้เรียนสามารถเรียน และสามารถศึกษาหาความรู้ตามแนวทางและความสนใจของตนเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยการดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2544) มีขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้ 1) เน้นการสร้างงานของผู้เรียน ผู้สอนไม่ได้เป็นผู้ควบคุมการสอนแต่เพียงผู้เดียว ไม่ได้บอกว่าจะให้ใครทำอะไร แต่ผู้สอนมีหน้าที่ที่กล่าวนำเพื่อสร้างแรงจูงใจเฉพาะด้าน และกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนในการคิดอย่างสร้างสรรค์ ความรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์พื้นฐานทางการศึกษา รวมไปถึงการเชื่อมโยงไปสู่ชีวิตประจำวันของผู้เรียน ได้ 2) เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติโครงการด้วยตนเอง เพื่อเรียนรู้การทำงานด้วยตนเอง ตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผนการทำงาน การค้นคว้า เรียนรู้ด้วยการแก้ปัญหา 3) เรียนรู้จากคำแนะนำของผู้อื่น เช่น ผู้สอน เพื่อน และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มีการเรียนรู้ร่วมกัน 4) สภาพแวดล้อมที่ดีทางการเรียนรู้ มีทั้งความอบอุ่น ผู้สอนใกล้ชิดผู้เรียน สร้างความเข้าใจและความผูกพัน และยังมีความสะดวกในเรื่องของเครื่องมือเครื่องใช้ที่สนับสนุนการเรียนรู้ได้ดี 5) พบกลุ่มเพื่อนนำเสนอผลงาน เป็นการเสริมสร้างทักษะความสามารถในการคิด การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การ

พูดถึงความคิดของตนเอง ปัญหา และการแก้ปัญหา 6) บันทึกการทำโครงการของตนเอง เพื่อตรวจสอบความคิดความก้าวหน้าของตนเอง 7) การวัดประเมินผลจากผลงานของผู้เรียน ลักษณะของความซับซ้อนของงาน การนำเสนอ ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มและพฤติกรรมที่แสดงออก ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน ทั้งนี้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตราที่ 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ นั้น ให้สถานศึกษา และหน่วยงาน ได้ดำเนินการดังต่อไปนี้ 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ 6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ และที่สำคัญในการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ต้องให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนด้วยการเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้เพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น กริฟฟิน(Griffin,1983) พบว่า รูปแบบการการใช้สัญญาการเรียนรู้ เป็นการเรียนที่ผู้เรียนวางแผนโดยเขียนสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร รวมทั้งวิธีการประเมินผลซึ่งจะมีการตรวจสอบความถูกต้องของผลงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ในสัญญาจากผู้ร่วมงาน ซึ่งสัญญาการเรียนรู้ดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และผู้จัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนควรมีการแนะนำให้ผู้เรียนรู้จักวางแผนการเรียน และให้รู้จักชั้นการเรียนเพื่อที่จะเรียนตามขั้นตอนได้ และเนื่องจากผู้เรียนมีอิสระที่จะเรียนรู้ ได้พบปัญหาต่างๆกันจึงควรมีช่วงเวลาสำหรับสรุปผลการเรียนรู้เป็นระยะๆ เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนดำเนินการอยู่ในขอบเขตที่ตกลงกัน

2. องค์ประกอบที่ 9 การสร้างแผนการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน

ผลการศึกษาพบว่า ผู้สอนและผู้เรียนต้องรู้และเข้าใจหลักสูตร จุดมุ่งหมาย และเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายและเป้าหมายของหลักสูตร(กรมการศึกษานอกโรงเรียน,2545) ซึ่งทำให้ผู้สอนและผู้เรียนสามารถร่วมกันวางแผนการเรียน

รู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และครอบคลุมเนื้อหาหลักสูตรตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งแนวทางในการจัดทำแผนนั้น ควรมีแนวทางการดำเนินงานดังนี้ คือ 1) การศึกษา และวิเคราะห์หลักสูตร 2) การสำรวจและวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน 3 การวางแผนการจัดการเรียนรู้ 4) การจัดทำแผนการจัดการกิจกรรมเรียนรู้ โดยอาจจะได้จาก ผู้สอน ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้อง ได้ศึกษาวัตถุประสงค์ขอบข่ายเนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลซึ่งเหมาะสม โดยวิธีหลากหลายตามสภาพข้อจำกัดแต่ละแห่ง เช่น จัดเอกสารให้ไปศึกษาด้วยตนเองเป็นเบื้องต้น ประชุมศึกษาวิเคราะห์ร่วมกันหรือจัดประชุมปฏิบัติการ ซึ่งเทคนิคที่นิยมกันมากคือ การทำMind Mapping การอภิปราย การระดมพลังสมอง เป็นต้น

ในการออกแบบแผนการเรียนการสอน ต้องเริ่มจากการจัดกลุ่มความคิด และนักการศึกษา นอกโรงเรียนต้องทำงานให้เป็นระบบ รวมทั้งสอดคล้องประสานงานต่างๆ ด้วยความเข้าใจและมุ่งให้เกิดผลต่อการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างแท้จริง

ซึ่งผู้จัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนควรสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ของประชาชนให้ชอบการอ่าน ชอบเขียน ชอบค้นคว้า ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ซึ่งสอดคล้องโกรว์ (Grow,1991) ผู้สอนเป็นผู้นำ ตั้งเป้าหมาย และกำหนดยุทธวิธีการเรียน และเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน ผู้เรียนนำตนเอง โดยครูเป็นที่ปรึกษา ทำได้โดยการลงฝึกตนเอง เช่นการค้นคว้า การทำรายงานรายบุคคล หรือรายกลุ่ม นอกจากนี้เลือกเทคนิคการเรียนรู้กับความถนัดของผู้เรียน ซึ่งฮิมสตรา (Hiemstra,1993 อ้างถึงในPhelan,1996) กล่าวถึงทางเลือกที่ผู้เรียนมีโอกาสเลือกและใช้ควบคุมตนเองเมื่อได้ได้เรียนในสภาพการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่าสามารถเลือกใช้วิธีการเรียนการสอน เทคนิค และเครื่องอำนวยความสะดวกในการเรียน การเลือกเทคโนโลยี หรืออุปกรณ์การเรียนการสอนที่จะสนับสนุนการเรียน การเลือกวิธี และเทคนิคการเรียนการสอน การเลือกชนิดของแหล่งทรัพยากรความรู้ การเลือกใช้พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ เช่น เรียนรู้โดยการสังเกต การฟัง หรือการสัมผัสด้วยมือ เป็นต้น

3. องค์ประกอบที่ 10 การจัดเตรียมถึงอำนวยความสะดวกและการประสานงาน เพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน

ผลการศึกษาพบว่า ผู้จัด โครงการศึกษานอกระบบ โรงเรียน ควรให้ความสำคัญของคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เป็นสิ่งสำคัญสำหรับในอนาคต เพราะในปัจจุบันพบปัญหาว่า ด้านสื่อและเทคโนโลยียังไม่กว้างขวาง(กรมการศึกษานอกโรงเรียน,2546)เนื่องจากสื่อบางชนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งคอมพิวเตอร์มีราคาแพงหน่วยงานและประชาชนยังไม่มีความพร้อมในการจัดหาและยังขาดทักษะในการใช้ ส่วนสื่อที่นำมาใช้ก็ยังพบปัญหา ในเรื่องการล่าช้าของสื่อสิ่งพิมพ์ ไม่ถึงตัวประชาชนในพื้นที่ห่างไกล สื่อวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์รับภาพได้ไม่ชัดเจนในบางพื้นที่ ซึ่งทำให้

ประชาชนขาดโอกาสที่ได้รับความรู้ และประชาชนมีข้อจำกัดในเรื่องเวลา ต้องประกอบอาชีพภาระ
 อื่นๆอีกมากมาย สิ่งจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้มาก และสอดคล้องกับสภาพการณ์โดย
 เฉพาะคอมพิวเตอร์ นั้นควรได้รับการส่งเสริมอย่างกว้างขวางในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับ รายงาน
 การวิจัยการดำเนินงานการพัฒนาการเรียนรู้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2545) ได้กล่าวถึง ความ
 คิดพื้นฐานเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ มีดังนี้ 1) สามารถออกแบบคอมพิวเตอร์ให้ผู้ใช้สามารถใ้
 งานได้อย่างเป็นธรรมชาติ 2) การเรียนรู้วิธีการติดต่อกับคอมพิวเตอร์จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิธี
 การเรียนรู้สิ่งอื่นๆตาม ไปด้วย 3) คอมพิวเตอร์จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อพัฒนาสติปัญญาของผู้
 เรียนอย่างมหาศาล มากกว่าเทคโนโลยีอื่นๆ 4) คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการสร้างสิ่งต่างๆ
 ขึ้นมาได้ เช่น การสร้างแบบจำลอง(modeling) สามารถใช้เป็นตัวสำหรับช่วยเปลี่ยนความคิดจาก
 การจำแนกสิ่งต่างๆ ออกเป็นฝ่ายถูกฝ่ายผิดแบบขาวกับดำ ไปเป็นการ หาทางแก้ไขสิ่งที่ผิดพลาด
 หรือไม่ได้ผลตามที่ตั้งใจ(Debugging) 5) คอมพิวเตอร์มีส่วนช่วยสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน
 ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนที่มีความสนใจตรงกัน ได้มากขึ้น ช่วยกระจาย
 ความคิดไปสู่โลกที่กว้าง และร่าง แผนพัฒนาการศึกษาระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2547-2549) ของกระทรวง
 ศึกษาธิการ จัดให้มีมาตรการ ให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
 และส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนา แหล่งเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการ
 การเรียนรู้อย่างคุ้มค่า เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงการบริการการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอด
 ชีวิตอันนำไปสู่การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งนี้สอดคล้องกับพระราช
 บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 ได้ระบุไว้ในมาตรา
 25 ที่ว่า รัฐต้องส่งเสริม การดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่
 ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยา
 ศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษาและและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่าง
 พอเพียงและมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ยังเป็นองค์ประกอบที่สามารถเพิ่มการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนใน
 อนาคต เนื่องจากการส่งเสริมสภาพการเรียนรู้แบบเปิด คือ เป็นการจัดทำทุกสิ่งให้เป็นศูนย์
 กลางการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับคาร์ (Carre, 1994) กล่าว ควรมีการจัดเตรียมศูนย์สื่อการเรียน ห้อง
 สมุด แหล่งความรู้อื่นๆ เป็นการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ ผู้สอนจัดบรรยากาศ
 สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการ
 นำตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ(กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2546) ที่ว่า แหล่งวิทยาการต่างๆ สามารถ
 จัดการเรียนรู้ให้เกิดได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นผู้เรียนสามารถวิเคราะห์
 ปัญหาได้ ประยุกต์ใช้ความรู้ได้ และที่สำคัญผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งจะ
 สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ในเรื่องการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในปีพ.ศ. 2555 นั้น ผู้จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ควรนำไปใช้ในการวางแผนงานในการจัดการศึกษานอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นสำคัญที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ เรื่องการถ่ายโอนการเรียนรู้ การออกแบบแผนการเรียนการสอน และการจัดตั้งอำนวยความสะดวกและการประสาน และในการจัดเรียนการสอน และผู้จัดการศึกษา ควรให้ความสนใจ ในคุณลักษณะของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองควบคู่ไปกับการเรียนการสอน เช่น การมีความสามารถในการวางแผน รวมถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งอาจต้องใช้เวลา ซึ่งต้องใช้ความพยายามและการมีส่วนร่วมจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนหลายฝ่าย เพื่อให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการเรียนรู้ รวมทั้งในการจัดหรือการให้บริการด้านบริการข้อมูลข่าวสาร อินเทอร์เน็ต ให้กว้างขวางมากขึ้น โดยจัดเป็นห้องสมุดแบบเปิด หรือศูนย์การเรียนรู้ และคุณลักษณะความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น ถ้าหากสามารถพัฒนาคุณลักษณะเหล่านี้ในตัวประชาชนที่เป็นผู้เรียนได้แล้ว ในระยะยาวจะเป็นผลดีต่อการศึกษาตลอดชีวิต เพราะเมื่อใดผู้เรียนมีใจรักในการเรียน และรักการศึกษาค้นคว้าตามความต้องการของตนเองแล้วนั้น ผู้เรียนก็จะสามารถดำเนินการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง ได้ด้วยตัวเอง ราบรื่นมีชีวิต และการเรียนรู้นั้นจะเกิดขึ้นกับตัวเองตลอดไป

1.2 ในด้านวิธีการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนนั้น เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงอนาคต ดังนั้นแนวทางในการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน นั้น ควรปรับแต่ละขั้นตอนนี้ให้เข้ากับบริบทของกลุ่มเป้าหมาย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยได้ทำให้เกิดแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ในปี พ.ศ.2555 ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการจัดโครงการการศึกษานอกโรงเรียน แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการขยายผลการศึกษาเพิ่มเติมในครั้งต่อไป เพื่อเป็นการต่อยอดความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้คือ

2.1 ควรนำแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ไปใช้ใน เขตต่างจังหวัด อาจเป็นภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ ภาคใต้ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบในต่างพื้นที่ รวมถึงแนวทางการจัด โครงการการศึกษาที่ส่งผลต่อการการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน

2.2 ควรนำแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ไปทดลองในเชิงปฏิบัติ เพื่อคู่ถึงความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน

2.3 ควรจะมีการศึกษาติดตามผลการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ในระยะเวลาที่สั้นลง ได้แก่ 3 ปี และ 5 ปี เพื่อจะได้รู้ถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป และยังเป็นการศึกษาถึงแนวทางการจัด โครงการการศึกษาที่มีความยั่งยืนที่ผู้จัด โครงการศึกษานอกระบบ โรงเรียนสามารถนำไปใช้ได้

2.4 ควรมีการศึกษาวิจัยพัฒนานวัตกรรมที่จัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนให้มีวิสัยทัศน์ในการวางแผนการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนในระยะยาว

2.5 ควรมีการศึกษาแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนที่มุ่งไปสู่กลุ่มผู้รับบริการ ที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น

2.6 ควรนำแนวคิดของนักศึกษานอกระบบ โรงเรียนท่านอื่น ๆ มาทำการศึกษารจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2.7 ควรมีการศึกษางานวิจัยเรื่องการศึกษานอกระบบ โรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในเชิงคุณภาพ เพื่อให้มีความละเอียดลึกซึ้งเพิ่มมากขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กนกวรรณ รุกขชาติ. แนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพจากภูมิปัญญาชาวบ้านในศตวรรษที่ 21 วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- กมล สุตประเสริฐ . “การศึกษานอกโรงเรียนใน ค.ศ. 2000” ก้าวต่อไปของ กศน. มุมมองของนักคิด.กรมการศึกษานอกโรงเรียน.กระทรวงศึกษาธิการ, 2540.
- กษมา วรวรรณ. “มุมมองของการศึกษานอกโรงเรียนในอนาคต” ก้าวต่อไปของ กศน. มุมมองของนักคิด.กรมการศึกษานอกโรงเรียน.กระทรวงศึกษาธิการ, 2540.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (ร่าง)แผนการศึกษาระยะ3ปี (2547-2549). กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ท. : ม.ป.ป.)
- กล้า สมตระกูล. การศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษานอกระบบและการเรียนรู้อื่นๆในศตวรรษที่ 21.สัมมนาวิชาการ เนื่องในโอกาสครบ 30 ปี การก่อตั้งคณะศึกษาศาสตร์และงานเกษียณอายุราชการผู้ช่วยศาสตราจารย์กิติ พัทธวิษณุ 3 กันยายน 2542 เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องการศึกษาผู้ใหญ่ในทศวรรษแรกของศตวรรษที่ 21, คณะศึกษาศาสตร์ เกษตรศาสตร์, 2542.
- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. มิติใหม่ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน สรุปลสาระสำคัญในการปรับปรุง ระบบบริหารและเครือข่ายการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เลียงเซียง, 2537.
- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. แนวทางการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.กองแผน, 2542.
- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. รายงานผลการวิจัยการดำเนินงาน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎี Constructions. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. กองพัฒนาการศึกษา, 2544.
- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. คู่มืออบรมทางไกลการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนการศึกษานอกโรงเรียน ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : รั้งมีการพิมพ์ กองพัฒนาการศึกษา, 2545.
- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. การจัดการศึกษานอกระบบเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย, 2546.

เกียรติวรรณ อมาตยกุล. การศึกษานอกระบบโรงเรียน : ทำไมต้องมีการศึกษานอกระบบโรงเรียน
ในปัจจุบัน. วารสารครุศาสตร์. (มกราคม-มิถุนายน 2533)

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. ชุมชนนิยม : ฝ่าวิกฤติชุมชนล่มสลาย. กรุงเทพฯ : บริษัทซัดเซตส์มีเดีย
จำกัด , 2544.

โกวิท วรพิพัฒน์ . “การศึกษานอกโรงเรียนใน ค.ศ.2000” ก้าวต่อไปของ กศน.มุมมองของนักคิด.
กรมการศึกษานอกโรงเรียน. กระทรวงศึกษาธิการ, 2540.

ขรรค์ชัย บุนปาน. “การศึกษานอกโรงเรียนใน ค.ศ.2000” ก้าวต่อไปของ กศน.มุมมองของนักคิด.
กรมการศึกษานอกโรงเรียน. กระทรวงศึกษาธิการ, 2540.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ(พ.ศ.2545-2559) :ฉบับสรุป
กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2545.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ(พ.ศ.2545-2559) กรุงเทพฯ :
บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2545.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.และที่
แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 (ม.ป.ท. : ม.ป.ป.)

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ตลอดชีวิตในศตวรรษที่21 :
สหราชอาณาจักร.กรุงเทพฯ : 2543.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. สำนักนายกรัฐมนตรื .
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2544-2549 (ม.ป.ท. : ม.ป.ป.)

คณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. ปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ, 2543.

คณะกรรมการศึกษาไทยยุคโลกาภิวัตน์. การศึกษาไทยยุคโลกาภิวัตน์สู่ความก้าวหน้าของชาติใน
ยุทธศาสตร์การศึกษายุคโลกาภิวัตน์ . กรุงเทพฯ : ธนาคารกสิกรไทย สำนักงานใหญ่,
2539.

คณาพร คมสัน. การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยการพัฒนาตนเองในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อ
ความเข้าใจสำหรับนักเรียนระดับมัธยมปลาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต,
บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ชนิดา รักษ์พลเมือง. พื้นฐานการศึกษาหลักการและแนวคิดทางสังคม. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี
จำกัด, 2534.

ชิดชงค์ ส.นันทนานนตร. การศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษานอกระบบและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
สัมมนา วิชาการเนื่องในโอกาสครบ 30 ปี การก่อตั้งคณะศึกษาศาสตร์ และงานเกษียณอายุ
ราชการผู้ช่วยศาสตราจารย์กิติ พัทธวิชัย 3 กันยายน 2542 เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง

การศึกษาผู้ใหญ่ในทศวรรษแรกของศตวรรษที่ 21. คณะศึกษาศาสตร์.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542.

ชนะพัฒน์ ชื่นแค้นุ่ม. ผลการใช้กระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของไวกอตสกี ที่มีต่อทักษะทางภาษาไทยและการกำกับตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

ชัยฤทธิ์ โพธิ์สุวรรณ. “การเรียนรู้จากประสบการณ์การเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองและการสร้างสรรค์ความรู้: มุมมองทางการศึกษานอกระบบ” วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์ 15 (พ.ศ. – ศ.ศ. 2543)

คณีย์ เทียนพุด. “ความสามารถ : ก้าวใหม่ของความรู้ HR” ผู้จัดการรายวัน 17(พ.ศ.2544)

คณีย์ เทียนพุด. จะสร้างแบบวัดความสามารถธุรกิจและคนได้อย่างไร. กรุงเทพฯ : ดีเอ็นดีคอนซัลแตนท์, 2545.

ทองอยู่ แก้วไทรชะ. แนวคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิต. สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาตลอดชีวิตและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา. กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2543.

ทักษิณ ชินวัตร. “ทักษิณห่วงคนไทยอ่านหนังสือน้อยพูดผ่านวิทยุหุนุนโครงการมติชน”. มติชน 30 (มี.ค. 2546)

นรินทร์ บุญชู. ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2532.

นันทกาญจน์ ชินประหัชฐ. การพัฒนาเทคนิคและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการเกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในกิจกรรมโครงงานของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

บุญธรรม กิจปรีดาบบริสุทธิ. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, 2540.

ประเวศ วะสี. ปฏิรูปการศึกษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. สำนักพิมพ์ชาวบ้าน, 2539. “แนวคิดการพัฒนาเรียนรู้”. กรุงเทพฯธุรกิจ. 9 (เม.ย. 2542)

พงษ์ศิริ สำลี. แนวโน้มของการศึกษานอกระบบโรงเรียนของประเทศไทยในอนาคต. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

พรชูลี อาชวอรุณ. “กลวิธีวิจัยอนาคต : กระบวนการอนาคตปริทัศน์” รวมบทความทางวิธีวิทยาการวิจัย เล่ม 1, สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

พรชูลี อาชาวำรุง. รูปแบบการศึกษาไทยที่สอดคล้องกับบริบทและสังคมไทยในศตวรรษที่ 21. วารสาร
ครุศาสตร์ ปีที่ 21 กรกฎาคม-ตุลาคม 2541.

รุ่ง แก้วแดง. “เอกชนกับการส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียน” ก้าวต่อไปของ กศน. มุมมองของนัก
 คิด. กรมการศึกษานอกโรงเรียน. กระทรวงศึกษาธิการ, 2540.

รัตนา พุ่มไพศาล . เอกสารหมายเลข ข.1 การวิเคราะห์สภาพและทิศทางการจัดการศึกษานอกระบบ
 โรงเรียนเพื่อพัฒนาชนบทที่ยากจน. (ม.ป.ท. : ม.ป.ป.)

รัตนา พุ่มไพศาล. หลักการจัดและบริหารการศึกษานอกระบบโรงเรียน. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2528.

วิทยากร เชียงกูล. รายงานสถานะการศึกษาไทยวิกฤตและโอกาสในการปฏิรูปการศึกษาและ
 สังคมไทย. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พิมพ์ครั้งที่ 2, 2542.

สมคิด อิศรวัตน์. “รายงานการวิจัยลักษณะการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทยซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำ
 ตนเอง” วารสารการศึกษานอกโรงเรียน. 1 (ธ.ค. 2542)

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. “การศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษานอกระบบและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
 สัมมนา วิชาการเนื่องในโอกาสครบ 30 ปี การก่อตั้งคณะศึกษาศาสตร์ และงานเกษียณอายุ
 ราชการผู้ช่วยศาสตราจารย์กิติ พัทธวิชัย 3 กันยายน 2542 เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง
การศึกษาผู้ใหญ่ในทศวรรษแรกของศตวรรษที่ 21, คณะศึกษาศาสตร์,
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2542.

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. เทคนิคการสอนแนวใหม่สำหรับการศึกษานอกโรงเรียน. กรมการศึกษานอก
 โรงเรียน, กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : รั้งมีการพิมพ์. 2541.

สมประสงค์ วิทยเกียรติและคณะ. รายงานการวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของประชาชนใน
การจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2542.

สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. การสำรวจการใช้เวลาของประชากร พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ : สำนัก
 นายกรัฐมนตรี, 2545.

สุมาลี สังข์ศรี. เอกสารชุดวิชาการศึกษาดลอดชีวิตและการศึกษานอกระบบ. สาขาวิชาศึกษา
 ศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. นนทบุรี : โรงพิมพ์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533.

สุมาลี สังข์ศรี. “การศึกษานอกโรงเรียนในทศวรรษหน้า”. สัมมนา วิชาการเนื่องในโอกาสครบ 30
 ปี การก่อตั้งคณะศึกษาศาสตร์ และงานเกษียณอายุราชการผู้ช่วยศาสตราจารย์กิติ
 พัทธวิชัย 3 กันยายน 2542 เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง**การศึกษาผู้ใหญ่ในทศวรรษ
 แรกของศตวรรษที่ 21**, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2542.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. การวางแผนและการประเมินผลการศึกษาผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียน

สโตร์, 2525.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. “การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ทางการศึกษาผู้ใหญ่”. สัมมนา วิชาการเนื่อง
ในโอกาสครบ 30 ปี การก่อตั้งคณะศึกษาศาสตร์ และงานเกษียณอายุราชการผู้ช่วย
ศาสตราจารย์กิติ พัทธวิชัย 3 กันยายน 2542 เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องการศึกษา
ผู้ใหญ่ในทศวรรษแรกของศตวรรษที่ 21, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
2542.

สุนทร สุนันทชัย. “การศึกษานอกโรงเรียนใน ค.ศ.2000” ก้าวต่อไปของ กศน.มุมมองของนักคิด.
กรมการศึกษานอกโรงเรียน, กระทรวงศึกษาธิการ. 2540.

สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. รายงานการประชุมทางวิชาการเรื่อง ทิศทางวัฒนธรรมกับการศึกษาแห่งการ
เปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี. ที. ซี. คอมมิวนิเคชั่น. สำนักงาน
คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, 2545.

อมรวิชัย นาครทรรพ. ความฝันของแผ่นดิน. กรุงเทพฯ : ตะวันออกการพิมพ์. 2537.

อมรวิชัย นาครทรรพ. ความจริงของแผ่นดิน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : บริษัทเจฟฟิล์มโปรดิวเซอร์
จำกัด, 2541.

อคิน รพีพัฒน์. ชุมชนแออัด : องค์กรความรู้ความเป็นจริง. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
วิจัย(สกว.), 2542.

อัญญา รัตนอุบล. การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2542 .

อัญญา รัตนอุบล. การเรียนรู้ของผู้ใหญ่: เป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลง. คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

อำนวยการ วิวรรธน์. วิสัยทัศน์เศรษฐกิจและสังคมไทย. กรุงเทพฯธุรกิจ 16(พ.ศ 2539)

อนุรักษ์ ปัญญาสุรักษ์. การประเมินผลโครงการอย่างมีส่วนร่วม : การวิจัยและความรับผิดชอบ.
ศึกษาศาสตร์สาร. ปีที่ 27 กรกฎาคม-ธันวาคม 2543.

อุ้นตา นพคุณ. การศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล, 2533.

อุ้นตา นพคุณ. กรอบแนวคิดการพัฒนาโปรแกรมอย่างมีส่วนร่วมทางการศึกษานอกโรงเรียน.
กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2546.

ภาษาต่างประเทศ

Baxter, Lynn Zander. The association of self-directed learning readiness, learning
styles, self-paced instruction, and confidence to perform on job. Doctoral

disertation,University of North Texas,1993. **Disertation Abstract International** 54/08
(1994) : 2920.

Boone, Edgar J. **Developing Programs in Adult Education**. Prospect Heights : Waaveland,
1992.

Borich, Gary D. **Effective Teaching Methods**. New York: Macmilland Publishing
Company, 1992.

Bouchard, Paul. Self-directed professionals and autodidactic choice:Aframework for
analysis. In long, Huey B.and associates. **New Ideas about Self -Directed
Learning**. Oklahoma Research Center for Continuing Professional and Higher
Education of the University of Okahoma, 1994.

Boud, David. **Developing Student Autonomy in Learning**. New York :Nicholes Publishig
Company, 1982.

Boyle, Patrick G. **Planning Beter Program**. .New York : Megrow-Hill Book Company, 1981.

Best, John W. **Research in Education 2 nd**. Ed. Engle word Cliffs. N.J. Prentice-Ha11, 1970.

Brockete, R. G. and Hiemstra, R. **Self -direction In Adult Learning Perspective in Theory,
Research and Practice**. London : Routledge, 1991.

Brookfield, Stephen D. **Understanding and Facilitating Adult Teaching**. NJ : perntice-Hall,
1984

Brookfield, Stephen D. Self-Directed Adult Learning : A Critical Paradigm **Adult Education
Quarterly**, Volume35, Number 2, Winter,1984 :59-71.

Caffarella, Rosemary S. and O'DonneI, Judith M. Self-directed adult learning A critical
paradigm revisite. **Adult Education Quarterly**. Vo1.37 No.4,
Summer 1987 : 199-211.

Caffarella, R. S. **Planning Programs For Adult Learners** : A practical Guide for
Educators, Trainers and Staff Developers. San Francisco : Jossey-Base, 1994.

Candy, P. C. **Self direction for Lifelong Learning: Comprehensive Guide to Theory and
Practice**. San Francisco, California : Jossey-Bass, 1991.

Carre, Philippe. Self directed learning in French professional education. In Long Huey B.
And Associates. **New Ideas about Self-Directed Learning**. Oklahoma : Oklahoma Research Center for
Continuing Professional and Higher Education of the University of Oklahoma, 1994.

Cole, Peter.G. and Chan, Lorna. **Teaching Principles and Practice**. Sidney : Prentice Hall of
Australia Pty Ltd, 1994.

- Combs, Philip H. and Manzoor ,Ahmed. **Attacking Rural Poverty: How Non-Fomal Education Can Help**. Baltimore : The John Hopkins University Press, 1974.
- Dixon, Wills Barnington. An exploratory study of self -directed learning readiness and pedagogical expectations about learning among adult inmate learners in Michigan.Doctoral disertation, Michigan state University,1992 **Dissertation Abstracts Internation**. 55/07 (1995) :1789.
- Dohnen G. **Lifelong Learning Gideline for a modearn under edicator policy** Bonne, 1996.
- Fordham, P. E. "Informal, Non-formal and Formal education programs “ in YMCA George Williams College ICE 301. **Lifelong Learning Unit 2**. London;YMCA George Williams College, 1993.
- Garrison, D. R. An analysis of the control construct in self-directed.In Long HueyB.and Associates. **Emerging Perspective of Self-Directed Learning**. Oklahoma: Oklahoma Research Center for Continuing Professional and Higher Education of The Universiity of Oklahoma, 1992.
- Garrison, D. R. Ananalysis of control construct in self –directed learning. In long Huey B. and Associates. **Emerging Perspectives of Self-Directed Learning**. Okahoma : Okahoma Research Center for Continuing Professional and Higher Education of the University of Okalahoma, 1993.
- Glass, Gave V. and Stanley J. C. **Statistical Methods In education and Psychology**. Englewood Chiffs, NS : Previtice-Ha11, 1970.
- Griffin, Colin. **Curriculum Theory in Adult Lifelong Education**. London : Croom Helm, 1983.
- Glow, G.O. Teaching learners to be self-directed. **Adult Education Quartery**, 41(3) 1991 :125-149.
- Gross, Ronald. **The Lifelong Learner**. New York : Simon and Schuster, 1977.
- Guglielmino L. M. **Development of the Self directed learning readiness scale**. Doctoral disertation, University of Gorgia, 1977.
- Hiemstra, Roger . Self-Directed Learning.**The International Encyclopedia of Education**(2nd.) Grate Britain : WheatonsLtd, Exeter , 1994.
- Hiemstra, Roger and Barns, John. **Self Directed learning: present and Future** <http://home.tweny.rr.com/hiemstra/montrsd/.htm/>, 1997.

- Hudspeth, Jerald Henry. Student outcomes : The relationship of teaching style to readiness for self-directed learning. Doctoral dissertation, Montana State University, 1991
Dissertation Abstract International. 52/10(1992) : 3514.
- Knowels Malcolm. **The Modern Practice of Adult Education.** New York : Association Press. 1970.
- Knowles, Malcolm. **Self-directed Learning: guide for learners and teacher**
Chicago : Forreth Publishing Company, 1975.
- Langton, Linda Cubbedge. Self-directed learning, achievement and satisfaction. Doctoral dissertation, University of Georgia, 1989 **Dissertation Abstracts International.** 54/12(1993) : 1232.
- Long, Huey B. **Learning about self-directed learning: Application and Research.** Oklahoma : Oklahoma Research Center for Continuing Professional and Higher Education of University of Oklahoma, 1992.
- Marriam , Sharan B. and Caffarella, Rosemarry S. **Learning as a Self-directed Activity. Learning in Adulthood.** San Francisco, California : Jossey-Bass Inc, 1991.
- Morgan, David L. **Planning Focus Groups.** SAGE Publications, Inc. California, 1998.
- Rung Kaewdang. **Learning For the New Century. Reforming Learning Curriculum and Pedagogy.** Innovative Visions for the New Century. ACEID, UNESCO. Bangkok. 1999.
- Posner, Fredric G.A. A study of self-directed learning perceived competence and personal orientation among students in an open alternative high school. Doctoral dissertation, University of Denver, 1989. **Dissertation Abstract International.** 51 /03 (1990) : 813.
- Simons, Robert Jan. "Toward a Constructivist Theory of Self-Directed Learning " **Gerrald E. Strak a (Editor) Conception of Self-Directed Learning.** Munter, 2000.
- Simon & Schuster, Inc. **Webster's New Word Colledge Dictionary.** Third Edition, New York : NY 10019-6785 : A Simon & Schuster Macmilan Company 1638 Broadway, 1997.
- Skager, Rodney. Dave , R. H. **Curriculum for Lifelong Education.** Toronto : Pergamon Press, 1977.
- Skager, Rodney. Dave, R. H. **Lifelong Education and Education and Evaluation Practice.** New York : UNESCO Institute for Education, Hambury and

Pergamon Press, 1978.

Stubblefield, Claire Harkins. Childhood experiences and adult self-directed learning (adult learner). Doctoral Dissertation, The University of Oklahoma, 1992. **Dissertation Abstract International**. 54/02(1993) : 404.

Thomson, Chihiro Dinoshita. Learner-centered tasks in the foreign language classroom. **Foreign Language Annals**. Vol25 No.2, 1992.

Tough, Allen. **The Adult's Learning Projects**. The Ontario Institute for Studies in Education, 1971.

Treffinger, Donald J. Self-directed Learning, In maker, C. June and Nielson, Aleene B. **Teaching Models in Education of the Gifted** (2nd edition) Texas : PRO- ED, Inc, 1995.

Wiggins, Robert Andrew . An Alternate View of Staff Development: Personal Professional Growth Within a Single School Setting CD-ROM] Abstract : Proquest File; **Dissertation Abstract Item** : Aac9329199, 1993.

Zimmerman, Barry J. A social cognitive view of self - regulated academic learning. **Journal of Educational Psychology**. 81(3) 329-339, 1989.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

**แบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างค่านิยมความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและคุณลักษณะ
ของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง**

ได้โปรดแสดงความคิดเห็น ค่านิยมความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและ
คุณลักษณะของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง
การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ
ประชาชนในปี พ.ศ.2555

ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หมายถึง การจัดการที่มีจุดมุ่งหมาย มีการวางแผนการ
เรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีการปฏิบัติด้วยความรับผิดชอบและควบคุมตนเอง ตลอดจนการ
ประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนา ความรู้ ทักษะ และเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ทำให้บรรลุ
จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ดังนั้นคุณลักษณะของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงมีองค์ประกอบที่
จำเป็น 14 ประการ ดังที่กำหนดไว้ในตารางข้างล่างนี้ โปรดแสดงความคิดเห็นว่าท่านเห็นด้วย
หรือไม่ โดยใส่เครื่องหมาย 3 ลงใน

ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	เห็นด้วยหรือไม่
1.ความสามารถในการกำหนดความต้องการการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	☐ เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วย
2.ความสามารถในการวางแผนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	☐ เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วย
3.ความสามารถทำให้ตนเกิดแรงจูงใจและควบคุมตนเอง	☐ เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วย
4.ความสามารถในการกำหนดเป้าหมายการเรียนการเลือกวิธีการ เรียนและแหล่งการเรียนรู้	☐ เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วย
5. มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการฟัง อ่าน พูด เขียน	☐ เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วย
6. มีความรับผิดชอบในตนเอง	☐ เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วย
7.มีความสามารถที่จะเปิดรับประสบการณ์ใหม่	☐ เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วย
8. ยอมรับตนเองและเห็นคุณค่าในตนเอง	☐ เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วย
9.การประเมินตนเอง	☐ เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วย
10. มีความคิดสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์	☐ เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วย
11. มีความเชื่อที่ดีต่อความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	☐ เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วย
12. มีทักษะในการสื่อสาร	☐ เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วย
13. ความสามารถที่จะเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น	☐ เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วย

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม .....

.....

ภาคผนวก ข
สูตรสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การหามัธยฐาน

สูตรที่ใช้ในการคำนวณหาค่ามัธยฐานของแต่ละข้อควมมีดังนี้ (Glass and Stanley, 1970 : Glass and Hopkins, 1984)

$$\text{มัธยฐาน} = L + 1 \left[\frac{N/2 - F_1}{F_2} \right]$$

- เมื่อ L คือ ขีดจำกัดล่างที่แท้จริงของชั้นคะแนนที่มัธยฐานตกอยู่
 I คือ อันตรภาคชั้น
 N คือ จำนวนความถี่ทั้งหมด
 F_1 คือ ความถี่สะสมจากชั้นคะแนนต่ำสุดถึงชั้นคะแนนที่เป็นขีดจำกัดบนของชั้นก่อนที่มีมัธยฐานตกอยู่
 F_2 คือ ความถี่ของชั้นคะแนนที่มัธยฐานตกอยู่

ตัวอย่างการคำนวณ

องค์ประกอบที่ 1 การสร้างพื้นฐานในการวางแผน
 ส่วนที่ 1 ปัจจัยภายใน

1. หน้าที่บทบาทขององค์กรที่จัดการศึกษา จะต้องบ่งบอกถึงขอบเขตภารกิจที่มีระบบการส่งต่อการเรียนรู้และระบบเครือข่ายที่ดี ในแบบสอบถามรอบที่ 2

คะแนน	ความถี่	ความถี่สะสม
5	11	27
4	14	16
3	1	2
2	1	1
1	-	-

$$\begin{aligned} \text{มัธยฐาน} &= 3.5 + 1 \left[\frac{27/2 - 16}{14} \right] \\ &= 3.5 + .75 \end{aligned}$$

$$\text{มัธยฐาน} = 4.25$$

2.การหาพิสัยระหว่างควอไทล์

การหาพิสัยระหว่างควอไทล์ คือ ค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 สูตรที่ใช้ในการคำนวณ ใช้สูตรเดียวกับการคำนวณพื้นฐาน เพียงแต่แทนค่า N/2 ด้วย N/4 ในการหาควอไทล์ที่ 1 และแทนค่า N/2 ด้วย 3N/4 ในการหาควอไทล์ที่ 3 (Glass and Stanley,1970 Glass Hopkins,1984) ควอไทล์ที่ 1 หมายถึงข้อมูลที่มี N/4 อยู่ต่ำกว่าและ 3N/4 อยู่สูงกว่าส่วนควอไทล์ที่ 3 หมายถึง ข้อมูลที่มี 3N/4 อยู่ต่ำกว่า และ N/4 อยู่สูงกว่าหรืออาจกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่า ควอไทล์ที่ 1 ก็คือ เปอร์เซนไทล์ที่ 25 และควอไทล์ที่ 3 ก็คือ เปอร์เซนไทล์ที่ 75 (บุญธรรม กิจปริดาภิวัตน์,2531)

ตัวอย่างการคำนวณ

องค์ประกอบที่ 1 การสร้างพื้นฐานในการวางแผน

ส่วนที่ 1 ปีจายภายใน

1.หน้าที่บทบาทขององค์กรที่จัดการศึกษา จะต้องบ่งบอกถึงขอบเขตภารกิจที่มีระบบการส่งต่อการเรียนรู้และระบบเครือข่ายที่ดี ในแบบสอบถามรอบที่ 2

$$\begin{aligned} \text{ควอไทล์ที่ 1} &= 3.5 + 1 \left[\frac{27/4 - 1}{13} \right] \\ &= 3.5 + 0.44 \\ &= 3.94 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ควอไทล์ที่ 3} &= 3.5 + 1 \left[\frac{27 \times 3/4 - 2}{14} \right] \\ &= 3.5 + 1.30 \\ &= 4.8 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{พิสัยระหว่างควอไทล์} &= 4.8 - 3.94 \\ &= 0.86 \end{aligned}$$

2.การหาฐานนิยม

ผู้วิจัยหาค่าฐานนิยมของแต่ละข้อ โดยหาความถี่ของระดับคะแนนจาก 1 ถึง 5 สำหรับแต่ละข้อความถึาระดับคะแนนใดที่มีความถี่สูงสุดถือเป็นค่าฐานนิยมของข้อความนั้น ในกรณีที่ความถี่สูงสุดของระดับคะแนนนั้นอยู่ติดกัน จะถือว่าเอาค่ากลางระหว่างคะแนนทั้งสองนั้นเป็นค่าฐานนิยมของข้อความนั้น สำหรับกรณีที่ความถี่สูงสุดของระดับคะแนนเท่ากัน แต่ระดับคะแนนไม่ได้อยู่ติดกันจะถือว่าระดับคะแนนของข้อความที่มีเท่ากันทั้งสองนั้นเป็นค่าฐานนิยม(Glass and

Stanley,1970 Glass Hopkins,1984)การหาฐานนิยม(mode) คือ ข้อมูลที่มีความถี่มากที่สุด การใช้ฐานนิยมวัดค่าเฉลี่ยของข้อมูลเป็นการยอมรับข้อมูลที่มีจำนวนมากที่สุดเป็นตัวกลาง โดยไม่ต้องนำข้อมูลอื่นมาพิจารณา(บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์,2531)

ตัวอย่าง

องค์ประกอบที่ 1 การสร้างพื้นฐานในการวางแผน

ส่วนที่ 1 ปัจจัยภายใน

1.หน้าที่บทบาทขององค์กรที่จัดการศึกษา จะต้องบ่งบอกถึงขอบเขตภารกิจที่มีระบบการส่งต่อการเรียนรู้และระบบเครือข่ายที่ดี ในแบบสอบถามรอบที่ 2

คะแนน	ความถี่
5	11
4	14
3	1
2	1
1	-

ดังนั้น ฐานนิยม คือ 4

องค์ประกอบที่ 9 การจัดเตรียมงบประมาณและการวางแผนการตลาด ส่วนที่ 2 วิธีการประชาสัมพันธ์ ข้อที่ 1 ในแบบสอบถาม รอบที่ 3

คะแนน	ความถี่
5	12
4	12
3	2
2	-
1	-

ดังนั้น ฐานนิยม คือ 4.50

ภาคผนวก ค
แบบสอบถาม รอบที่ 1,2,3

แบบสอบถามชุดที่ ←
ผู้เชี่ยวชาญ .

ความคิดเห็นในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในปี พ.ศ. 2555

บุคคล/หน่วยงานราชการ/องค์กรเอกชน.....
ตำแหน่ง.....สังกัด.....

คำชี้แจง ผู้วิจัย น.ส.จิตาภา สุวรรณฤกษ์ นิสิตปริญญาชั้นคุณวุฒิบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อให้ได้มาซึ่งความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในปี พ.ศ. 2555 ทั้งนี้จะได้นำไปใช้เป็นประโยชน์ในการวางแผนและการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในอีก 10 ปีข้างหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมไทยโดยรวม

แบบสอบถามนี้ ใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ในการรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อที่จะทราบหรือคาดการณ์ล่วงหน้าเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในอนาคต เรื่อง การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ในปี พ.ศ. 2555 โดยจะแสดงความคิดเห็น รวม 3 ครั้ง

ครั้งที่ 1 มีจุดหมายที่จะขอความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับอนาคต เรื่องการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในปี พ.ศ. 2555 โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อผู้วิจัยจะนำคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญไปพิจารณาสร้างข้อคำถาม เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ช่วงคะแนน

ครั้งที่ 2 ขอความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ช่วงคะแนน เรื่อง การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในปี พ.ศ. 2555 ที่พัฒนาขึ้นมาจากการสอบถามครั้งที่ 1 โดยทำเครื่องหมายถูก 3 ในช่วงคะแนนที่ท่านเห็นด้วยมากที่สุด

ครั้งที่ 3 ขอความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นในแบบสอบถามชุดเดิม (ครั้งที่ 2) โดยทำเครื่องหมายกากบาท 5 ในช่วงคะแนนที่ท่านเห็นด้วยมากที่สุด

การตอบคำถามของท่านทั้ง 3 ครั้ง อาจรบกวนเวลาของท่านบ้าง แต่คำตอบของท่านจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในปี พ.ศ. 2555 แบบสอบถามชุดนี้ เป็นแบบสอบถามชุดที่ 1 มีจุดประสงค์ที่จะให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงทัศนคติความเป็นไปได้ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามที่ศนะของท่าน

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ
(นางสาวจิตาภา สุวรรณฤกษ์)
นิสิตผู้วิจัย

ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง

การศึกษานอกระบบโรงเรียน หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบ ที่ผู้เรียนเพียงคนเดียวหรือเป็นกลุ่ม เรียนด้วยความสมัครใจ การเรียนเช่นนั้นเกิดขึ้นโดยหน่วยงานหรือบุคคลที่สนใจเป็นผู้จัดกิจกรรมการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้บริการแก่ผู้เรียนที่ต้องการเรียน ในเรื่องที่ตนสนใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อันเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเรียนในเรื่องนั้นๆ เป็นระยะเวลาสั้นๆ ที่การเรียนเกิดขึ้นจากการชวนขวนขวายศึกษาด้วยตนเอง

ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หมายถึง การจัดการที่มีจุดมุ่งหมาย มีการวางแผนการเรียนรู้อย่างตนเอง มีการปฏิบัติด้วยความรับผิดชอบและควบคุมตนเอง ตลอดจนมีการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ และเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ทำให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้น คุณลักษณะของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จึงมีองค์ประกอบที่จำเป็น 14 ประการ คือ

- 1) ความสามารถในการกำหนดความต้องการการเรียนรู้อย่างการนำตนเอง
- 2) ความสามารถในการวางแผนการเรียนรู้อย่างการนำตนเอง
- 3) ความสามารถทำให้ตนเกิดแรงจูงใจและควบคุมตนเอง
- 4) ความสามารถในการกำหนดเป้าหมายในการเรียน
- 5) ความสามารถเลือกวิธีการเรียน และแหล่งการเรียนรู้
- 6) มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการ ฟัง พูด อ่าน เขียน
- 7) มีความรับผิดชอบในการจัดการตนเอง
- 8) ความสามารถที่จะเปิดรับประสบการณ์ใหม่
- 9) ยอมรับตนเองและเห็นคุณค่าของตัวเอง
- 10) ความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง
- 11) มีความคิดสร้างสรรค์ และการคิดวิเคราะห์
- 12) มีความเชื่อที่ดีต่อความสามารถในการเรียนรู้อย่างการนำตนเอง
- 13) มีทักษะในการสื่อสาร
- 14) ความสามารถในการเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น

ประชาชน หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ไม่จำกัดเพศ ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และเข้าร่วมหรือต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยอาศัยอยู่ในชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับผู้ใหญ่ของโรสแมรี่ เอส.คาฟฟาเรลลา(Rosemary S.Caffarella : 1994) มาเป็นกรอบในการวิจัย ซึ่งมีองค์ประกอบ 11 ขั้นตอน คือ

1) การสร้างพื้นฐานในการวางแผน (Establishing 's Basis for the Planning Process)

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการวางแผน ที่เป็นปัจจัยภายใน คือ โครงสร้าง คน วัฒนธรรมชุมชน และปัจจัยภายนอก ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนด้วยกันเอง และระหว่างชุมชนกับองค์กรภายนอก การเมือง

เศรษฐกิจ สังคม ข้อมูลและข่าวสาร รวมทั้งการสร้างการสนับสนุนเบื้องต้น (Building a Solid Base of Support)จากบุคคลและองค์กรเพื่อเพิ่มความมั่นใจว่าการจัดโครงการจะสำเร็จลุล่วง

2) แนวคิดในการจัดทำโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียน(Identifying Program Ideas)

การจะได้มาซึ่งเนื้อหาและแนวคิดจำเป็นต้องมีที่มาของแหล่งความคิดเช่น ตัวผู้เรียน นักการศึกษานอกระบบโรงเรียน ฯลฯ องค์กร และชุมชนที่เกี่ยวข้อง และวิธีการที่จะได้ความคิดจากแหล่งดังกล่าว เช่น การสังเกต แบบสอบถาม การสำรวจ การสัมภาษณ์ ฯลฯ

3) การคัดเลือกและจัดลำดับแนวคิด (Sorting and Prioritizing)

การนำแนวความคิดที่ได้มานั้นมาจัดลำดับความสำคัญ โดยพิจารณาว่า บุคคลใดจะเป็นผู้กำหนดหรือเกี่ยวข้องในการจัดลำดับความสำคัญ เช่นผู้นำชุมชน ครู เป็นต้น รวมทั้งการสร้างเกณฑ์ในการจัดลำดับความสำคัญ เช่น จำนวนประชาชนที่ผลกระทบ ทรัพยากรที่ใช้ดำเนินการ ความเร่งด่วน เป็นต้น

4) การพัฒนาวัตถุประสงค์โครงการ (Developing Program Objective)

การพัฒนาวัตถุประสงค์ของโครงการ ควรมีความสัมพันธ์ที่ชัดเจนระหว่างวัตถุประสงค์ ปัญหา และความต้องการของผู้เรียน สามารถนำไปใช้ได้จริง และวัตถุประสงค์นั้นสามารถวัดได้หรือไม่

5) การถ่ายโอนการเรียนรู้ (Preparing for the Transfer of learning)

การถ่ายทอดการเรียนรู้ต้องมีการพิจารณาจากปัจจัยที่มีอิทธิพล ได้แก่ ผู้เข้าร่วม โครงการ การออกแบบการบริหารโครงการ เนื้อหาโครงการ การเปลี่ยนแปลงงานที่ต้องการ บริบทองค์กร และแรงผลักดันของชุมชนและสังคม

6) การสร้างแผนการประเมินผล (Formulating Evaluation Plans)

การรวบรวมแผนการประเมินผลการจัดการโครงการ จำเป็นต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และควรคำนึงถึง การระบุวิธีการที่จะใช้ประเมินให้ชัดเจน การกำหนดวิธีการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ชนิดข้อมูล การเก็บข้อมูล เกณฑ์การตัดสินที่จะใช้กับโครงการ นำคำแนะนำไปปรับปรุงโครงการ

7) การกำหนดรูปแบบการเรียนรู้และคณะผู้จัดโครงการ (Determining Format, and Staff)

การกำหนดรูปแบบที่เหมาะสม ในงานวิจัยนี้ได้กำหนด การกำหนดรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง รวมทั้งการแยกแยะบทบาทคณะผู้ทำงานในการวางแผนและดำเนินการจัดโครงการ

8) การจัดเตรียมงบประมาณโครงการและการวางแผนการตลาด (Preparing Budgets and Marketing)มีภาระแหล่งรายได้และเงินทุนที่ประมาณการในการจัดโครงการ ตลอดจนการวางแผนประชาสัมพันธ์โครงการ

9) การออกแบบแผนการเรียนการสอน(Designing Instructional plans)

การปรับปรุงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ การเลือกสรรและจัดลำดับเนื้อหา การเลือกเทคนิคการสอนที่เหมาะสม พัฒนาวัสดุการสอน เลือกการประเมินแต่ละช่วงการสอน

10) การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและการประสานงาน Coordinating Facilities and On-Site Events

การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น แหล่งเรียนรู้ต่างๆ การเลือกสถานที่ การจัดรูปแบบของห้องและอุปกรณ์การสอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมการสอนแต่ละแบบ วิธีการสอน กลุ่มผู้เรียน ความถนัดของผู้สอน รวมทั้งการประสานงานในโครงการ เช่น การรวบรวมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในโครงการ การตรวจเช็คอุปกรณ์ เอกสาร ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น

11) รายงานการประเมินผลโครงการ(Communicating the Value of the Program)

เป็นการรายงานการประเมินผลโครงการ ซึ่งมีปัจจัยดังนี้คือ การใช้ประโยชน์จากรายงาน ขอบเขตและผู้รับรายงาน เนื้อหาของรายงาน รูปแบบของรายงาน ได้แก่ การนำเสนอรายงาน การติดตามผล

แบบสอบถามรอบที่ 1

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่ม
ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในปี พ.ศ.2555

1.การกำหนดพื้นฐานในกระบวนการวางแผน (Establishing 's Basis for the
Planning Process)

1.1 โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ควรคำนึงหรือปัจจัยทั้งบริบทภายในองค์กรและ
ภายนอกองค์กร และระหว่างองค์กร และโปรอธิบายถึงสิ่งที่ควรคำนึงหรือปัจจัยที่ผู้จัดโครงการ
จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เพื่อเป็นพื้นฐานในการจัดทำแผนการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน
สิ่งที่ควรคำนึงหรือปัจจัย

1.1.1 โครงสร้างองค์กร เช่น นโยบายชุมชน สภาพแวดล้อมทางกายภาพ การ
บริหาร การจัดแหล่งเรียนรู้งบประมาณ ฯลฯ

1.1.2 ผู้เรียน/ผู้เข้าร่วมโครงการ เช่น มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ความสามารถ
ในการใช้เทคโนโลยี ความสนใจในอาชีพ ฯลฯ

1.1.3 วัฒนธรรมชุมชน เช่น ความหลากหลายของวิถีชีวิต ความหลากหลายของ
กลุ่มเป้าหมาย ฯลฯ

--

1.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนด้วยตนเอง

1.1.5 ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับองค์กรภายนอก

1.1.6 ข้อมูลและข่าวสาร

1.1.7 อื่นๆ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สถาบันวิจัยบริการ

1.2 ในการวางแผนการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุน
เบื้องต้นจากบุคคลและกลุ่มต่างๆ ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการที่จะขอรับการ
สนับสนุน

ผู้ให้การสนับสนุน	วิธีการที่ให้การสนับสนุน		
	ก่อนจัดทำโครงการ	ระหว่างจัดทำโครงการ	หลังจัดทำโครงการ
บุคคล เช่น ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่นิเทศก์ ครู/วิทยากร ภูมิปัญญา ผู้นำชุมชน พระสงฆ์ คนในชุมชน อื่นๆ(โปรดเสนอแนะ)----- ----- -----			
องค์กร เช่น หน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน สภาการศึกษา วัด/ ศาสนสถาน อื่นๆ(โปรดเสนอแนะ)----- ----- -----			

1.2.1 และจะสามารถนำปัจจัยด้านโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กร ต่อไปนี้ คือ 1) พันธกิจองค์กร เช่น การสร้างสรรค์คุณภาพการศึกษาของคนในองค์กรหรือชุมชน 2) นโยบายและมาตรฐาน เช่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความใฝ่รู้อยู่เสมอ 3) การตัดสินใจขององค์กร เช่น มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ การจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ผู้สูงอายุ 4) แหล่งเงินทุน เช่น การหาทุนจากภายใน จากภายนอกหรือเงินทุนของตนเอง 5) สิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งเรียนรู้ 6) ความเชื่อและค่านิยมของชุมชน เช่น ค่านิยมความเชื่อเรื่องการศึกษาจากระบบโรงเรียนด้วยการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

จากข้อต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น จึงใคร่ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นว่าควรจะมีแนวทางหรือวิธีการสนับสนุนการวางแผนการศึกษานอกระบบโรงเรียน นี้ ได้อย่างไร

องค์กรแบ่งออกเป็น 1.องค์กรที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยเฉพาะ เช่น กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2.องค์กรที่จัดการศึกษาในระบบแต่มีการให้บริการการศึกษานอกโรงเรียน เช่น ศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง จุฬาฯ

3.องค์กรที่ให้บริการเสริมการศึกษานอกระบบ เช่น โรงพยาบาล สภาสตรีแห่งชาติ ฯลฯ

ปัจจัยด้านโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กร	โปรดแสดงความคิดเห็น
1) พันธกิจองค์กร เช่น การสร้างสรรค์คุณภาพการศึกษาของคนในองค์กรหรือชุมชน	----- ----- ----- -----
2) นโยบายและมาตรฐาน เช่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความใฝ่รู้อยู่เสมอ	----- ----- ----- -----
3) การตัดสินใจขององค์กร เช่น การจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ การจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ผู้สูงอายุ	----- ----- ----- -----
4) แหล่งเงินทุน เช่น การหาทุนจากภายใน ภายนอก หรือการหาเงินทุนด้วยตนเอง	----- ----- ----- -----
5) สิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งเรียนรู้	----- ----- ----- -----
6) ความเชื่อ/ค่านิยมของชุมชน เช่น ค่านิยมความเชื่อ เรื่องการศึกษานอกระบบ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ฯลฯ	----- ----- ----- -----
7) อื่นๆ (โปรดเสนอแนะ)----- ----- -----	----- ----- ----- -----

3.การคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด(Sorting and Prioritizing)

3.1ในการจัดลำดับลำดับแนวคิดในการจัดทำโครงการศึกษานอกระบบโรงเรียนใครเป็นผู้กำหนดเกณฑ์

--

3.2.จะมีเกณฑ์ในการจัดลำดับความสำคัญอย่างไร เช่น จำนวนประชาชนที่สนใจ ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงาน ความเร่งด่วน ทีมงานซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการฯ ผู้จัดโครงการ มีศักยภาพในการมีส่วนร่วม สมาชิกคณะกรรมการการศึกษา และบุคคลภายนอกซึ่งให้การสนับสนุน ฯลฯ

--

3.3 จะมีวิธีการจัดลำดับแนวคิดนั้นอย่างไร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.การจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ (Preparing for the Transfer of learning)

5.1 ในการจัดเตรียมการถ่ายทอดการเรียนรู้ มีปัจจัยที่อาจจะต้องพิจารณา เพื่อเป็นการส่งเสริมและอาจจะเป็นอุปสรรค หรือเป็นได้ทั้งสองอย่าง

ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าปัจจัยข้อใดต่อไปนี้เป็นการส่งเสริมและจะส่งเสริมอย่างไร และถ้าเป็นอุปสรรคเป็นอุปสรรคอย่างไร หรือทั้งสองอย่างเป็นอย่างไร ต่อการเตรียมการถ่ายทอดการเรียนรู้ โดยใส่เครื่องหมาย4ลงในช่อง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการถ่ายทอดการเรียนรู้	โปรดแสดงความคิดเห็นและขยายความ
1) ผู้เข้าร่วมโครงการ	☐ ส่งเสริม ☐ อุปสรรค ☐ ทั้งสองอย่าง ----- ----- -----
2) การออกแบบและการบริหารโครงการ	☐ ส่งเสริม ☐ อุปสรรค ☐ ทั้งสองอย่าง ----- ----- -----
3) เนื้อหาโครงการ	☐ ส่งเสริม ☐ อุปสรรค ☐ ทั้งสองอย่าง ----- ----- -----
4) การเปลี่ยนแปลงงานที่ต้องการเพื่อประยุกต์ใช้กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	☐ ส่งเสริม ☐ อุปสรรค ☐ ทั้งสองอย่าง ----- ----- -----
5) บริบทองค์กร	☐ ส่งเสริม ☐ อุปสรรค ☐ ทั้งสองอย่าง ----- ----- -----
6) แรงผลักดันของชุมชนและสังคม	☐ ส่งเสริม ☐ อุปสรรค ☐ ทั้งสองอย่าง ----- ----- -----
อื่นๆ----- -----	----- ----- -----

5.2 ในการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ มีกลยุทธ์ที่หลากหลายดังต่อไปนี้ ท่านคิดว่าควรจะนำมาใช้เมื่อใด และใครควรเป็นผู้ใช้กลยุทธ์ดังกล่าว

กลยุทธ์	ควรนำมาใช้เมื่อใด ก่อน โครงการ ระหว่างโครงการ หรือ หลังโครงการ	ใครควรเป็นผู้ใช้กลยุทธ์ ผู้จัดทำ โครงการ ผู้สอน ฯลฯ
1.หาบุคคลที่เป็นคนสำคัญมามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการวางแผน		
2.อบรมผู้มีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา		
3.ผู้เข้ามามีส่วนร่วมโครงการเลือกโครงการที่ต้องการจัดให้เรียบร้อยก่อนที่จะเริ่มโครงการ		
4.สร้างนโยบายขององค์กร แนวทางปฏิบัติและผลลัพธ์ได้เพื่อสำหรับมาประชุมกำหนดวัตถุประสงค์โครงการ		
5.พัฒนาแผนการเรียนรู้รายบุคคลหรือสัญญาการเรียนรู้		
6.ใช้กระบวนการแนะนำอย่างเป็นทางการ		
7.ให้คำแนะนำผู้เข้าร่วมโครงการ		
8.ใช้การแทรกแซงเพื่อการพัฒนาองค์กร		
9.ให้บุคคลทั่วไปมีส่วนร่วมในการจัดโครงการ(ค.ย.มีส่วนร่วมในการจัดโครงการ หรือการสอน)		
10.ประยุกต์ใช้แบบฝึกหัดและสถานการณ์จำลอง		
11.ใช้ประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมโครงการมาเป็นทรัพยากรในการเรียนรู้และสิ่งซึ่งผู้มีส่วนร่วมโครงการมีความเชื่อว่าสามารถนำมาใช้ได้		
12.มอบหมายงานหรือกิจกรรมหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ		
13.พัฒนาแผนปฏิบัติการรายบุคคล		
14.พัฒนาให้กลุ่มเรียนรู้ด้วยตนเอง		
15.พัฒนากลุ่มที่สนับสนุน		
16.ให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการหาแหล่งเรียนรู้		
17.มีรูปแบบทักษะหรือทัศนคติ ค่านิยม ที่จำเป็นต่อการถ่ายทอดการเรียนรู้		
18.ให้และใช้ผู้นำกลุ่มหรือครู		
19.พัฒนาเทคนิคหรือเครื่องมือในการควบคุมตัวเอง		
20.ให้บุคคลที่สำคัญติดตามกิจกรรมการเรียนการสอน		
21.จัดตารางให้ผู้เรียนมีช่วงเวลาดูทบทวนบทเรียน		

7.การกำหนดรูปแบบการเรียนรู้ และคณะผู้จัดทำโครงการ (Determining Format, and Staff)

7.1 ในการกำหนดรูปแบบการเรียนรู้ ในงานวิจัยฉบับนี้ได้กำหนดรูปแบบการเรียนรู้ไว้แล้ว คือ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self –Directed Learning)

7.2 ในการจัดทำโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียน บุคลากรของโครงการควรมีตำแหน่งอะไรบ้าง และมีบทบาทหรือหน้าที่อย่างไร

ตำแหน่ง	บทบาทหรือหน้าที่
1.----- -----	1.----- -----
2.----- -----	2.----- -----
3.----- -----	3.----- -----
4.----- -----	4.----- -----
.	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

8.การจัดเตรียมงบประมาณโครงการและการวางแผนการตลาด

(Preparing Budgets and Marketings)

8.1 ในการจัดโครงการศึกษานอกระบบโรงเรียนจำเป็นต้องพิจารณาถึงการ
จัดเตรียมงบประมาณ ต้องการแหล่งที่มาของรายได้

โปรครระบุแหล่งที่มาของรายได้ เช่น แหล่งเงินทุนภายในองค์กร ภายนอกองค์กร
ฯลฯ

8.2 ในด้านการวางแผนการประชาสัมพันธ์โครงการ

8.2.1 โปรครระบุกลุ่มเป้าหมายว่าควรจะเป็นใคร

8.2.2 จุดเด่น ของโครงการควรจะเป็นอย่างไร

8.2.3 มีวิธีการประชาสัมพันธ์อย่างไร

10.การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและการประสานงาน (Coordinating Facilities and On-Site Events)

การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของประชาชนในปี พ.ศ.2555 ต้องคำนึงถึงการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการประสานงานต่อไปนี้อย่างไร เช่น

10.1 ห้องเรียน -----

10.2 ห้องสมุดประชาชน -----

10.3 อินเทอร์เน็ต -----

10.4 พิพิธภัณฑ์ -----

10.5 หอศิลป์ -----

10.6 สวนสัตว์ -----

10.7 สวนสาธารณะ -----

10.8 สวนพฤกษศาสตร์ -----

10.9 อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี -----

10.10 ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ -----

10.11 อื่นๆ -----

11.การรายงานการประเมินผลโครงการ (Communicating the Value of the Program)

11.1 องค์ประกอบของการเขียนรายงานการประเมินผลโครงการต้องประกอบด้วยอะไรบ้าง

11.2 ควรพิจารณาว่าจะไปเสนอรายงานกับใคร

11.3 ควรพิจารณาว่าจะไปเสนอเมื่อไร และอย่างไร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามชุดที่ 2

ผู้เชี่ยวชาญ

บุคคล/หน่วยงานราชการ/องค์กรเอกชน.....
 ตำแหน่ง.....
 ชั้น.....

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ในปี พ.ศ. 2555

แบบสอบถามชุดนี้ใช้เก็บข้อมูลรอบที่ 2 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการวิเคราะห์รวบรวมและเรียบเรียงจากท่านที่ได้ให้คำตอบแบบสอบถามในรอบที่ 1 ผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้แสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยเพียงใดกับข้อความที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน ในปี พ.ศ. 2555 ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีองค์ประกอบ 11 ข้อ คือ 1)การสร้างพื้นฐานในการวางแผน 2)แนวคิดในการจัดทำโครงการศึกษานอกระบบโรงเรียน 3)การคัดเลือกและการจัดลำดับแนวคิด 4)การพัฒนาวัตถุประสงค์ 5)การจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ 6)การสร้างแผนการประเมินผล 7)การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะผู้จัด 8) การจัดเตรียมงบประมาณและการวางแผนการตลาด 9) การออกแบบแผนการเรียนการสอน 10)การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและการประสานงาน 11)การรายงานการประเมินผล

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

เกณฑ์ในการพิจารณา

5	หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อคิดเห็น	มากที่สุด
4	หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับ ข้อคิดเห็น	มาก
3	หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับ ข้อคิดเห็น	ปานกลาง
2	หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับ ข้อคิดเห็น	น้อย
1	หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับ ข้อคิดเห็น	น้อยที่สุด

ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง

การศึกษานอกระบบโรงเรียน หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบ ที่ผู้เรียนเพียงคนเดียวหรือเป็นกลุ่ม เรียนด้วยความสมัครใจ การเรียนเช่นนี้เกิดขึ้นในหน่วยงานหรือบุคคลที่สนใจเป็นผู้จัดกิจกรรมการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้บริการแก่ผู้เรียนที่ต้องการเรียน ในเรื่องที่ตนสนใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อันเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเรียนในเรื่องนั้นๆ เป็นระยะเวลาสั้นๆ ที่การเรียนเกิดขึ้นจากการชวนขวนขวายศึกษาด้วยตนเอง

ซึ่งได้ประยุกต์แนวคิดในการจัดและหลักการบริหาร โครงการสำหรับผู้ใหญ่ของ โรสแมรี คาฟฟาเรลลา (Rosemary S. Caffarella, 1994) มาเป็นกรอบในการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนซึ่งมีองค์ประกอบคือ

1. สิ่งที่เป็นพื้นฐาน ที่ควรพิจารณาในการวางแผน
2. แนวคิดในการจัดทำโครงการการศึกษา
3. การคัดเลือกและการจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด
4. การพัฒนาวัตถุประสงค์โครงการ
5. การออกแบบแผนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
6. การจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้
7. การสร้างแผนการประเมินผล
8. การกำหนดรูปแบบการเรียนรู้และบทบาทหน้าที่คณะผู้จัดทำโครงการ
9. การจัดเตรียมงบประมาณและการวางแผนการตลาด
10. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการประสานงาน
11. รายงานการประเมินผลโครงการ

ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หมายถึง การจัดการที่มีจุดมุ่งหมาย มีการวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการปฏิบัติด้วยความรับผิดชอบและการควบคุมตนเอง ตลอดจนมีการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ และเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ทำให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้ ดังนั้นคุณลักษณะของความสามารถในการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเอง จึงมีองค์ประกอบที่จำเป็น 14 ประการ คือ

- 1) ความสามารถในการกำหนดความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง
- 2) ความสามารถในการวางแผนการเรียนรู้
- 3) ความสามารถทำให้ตนเกิดแรงจูงใจและควบคุมตนเอง
- 4) ความสามารถในการกำหนดเป้าหมายในการเรียน
- 5) ความสามารถเลือกวิธีการเรียนและแหล่งการเรียนรู้
- 6) มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการ ฟัง พูด อ่าน เขียน
- 7) มีความรับผิดชอบในการจัดการตนเอง
- 8) มีใจเปิดกว้าง
- 9) ยอมรับตนเองและเห็นคุณค่าของตนเอง
- 10) ความสามารถในการประเมินผลตนเองได้
- 11) มีความคิดสร้างสรรค์ / การคิดวิเคราะห์
- 12) มีความเชื่อที่ดีต่อความสามารถในการเรียนรู้
- 13) มีทักษะในการสื่อสาร
- 14) ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

ประชาชน หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ไม่จำกัดเพศที่จบการศึกษาภาคบังคับ และเข้าร่วมหรือต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยอาศัยอยู่ในชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ข้อความ		ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
1.การสร้างพื้นฐานในการวางแผน การนำความรู้ที่เกี่ยวกับบริบทภายในและภายนอกมาใช้ในการวางแผน โดยมอบโครงสร้างขององค์กร บุคคล และประเด็นของสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมองค์กร							
1	ส่วนที่1 ปัจจัยภายใน ที่องค์กรที่จัดการศึกษาต้องคำนึงในการวางแผน หน้าที่บทบาทขององค์กรที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน จะต้องบ่งบอกถึงขอบเขตภารกิจที่มีระบบการส่งต่อการเรียนรู้และระบบเครือข่ายที่ดี						
2	มีแนวคิดหรือปรัชญาขององค์กรที่จะจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน						
3	มีการสำรวจสภาพปัญหาเบื้องต้น ความต้องการ ความจำเป็นตลอดจนศักยภาพ เฉพาะตัวของกลุ่มเป้าหมายระดับหนึ่ง เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผน						
4	คำนึงถึงวัฒนธรรมชุมชนที่จะมีผลในการออกแบบโครงการหรือการพัฒนาหลักสูตร						
5	คำนึงถึงความสัมพันธ์ของชุมชน ซึ่งจะมีบทบาทต่อการแลกเปลี่ยน ความรู้ประสบการณ์และความรู้ระหว่างชุมชน						

ข้อความ		ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
ส่วนที่ 2 ปัจจัยภายนอก							
6	คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน ที่จะเข้ามา มีบทบาทขององค์กรภายนอก ที่จะมาจัดการศึกษา เช่น กรณีที่ชุมชนมีปัญหาและอ่อนแอเกินกว่าชุมชนจะช่วยเหลือตัวเองได้ องค์กรภายนอกอาจเข้ามาช่วย แต่หากชุมชนมีความเข้มแข็งพอที่องค์กรภายนอกอาจเข้ามา เสริมสนับสนุนการพัฒนาชุมชน โดยการลดบทบาท ชี้นำลง						
7	คำนึงถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจัยนำเข้า (input) ของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ดังนั้น จำเป็นต้องคัดเลือกจำนวนข่าวสาร ลักษณะของข่าวสาร เพื่อ กำหนดทิศทางของการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน						
8	ควรพิจารณาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยในอีก 10 ปีข้างหน้า ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการให้ข้อมูลข่าวสาร และจัดระบบเผยแพร่ข่าวสารที่มีประสิทธิภาพ						
9	การเมือง เศรษฐกิจ และบรรยากาศทางสังคมเป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึงในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน						

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อความ		ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
1.2 แนวทางในการสร้างการสนับสนุนจากบุคคล และองค์กร* ในการวางแผนการศึกษาฯ ควรจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้							
ส่วนที่ 1 ก่อนจัดทำโครงการ							
10	บุคคล ควรคำนึงถึงศักยภาพของบุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้าร่วม โครงการ						
11	ต้องร่วมทำกรอบแผนงานร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อสื่อความให้ทุกฝ่ายรับทราบ						
12	ต้องมีการเชิญประชุมผู้เกี่ยวข้อง ร่วมแสดงความคิดเห็น						
13	สำรวจและจัดทำเนียบบุคคลที่จะช่วยเหลือต่อการเรียนรู้						
14	ควรมีเจ้าหน้าที่นิเทศก์ให้คำแนะนำแก่กลุ่มเป้าหมาย						
15	ควรมีการจัดทำเวทีชาวบ้านเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อนำมาสู่การพัฒนาโครงการ						
16	องค์กร ควรมีการนำเสนอกรอบแผนงานต่อที่ประชุมองค์กรที่จัดการศึกษาอย่างเป็นทางการ (บางกรณีอาจไม่จำเป็น)						
17	มีการพบปะหารือเกี่ยวกับกระบวนการวางแผนกับผู้รับผิดชอบหรือผู้บริหารองค์กร						
18	เชิญองค์กรที่เกี่ยวข้องร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล เท่าที่จะเป็นไปได้						
19	การติดต่อประสานงานขอความร่วมมือกับองค์กรที่เกี่ยวข้อง						
20	กำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์กร						
21	สรุปประเด็นที่องค์กรจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนจะสามารถกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน						
22	บุคคลและองค์กร รณรงค์ให้บุคคลและองค์กรที่เกี่ยวข้องเข้าใจและเห็นความสำคัญและยินดีเป็นเครือข่าย						

* บุคคล เช่น ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่นิเทศก์ ครู/วิทยากร ผู้เรียน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้นำชุมชน พระ คนในชุมชน ฯลฯ *องค์กร มี 3 ประเภท คือ 1) องค์กรที่จัดการศึกษานอกระบบโดยเฉพาะ เช่นกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ฯลฯ 2) องค์กรที่มีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาและฝึกอบรมทั่วไป เช่น ศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง จุฬาลงกรณ์ฯ 3) องค์กรทั่วไป ที่ให้บริการในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เช่น สภาสตรีฯ โรงพยาบาลต่างๆ ฯลฯ

ข้อความ		ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
ส่วนที่ 2 ระหว่างการจัดโครงการ							
23	บุคคล ทำแผนร่วมกัน และกำหนดบทบาทหน้าที่						
24	ประชุมพบปะอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของโครงการ						
25	ประชุมติดตามกำกับการค้าเนินโครงการ						
26	ร่วมเป็นวิทยากร และร่วมนิเทศ และให้ข้อมูลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง						
27	องค์กร ผู้บริหารองค์กรที่จัดการศึกษาเยี่ยมชมให้กำลังใจ						
28	ใช้เครือข่ายขององค์กรเป็นแหล่งการเรียนรู้						
29	คณะกรรมการการศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ						
ส่วนที่ 3 หลังจัดทำโครงการ							
30	บุคคล รายงานผลการทำงานให้ย้อนกลับ (Feed Back) ไปยังผู้เกี่ยวข้อง						
31	เชิญชวนให้มีส่วนร่วมปฏิบัติงานชุมชน ตรวจสอบร่วมกัน และแก้ไขข้อบกพร่อง						
32	องค์กร การทำแผนขยายงานและพัฒนาโครงการและกิจกรรมให้ต่อเนื่อง						
33	ผู้บริหารองค์กรที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนรับฟังรายงานนำไปปฏิบัติ						
34	บุคคลและองค์กร ประเมินโครงการ และประเมินผลกระทบ						
35	ประชาชนในชุมชน และองค์กรที่จัดการศึกษาต่างๆ ร่วมดูแลกิจกรรมให้ต่อเนื่อง						

ข้อความ		ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
1.3 โครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนการวางแผนการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ส่วนที่ 1 โครงสร้างขององค์กรจัดการศึกษาที่เอื้อต่อการสนับสนุนการวางแผน							
36	การกำหนดนโยบายขององค์กรที่จะจัดการศึกษาต้องเน้นการมีส่วนร่วม						
37	มีการกำหนดนโยบายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่เป็นการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง						
38	มีการกำหนดนโยบายและมาตรฐานให้นักศึกษานอกระบบเป็นนักพัฒนา และรักการสาธิต ซึ่งจะออกไปพบปะบุคคลต่างๆ ในชุมชนดำเนินการให้เห็นจริงเพื่อจูงใจให้เกิดการเรียนรู้						
39	นำนโยบายและมาตรฐานขององค์กรที่จัดการศึกษามาร่วมกันวิเคราะห์เพื่อหาเป้าหมายสุดท้าย เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในภาคสนามต่อไป						
40	มีการกำหนดพันธกิจที่เป็นการเรียนรู้ให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนเกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็น ประชาพิจารณ์(Public Hearing) แล้วสรุปประเด็นที่นำไปใช้ในการวางแผน						
41	พันธกิจขององค์กรที่จัดการศึกษาควรมีการสร้างคุณภาพของคน						
42	มีการกำหนดให้นักศึกษานอกระบบต้องเน้นการประสานกับองค์กรต่างๆ						
43	องค์กรในการจัดโครงการ ควรมีการประชาสัมพันธ์ และมีการสนับสนุนด้านการปฏิบัติการ						
44	จูงใจให้ชุมชนเห็นชอบกับโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือ						
45	จัดกิจกรรมต้องเริ่มจากเป้าหมาย การตัดสินใจขององค์กร และชุมชนที่รับบริการเห็นชอบ						
46	มีความจำเป็นต้องประสานหน่วยงาน องค์กร บุคคล เพื่อแสวงหาแหล่งเงินทุน						
47	ควรมีการระดมแหล่งเงินทุนเพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ของคนในชุมชน						

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
1.3 โครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนการวางแผนการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน						
48	มีการสำรวจว่ามีแหล่งเรียนรู้เพื่อการนำมาใช้การวางแผนโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียน					
49	ควรมีแหล่งเรียนรู้และนำมาจัดการความรู้ให้เกิดขึ้นโดยชุมชนของตนเอง					
50	สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆเช่น ควรจัดหา จัดสร้าง พัฒนาส่งเสริมให้เกิดขึ้นโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด					
51	มีการจัดแหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย					
52	จะต้องระดมสร้างความเข้าใจให้กับคนในชุมชน โดยอาศัยผู้ชุมชนที่รับบริการเป็นแกนหลัก และอาศัยสื่อท้องถิ่นสนับสนุน					
53	ต้องให้ประชาชนในชุมชนที่รับบริการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน					
ส่วนที่ 2 การสนับสนุน วัฒนธรรมภายในองค์กรที่จัดการศึกษา						
54	ต้องสร้างค่านิยม ความเชื่อภายในองค์กรที่จัดการศึกษาที่ว่า การเรียนรู้เกิดได้ทุกเวลาและสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง					
55	ค่านิยม ความเชื่อ ขององค์กรที่จัดการศึกษาเป็นผลกระทบต่อการดำเนินโครงการซึ่งจะต้องนำสิ่งเหล่านี้มาเป็นปัจจัยประกอบแนวทางในการวางแผนการสนับสนุน					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
2. แนวคิดในการจัดทำโครงการการศึกษานอกโรงเรียน ที่มาของแนวคิดในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพิ่มความ สามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในปี พ.ศ.2555 มาจากแหล่งดังนี้						
56 จากการศึกษาความต้องการของบุคคลและชุมชน						
57 จากประสบการณ์ของโครงการอื่นๆ						
58 จากรายงานข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ						
59 จากการวิเคราะห์นโยบายขององค์กรที่จัดการศึกษา						
60 จากการสังเคราะห์สถานการณ์ของชุมชน						
61 จากการปรับทุกข์ ผู้กมิตร สร้างงานร่วมกัน						
62 จากเวทีชาวบ้าน เวทีประชาคม ประชาสังคม						
63 จากกรวมกลุ่มไปทัศนศึกษา						
64 จากการวิจัยแบบมีส่วนร่วม						
65 จากการประชุมคณะทำงานที่จัดการจัดการศึกษานอก ระบบโรงเรียน						
66 จากการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ การสังเกต และ การสอบถาม การพูดคุยของบุคคลต่างๆ เช่น ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่นิเทศก์ ครู/วิทยากร ภูมิปัญญา ผู้นำชุมชน พระ คนในชุมชน ผู้เรียน ครอบครัว ผู้เรียน ฯลฯ						
67 จากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสำรวจ วิเคราะห์ งานและภารกิจหน่วยงานราชการองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น วัด/ศาสนสถาน ฯลฯ						

ส่วนที่ 1 ผู้กำหนดเกณฑ์ในการจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด (โปรดใส่ลำดับที่)

- 68 ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดเกณฑ์ อันดับที่ .....
- 69 ชุมชนที่จะได้รับการจัดการศึกษาฯ เป็นผู้กำหนดเกณฑ์ เป็นอันดับที่ .....
- 70 ชาวบ้านชุมชน เป็นผู้กำหนดเกณฑ์ เป็นอันดับที่ .....
- 71 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการทั้งหมด เป็นอันดับที่ .....
- 72 องค์กรชุมชนที่จะเข้ามาจัดการศึกษาฯ เป็นอันดับที่ .....
- 73 คณะทำงานที่จะมาปฏิบัติงานการศึกษาฯ เป็นอันดับที่ .....
- 74 ประชาคมในชุมชนนั้นๆ เช่นสภาตำบล เป็นอันดับที่ .....
- 75 ประชาชนทั่วไป เป็นอันดับที่ .....

ข้อความ		ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
ส่วนที่ 2 เกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด							
76	ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ความรุนแรงของปัญหา วิกฤต ผลกระทบต่อ กลุ่มเป้าหมาย						
77	ความจำเป็น ความต้องการ ของกลุ่มเป้าหมาย						
78	กำหนดตัวบ่งชี้ของแนวคิดเสียก่อนว่ามีแนวคิดอะไร ที่เกี่ยวข้องกับ โครงการการศึกษา นอกระบบ โรงเรียน แล้วจึงกำหนดเกณฑ์ (ข้อกำหนด) ของแต่ละตัวบ่งชี้ อีกครั้ง						
79	ความเร่งด่วนของปัญหา						

ข้อความ		ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
ส่วนที่ 3 การคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด							
80	ใช้วิธีการประชุมอภิปราย แสดงความคิดเห็นตกลงร่วมกันของกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้ง นักการศึกษาจากระบบโรงเรียนกับผู้นำ (Key man) ของชุมชนและนักวิชาการเฉพาะทาง						
81	จัดเวทีชาวบ้านหรือประชาคมเพื่อระดมความคิดเห็นในการจัดลำดับแนวคิด						
82	ใช้การวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) โดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลลัพธ์ (Outcome)						
83	มีการใช้นักกะแนนแนวคิดที่สำคัญที่สุดเป็นเกณฑ์						
84	ผู้กำหนดเกณฑ์ในส่วนที่ 1 ให้นำนักกะแนน						

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
4. การพัฒนาวัตถุประสงค์โครงการ วัตถุประสงค์ ของโครงการการศึกษาอกระบบโรงเรียน เพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ ประชาชน						
85 เพื่อจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียน/ประชาชน						
86 เพื่อให้ผู้เรียน/ประชาชนสามารถกำหนดเกณฑ์การ เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง						
87 เพื่อให้ผู้เรียน/ประชาชนสามารถกำหนดเป้าหมายการ เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง						
88 สามารถให้ผู้เรียน/ประชาชนสามารถเลือกวิธีเรียนที่ เหมาะสมกับตนเอง						
89 เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียน/ประชาชนให้มีความ รับผิดชอบในตนเอง						
90 เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียน/ประชาชนมีความคิดริเริ่ม และความคิดสร้างสรรค์						
91 เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียน/ประชาชนเป็นคนที่ยอมรับ ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น						
92 เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน/ประชาชนร่วมมือกัน						
93 เพื่อส่งเสริมผู้เรียน/ประชาชนให้มีทักษะพื้นฐานใน การฟัง พูด อ่าน เขียน						
94 เพื่อส่งเสริมผู้เรียน/ประชาชนให้มีความสามารถในการ ประเมินตนเอง						
95 เพื่อส่งเสริมสังคมแห่งความร่วมมือและสังคมแห่ง การเรียนรู้						
96 เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียน/ประชาชนในการ ติดต่อสื่อสาร						
97 เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน/ประชาชนให้ สูงขึ้น						

ข้อความ		ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
98	เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอาชีพของผู้เรียน/ประชาชน เพื่อให้มีรายได้ มีงานทำ						
99	เพื่อยกระดับการศึกษาให้ผู้เรียน/ประชาชนสูงขึ้น						
100	เพื่อสร้างรายได้ ส่งเสริมการประกอบอาชีพให้กับผู้เรียน/ประชาชน						
101	เพื่อให้เกิดการจัดการความรู้ของผู้เรียน/ประชาชนดีขึ้น						
102	เพื่อให้ชุมชนสามารถจัดสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน/ประชาชนในทุกด้าน เช่น เศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ						
103	เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถในการคิด การแก้ปัญหา						
104	เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และสอดคล้องกับบริบทชุมชน						
105	เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการแสวงหาความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต						
106	เพื่อให้มีชีวิตอยู่ได้ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว						
107	เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณให้กับผู้เรียน/ประชาชน						
108	เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงและคาดการณ์ล่วงหน้า เพื่อเตรียมตัวรับความเปลี่ยนแปลง						

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
6. การจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ ส่วนที่ 1 แนวทางการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้						
109 ผู้จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้มีการเตรียม ผู้เข้าร่วมโครงการให้รับทราบแผนการเรียนรู้และทำ การตกลงล่วงหน้า กับผู้บริหารเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ซึ่งกันและกัน						
110 เนื้อหาและหลักสูตรต้องสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน เนื้อหาหลักสูตรต้องมีความ ชัดเจน						
111 การจัดการเรียนรู้ให้กับผู้รับบริการการศึกษานอก ระบบโรงเรียนต้องสอดคล้องกับบริบทขององค์กรที่ จะจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน						
112 การวิเคราะห์บริบทของชุมชนที่จะเป็นผู้รับบริการต้อง มีความรอบคอบประสานประโยชน์ระหว่างกลุ่มที่เห็น ด้วย กับไม่เห็นด้วย						
113 นักการเมืองในระดับชาติและท้องถิ่นมีส่วนผลักดันใน การจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของประชาชน						
114 แรงผลักดันของชุมชนและสังคมเป็นส่วนสำคัญใน การจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของประชาชน						

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
ส่วนที่ 2 กลยุทธ์ในการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ก่อนจัดโครงการ						
115 ผู้สอน/วิทยากร ควรมีทักษะ ทัศนคติ ค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองซึ่งเป็นเรื่องจำเป็นต่อการถ่ายทอดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง						
116 ผู้สอน/วิทยากร พัฒนาเทคนิคหรือเครื่องมือที่จะให้ผู้เรียนได้รู้วิธีควบคุมตนเอง						
117 ผู้สอน/วิทยากร ใ้บุคคลทั่วไปมีส่วนร่วมในการจัดโครงการ (เช่น มีส่วนร่วมในการจัดโครงการ หรือการเรียนการสอน)						
118 ผู้สอน/วิทยากร ใช้ประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมโครงการมาเป็นทรัพยากรในการเรียนรู้และเป็นเรื่องที่มีส่วนเข้าร่วมโครงการมีความเชื่อว่าสามารถนำมาใช้ได้						
119 ผู้สอน/วิทยากร พัฒนากลุ่มที่จะเข้ามาสนับสนุนโครงการ						
120 ผู้จัดโครงการพัฒนาแผนการเรียนรู้รายบุคคล หรือ สัญญาการเรียนรู้						
121 ผู้จัดโครงการ และวิทยากร ใ้บุคคลทั่วไปมีส่วนร่วมในการจัดโครงการหรือการจัดการเรียนการสอน						
122 ผู้จัดทำโครงการและผู้บริหารโครงการ เป็นผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการคัดเลือกโครงการที่ต้องจัดการให้เรียบร้อยก่อนที่จะเริ่มโครงการ						
123 ผู้จัดทำโครงการ และผู้บริหารโครงการ สร้างนโยบายองค์กรแนวทางปฏิบัติและผลลัพธ์ที่ได้มาประชุมกำหนดวัตถุประสงค์โครงการ						
124 ผู้จัดทำโครงการ ผู้บริหารโครงการและผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นผู้หาบุคคลที่เป็นคนสำคัญ มามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการวางแผน						
125 ผู้จัดทำโครงการ นักวิชาการการศึกษานอกโรงเรียน และผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นผู้อบรม ผู้มีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา แก่ผู้เรียน/ประชาชน						

ข้อความ		ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
ระหว่างโครงการ							
126	ผู้สอน/วิทยากร ให้คำแนะนำผู้เรียนที่เข้าร่วมโครงการ						
127	ผู้สอน/วิทยากร มีแผนปฏิบัติการรายบุคคล						
128	ผู้สอน/วิทยากร พัฒนาแผนการเรียนรู้รายบุคคลหรือ สัญญาการเรียนรู้อ						
129	ผู้สอน/วิทยากร พัฒนาเทคนิคหรือเครื่องมือที่จะให้ ผู้เรียน ได้รู้วิธีควบคุมตัวเอง						
130	ผู้สอน/วิทยากร พัฒนาให้กลุ่มผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วย การนำตนเอง						
131	ผู้สอน/วิทยากร ประยุกต์ใช้แบบฝึกหัดและ สถานการณ์จำลอง						
132	ผู้สอน/วิทยากร จัดตารางให้ผู้เรียนมีช่วงเวลาดทบทวน บทเรียน						
133	ผู้สอน/วิทยากร นักวิชาการ ผู้จัดทำโครงการให้ คำแนะนำและช่วยเหลือในแหล่งการเรียนรู้						
134	ผู้บริหาร โครงการ และนักวิชาการการประเมิน เป็น บุคคลที่ติดตามกิจกรรมการเรียนการสอน						
หลังโครงการ							
135	ผู้สอน/วิทยากรจัดตารางเรียนให้ผู้เรียนมีช่วงเวลา ทบทวนบทเรียน						
136	ผู้จัดโครงการ ผู้บริหารโครงการ นักวิชาการการ ประเมิน เป็นผู้ติดตามกิจกรรมการเรียนการสอน						
137	ผู้บริหาร โครงการ นักวิชาการ ผู้สอน วิทยากร มอบหมายงานหรือกิจกรรมหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ						

ข้อความ		ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
7. การสร้างแผนการประเมินผล							
138	การประเมินจากองค์กรภายนอก โดยครู หรือนักวิชาการประเมิน โดยใช้เครื่องมือสำหรับการประเมินต่างๆทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการ						
139	การประเมินภายในองค์กร โดยผู้เรียน เป็นผู้ประเมินตนเอง จากความรู้สึกของตนเองว่ารู้ หรือเรียนรู้พอเพียงหรือไม่						
140	นำผลการประเมินภายในไปสู่ภายนอกเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ						
141	ควรรออกแบบการประเมินก่อนดำเนินการ						
142	ใช้การวิจัยกับการประเมินโครงการ ควบคู่กันในรูป (R&D Research and Development) เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน						
143	รูปแบบการประเมิน เช่น รูปแบบของไทเลอร์ (Tyler) โดยมุ่งประเมินเพื่อตอบวัตถุประสงค์อย่างเดียว หรือ CIPP Model มุ่งผลผลิต โดยพิจารณาปัจจัยจากบริบท (Context) หรือจากปัจจัยนำเข้า (Input) และจากกระบวนการ (Process) ซึ่งจะมีมิติที่แตกต่างกันไป						
144	การออกแบบการประเมินผลให้ชัดเจนว่าจะใช้แบบใด เช่น แบบทดลอง (Experimental Design) หรือแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design) กรณีศึกษา (Case-Study) ประเมินด้วยวิธีการวิเคราะห์ (Analytical Evaluation) ประเมินด้วยวิธีวิจัย (Research Evaluation)						
145	ติดตามผลการดำเนินการ						
146	ควรศึกษาและวิเคราะห์โครงการ ทบทวนวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการ						
147	ผู้ประเมินต้องมาจากหลายส่วน เช่น ผู้เรียน ผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญ ฯลฯ						
148	กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน โดยการวิเคราะห์ความต้องการเป้าหมายโครงการและการระดมความคิด จากผู้มีส่วนร่วมในโครงการ						

ข้อความ		ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
149	ให้ผู้เชี่ยวชาญกำหนดตัวชี้วัดผลการประเมินและเกณฑ์การประเมิน						
150	ให้ผู้เชี่ยวชาญกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน						
151	ควรมีวิธีการประเมินที่หลากหลาย ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน						
152	ควรมีการประเมินระหว่างดำเนินการ (Formative Evaluation) และการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Summative Evaluation)						
153	ควรมีการประเมินผลกระทบของการจัดการศึกษนอกระบบโรงเรียนต่อชุมชนและสังคม						
154	ควรมีการประเมินผลตามวัตถุประสงค์						
155	ประเมินวิธีการถ่ายทอดการเรียนรู้						
156	วิธีการประเมิน ดูจากผลสัมฤทธิ์ และการปฏิบัติ						

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อความ		ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
8. การกำหนดบทบาทหน้าที่คณะผู้จัดโครงการ							
157	ผู้จัดโครงการ ผู้อำนวยการโครงการ และผู้ประสานงาน เป็นผู้บริหาร ประสาน กำกับดูแล ติดตาม ประเมินโครงการ						
158	ผู้บริหารโครงการ กำหนดเป้าหมาย หลักการ กระบวนการดำเนินงาน ออกแบบรูปแบบการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเอง						
159	ผู้บริหาร โครงการวางแผน โครงการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก						
160	ผู้พัฒนาหลักสูตรจัดทำเนื้อหาทางวิชาการ						
161	ผู้สอน/วิทยากร สอนและมีความรู้ในเรื่องรูปแบบ เทคนิคการสอนแบบต่างๆในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เน้นแนวให้คำปรึกษาและแหล่งเรียนรู้เป็นแหล่งวิทยากร						
162	ผู้สอนซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติ ร่วมให้ข้อมูลและประสบการณ์						
163	ผู้ประเมิน มีความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเอง						
164	ผู้ประเมิน ประเมินเพื่อขอรับความรู้เทียบโอนเพื่อรองรับความรู้ตามมาตรฐานที่กำหนด						
165	เจ้าหน้าที่นิเทศก์ นิเทศการปฏิบัติงาน ติดตามผลโครงการ						

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

9. การจัดเตรียมงบประมาณและการวางแผนการตลาด							
9.1 แหล่งที่มาของรายได้							
166	งบประมาณของชุมชน เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นองค์กรที่สนับสนุนการจัดการศึกษานอกโรงเรียน						
167	งบประมาณที่เรียกเก็บจากผู้เรียน						
168	งบประมาณขององค์กรที่จัดการศึกษานอกโรงเรียน						
169	แหล่งทุนภายนอก เป็นทุนจากองค์กรเอกชน หรือ องค์กรของรัฐต่างๆ เช่น สภาวิชาชีพสภาการศึกษา เป็นต้น						
170	แหล่งทุนจาก งบประมาณแผ่นดิน องค์กรเอกชน หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน องค์กรชุมชน บุคคล สมาคมต่างๆ เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ						
9.2 การวางแผนการประชาสัมพันธ์							
171	กลุ่มเป้าหมายอาจจะเป็น ประชาชนทั่วไป ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ผู้รับบริการ องค์กรชุมชนภาครัฐและ เอกชน หน่วยงานด้านการพัฒนาต่างๆ						
172	ถ้าเป็น โครงการของกรมการศึกษานอกโรงเรียน จะมีฝ่ายประชาสัมพันธ์ของกรม						
173	ถ้าเป็น โครงการของสถานที่จัด อาจจะมีเลขานุการ โครงการทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์						

ข้อความ		ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
9.3 วิธีการประชาสัมพันธ์							
174	ทางบุคคลใช้วิธีการบอกแบบปากต่อปาก						
175	ฝากผู้เรียนช่วยประชาสัมพันธ์						
176	ใช้วิธีการให้ผู้มีส่วนในการจัดโครงการ หา กลุ่มเป้าหมายมาเข้าร่วม โครงการ จำนวนคนแล้วแต่ เหมาะสม						
177	ผ่านเวทีชาวบ้าน						
178	นัดประชุมชุมชนที่จะรับบริการการจัดการการศึกษา นอกโรงเรียน						
179	การใช้เครือข่ายที่คุ้นเคยกันช่วยประชาสัมพันธ์						
180	ประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่างๆเช่น Internet โทรศัพท์ วิทยุ หอกระจายข่าวประจำท้องถิ่น เอกสารและโบร ชัวร์ ฯลฯ						
9.4 จุดเด่นในการประชาสัมพันธ์ การจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง							
181	วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง						
182	กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและสามารถประเมินได้						
183	มาตรฐานที่ได้รับการรับรองจากสถาบัน						
184	สนองตอบความต้องการของประชาชนหรือผู้เข้าร่วม โครงการ						
185	มีการส่งเสริมโครงการอย่างต่อเนื่อง						
186	เป็นประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่						
187	ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ชัดเจน ตามวัตถุประสงค์						
188	ไม่ซ้ำแบบใคร โดดเด่นทั้งวิธีการดำเนินงาน ผลประโยชน์						
189	เป็นโครงการที่ผู้เรียนไม่เสียค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น						

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
5. การออกแบบแผนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง แนวทางการออกแบบแผนการสอน						
190 สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ของประชาชนให้รัก และชอบการอ่าน ชอบเขียน ชอบค้นคว้า ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน						
191 เลือกเทคนิคการเรียนรู้ที่ขึ้นอยู่กับความถนัดของผู้เรียน						
192 เลือกและพัฒนาสื่อการสอน แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง						
193 เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยการออกแบบการเรียนรู้ซึ่งจะมีรูปแบบการเรียนรู้เฉพาะตัวของผู้เรียนแต่ละคน						
194 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกหรือวางแผนในเนื้อหา การพัฒนาสื่อและการประเมิน						
195 ผู้จัดโครงการจะต้องมีความเข้าใจเรื่องการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งเน้นความสนใจของแต่ละบุคคลเป็นหลัก						
196 ผู้จัด โครงการ ต้องให้ผู้เรียน/ประชาชนมีความเข้าใจ และร่วมพัฒนาวัสดุประสงค์การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง						
197 เลือกและลำดับเนื้อหาการเรียน โดยการใช้ประสบการณ์ของผู้เรียน						
198 ผู้จัดโครงการศึกษานอกระบบโรงเรียนจะต้องมีความเข้าใจในเรื่องการออกแบบและการบริหาร โครงการ						
199 ผู้เข้าร่วม โครงการที่เป็นผู้รับบริการ เป็นผู้ซึ่งได้รับการถ่ายทอด ควรมีบทบาทในการออกแบบการเรียนรู้						
200 การออกแบบและการบริหาร โครงการที่ดี ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสอดคล้องกับสถานการณ์						
201 การออกแบบและการบริหาร โครงการที่มีความยืดหยุ่น						
202 ควรมีข้อมูลที่เหมาะสมและมีข้อมูลที่ครบถ้วนในการออกแบบและบริหาร โครงการ						

ข้อความ		ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
10. การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและการประสานงาน							
203	การจัดที่เรียนที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน มีอุปกรณ์พร้อมและเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน						
204	การจัดห้องเรียนที่มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นที่เรียนแบบเปิด						
205	การจัดห้องเรียนส่วนท้องถิ่นจะต้องให้ชุมชนเป็นผู้กำหนด						
206	การจัดห้องเรียนที่มีลักษณะเป็นสถานที่พบปะเป็นครั้งคราว เพื่อทบทวน ตอบปัญหา สัมมนา						
207	ห้องเรียนเป็นลักษณะใดก็ได้ แต่ให้ความสะดวกแก่ผู้เรียน						
208	ห้องสมุดประชาชน เป็นแหล่งค้นคว้า ต้องมีหนังสือและเครื่องช่วยค้นคว้ามักเพียงพอและมีความหลากหลาย ประชาชนใช้ได้อย่างทั่วถึง						
209	ห้องสมุดประชาชน ควรจะเปิดใช้ได้ตลอดเวลา และมีห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์อยู่ด้วย						
210	อินเทอร์เน็ต เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้เรียนรู้ทางwebมากขึ้น						
211	อินเทอร์เน็ตมีพอเพียง และประชาชนเข้าถึงได้						
212	ควรมีพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิตในแต่ละท้องถิ่น						
213	ควรมีหอศิลป์ของชุมชนของแต่ละท้องถิ่น ของภูมิภาคและของชาติ						
214	ควรส่งเสริมให้มีสวนสัตว์เพิ่มขึ้น เพื่อส่งเสริมความรักในธรรมชาติและรักสัตว์						
215	สวนสาธารณะและสวนพฤกษศาสตร์ ควรส่งเสริมให้มีมากขึ้น เป็นที่พักผ่อนเป็นแหล่งการศึกษา						
216	อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควรส่งเสริมให้มีทั่วไป เพื่อให้คนได้ใช้เทคโนโลยีเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ชีวิตและชุมชน						
217	ศูนย์กีฬาและนันทนาการจะเป็นที่ให้ประโยชน์ได้มีโอกาเล่นกีฬาและนันทนาการเพื่อพัฒนาร่างกายและจิตใจ						

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
218	พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ เป็นแหล่งเรียนรู้ตามสภาพของแต่ละแห่ง					
219	พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ ต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย					
220	การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ควรส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทุกขั้นตอนตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ การดูแล การติดตามและประเมินผล					
221	ควรจะปรับสถานที่ต่างๆ ในชุมชน เช่น โรงเรียน วัด สถานที่ราชการ ป่า สวน ไร่ นา กลุ่มอาชีพ ฯลฯ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้					
222	ควรมีสุนัขเฒ่าแมวที่ผู้เรียนจะได้มาพบผู้สอนหรือที่ปรึกษาเป็นครั้งคราว					
223	ควรมีระบบเพื่อน(Buddy) โดยผู้เรียนอาจจับคู่หรือจับกลุ่มกันเรียนในเรื่องที่สนใจร่วมกัน โดยเป็นระบบที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนไม่ขาดกำลังใจมากเกินไป					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
11.การประชาสัมพันธ์คุณค่าของโครงการ ส่วนที่1 องค์ประกอบของการเขียนรายงานการประเมินผล โครงการ						
224	ต้องมีการกำหนดแบบฟอร์มการเขียนรายงาน					
225	การกำหนดเป้าหมายที่จะประเมินความชัดเจน					
226	มีองค์ประกอบที่มีการรายงานประกอบด้วยสรุปจาก ผู้บริหาร หัวหน้า วัตถุประสงค์โครงการ วิธีการ ประเมิน ผลการประเมิน สรุปผลการประเมิน ข้อเสนอแนะต่างๆ					
227	มีข้อมูลที่เป็นจริงซึ่งได้จากผู้ปฏิบัติ ผู้เรียน ผู้บริหาร ทรัพยากรที่ใช้ผลการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะ					
228	มรการรายงานข้อมูลที่เป็นทั้งข้อดี ข้อด้อย ภาพรวม ข้อเสนอแนะ ที่ควรปรับปรุงแก้ไขและสิ่งควรนำไป เผยแพร่ในการทำต่อไป					
229	มีผลการเรียนรู้ที่ตรวจสอบได้ทั้งเชิงปริมาณและ คุณภาพ(Indicators) และมีความต่อเนื่อง					

ข้อความ		ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
ส่วนที่ 2 การเสนอรายงานกับบุคคลและองค์กร							
230	ผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารทุกระดับ						
231	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ เช่น ผู้เรียน ครู วิทยากร ผู้ปฏิบัติต่างๆ สื่อมวลชนต่างๆ						
232	ผู้ให้ทุนสนับสนุนโครงการ						
233	นักการศึกษาและประชาชนทั่วไปที่สนใจ						
234	องค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนในท้องถิ่น						
ข้อความ		ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
ส่วนที่ 3 เวลาและความเหมาะสมในการเสนอรายงาน							
235	เมื่อโครงการเสร็จสิ้นหรือสิ้นสุดโครงการ ควรเป็นการเสนอผลการประเมินทั้งโครงการและการเสนอทันที						
236	ใช้วิธีการนำเสนอที่มีความหลากหลายเช่น การทำงาน การประชุมสัมมนา ฯลฯ โดยสอดคล้องกับลักษณะกลุ่มเป้าหมาย						
237	มีการนำเสนอระหว่างดำเนินการควรรายงานต่อผู้จัดโครงการให้ประเมินเป็นระยะ						

**ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้ข้อมูลและแนวคิดอันมีค่า
ยิ่ง ผู้วิจัยจักนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาเท่านั้น !**

แบบสอบถามชุดที่ 3

ผู้เชี่ยวชาญ

บุคคล/หน่วยงานราชการ/องค์กรเอกชน.....

ตำแหน่ง.....

๕๖๕

เรื่อง การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ
ประชาชนในปี พ.ศ.2555

แบบสอบถามนี้เป็นรอบที่ 3 ซึ่งเป็นรอบสุดท้ายของการวิจัยเทคนิคเดลฟายมีความมุ่งหมายเพื่อขอ
ความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาทบทวนความคิดเห็นที่ได้ตอบไปแล้วในรอบที่ 1 รอบที่ 2 ซึ่งผู้วิจัยได้
วิเคราะห์แล้ว และได้แสดงไว้ในแบบสอบถามฉบับนี้ ดังนี้

การตอบแบบสอบถามรอบที่ 3 นี้ให้ท่านพิจารณาการตอบของท่านร่วมกับการตอบของกลุ่ม
ผู้เชี่ยวชาญท่านอื่นๆ ซึ่งผู้วิจัย ได้แสดงค่าพิสัยควอไทล์ ค่ามัธยฐานและคะแนนที่ท่านให้น้ำหนักใน
แบบสอบถามรอบที่ 2 ไว้ในแบบสอบถามนี้แล้ว โดยท่านสามารถเขียนเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่อง “เห็น
ด้วยกับข้อความ” เพื่อเปลี่ยนคะแนนน้ำหนักแต่ละข้อความของท่าน หรือไม่เปลี่ยนก็ได้

แต่หากการตอบของท่านในแต่ละข้อความไม่อยู่ในขอบเขตพิสัยควอไทล์ ผู้วิจัยขอความกรุณาจากท่าน
ได้โปรดแสดงเหตุผลอธิบายเขียนลงในช่อง “เหตุผล” ในการตอบของท่านนี้ด้วย

(ตัวอย่าง)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
1) หน้าที่บทบาทขององค์กรที่จัดการศึกษานอกโรงเรียนจะต้องบ่ง บอกถึงขอบเขตภารกิจที่มีระบบการส่งต่อการเรียนรู้และระบบ เครือข่ายที่ดี						
2) มีแนวความคิดหรือปรัชญาขององค์กรนั้นๆที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ของผู้เรียน						
3) มีการสำรวจปัญหาเบื้องต้น ความต้องการจำเป็น ตลอดจน ศักยภาพเฉพาะตัวของกลุ่มเป้าหมาย เช่น เป้าหมายการเรียนรู้ ทักษะ ที่จำเป็น สภาพเทคโนโลยี และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองในระดับ หนึ่ง เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผน						

ข้อที่ 1 ถ้าหากว่าท่านตอบช่องที่ 4 (x) แสดงว่ายืนยันคำตอบเดิมที่สอดคล้องกับกลุ่ม ท่านยังคงยืนยันคำตอบเดิม
คือช่อง 4 (✓) ซึ่งยังอยู่ในขอบเขตพิสัยระหว่างควอไทล์

ข้อที่ 2 รอบที่ 2 ท่านตอบ ช่อง 3 (X) และในรอบนี้ท่านยังยืนยันคำตอบเดิม คือช่อง 3 (✓) และอยู่นอกขอบเขต
พิสัยควอไทล์ หมายถึง คำตอบของท่านไม่สอดคล้องกับกลุ่ม ท่านก็ให้เหตุผลว่าทำไมจึง
เลือกคำตอบนั้น

ข้อที่ 3 รอบที่ 2 ท่านตอบช่อง 2 (X) แต่ในรอบนี้ท่านตอบช่อง 4 (✓) ซึ่งอยู่ในขอบเขตพิสัยควอ
ไทล์ 1-4 หมายความว่า ท่านเปลี่ยนมาเห็นด้วยกับกลุ่ม ท่านก็ไม่จำเป็นต้องให้เหตุผล

เครื่องหมายในแบบสอบถาม

แบบสอบถามรอบนี้ มีเครื่องหมาย มาตรฐานประเมินค่า (Rating Scale) ค่ามัธยฐาน (Median) และพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ตลอดจนระบุการประเมินค่าในการตอบแบบสอบถามรอบที่ 2 ของท่านด้วย โดยมีเครื่องหมายดังต่อไปนี้

1. มาตรฐานประเมินค่า (Rating Scale) คือ
  - 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
  - 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
  - 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
  - 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
  - 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

2. ค่ามัธยฐาน (Median) คือ * เป็นคะแนนตัวแทนของระดับคะแนนเห็นด้วยทั้งหมดที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้ให้น้ำหนักในแต่ละข้อความซึ่งได้กำหนดเกณฑ์แปลผลในค่ามัธยฐานดังนี้

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 – 4.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลาง

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 2.50 – 3.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความปานกลาง

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 1.50 – 2.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อย

ค่ามัธยฐานต่ำกว่า 1.50 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อยที่สุด

3. พิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) คือ $Q_3 - Q_1$ เป็นระยะระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 ของข้อความนั้นๆ

4. คะแนนที่ท่านได้ให้น้ำหนัก คือ $\times$ เป็นค่าคำตอบเดิมของท่านในแบบสอบถามรอบที่ 2 ประเด็นข้อความ

ผู้วิจัยได้นำข้อความแบบสอบถามในรอบที่ 2 รวม 11 ประเด็น เหมือนเดิม แต่บางข้อความได้ปรับปรุงให้ชัดเจน เพื่อให้ถูกต้องกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในปี พ.ศ. 2555 มาสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่ 3 นี้

โปรดกรณตอบทุกข้อความ
เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง

การศึกษานอกระบบโรงเรียน หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบ ที่ผู้เรียนเพียงคนเดียวหรือเป็นกลุ่ม เรียนด้วยความสมัครใจ การเรียนเช่นนั้นเกิดขึ้นในหน่วยงานหรือบุคคลที่สนใจเป็นผู้จัดกิจกรรมการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้บริการแก่ผู้เรียนที่ต้องการเรียน ในเรื่องที่น่าสนใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อันเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเรียนในเรื่องนั้นๆ เป็นระยะเวลาสั้นๆ ที่การเรียนเกิดขึ้นจากการชวนขวศึกษาด้วยตนเอง

ซึ่งได้ประยุกต์แนวคิดในการจัดและหลักการบริหาร โครงการสำหรับผู้ใหญ่ของโรสแมรี่ คาฟฟาเรลลา (Rosemary S. Caffarella, 1994) มาเป็นกรอบในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนซึ่งมีองค์ประกอบคือ

1. สิ่งที่เป็นพื้นฐาน ที่ควรพิจารณาในการวางแผน
2. แนวคิดในการจัดทำโครงการการศึกษา
3. การจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด
4. การพัฒนาวัตถุประสงค์โครงการ
5. การออกแบบแผนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
6. การจัดเตรียมการถ่ายทอดการเรียนรู้
7. การสร้างแผนการประเมินผล
8. การกำหนดรูปแบบการเรียนรู้และบทบาทหน้าที่คณะผู้จัดทำโครงการ
9. การจัดเตรียมงบประมาณและการประชาสัมพันธ์
10. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการประสานงาน
11. รายงานการประเมินผลโครงการ

ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หมายถึง การจัดการที่มีจุดมุ่งหมาย มีการวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการปฏิบัติด้วยความรับผิดชอบและการควบคุมตนเอง ตลอดจนมีการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ และเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ทำให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้ ดังนั้นคุณลักษณะของความสามารถในการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเอง จึงมีองค์ประกอบที่จำเป็น 14 ประการ คือ

- 1) ความสามารถในการกำหนดความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง
- 2) ความสามารถในการวางแผนการเรียนรู้
- 3) ความสามารถทำให้ตนเองเกิดแรงจูงใจและควบคุมตนเอง
- 4) ความสามารถในการกำหนดเป้าหมายในการเรียน
- 5) ความสามารถเลือกวิธีการเรียนและแหล่งการเรียนรู้
- 6) มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการ ฟัง พูด อ่าน เขียน
- 7) มีความรับผิดชอบในการจัดการตนเอง
- 8) มีใจเปิดกว้าง
- 9) ยอมรับตนเองและเห็นคุณค่าของตนเอง
- 10) ความสามารถใการประเมินผลตนเองได้
- 11) มีความคิดสร้างสรรค์ / การคิดวิเคราะห์
- 12) มีความรู้ที่ติดต่อ
- 13) มีความสามารถในการสื่อสาร
- 14) ความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

ประชาชน หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ไม่จำกัดเพศที่จบการศึกษาภาคบังคับ และเข้าร่วมหรือต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยอาศัยอยู่ในชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ข้อความ		ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
1.การสร้างพื้นฐานในการวางแผน การนำความรู้ที่เกี่ยวกับบริบทภายในและภายนอกมาใช้ในการวางแผน โดยมอบโครงสร้างขององค์กร บุคคล และประเด็นของสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมองค์กร							
1	ส่วนที่1 ปัจจัยภายใน ที่องค์กรที่จัดการศึกษาต้องคำนึงในการวางแผน หน้าที่บทบาทขององค์กรที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน จะต้องบ่งบอกถึงขอบเขตภารกิจที่มีระบบการส่งต่อการเรียนรู้และระบบเครือข่ายที่ดี		*				
2	มีแนวคิดหรือปรัชญาขององค์กรที่จะจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	*					
3	มีการสำรวจสภาพปัญหาเบื้องต้น ความต้องการ ความจำเป็นตลอดจนศักยภาพ เฉพาะตัวของกลุ่มเป้าหมายระดับหนึ่ง เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผน	*					
4	คำนึงถึงวัฒนธรรมชุมชนที่จะมีผลในการออกแบบโครงการหรือการพัฒนาหลักสูตร	*					
5	คำนึงถึงความสัมพันธ์ของชุมชน ซึ่งจะมีบทบาทต่อการแลกเปลี่ยน ความรู้ประสบการณ์และความรู้ระหว่างชุมชน		*				

ข้อความ		ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
ส่วนที่ 2 ปัจจัยภายนอก							
6	คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน ที่จะเข้ามา มีบทบาทขององค์กรภายนอก ที่จะมาจัดการศึกษา เช่น กรณีที่ชุมชนมีปัญหาและอ่อนแอเกินกว่าชุมชนจะช่วยเหลือตัวเองได้ องค์กรภายนอกอาจเข้ามาช่วย แต่หากชุมชนมีความเข้มแข็งพอที่องค์กรภายนอกอาจเข้ามา เสริมสนับสนุนการพัฒนาชุมชน โดยการลดบทบาท ชี้นำลง		*				
7	คำนึงถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจัยนำเข้า (input) ของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ดังนั้น จำเป็นต้องคัดเลือกจำนวนข่าวสาร ลักษณะของข่าวสาร เพื่อ กำหนดทิศทางของการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน		*				
8	ควรพิจารณาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยในอีก 10 ปีข้างหน้า ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการให้ข้อมูลข่าวสาร และจัดระบบเผยแพร่ข่าวสารที่มีประสิทธิภาพ		*				
9	การเมือง เศรษฐกิจ และบรรยากาศทางสังคมเป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึงในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน	*					

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อความ		ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
1.2 แนวทางในการสร้างการสนับสนุนจากบุคคล และองค์กร ในการวางแผนการศึกษาฯ ควรจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ ส่วนที่ 1 ก่อนจัดทำโครงการ							
10	บุคคล ควรคำนึงถึงศักยภาพของบุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้าร่วม โครงการ	*					
11	ต้องร่วมทำกรอบแผนงานร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อ สื่อความให้ทุกฝ่ายรับทราบ	*					
12	ต้องมีการเชิญประชุมผู้เกี่ยวข้อง ร่วมแสดงความคิดเห็น	*					
13	สำรวจและจัดทำเนียบบุคคลที่จะช่วยเหลือต่อการ เรียนรู้		*				
14	ควรมีเจ้าหน้าที่นิเทศให้คำแนะนำแก่กลุ่มเป้าหมาย	*					
15	ควรมีการจัดทำเวทีชาวบ้านเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น เพื่อนำมาสู่การพัฒนาโครงการ	*					
16	องค์กร ควรมีการนำเสนอกรอบแผนงานต่อที่ประชุมองค์กร ที่จัดการศึกษาอย่างเป็นทางการ (บางกรณีอาจไม่ จำเป็น)		*				
17	มีการพบปะหารือเกี่ยวกับกระบวนการวางแผนกับ ผู้รับผิดชอบหรือผู้บริหารองค์กร		*				
18	เชิญองค์กรที่เกี่ยวข้องร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล เท่าที่จะ เป็นไปได้		*				
19	การติดต่อประสานงานขอความร่วมมือกับองค์กรที่ เกี่ยวข้อง		*				
20	กำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์กร	*					
21	สรุปประเด็นที่องค์กรจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนจะสามารถกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน		*				
22	บุคคลและองค์กร รณรงค์ให้บุคคลและองค์กรที่เกี่ยวข้องเข้าใจและเห็น ความสำคัญและยินดีเป็นเครือข่าย		*				

บุคคล เช่น ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่นิเทศฯ ครู/วิทยากร ผู้เรียน ผู้มีปัญญาท้องถิ่น ผู้นำชุมชน พระ คนในชุมชน ฯลฯ*องค์กร มี 3 ประเภท คือ 1)องค์กรที่จัดการศึกษานอกระบบโดยเฉพาะ เช่นกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนฯลฯ 2)องค์กรที่มีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาและฝึกอบรมทั่วไป เช่นศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง จุฬาลงกรณ์ฯ 3)องค์กรทั่วไป ที่ให้บริการในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เช่น สภาศรีฯ โรงพยาบาลต่างๆ ฯลฯ

ข้อความ		ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
ส่วนที่ 2 ระหว่างการจัดโครงการ							
23	บุคคล ทำแผนร่วมกัน และกำหนดบทบาทหน้าที่	*					
24	ประชุมพบปะอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของโครงการ	*					
25	ประชุมติดตามกำกับการค้าเนินโครงการ	*					
26	ร่วมเป็นวิทยากร และร่วมนิเทศ และให้ข้อมูลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง		*				
27	องค์กร ผู้บริหารองค์กรที่จัดการศึกษาเยี่ยมชมให้กำลังใจ		*				
28	ใช้เครือข่ายขององค์กรเป็นแหล่งการเรียนรู้	*					
29	คณะกรรมการการศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ		*				
ส่วนที่ 3 หลังจัดทำโครงการ							
30	บุคคล รายงานผลการดำเนินงานให้ย้อนกลับ (Feed Back) ไปยังผู้เกี่ยวข้อง	*					
31	เชิญชวนให้มีส่วนร่วมปฏิบัติงานชุมชน ตรวจสอบร่วมกัน และแก้ไขข้อบกพร่อง		*				
32	องค์กร การทำแผนขยายงานและพัฒนาโครงการและกิจกรรมให้ต่อเนื่อง		*				
33	ผู้บริหารองค์กรที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนรับฟังรายงานนำไปปฏิบัติ	*					
34	บุคคลและองค์กร ประเมินโครงการ และประเมินผลกระทบ	*					
35	ประชาชนในชุมชน และองค์กรที่จัดการศึกษาต่างๆ ร่วมดูแลกิจกรรมให้ต่อเนื่อง	*					

ข้อความ		ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
1.3 โครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนการวางแผนการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ส่วนที่ 1 โครงสร้างขององค์กรจัดการศึกษาที่เอื้อต่อการสนับสนุนการวางแผน							
36	การกำหนดนโยบายขององค์กรที่จะจัดการศึกษาต้องเน้นการมีส่วนร่วม	*					
37	มีการกำหนดนโยบายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่เป็นการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	*					
38	มีการกำหนดนโยบายและมาตรฐานให้นักศึกษานอกระบบเป็นนักพัฒนา และรักการสาธิต ซึ่งจะต้องไปพบปะบุคคลต่างๆ ในชุมชนดำเนินการให้เห็นจริงเพื่อจูงใจให้เกิดการเรียนรู้	*					
39	น่านโยบายและมาตรฐานขององค์กรที่จัดการศึกษามาร่วมกันวิเคราะห์เพื่อหาเป้าหมายสุดท้าย เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในภาคสนามต่อไป		*				
40	มีการกำหนดพันธกิจที่เป็นการเรียนรู้ให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนเกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็น ประชาพิจารณ์(Public Hearing) แล้วสรุปประเด็นที่นำไปใช้ในการวางแผน	*					
41	พันธกิจขององค์กรที่จัดการศึกษาควรมีการสร้างคุณภาพของคน	*					
42	มีการกำหนดให้นักศึกษานอกระบบต้องเน้นการประสานกับองค์กรต่างๆ		*				
43	องค์กรในการจัดโครงการ ควรมีการประชาสัมพันธ์ และมีการสนับสนุนด้านการปฏิบัติการ	*					
44	จูงใจให้ชุมชนเห็นชอบกับโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือ	*					
45	จัดกิจกรรมต้องเริ่มจากเป้าหมาย การตัดสินใจขององค์กร และชุมชนที่รับบริการเห็นชอบ	*					
46	มีความจำเป็นต้องประสานหน่วยงาน องค์กร บุคคล เพื่อแสวงหาแหล่งเงินทุน		*				
47	ควรมีการระดมแหล่งเงินทุนเพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ของคนในชุมชน		*				

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
1.3 โครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนการวางแผนการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน						
48	มีการสำรวจว่ามีแหล่งเรียนรู้เพื่อการนำมาใช้การวางแผนโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียน	*				
49	ควรมีแหล่งเรียนรู้และนำมาจัดการความรู้ให้เกิดขึ้นโดยชุมชนของตนเอง	*				
50	สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆเช่น ควรจัดหา จัดสร้าง พัฒนาส่งเสริมให้เกิดขึ้น โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด	*				
51	มีการจัดแหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย	*				
52	จะต้องระดมสร้างความเข้าใจให้กับคนในชุมชน โดยอาศัยผู้ชุมชนที่รับบริการเป็นแกนหลัก และอาศัยสื่อท้องถิ่นสนับสนุน	*				
53	ต้องให้ประชาชนในชุมชนที่รับบริการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน		*			
ส่วนที่ 2 การสนับสนุน วัฒนธรรมภายในองค์กรที่จัดการศึกษา						
54	ต้องสร้างค่านิยม ความเชื่อภายในองค์กรที่จัดการศึกษาฯที่ว่า การเรียนรู้เกิดได้ทุกเวลาและสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง	*				
55	ค่านิยม ความเชื่อ ขององค์กรที่จัดการศึกษาฯเป็นผลกระทบต่อการดำเนินโครงการซึ่งจะต้องนำสิ่งเหล่านี้มาเป็นปัจจัยประกอบแนวทางในการวางแผนการสนับสนุน	*				

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
2. แนวคิดในการจัดทำโครงการการศึกษานอกโรงเรียน ที่มาของแนวคิดในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพิ่มความ สามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในปี พ.ศ.2555 มาจากแหล่งดังนี้						
56	จากการสำรวจความต้องการของบุคคลและชุมชน	*				
57	จากประสบการณ์ของโครงการอื่นๆ		*			
58	จากรายงานข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ		*			
59	จากการวิเคราะห์นโยบายขององค์กรที่จัดการศึกษา		*			
60	จากการสังเคราะห์สถานการณ์ของชุมชน		*			
61	จากการปรับทุกข์ ผู้กมิตร สร้างงานร่วมกัน		*			
62	จากเวทีชาวบ้าน เวทีประชาคม ประชาสังคม		*			
63	จากกรรวมกลุ่มไปทัศนศึกษา		*			
64	จากการวิจัยแบบมีส่วนร่วม	*				
65	จากการประชุมคณะทำงานที่จัดการจัดการศึกษานอก ระบบโรงเรียน		*			
66	จากการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ การสังเกต และ การสอบถาม การพูดคุยของบุคคลต่างๆ เช่น ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่นิเทศก์ ครู/วิทยากร ภูมิปัญญา ผู้นำชุมชน พระ คนในชุมชน ผู้เรียน ครอบครัว ผู้เรียน ฯลฯ		*			
67	จากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสำรวจ วิเคราะห์ งานและภารกิจหน่วยงานราชการองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น วัด/ศาสนสถาน ฯลฯ		*			

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
ส่วนที่ 1 ผู้กำหนดเกณฑ์ในการจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด						
68 ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดเกณฑ์ อันดับที่ 1						
69 ชุมชนที่จะได้รับการจัดการศึกษา เป็นผู้กำหนดเกณฑ์ เป็นอันดับที่ 2						
70 ชาวบ้านและชุมชน เป็นผู้กำหนดเกณฑ์ เป็นอันดับที่ 3						
71 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการทั้งหมด เป็นอันดับที่ 4						
72 องค์กรชุมชนที่จะเข้ามาจัดการศึกษา เป็นอันดับที่ 5						
73 คณะทำงานที่จะมาปฏิบัติงานการศึกษา เป็นอันดับที่ 6						
74 ประชาคมในชุมชนนั้นๆ เช่นสภาตำบล เป็นอันดับที่ 7						
75 ประชาชนทั่วไป เป็นอันดับที่ 8						
ส่วนที่ 2 เกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด						
76 ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ความรุนแรงของปัญหา วิกฤต ผลกระทบต่อ กลุ่มเป้าหมาย		*				
77 ความจำเป็น ความต้องการ ของกลุ่มเป้าหมาย	*					
78 กำหนดตัวบ่งชี้ของแนวคิดเสียก่อนว่ามีแนวคิดอะไรที่เกี่ยวข้องกับ โครงการศึกษานอกระบบโรงเรียน แล้วจึงกำหนดเกณฑ์ (ข้อกำหนด) ของแต่ละตัวบ่งชี้อีกครั้ง		*				
79 ความเร่งด่วนของปัญหา	*					

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อความ		ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
ส่วนที่ 3 การคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด							
80	ใช้วิธีการประชุมอภิปราย แสดงความคิดเห็นตกลงร่วมกันของกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้ง นักการศึกษาออกระบบโรงเรียนกับผู้นำ (Key man) ของชุมชนและนักวิชาการเฉพาะทาง		*				
81	จัดเวทีชาวบ้านหรือประชาคมเพื่อระดมความคิดเห็นในการจัดลำดับแนวคิด		*				
82	ใช้การวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) โดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลลัพธ์ (Outcome)		*				
83	มีการใช้นักกะแนนแนวคิดที่สำคัญที่สำคัญมากที่สุดเป็นเกณฑ์		*				
84	ผู้กำหนดเกณฑ์ในส่วนที่ 1 ให้น้ำหนักกะแนน		*				

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
4. การพัฒนาวัตถุประสงค์โครงการ วัตถุประสงค์ ของโครงการการศึกษาอกระบบโรงเรียน เพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ ประชาชน						
85 เพื่อจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียน/ประชาชน	*					
86 เพื่อให้ผู้เรียน/ประชาชนสามารถกำหนดเกณฑ์การ เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง		*				
87 เพื่อให้ผู้เรียน/ประชาชนสามารถกำหนดเป้าหมายการ เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	*					
88 สามารถให้ผู้เรียน/ประชาชนสามารถเลือกวิธีเรียนที่ เหมาะสมกับตนเอง		*				
89 เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียน/ประชาชนให้มีความ รับผิดชอบในตนเอง		*				
90 เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียน/ประชาชนมีความคิดริเริ่ม และความคิดสร้างสรรค์		*				
91 เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียน/ประชาชนเป็นคนที่ยอมรับ ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น		*				
92 เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน/ประชาชนร่วมมือกัน	*					
93 เพื่อส่งเสริมผู้เรียน/ประชาชนให้มีทักษะพื้นฐานใน การฟัง พูด อ่าน เขียน		*				
94 เพื่อส่งเสริมผู้เรียน/ประชาชนให้มีความสามารถในการ ประเมินตนเอง		*				
95 เพื่อส่งเสริมสังคมแห่งความร่วมมือและสังคมแห่ง การเรียนรู้	*					
96 เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียน/ประชาชนในการ ติดต่อสื่อสาร		*				
97 เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน/ประชาชนให้ สูงขึ้น	*					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
98	เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอาชีพของผู้เรียน/ประชาชน เพื่อให้มีรายได้ มีงานทำ		*			
99	เพื่อยกระดับการศึกษาให้ผู้เรียน/ประชาชนสูงขึ้น		*			
100	เพื่อสร้างรายได้ ส่งเสริมการประกอบอาชีพให้กับผู้เรียน/ประชาชน		*			
101	เพื่อให้เกิดการจัดการความรู้ของผู้เรียน/ประชาชนดีขึ้น	*				
102	เพื่อให้ชุมชนสามารถจัดสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน/ประชาชนในทุกด้าน เช่น เศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ	*				
103	เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถในการคิด การแก้ปัญหา	*				
104	เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และสอดคล้องกับบริบทชุมชน	*				
105	เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการแสวงหาความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต	*				
106	เพื่อให้มีชีวิตอยู่ได้ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว	*				
107	เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณให้กับผู้เรียน/ประชาชน		*			
108	เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงและคาดการณ์ล่วงหน้า เพื่อเตรียมตัวรับความเปลี่ยนแปลง		*			

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
5. การออกแบบแผนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วย นำตนเอง แนวทางการออกแบบแผนการเรียนการสอน						
109 สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ของประชาชนให้รัก และ ชอบการอ่าน ชอบเขียน ชอบค้นคว้า ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน	*					
110 เลือกเทคนิคการเรียนรู้ที่ขึ้นอยู่กับความถนัดของ ผู้เรียน	*					
111 เลือกและพัฒนาสื่อการสอน แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริม การเรียนรู้ด้วยตนเอง		*				
112 เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยการออกแบบการ เรียนรู้ซึ่งจะมีรูปแบบการเรียนรู้เฉพาะตัวของผู้เรียน แต่ละคน	*					
113 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกหรือวางแผนในเนื้อหา การพัฒนาสื่อและการประเมิน	*					
114 ผู้จัดโครงการจะต้องมีความเข้าใจเรื่องการเรียนรู้ด้วย การนำตนเอง ซึ่งเน้นความสนใจของแต่ละบุคคลเป็น หลัก	*					
115 ผู้จัด โครงการ ต้องให้ผู้เรียน/ประชาชนมีความเข้าใจ และร่วมพัฒนาวัตถุประสงค์การเรียนรู้ด้วยการนำ ตนเอง	*					
116 เลือกและลำดับเนื้อหาการเรียน โดยการใช้ ประสบการณ์ของผู้เรียน	*					
117 ผู้จัด โครงการศึกษานอกระบบโรงเรียนจะต้องมีความ เข้าใจในเรื่องการออกแบบและการบริหาร โครงการ		*				
118 ผู้เข้าร่วมโครงการที่เป็นผู้รับบริการ เป็นผู้ซึ่งได้รับ การถ่ายทอด ควรมีบทบาทในการออกแบบการเรียนรู้	*					
119 การออกแบบและการบริหาร โครงการที่ดี ให้ เหมาะสมกับผู้เรียนและสอดคล้องกับสถานการณ์		*				
120 การออกแบบและการบริหาร โครงการที่มีความ ยืดหยุ่น		*				
121 ควรมีข้อมูลที่เหมาะสมและมีข้อมูลที่ครบถ้วนในการ ออกแบบและบริหาร โครงการ		*				

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
6. การจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ ส่วนที่ 1 แนวทางการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้						
122 ผู้จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้มีการเตรียม ผู้เข้าร่วมโครงการให้รับทราบแผนการเรียนรู้และทำ การตกลงล่วงหน้า กับผู้บริหารเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ซึ่งกันและกัน	*					
123 เนื้อหาและหลักสูตรต้องสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน เนื้อหาหลักสูตรต้องมีความ ชัดเจน	*					
124 การจัดการเรียนรู้ให้กับผู้รับบริการการศึกษานอก ระบบโรงเรียนต้องสอดคล้องกับบริบทขององค์กรที่ จะจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน		*				
125 การวิเคราะห์บริบทของชุมชนที่จะเป็นผู้รับบริการต้อง มีความรอบคอบประสานประโยชน์ระหว่างกลุ่มที่เห็น ด้วย กับไม่เห็นด้วย		*				
126 นักการเมืองในระดับชาติและท้องถิ่นมีส่วนผลักดันใน การจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของประชาชน		*				
127 แรงผลักดันของชุมชนและสังคมเป็นส่วนสำคัญใน การจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของประชาชน	*					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
ส่วนที่ 2 กลยุทธ์ในการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ ก่อนจัดโครงการ						
128	ผู้สอน/วิทยากร ควรมีทักษะ ทักษะคิด ค่านิยมที่ดี เกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองซึ่งเป็นเรื่องจำเป็น ต่อการถ่ายทอดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	*				
129	ผู้สอน/วิทยากร พัฒนาเทคนิคหรือเครื่องมือที่จะให้ ผู้เรียนได้รู้วิธีควบคุมตนเอง					
130	ผู้สอน/วิทยากร ใ้บุคคลทั่วไปมีส่วนร่วมในการจัด โครงการ (เช่น มีส่วนร่วมในการจัดโครงการ หรือการ เรียนการสอน)					
131	ผู้สอน/วิทยากร ใช้ประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมโครงการ มาเป็นทรัพยากรในการเรียนรู้และเป็นเรื่องที่มีส่วน เข้าร่วมโครงการมีความเชื่อว่าสามารถนำมาใช้ได้		*			
132	ผู้สอน/วิทยากร พัฒนากลุ่มที่จะเข้ามาสนับสนุน โครงการ		*			
133	ผู้จัดโครงการพัฒนาแผนการเรียนรู้รายบุคคล หรือ สัญญาการเรียนรู้					
134	ผู้จัดโครงการ และวิทยากร ใ้บุคคลทั่วไปมีส่วนร่วม ในการจัดโครงการหรือการจัดการเรียนการสอน		*			
135	ผู้จัดทำโครงการและผู้บริหารโครงการ เป็นผู้ที่มีส่วน มีส่วนร่วมในการคัดเลือกโครงการที่ต้องจัดการให้ เรียบร้อยก่อนที่จะเริ่มโครงการ		*			
136	ผู้จัดทำโครงการ และผู้บริหารโครงการ สร้างนโยบาย องค์กรแนวทางปฏิบัติและผลลัพธ์ที่ได้มาประชุม กำหนดวัตถุประสงค์โครงการ		*			
137	ผู้จัดทำโครงการ ผู้บริหารโครงการและผู้เชี่ยวชาญด้าน การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นผู้หาบุคคลที่เป็นคน สำคัญ มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการวางแผน		*			
138	ผู้จัดทำโครงการ นักวิชาการการศึกษานอกโรงเรียน และผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นผู้ อบรม ผู้มีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา แก่ผู้เรียน/ ประชาชน		*			

ข้อความ		ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
ระหว่างโครงการ							
139	ผู้สอน/วิทยากร ให้คำแนะนำผู้เรียนที่เข้าร่วมโครงการ		*				
140	ผู้สอน/วิทยากร มีแผนปฏิบัติการรายบุคคล		*				
141	ผู้สอน/วิทยากร พัฒนาแผนการเรียนรู้รายบุคคลหรือ สัญญาการเรียนรู้อ		*				
142	ผู้สอน/วิทยากร พัฒนาเทคนิคหรือเครื่องมือที่จะให้ ผู้เรียน ได้รู้วิธีควบคุมตัวเอง		*				
143	ผู้สอน/วิทยากร พัฒนาให้กลุ่มผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วย การนำตนเอง		*				
144	ผู้สอน/วิทยากร ประยุกต์ใช้แบบฝึกหัดและ สถานการณ์จำลอง		*				
145	ผู้สอน/วิทยากร จัดตารางให้ผู้เรียนมีช่วงเวลาดทบทวน บทเรียน		*				
146	ผู้สอน/วิทยากร นักวิชาการ ผู้จัดทำโครงการให้ คำแนะนำและช่วยเหลือในแหล่งการเรียนรู้		*				
147	ผู้บริหาร โครงการ และนักวิชาการการประเมิน เป็น บุคคลที่ติดตามกิจกรรมการเรียนการสอน		*				
หลังโครงการ							
148	ผู้สอน/วิทยากร จัดตารางเรียนให้ผู้เรียนมีช่วงเวลา ทบทวนบทเรียน		*				
149	ผู้จัดโครงการ ผู้บริหารโครงการ นักวิชาการการ ประเมิน เป็นผู้ติดตามกิจกรรมการเรียนการสอน		*				
150	ผู้บริหาร โครงการ นักวิชาการ ผู้สอน วิทยากร มอบหมายงานหรือกิจกรรมหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ		*				

ข้อความ		ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
7. การสร้างแผนการประเมินผล							
151	การประเมินจากองค์กรภายนอก โดยครู หรือนักวิชาการประเมิน โดยใช้เครื่องมือสำหรับการประเมินต่างๆทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการ		*				
152	การประเมินภายในองค์กร โดยผู้เรียน เป็นผู้ประเมินตนเอง จากความรู้สึกรู้สึกของตนเองว่ารู้ หรือเรียนรู้พอเพียงหรือไม่	*					
153	นำผลการประเมินภายในไปสู่ภายนอกเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ		*				
154	ควรรออกแบบการประเมินก่อนดำเนินการ	*					
155	ใช้การวิจัยกับการประเมินโครงการ ควบคู่กันในรูป R&D(Research and Development) เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	*					
156	รูปแบบการประเมิน เช่น รูปแบบของไทเลอร์ (Tyler) โดยมุ่งประเมินเพื่อตอบวัตถุประสงค์อย่างเดียว หรือ CIPP Model มุ่งผลิต โดยพิจารณาปัจจัยจากบริบท (Context) หรือจากปัจจัยนำเข้า (Input) และจากกระบวนการ (Process) ซึ่งจะมีมิติที่แตกต่างกันไป		*				
157	การออกแบบการประเมินผลให้ชัดเจนว่าจะใช้แบบใด เช่น แบบทดลอง (Experimental Design) หรือแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design) กรณีศึกษา (Case-Study) ประเมินด้วยวิธีการวิเคราะห์ (Analytical Evaluation) วิจัยประเมินผล (Research Evaluation)	*					
158	ติดตามผลการดำเนินการ	*					
159	ควรศึกษาและวิเคราะห์โครงการ ทบทวนวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการ	*					
160	ผู้ประเมินต้องมาจากหลายส่วน เช่น ผู้เรียน ผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญ ฯลฯ	*					
161	กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน โดยการวิเคราะห์ความต้องการเป้าหมายโครงการและการระดมความคิด จากผู้มีส่วนร่วมในโครงการ		*				

ข้อความ		ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
162	ให้ผู้เชี่ยวชาญกำหนดตัวชี้วัดผลการประเมินและเกณฑ์การประเมิน		*				
163	ให้ผู้เชี่ยวชาญกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน		*				
164	ควรมีวิธีการประเมินที่หลากหลาย ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน	*					
165	ควรมีการประเมินระหว่างดำเนินการ (Formative Evaluation) และการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Summative Evaluation)	*					
166	ควรมีการประเมินผลกระทบของการจัดการศึกษนอกระบบโรงเรียนต่อชุมชนและสังคม	*					
167	ควรมีการประเมินผลตามวัตถุประสงค์		*				
168	ประเมินวิธีการถ่ายทอดการเรียนรู้		*				
169	วิธีการประเมิน ดูจากผลสัมฤทธิ์ และการปฏิบัติ		*				

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อความ		ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
8. การกำหนดบทบาทหน้าที่คณะผู้จัดโครงการ							
170	ผู้จัดโครงการ ผู้อำนวยการโครงการ และผู้ประสานงาน เป็นผู้บริหารประสาน กำกับดูแล ติดตาม ประเมินโครงการ		*				
171	ผู้บริหารโครงการ กำหนดเป้าหมาย หลักการ กระบวนการดำเนินงาน ออกแบบรูปแบบการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเอง		*				
172	ผู้บริหาร โครงการวางแผน โครงการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก		*				
173	ผู้พัฒนาหลักสูตรจัดทำเนื้อหาทางวิชาการ		*				
174	ผู้สอน/วิทยากร สอนและมีความรู้ในเรื่องรูปแบบ เทคนิคการสอนแบบต่างๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เน้นแนวให้คำปรึกษาและแหล่งเรียนรู้เป็นแหล่งวิทยากร		*				
175	ผู้สอนซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติ ร่วมให้ข้อมูลและประสบการณ์		*				
176	ผู้ประเมิน มีความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเอง		*				
177	ผู้ประเมิน ประเมินเพื่อขอรับความรู้เทียบโอนเพื่อรองรับความรู้ตามมาตรฐานที่กำหนด		*				
178	เจ้าหน้าที่นิเทศก์ นิเทศการปฏิบัติงาน ติดตามผลโครงการ		*				

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

9. การจัดเตรียมงบประมาณและการตลาด						
9.1 แหล่งที่มาของรายได้						
179	งบประมาณของชุมชน เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นองค์กรที่สนับสนุนการจัดการศึกษานอกโรงเรียน		*			
180	งบประมาณที่เรียกเก็บจากผู้เรียน		*			
181	งบประมาณขององค์กรที่จัดการศึกษานอกโรงเรียน		*			
182	แหล่งทุนภายนอก เป็นทุนจากองค์กรเอกชน หรือ องค์กรของรัฐต่างๆ เช่น สภาวิชาชีพสภาการศึกษา เป็นต้น		*			
183	แหล่งทุนจาก งบประมาณแผ่นดิน องค์กรเอกชน หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน องค์กรชุมชน บุคคล สมาคมต่างๆ เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ		*			
9.2 การวางแผนการประชาสัมพันธ์						
184	กลุ่มเป้าหมายอาจจะเป็น ประชาชนทั่วไป ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ผู้รับบริการ องค์กรชุมชนภาครัฐและ เอกชน หน่วยงานด้านการพัฒนาต่างๆ		*			
185	ถ้าเป็น โครงการของกรมการศึกษานอกโรงเรียน จะมีฝ่ายประชาสัมพันธ์ของกรม		*			
186	ถ้าเป็น โครงการของสถานที่จัด อาจจะมีเลขานุการ โครงการทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์		*			

ข้อความ		ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
10. การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและการประสานงาน							
203	การจัดที่เรียนที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน มีอุปกรณ์พร้อมและเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน		*				
204	การจัดห้องเรียนที่มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นที่เรียนแบบเปิด	*					
205	การจัดห้องเรียนส่วนท้องถิ่นจะต้องให้ชุมชนเป็นผู้กำหนด		*				
206	การจัดห้องเรียนที่มีลักษณะเป็นสถานที่พบปะเป็นครั้งคราว เพื่อทบทวน ตอบปัญหา สัมมนา		*				
207	ห้องเรียนเป็นลักษณะใดก็ได้ แต่ให้ความสะดวกแก่ผู้เรียน		*				
208	ห้องสมุดประชาชน เป็นแหล่งค้นคว้า ต้องมีหนังสือและเครื่องช่วยค้นคว้ามักเพียงพอและมีความหลากหลาย ประชาชนใช้ได้อย่างทั่วถึง	*					
209	ห้องสมุดประชาชน ควรจะเปิดใช้ได้ตลอดเวลา และมีห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์อยู่ด้วย		*				
210	อินเทอร์เน็ต เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้เรียนรู้ทางWebมากขึ้น		*				
211	อินเทอร์เน็ตมีพอเพียง และประชาชนเข้าถึงได้		*				
212	ควรมีพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิตในแต่ละท้องถิ่น		*				
213	ควรมีหอศิลป์ของชุมชนของแต่ละท้องถิ่น ของภูมิภาคและของชาติ		*				
214	ควรส่งเสริมให้มีสวนสัตว์เพิ่มขึ้น เพื่อส่งเสริมความรักในธรรมชาติและรักสัตว์		*				
215	สวนสาธารณะและสวนพฤกษศาสตร์ ควรส่งเสริมให้มีมากขึ้น เป็นที่พักผ่อนเป็นแหล่งการศึกษา	*					
216	อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควรส่งเสริมให้มีทั่วไป เพื่อให้คนได้ใช้เทคโนโลยีเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ชีวิตและชุมชน		*				
217	ศูนย์กีฬาและนันทนาการจะเป็นที่ให้ประชาชนได้มีโอกาสเล่นกีฬาและนันทนาการเพื่อพัฒนาร่างกายและจิตใจ		*				

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล	
	5	4	3	2	1		
218	พิพิธภัณฑน์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ เป็นแหล่งเรียนรู้ตามสภาพของแต่ละแห่ง	*					
219	พิพิธภัณฑน์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ ต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย	*					
220	การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ควรส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทุกขั้นตอนตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ การดูแล การติดตามและประเมินผล	*					
221	ควรจะปรับสถานที่ต่างๆในชุมชน เช่น โรงเรียน วัด สถานที่ราชการ ป่า สวน ไร่ นา กลุ่มอาชีพ ฯลฯ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้	*					
222	ควรมีสุนัขเฒ่าแมวที่ผู้เรียนจะได้มาพบผู้สอนหรือที่ปรึกษาเป็นครั้งคราว	*					
223	ควรมีระบบเพื่อน(Buddy) โดยผู้เรียนอาจจับคู่หรือจับกลุ่มกันเรียนในเรื่องที่สนใจร่วมกัน โดยเป็นระบบที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนไม่ขาดสังคมมากเกินไป	*					

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
11.การประชาสัมพันธ์คุณค่าของโครงการ ส่วนที่1 องค์ประกอบของการเขียนรายงานการประเมินผล โครงการ						
224	ต้องมีการกำหนดแบบฟอร์มการเขียนรายงาน	*				
225	การกำหนดเป้าหมายที่จะประเมินความชัดเจน	*				
226	มีองค์ประกอบที่มีการรายงานประกอบด้วยสรุปจาก ผู้บริหาร หัวหน้า วัตถุประสงค์โครงการ วิธีการ ประเมิน ผลการประเมิน สรุปผลการประเมิน ข้อเสนอแนะต่างๆ		*			
227	มีข้อมูลที่เป็นจริงซึ่งได้จากผู้ปฏิบัติ ผู้เรียน ผู้บริหาร ทรัพยากรที่ใช้ผลการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะ	*				
228	มรการรายงานข้อมูลที่เป็นทั้งข้อดี ข้อด้อย ภาพรวม ข้อเสนอแนะ ที่ควรปรับปรุงแก้ไขและสิ่งควรนำไป เผยแพร่ในการทำต่อไป	*				
229	มีผลการเรียนรู้ที่ตรวจสอบได้ทั้งเชิงปริมาณและ คุณภาพ(Indicators) และมีความต่อเนื่อง	*				

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อความ		ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
ส่วนที่ 2 การเสนอรายงานกับบุคคลและองค์กร							
230	ผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารทุกระดับ		*				
231	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ เช่น ผู้เรียน ครู วิทยากร ผู้ปฏิบัติต่างๆ สื่อมวลชนต่างๆ	*					
232	ผู้ให้ทุนสนับสนุนโครงการ	*					
233	นักการศึกษาและประชาชนทั่วไปที่สนใจ		*				
234	องค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนในท้องถิ่น		*				
ข้อความ		ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
ส่วนที่ 3 เวลาและความเหมาะสมในการเสนอรายงาน							
235	เมื่อโครงการเสร็จสิ้นหรือสิ้นสุดโครงการ ควรเป็นการเสนอผลการประเมินทั้งโครงการและการเสนอทันที	*					
236	ใช้วิธีการนำเสนอที่มีความหลากหลายเช่น การทำงาน การประชุมสัมมนา ฯลฯ โดยสอดคล้องกับลักษณะกลุ่มเป้าหมาย	*					
237	มีการนำเสนอระหว่างดำเนินการควรรายงานต่อผู้จัดโครงการให้ประเมินเป็นระยะ	*					

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้ข้อมูลและแนวคิดอันมีค่า
ยิ่ง ผู้วิจัยจักนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาเท่านั้น !

ภาคผนวก ง

ความถี่ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถาม รอบที่ 2 และ รอบที่ 3
 ตารางที่ การตอบแบบสอบถามรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญรายข้อ
 องค์ประกอบที่ 1 การสร้างพื้นฐานในการวางแผน

ข้อที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1	<p>1.1 บริบทปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ส่วนที่ 1 ปัจจัยภายใน ท้องถิ่นที่จัดการศึกษา ต้องคำนึงในการวางแผน</p> <p>หน้าที่บทบาทขององค์กรที่จัดการศึกษานอก ระบบโรงเรียน จะต้องบ่งบอกถึงขอบเขตภารกิจ ที่มีระบบการส่งต่อ การเรียนรู้และระบบ เครือข่ายที่ดี</p>	-	1	1	14	11	-	1	-	17	8
2	<p>มีแนวคิดหรือปรัชญาขององค์กรที่จะจัดการ ศึกษาในระบบโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ของผู้เรียน-</p>	-	-	3	7	17-	-	-	2	6	18
3	<p>มีการสำรวจสภาพปัญหาเบื้องต้น ความต้องการ ความจำเป็นตลอดจนศักยภาพ เฉพาะตัวของ กลุ่มเป้าหมาย ระดับหนึ่ง เพื่อเป็นข้อมูลในการ วางแผน-</p>	-	-	1	8	18	-	--	-	9	17
4	<p>คำนึงถึงวัฒนธรรมชุมชนที่จะมีผลในการออก แบบ โครงการหรือการพัฒนาหลักสูตร</p>	-	-	2	6	19	-	-	-	4	22
5	<p>คำนึงถึงความสัมพันธ์ของชุมชน ซึ่งจะมิตบาท ต่อการแลกเปลี่ยน ความรู้ประสบการณ์และ ความรู้ระหว่างชุมชน1</p>	-	-	1	14	12	-	-	-	15	11
6	<p>ส่วนที่ 2 ปัจจัยภายนอก คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน ที่จะเข้า มามิตบาทขององค์กรภายนอก ที่จะมาจัดการ ศึกษา เช่น กรณีที่ชุมชนมีปัญหาและอ่อนแอ เกินกว่าชุมชนจะช่วยตนเองได้ องค์กรภายนอก อาจเข้ามาช่วย แต่หากชุมชนมีความเข้มแข็งพอที่ องค์กรภายนอกอาจเข้ามาเสริมสนับสนุนการ พัฒนาชุมชน โดยการลดบทบาทชี้้นำลง</p>	-	-	5	9	13	-	-	2	12	12

องค์ประกอบที่1 การสร้างพื้นฐานในการวางแผน (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
7	คำนึงถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจัยนำเข้า (input) ของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ดังนั้น จำเป็นต้องคัดเลือกจำนวนข่าวสาร ลักษณะของข่าวสาร เพื่อกำหนดทิศทางของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน1	-	1	2	16	8	-	1	1	16	8
8	ควรพิจารณาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยในอีก 10 ปีข้างหน้า ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการให้ข้อมูลข่าวสาร และจัดระบบเผยแพร่ข่าวสารที่มีประสิทธิภาพ1	-	-	1	9	17	-	-	2	14	10
9	การเมือง เศรษฐกิจ และบรรยากาศทางสังคม เป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึงในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน	-	-	1	12	14	-	-	1	11	14
10	1.2 แนวทางในการสร้างการ สนับสนุนจาก บุคคล องค์กร ส่วนที่ 1 ก่อนจัดทำโครงการ บุคคล ควรคำนึงถึงศักยภาพของบุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้าร่วม โครงการ	-	-	1	7	19	-	-	-	7	19
11	ต้องร่วมทำรอบแผนงานร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อสื่อความให้ทุกฝ่ายรับทราบ	-	-	1	8	18	-	-	-	9	17
12	ต้องมีการเชิญประชุมผู้เกี่ยวข้อง ร่วมแสดงความคิดเห็น	-	-	1	11	-15	-	-	1	9	16
13	สำรวจและจัดทำเนียบบุคคลที่จะช่วยเหลือต่อการเรียนรู้	-	1	3	11	12	-	-	1	19	6

องค์ประกอบที่1 การสร้างพื้นฐานในการวางแผน (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
14	ควรมีเจ้าหน้าที่นิเทศก์ให้คำแนะนำแก่กลุ่มเป้าหมาย	-	-	6	12	9	-	-	-	4	13
15.	ควรมีการจัดทำเวทีชาวบ้านเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น เพื่อนำมาสู่การพัฒนาโครงการ	-	-	3	9	16	-	-	2	11	13
16	องค์กร ควรมีการนำเสนอกรอบแผนงานต่อที่ประชุมองค์กรที่จัดการศึกษาอย่างเป็นทางการ (บางกรณีอาจไม่จำเป็น)	-	1	7	10	9	-	-	3	14	9
17	มีการพบปะหารือเกี่ยวกับกระบวนการวางแผน กับผู้รับผิดชอบหรือผู้บริหารองค์กร	-	-	1	17	9	-	-	2	17	7
18	เชิญองค์กรที่เกี่ยวข้องร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลเท่าที่จะเป็นไปได้	-	-	4	14	9	-	-	1	17	8
19	การติดต่อประสานงานขอความร่วมมือกับองค์กรที่เกี่ยวข้อง	-	-	4	11	12	-	-	1	17	8
20	กำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์กร	-	-	1	12	14	-	1	2	10	13
21	สรุปประเด็นที่องค์กรจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนจะสามารถกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน	-	-	3	11	13	-	1	1	18	6
22	บุคคลและองค์กร รณรงค์ให้บุคคลและองค์กรที่เกี่ยวข้องเข้าใจและเห็นความสำคัญและยินดีเป็นเครือข่าย	-	-	2	12	13	-	-	2	17	7

องค์ประกอบที่ 1 การสร้างพื้นฐานในการวางแผน (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
23	ส่วนที่ 2 ระหว่างการจัดโครงการ บุคคล ทำแผนร่วมกัน และกำหนดบทบาทหน้าที่	-	-	2	10	15	-	-	1	13	12
24	ประชุมพบปะอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็น ทางการเพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของโครงการ	-	-	1	11	15	-	-	-	13	13
25	ประชุมติดตามกำกับการดำเนินโครงการ	-	-	-	12	15	-	-	-	12	14
26	ร่วมเป็นวิทยากร และร่วมนิเทศ และให้ข้อมูล แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	-	-	3	13	11	-	-	1	18	7
27	องค์กร ผู้บริหารองค์กรที่จัดการศึกษาเยี่ยมชมให้กำลังใจ	-	-	7	11	9	-	-	7	16	3
28	ใช้เครือข่ายองค์กรเป็นแหล่งการเรียนรู้	-	-	2	9	16	-	-	-	10	16
29	คณะกรรมการการศึกษามีส่วนร่วมในการ จัดทำโครงการ	-	-	-	16	11	-	1	-	18	7
30	ส่วนที่ 3 หลังจัดทำโครงการ บุคคล รายงานผลการทำงานให้ย้อนกลับ (Feed Back) ไปยังผู้เกี่ยวข้อง	-	-	-	8	19	1	-	-	9	16
31	เชิญชวนให้มีส่วนร่วมปฏิบัติงานชุมชน ตรวจสอบร่วมกัน และแก้ไขข้อบกพร่อง	-	-	1	13	13	1-	-	1	16	8
32	องค์กร การทำแผนขยายงานและพัฒนาโครงการ และกิจกรรมให้ต่อเนื่อง	-	-	2	13	12	1	-	1	16	8

องค์ประกอบที่ 1 การสร้างพื้นฐานในการวางแผน (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
33	ผู้บริหารองค์กรที่จัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนรับฟังรายงานนำไปปฏิบัติ	-	-	2	10	15	1	-	-	12	13
34	บุคคลและองค์กร ประเมินโครงการ และผลกระทบ	-	-	1	8	18	1	-	1	7	17
35	ประชาชนในชุมชน และองค์กรที่จัด การศึกษาต่างๆร่วมดูแลกิจกรรมให้ ต่อเนื่อง	-	-	1	10	16	-	1	-	12	13
36	1.3 โครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กร ส่วนที่ 1 โครงสร้างขององค์กรจัด การกำหนดนโยบายขององค์กรที่จะจัด การศึกษาต้องเน้นการมีส่วนร่วม	-	-	2	5-	20	-	-	-	6	20
37	มีการกำหนดนโยบายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่ เป็นการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	-	-	2	8	17	-	-	-	9	17
38	มีการกำหนดนโยบายและมาตรฐานให้นักศึกษา นอกระบบเป็นนักพัฒนา และรักการสาธิต ซึ่งจะ ต้องไปพบปะบุคคลต่างๆในชุมชนดำเนินการ ให้เห็นจริงเพื่อจูงใจให้เกิดการใฝ่รู้	-	-	2	9	16	-	-	1	9	16
39	นำนโยบายและมาตรฐานขององค์กรที่จัดการ ศึกษาร่วมกันวิเคราะห์เพื่อหาเป้าหมายสุดท้าย เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในภาคสนามต่อไป	-	-	1	14	12	-	-	1	17	8
40	มีการกำหนดพันธกิจที่เป็นการเรียนรู้ให้ทุกคน ในองค์กรมีส่วนเกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็น ประชาพิจารณ์(Public Hearing) แล้วสรุป ประเด็นที่นำไปใช้ในการวางแผน	-	-	3	10	14	-	-	1	13	12

องค์ประกอบที่ 1 การสร้างพื้นฐานในการวางแผน (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
41	พันธกิจขององค์กรที่จัดการศึกษาควรมีการสร้างคุณภาพของคน	-	-	2	9	16	-	-	-	11	15
42	มีการกำหนดให้นักศึกษานอกระบบต้องเน้นการประสานกับองค์กรต่างๆ	-	-	1	15	11	-	-	-	17	9
43	องค์กรในการจัดโครงการ ควรมีการประชาสัมพันธ์ และมีการสนับสนุนด้านการปฏิบัติ	-	-	1	12	14	-	-	-	11	15
44	จงใจให้ชุมชนเห็นชอบกับโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือ	-	-	2	11	14	-	-	1	9	16
45	จัดกิจกรรมต้องเริ่มจากเป้าหมาย การตัดสินใจขององค์กร และชุมชนที่รับบริการเห็นชอบ	-	1	3	11	12	1	-	2	12	11
46	มีความจำเป็นต้องประสานหน่วยงาน องค์กรบุคคลเพื่อแสวงหาแหล่งเงินทุน	-	1	7	8	11	1	-	4	13	8
47	ควรมีการระดมแหล่งเงินทุนเพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ของคนในชุมชน	-	-	6	11	10	-	-	3	15	8
48	มีการสำรวจว่ามีแหล่งเรียนรู้ เพื่อการนำมาใช้การวางแผนโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียน	-	-	1	8	18	-	-	-	9	17
49	ควรมีแหล่งเรียนรู้ และนำมาจัดการความรู้ให้เกิดขึ้น โดยชุมชนของเขาเอง	-	-	-	10	17	-	-	-	9	17
50	สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆเช่น ควรจัดหาจัดสร้าง พัฒนาส่งเสริมให้เกิดขึ้น โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด	-	-	1	9	17	-	-	-	8	18

องค์ประกอบที่ 1 การสร้างพื้นฐานในการวางแผน (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
51	การจัดแหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย	-	-	-	11	16	-	-	-	8	18
52	จะต้องระดมสร้างความเข้าใจให้กับคนในชุมชน โดยอาศัยผู้นำชุมชนที่รับบริการเป็นแกนหลัก และอาศัยสื่อท้องถิ่นสนับสนุน1	-	-	-	12	15	-	-	-	11	15
53	ต้องให้ประชาชนในชุมชนที่รับบริการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนในการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียน	-	-	4	10	13	-	-	2	16	8
54	ส่วนที่ 2 การสนับสนุน วัฒนธรรมภายในองค์กรที่จัดการศึกษา ต้องสร้างค่านิยม ความเชื่อภายในองค์กรที่จัดการศึกษาที่ว่า การเรียนรู้เกิดได้ตลอดเวลาและสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง1	-	-	2	10	15	-	-	1	7	18
55	ค่านิยม ความเชื่อ ขององค์กรที่จัดการศึกษา เป็นผลกระทบต่อการดำเนินโครงการซึ่งจะได้นำสิ่งเหล่านี้มาเป็นปัจจัยประกอบแนวทางในการวางแผน การสนับสนุน1	-	1	2	9	15	-	-	1	11	14

องค์ประกอบที่ 2 การกำหนดแนวคิด

ข้อที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
56	ส่วนที่ 1 ที่มาของแนวคิด จากการสำรวจความต้องการของบุคคลและชุมชน	-	-	1	6	20	-	-	1	6	19
57	จากประสบการณ์ของโครงการอื่นๆ	-	-	7	14	6	-	-	5	19	2
58	จากรายงานข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ1	-	-	9	12	6	-	-	7	17	2

องค์ประกอบที่ 2 การกำหนดแนวคิด(ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
59	จากการวิเคราะห์นโยบายขององค์กรที่จัดการศึกษา	-	-	4	14	9	-	-	2	18	6
60	จากการสังเคราะห์สถานการณ์ของชุมชน	-	-	1	14	12	-	-	1	17	8
61	จากการปรับทุกข์ ผู้ภูมิตร สร้างงานร่วมกัน	-	1	4	16	6	-	-	-	23	3
62	จากเวทีชาวบ้าน เวทีประชาคม ประชาสังคม	-	-	2	13	12	-	-	1	17	8
63	จากการรวมกลุ่มไปทัศนศึกษา	-	3	7	12	5	-	-	7	17	2
64	จากการวิจัยแบบ PAR	-	-	4	9	14	-	-	1	12	13
65	จากการประชุมคณะทำงานที่จัดการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน	-	-	6	15	6	-	-	3	21	2
66	จากการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ การสังเกต และการสอบถาม การพูดคุยของบุคคลต่างๆ เช่น ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ในเทศก์ ครู/วิทยากร ภูมิปัญญา ผู้นำชุมชน พระ คนในชุมชน ผู้เรียน ครอบครัวผู้เรียน ฯลฯ	-	-	6	8	13	-	-	2	14	10
67	จากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสำรวจ วิเคราะห์งานและภารกิจหน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัด/ศาสนสถาน	1	1	6	9	10	-	1	3	15	7

องค์ประกอบที่ 3 การคัดเลือกและการจัดลำดับความสำคัญของความคิด

ข้อที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
68	ส่วนที่ 1 ผู้กำหนดเกณฑ์ในการจัดลำดับความคิด ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดเกณฑ์ อันดับที่ 1	-	-	-	-	-	1	2	-	5	18
69	ชุมชนที่จะได้รับการจัดการศึกษา เป็นผู้กำหนดเกณฑ์ เป็นอันดับที่ 2	-	-	-	-	-	1	2	4	4	15
70	ชาวบ้านในชุมชน เป็นผู้กำหนดเกณฑ์ เป็นอันดับที่ 3	-	-	-	-	-	1	1	2	7	15
71	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการทั้งหมด เป็นอันดับที่ 4	-	-	-	-	-	1	2	1	5	17
72	องค์กรชุมชนที่จะเข้ามาจัดการศึกษา เป็นอันดับที่ 5	-	-	-	-	-	1	4	1	5	15
73	คณะทำงานที่จะมาปฏิบัติงานการศึกษา เป็นอันดับที่ 6	-	-	-	-	-	1	3	3	16	3
74	ประชาชนในชุมชนนั้นๆ เช่นสภาตำบล เป็นอันดับที่ 7	-	-	-	-	-	1	2	3	17	3
75	ประชาชนทั่วไป เป็นอันดับที่ 8	-	-	-	-	-	1	2	3	4	16
76	ส่วนที่ 2 เกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญของ แนวคิด ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ความรุนแรงของปัญหา วิกฤต ผลกระทบต่อ กลุ่มเป้าหมาย	-	-	3	15	9	-	-	1	18	7
77	ความจำเป็น ความต้องการ ของกลุ่มเป้าหมาย	-	-	1	10	16	-	-	-	8	18
78	กำหนดตัวบ่งชี้ของแนวคิดเสียก่อนว่ามีแนวคิด อะไรที่เกี่ยวข้องกับโครงการการศึกษานอก ระบบโรงเรียน แล้วจึงกำหนดเกณฑ์ (ข้อกำหนด) ของแต่ละตัวบ่งชี้อีกครั้ง	-	-	8	12	7	-	-	5	18	3

หมายเหตุ ข้อ68-75 ในแบบสอบถาม รอบที่ 2 ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (ดูภาคผนวก จ)

องค์ประกอบที่ 3 การคัดเลือกและการจัดลำดับความสำคัญของความคิด (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
79	ความเร่งด่วนของปัญหา	-	-	2	9	16	-	-	1	10	15
80	ส่วนที่ 3 วิธีการจัดลำดับความสำคัญของความคิด ใช้วิธีการประชุมอภิปราย แสดงความคิดเห็น ตกลงร่วมกันของกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้ง นักการศึกษาในระบบ โรงเรียนกับผู้นำ (Key man) ของชุมชนและนักวิชาการเฉพาะทาง	-	-	5	12	10	-	-	1	16	9
81	จัดเวทีชาวบ้านหรือประชาคมเพื่อระดมความคิดเห็น ในการจัดลำดับแนวความคิด	-	-	4	10	15	-	-	2	14	10
82	ใช้การวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) โดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลลัพธ์ (Outcome)	-	-	7	14	6	-	-	7	18	1
83	มีการใช้น้ำหนักคะแนนแนวคิดที่สำคัญที่สำคัญ มากที่สุดเป็นเกณฑ์	-	4	6	10	7	-	2	4	16	4
84	ผู้กำหนดเกณฑ์ในส่วนที่ 1 ให้น้ำหนักคะแนน	1	1	7	13	5	-	-	7	18	1

องค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาวัตถุประสงค์

ข้อที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
85	เพื่อจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการ ของผู้เรียน/ประชาชน	-	-	-	5	22	-	-	-	2	24
86	เพื่อให้ผู้เรียน/ประชาชนสามารถกำหนดเกณฑ์ การเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	-	-	3	13	11	-	-	-	19	7

องค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาวัตถุประสงค์ (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
87	เพื่อให้ผู้เรียน/ประชาชนสามารถกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	-	-	1	9	17	-	-	-	10	16
88	เพื่อสามารถให้ผู้เรียน/ประชาชนสามารถเลือกวิธีเรียนที่เหมาะสมกับตนเอง	-	-	1	12	14	-	-	-	14	12
89	เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียน/ประชาชนให้มีความรับผิดชอบในตนเอง	-	-	3	13	12	-	-	-	17	9
90	เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียน/ประชาชนมีความคิดริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์	-	-	-	14	13	-	-	-	16	10
91	เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียน/ประชาชนเป็นคนที่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	-	-	3	15	11	-	-	-	15	10
92	เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน/ประชาชนร่วมมือกัน	-	-	3	4	14	-	-	-	13	13
93	เพื่อส่งเสริมผู้เรียน/ประชาชนให้มีทักษะพื้นฐานในการฟัง พูด อ่าน เขียน	-	-	5	12	10	-	-	3	13	10
94	เพื่อส่งเสริมผู้เรียน/ประชาชนให้มีความสามารถในการประเมินตนเอง	-	-	5	11	11	-	-	2	17	7
95	เพื่อส่งเสริมสังคมแห่งความร่วมมือและสังคมแห่งการเรียนรู้	-	-	4	6	17	-	-	-	12	14
96	เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียน/ประชาชนในการติดต่อสื่อสาร	-	2	4	12	10	-	-	1	18	7
97	เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน/ประชาชนให้สูงขึ้น	-	-	1	9	17	-	-	-	9	17

องค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาวัตถุประสงค์ (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
98	เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอาชีพของผู้เรียน/ประชาชน เพื่อให้มีรายได้ มีงานทำ	-	1	4	11	11	-	-	4	11	11
99	เพื่อยกระดับการศึกษาให้ผู้เรียน/ประชาชนสูงขึ้น	-	2	4	12	11	-	-	1	13	12
100	เพื่อสร้างรายได้ ส่งเสริมการประกอบอาชีพให้กับผู้เรียน/ประชาชน	-	-	6	13	8	-	-	3	13	10
101	เพื่อให้เกิดการจัดการความรู้ของผู้เรียน/ประชาชนดีขึ้น	-	2	-	7	18	-	-	1	9	16
102	เพื่อให้ชุมชนสามารถจัดสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน/ประชาชนในทุกด้าน เช่น เศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ	1	-	-	10	16	-	1	1	8	16
103	เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถในการคิด การแก้ปัญหา	-	-	-	10	17	-	-	-	6	20
104	เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และสอดคล้องกับบริบทชุมชน	-	-	1	8	18	-	-	-	7	19
105	เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการแสวงหาความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต	-	-	-	8	19	-	-	-	7	19
106	เพื่อให้มีชีวิตอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว	-	-	2	11	14	-	-	-	10	16
107	เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณให้กับผู้เรียน/ประชาชน	-	-	4	10	13	-	-	2-	14	10
108	เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ การเปลี่ยนแปลงและคาดการณ์ล่วงหน้า เพื่อเตรียมตัวรับความเปลี่ยนแปลง	-	-	3	13	11	-	-	1	16	9

องค์ประกอบที่ 5 กับการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้

ข้อที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
109	<p>ส่วนที่ 1 แนวทางการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้</p> <p>ผู้จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้มีการเตรียมผู้เข้าร่วมโครงการให้รับทราบแผนการเรียนรู้และทำการตกลงล่วงหน้า กับผู้บริหารเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน</p>	-	-	1	15	11	-	-	-	12	14
110	<p>เนื้อหาและหลักสูตรต้องสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน เนื้อหาหลักสูตรต้องมีความชัดเจน</p>	-	-	2	4	21	-	-	-	2	24
111	<p>การจัดการเรียนรู้ให้กับผู้บริหารการศึกษานอกระบบโรงเรียนต้องสอดคล้องกับบริบทขององค์กรที่จะจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน</p>	-	1	4	9	13	-	-	1	13	12
112	<p>การวิเคราะห์บริบทของชุมชนที่จะเป็นผู้รับบริการต้องมีความรอบคอบประสานประโยชน์ระหว่างกลุ่มที่เห็นด้วย กับไม่เห็นด้วย</p>	-	-	5	9	13	-	-	1	16	9
113	<p>นักการเมืองในระดับชาติและท้องถิ่นมีส่วนผลักดันในการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน</p>	-	2	9	6	10	-	2	8	10	6
114	<p>แรงผลักดันของชุมชนและสังคมเป็นส่วนสำคัญในการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน</p>	-	-	3	10	14	-	-	2	8	16
115	<p>ส่วนที่ 2 กลยุทธ์ในการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้</p> <p>ก่อนจัดโครงการ</p> <p>ผู้สอน/วิทยากร ควรมีทักษะ ทักษะคิด ค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองซึ่งเป็นเรื่องจำเป็นต่อการถ่ายโอนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง</p>	-	-	2	5	20	-	-	-	7	19

องค์ประกอบที่ 5 การจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
116	ผู้สอน/วิทยากร พัฒนาเทคนิคหรือเครื่องมือที่จะให้ผู้เรียนได้รู้วิธีควบคุมตนเอง	-	-	2	11	14	-	-	-	13	13
117	ผู้สอน/วิทยากร ให้นักลทั่วไปมีส่วนร่วมในการจัดโครงการ (เช่น มีส่วนร่วมในการจัดโครงการ หรือการเรียนการสอน)	-	-	5	14	8	-	1	1	15	9
118	ผู้สอน/วิทยากร ใช้ประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมโครงการมาเป็นทรัพยากรในการเรียนรู้และเป็นเรื่องที่มีส่วนเข้าร่วมโครงการมีความเชื่อว่าสามารถนำมาใช้ได้	-	2	2	11	12	-	-	-	15	11
119	ผู้สอน/วิทยากร พัฒนากลุ่มที่จะเข้ามาสนับสนุนโครงการ	-	-	6	14	7	-	-	2	17	7
120	ผู้จัดโครงการ พัฒนาแผนการเรียนรู้รายบุคคล หรือสัญญาการเรียนรู้	-	1	2	17	7	-	-	1	16	9
121	ผู้จัดโครงการ และวิทยากร ให้นักลทั่วไปมีส่วนร่วมในการจัดโครงการ (เช่นมีส่วนร่วมในการจัดโครงการหรือการจัดการเรียนการสอน)	-	1	4	14	8	-	-	2	18	6
122	ผู้จัดทำโครงการและผู้บริหารโครงการ เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องในการคัดเลือกโครงการที่ต้องจัดการให้เรียบร้อยก่อนที่จะเริ่มโครงการ	-	-	6	10	11	-	-	1	18	7
123	ผู้จัดทำโครงการ และผู้บริหารโครงการ สร้างนโยบายขององค์กรแนวทางปฏิบัติและผลลัพธ์ที่ได้มาประชุมกำหนดวัตถุประสงค์โครงการ	-	-	6	11	10	-	-	2	16	8

องค์ประกอบที่ 5 กับการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
124	ผู้จัดทำโครงการ ผู้บริหาร โครงการและผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นผู้หาบุคคลที่เป็นคนสำคัญ มามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการวางแผน	1	-	9	7	10	1	-	4	14	7
125	ผู้จัดทำโครงการ นักวิชาการการศึกษานอกโรงเรียน และผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นผู้อบรม ผู้มีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา แก่ผู้เรียน/ประชาชน	-	2	6	8	11	-	1	3	16	6
126	ระหว่างโครงการ ผู้สอน/วิทยากร ให้คำแนะนำผู้เรียนที่เข้าร่วมโครงการ	-	-	2	14	11	-	-	-	12	14
127	ผู้สอน/วิทยากร มีแผนปฏิบัติการรายบุคคล	-	-	3	14	10	-	-	1	15	10
128	ผู้สอน/วิทยากร พัฒนาแผนการเรียนรู้รายบุคคล หรือสัญญาการเรียนรู้	-	-	5	13	9	-	-	1	16	9
129	ผู้สอน/วิทยากร พัฒนาเทคนิคหรือเครื่องมือที่จะให้ผู้เรียน ได้รู้วิธีควบคุมตัวเอง	-	-	6	13	8	-	-	3	17	6
130	ผู้สอน/วิทยากร พัฒนาให้กลุ่มผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	-	-	4	11	12	-	-	1	17	86
131	ผู้สอน/วิทยากร ประยุกต์ใช้แบบฝึกหัดและสถานการณ์จำลอง	-	-	3	16	9	-	-	1	18	7
132	ผู้สอน/วิทยากร จัดตารางให้ผู้เรียนมีช่วงเวลาดูทบทวนบทเรียน	-	-	6	12	9	-	-	2	18	6
133	ผู้สอน/วิทยากร นักวิชาการ ผู้จัดทำโครงการให้คำแนะนำและช่วยเหลือในแหล่งการเรียนรู้	-	-	8	9	10	-	-	2	17	7

องค์ประกอบที่ 5 การจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้

ข้อที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
134	ผู้บริหาร โครงการ และนักวิชาการการประเมิน เป็นบุคคลที่ติดตามกิจกรรมการเรียนการสอน	-	-	9	11	7	-	-	7	13	6
135	หลังโครงการ ผู้สอน/วิทยากรจัดตารางเรียนให้ผู้เรียนมีช่วงเวลาดูทบทวนบทเรียน	1	-	5	14	7	1	-	2	19	4
136	ผู้จัดโครงการ ผู้บริหารโครงการ นักวิชาการ ประเมิน เป็นผู้ติดตามกิจกรรมการเรียนการสอน	-	-	6	13	8	-	-	3	18	5
137	ผู้บริหาร โครงการ นักวิชาการ ผู้สอน วิทยากร มอบหมายงานหรือกิจกรรมหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ	-	1	8	9	9	-	-	4	16	6

องค์ประกอบที่ 6 การสร้างแผนการประเมินผล

ข้อที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
138	การประเมินจากองค์กรภายนอก โดยครู หรือนักวิชาการประเมิน โดยใช้เครื่องมือสำหรับการประเมินต่างๆทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการ	-	2	5	7	13	-	1	6	9	10
139	การประเมินภายในองค์กร โดยผู้เรียน เป็นผู้ประเมินตนเอง จากความรู้สึกรู้สึกของตนเองว่ารู้หรือเรียนรู้พอเพียงหรือไม่	-	-	2	9	16	-	-	1	8	16

องค์ประกอบที่ 6 การสร้างแผนการประเมินผล (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
140	นำผลการประเมินภายในไปสู่ภายนอกเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ	-	2	5	14	6	-	-	1	7	16
141	ควรรออกแบบการประเมินก่อนดำเนินการ	-	-	2	11	14	-	-	1	10	15
142	ใช้การวิจัยกับการประเมิน โครงการ ความรู้กันในรูป (R&D Research and Development) เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	-	1	1	10	15	-	-	-	8	18
143	รูปแบบการประเมิน เช่น รูปแบบของไทเลอร์ (Tyler) โดยมุ่งประเมินเพื่อตอบวัตถุประสงค์อย่างเดียว หรือ CIPP Model มุ่งผลผลิต โดยพิจารณาปัจจัยจากบริบท (Context) หรือจากปัจจัยนำเข้า (input) และจากกระบวนการ (process) ซึ่งจะมีมิติที่แตกต่างกันไป	-	-	2	10	15	-	-	-	13	13
144	การออกแบบการประเมินผลให้ชัดเจนว่าจะใช้แบบใด เช่น แบบทดลอง (Experimental Design) หรือแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design) กรณีศึกษา (Case-Study) ประเมินด้วยวิธีการวิเคราะห์ (Analytical Evaluation) ประเมินด้วยวิธีวิจัย (Research Evaluation)	-	-	4	3	20	-	-	2	8	16
145	ติดตามผลการดำเนินการ	-	-	5	7	15	-	-	2	11	13
146	ควรรศึกษาและวิเคราะห์โครงการ ทบทวนวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ	-	-	5	10	12	-	-	2	9	15
147	ผู้ประเมินต้องมาจากหลายส่วน เช่น ผู้เรียน ผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญฯ	-	-	2	9	16	-	-	1	8	17
148	กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน โดยการวิเคราะห์ความต้องการเป้าหมายโครงการและการระดมความคิด จากผู้มีส่วนร่วมในโครงการ	-	-	3	11	13	-	-	1	12	13

องค์ประกอบที่ 6 การสร้างแผนการประเมินผล (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
149	ให้ผู้เชี่ยวชาญกำหนดตัวชี้วัดผลการประเมินและเกณฑ์การประเมิน	-	3	6	8	10	-	-	1	5	12
150	ให้ผู้เชี่ยวชาญกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน	-	2	6	11	8	-	-	6	13	7
151	ควรมีวิธีการประเมินที่หลากหลาย ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน	-	-	1	7	19	-	-	1	11	14
152	ควรมีการประเมินระหว่างดำเนินการ (Formative Evaluation) และการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Summative Evaluation)	-	-	3	5	19	-	-	-	7	19
153	ควรมีการประเมินผลกระทบของการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนต่อชุมชน และสังคม	-	1	-	10	16	-	-	-	9	17
154	ควรมีการประเมินผลตามวัตถุประสงค์	-	1	3	12	11	-	-	1	14	11
155	ประเมินวิธีการถ่ายทอดการเรียนรู้	-	1	3	12	11	-	-	1	15	10
156	วิธีการประเมิน ดูจากผลสัมฤทธิ์ และการปฏิบัติ	-	-	4	11	12	-	-	-	16	10

องค์ประกอบที่ 7 การกำหนดบทบาทและหน้าที่ คณะผู้จัดการโครงการ

ข้อที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
157	ผู้จัดโครงการ ผู้อำนวยการโครงการ และ ผู้ประสานงาน เป็นผู้บริหารประสาน กำกับ และ ติดตามประเมินโครงการ	-	-	7	9	11	-	-	-	6	12
158	ผู้บริหารโครงการกำหนดเป้าหมาย หลักการ กระบวนการ การดำเนินงาน ออกแบบรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการ การนำตนเอง	-	2	5	9	11	-	2	4	13	7
159	ผู้บริหารโครงการวางแผนการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก	-	1	5	14	7	-	-	1	19	6
160	พัฒนาหลักสูตรจัดทำเนื้อหาทางวิชาการ	-	2	5	11	9	-	1	7	12	6
161	ผู้สอน/วิทยากร สอนและมีความรู้ในเรื่องรูปแบบ เทคนิคการสอนแบบต่างๆ ในการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน แนะนำให้คำปรึกษาและแหล่ง เรียนรู้เป็นแหล่งวิชาการ	-	-	4	11	12	-	-	-	18	8
162	ผู้สอนซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติ ร่วมให้ข้อมูลและประสบการณ์	-	-	2	15	10	-	-	1	19	6
163	ผู้ประเมิน มีความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเอง	-	-	4	12	11	-	-	1	18	7
164	ผู้ประเมิน ประเมินเพื่อยอมรับความรู้เทียบโอน เพื่อรองรับความรู้ตามมาตรฐานที่กำหนด	1	2	4	11	9	-	1	5	14	6
165	เจ้าหน้าที่นิเทศก์ นิเทศการปฏิบัติงาน ติดตามผล โครงการ	1	2	3	12	9	-	1	3	15	7

องค์ประกอบที่ 8 การจัดเตรียมงบประมาณและการวางแผนการตลาด

ข้อที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
166	ส่วนที่ 1 แหล่งที่มาของรายได้ งบประมาณของชุมชน เช่น องค์กรบริหารส่วน ตำบลซึ่งเป็นองค์กรที่สนับสนุนการจัดการศึกษา นอกโรงเรียน	-	1	5	8	13	-	1	4	12	9
167	งบประมาณที่เรียกเก็บจากผู้เรียน	2	4	2	11	8	1	2	3	15	5
168	งบประมาณขององค์กรที่จัดการศึกษานอกโรงเรียน	-	-	9	10	8	-	-	8	13	5
169	แหล่งทุนภายนอก เป็นทุนจากองค์กรเอกชน หรือ องค์กรของรัฐต่างๆ เช่น สภาวิชาชีพสภาการศึกษา เป็นต้น	-	-	4	11	12	-	1	1	14	10
170	แหล่งทุนจาก งบประมาณแผ่นดิน องค์กรเอกชน หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน องค์กร ชุมชน บุคคล สมาคมต่างๆ เงินช่วยเหลือจากต่าง ประเทศ	-	1	2	11	13	1	1	1	15	8
171	ส่วนที่ 2 การวางแผนการประชาสัมพันธ์ กลุ่มเป้าหมายอาจจะเป็น ประชาชนทั่วไป ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ผู้รับบริการ องค์กรชุมชน ภาครัฐและเอกชน หน่วยงานด้านการพัฒนาต่างๆ	-	3	8	11	5	-	-	2	18	6
172	ถ้าเป็นโครงการของกรมการศึกษานอกโรงเรียน โรงเรียน จะมีฝ่ายประชาสัมพันธ์ของกรม	-	3	8	11	5	-	2	8	14	2
173	ถ้าเป็นโครงการของสถานที่จัด อาจจะมีเลขานุการ โครงการทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์	-	-	6	11	10	-	1	7	16	2
174	ส่วนที่ 3 วิธีการประชาสัมพันธ์ ทางบุคคลใช้วิธีการบอกแบบปากต่อปาก	-	2	4	9	12	-	-	3	17	6
175	ฝากผู้เรียนช่วยประชาสัมพันธ์	-	-	3	13	11	-	-	2	19	5
176	ใช้วิธีการให้ผู้มีส่วนในการจัด โครงการหา กลุ่มเป้าหมายมาเข้าร่วม โครงการจำนวน คนแล้วแต่เหมาะสม	-	-	8	12	7			2	20	4

องค์ประกอบที่ 8 การจัดเตรียมงบประมาณและการวางแผนการตลาด (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
177	ผ่านเวทีชาวบ้าน	-	-	7	12	8	-	-	3	15	8
178	นัดประชุมชุมชนที่จะรับบริการการจัดการศึกษานอกโรงเรียน	-	2	7	10	8	-	-	4	17	5
179	การใช้เครือข่ายที่คุ้นเคยกันช่วยประชาสัมพันธ์	-	-	3	14	10	-	1	-	15	10
180	ประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่างๆเช่น Internet โทรทัศน์ วิทยุ หอกระจายข่าวประจำท้องถิ่น เอกสารและโบรชัวร์ ฯลฯ	-	1	3	12	11	-	-	2	12	12
181	ส่วนที่ 4 จุดเด่นในการประชาสัมพันธ์ วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	-	-	1	7	19	-	-	-	8	18
182	กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและสามารถประเมินได้	-	-	3	9	15	-	-	-	9	17
183	มาตรฐานที่ได้รับการรับรองจากสถาบัน	-	-	11	9	7	-	-	7	13	6
184	สนองตอบความต้องการของประชาชนหรือผู้เข้าร่วมโครงการ	-	-	1	4	22	-	-	-	4	22
185	มีการส่งเสริมโครงการอย่างต่อเนื่อง	-	-	2	11	14	-	-	1	11	14
186	เป็นประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่	-	-	2	7	18	-	-	1	11	14
187	ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ชัดเจน ตามวัตถุประสงค์	-	-	4	8	15	-	-	2	11	13
188	ไม่ซ้ำแบบใคร โดดเด่นทั้งวิธีการดำเนินงานผลประโยชน์	-	1	9	11	6	-	-	10	14	2
189	เป็นโครงการที่ผู้เรียนไม่เสียค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น	1	1	12	6	7	-	-	13	8	4

องค์ประกอบที่ 9 การออกแบบแผนการเรียนการสอน

ข้อที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
190	สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ของประชาชนให้รัก และชอบการอ่าน ชอบเขียน ชอบค้นคว้า ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน	-	-	-	9	18	-	-	1	8	17
191	เลือกเทคนิคการเรียนรู้ที่ขึ้นอยู่กับความถนัดของผู้เรียน	-	-	1	12	14	-	-	-	8	18
192	เลือกและพัฒนาสื่อการสอน แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	-	-	3	14	10	-	-	-	16	10
193	เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยการออกแบบการเรียนรู้ซึ่งจะมีรูปแบบการเรียนรู้เฉพาะตัวของผู้เรียนแต่ละคน	-	-	3	6	18	-	-	-	11	15
194	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกหรือวางแผนในเนื้อหา การพัฒนาสื่อและการประเมิน	-	1	3	9	14	-	-	-	10	16
195	ผู้จัด โครงการจะต้องมีความเข้าใจเรื่องหลักการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองซึ่งเน้นความสนใจของแต่ละบุคคลเป็นหลัก	-	-	4	8	15	-	-	2	7	17
196	ผู้จัด โครงการ ต้องให้ผู้เรียน/ประชาชนมีเองความเข้าใจ และร่วมพัฒนาวัตถุประสงค์การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	-	-	2	11	14	-	-	1	10	15
197	เลือกและลำดับเนื้อหาการเรียน โดยการใช้ประสบการณ์ของผู้เรียน	-	-	4	8	15	-	-	1	11	14
198	ผู้จัด โครงการศึกษานอกระบบโรงเรียนจะต้องมีความเข้าใจในเรื่องการออกแบบและการบริหารโครงการ	-	-	1	9	17	-	-	-	10	16

องค์ประกอบที่ 9 การออกแบบแผนการเรียนการสอน (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
199	ผู้เข้าร่วมโครงการที่เป็นผู้รับบริการ เป็นผู้ซึ่งได้รับการถ่ายทอด ควรมีบทบาทในการออกแบบการเรียนรู้	-	-	1	15	11	-	-	1	12	13
200	การออกแบบและการบริหาร โครงการที่ดีให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสอดคล้องกับสถานการณ์	-	-	1	12	14	-	-	1	13	12
201	การออกแบบและการบริหาร โครงการที่มีความยืดหยุ่น	-	-	3	12	12	-	-	-	13	13
202	ควรมีข้อมูลที่เหมาะสมและมีข้อมูลที่ครบถ้วนในการออกแบบและการบริหาร โครงการ	-	-	2	13	12	-	-	-	14	12

องค์ประกอบที่ 10 การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและการประสานงาน

ข้อที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
203	การจัดที่เรียนที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนมีอุปกรณ์พร้อมและเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน	-	1	6	8	12	-	1	5	14	6
204	การจัดห้องเรียนที่มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเอง เป็นที่เรียนแบบเปิด	-	-	3	7	17	-	-	-	8	18
205	การจัดห้องเรียนส่วนท้องถิ่นจะต้องให้ชุมชนเป็นผู้กำหนด	-	2	6	11	8	-	1	7	15	3
206	การจัดห้องเรียนที่มีลักษณะเป็นสถานที่พบปะเป็นครั้งคราว เพื่อทบทวน ตอบปัญหา สัมมนา	-	-	7	11	9	-	-	5	13	8

องค์ประกอบที่ 10 การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและการประสานงาน (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
207	ห้องเรียนเป็นลักษณะใดก็ได้ แต่ให้ความสะดวกกับผู้เรียน	1	1	3	10	12	1	1	-	14	10
208	ห้องสมุดประชาชน เป็นแหล่งค้นคว้า ต้องมีได้อย่างทั่วถึง หนังสือและเครื่องช่วยค้นคว้ามากเพียงพอและมีความหลากหลาย ประชาชนใช้	-	-	2	8	17	-	-	1	10	15
209	ห้องสมุดประชาชน ควรจะเปิดใช้ได้ตลอดเวลา และมีห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์อยู่ด้วย	-	1	2	11	13	-	-	-	16	10
210	อินเทอร์เน็ต เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้เรียนรู้ทางweb มากขึ้น	-	-	2	13	12	-	-	-	15	11
211	อินเทอร์เน็ตมีพอเพียง และประชาชนเข้าถึงได้	-	1	3	12	11	-	-	2	17	7
212	ควรมีพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิตในแต่ละท้องถิ่น	-	2	3	9	13	-	1	2	15	8
213	ควรมีหอศิลป์ของชุมชนของแต่ละท้องถิ่นของภูมิภาค และของชาติ	1	1	6	10	9	-	1	2	16	7
214	ควรส่งเสริมให้มีสวนสัตว์เพิ่มขึ้น เพื่อส่งเสริมความรักในธรรมชาติและรักสัตว์	-	2	9	8	8	-	1	6	14	5
215	สวนสาธารณะและสวนพฤกษศาสตร์ ควรส่งเสริมให้มีมากขึ้น เป็นที่พักผ่อนเป็นแหล่งการศึกษา	-	-	2	9	16	-	-	2	10	14
216	อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควรส่งเสริมให้ทั่วๆไป เพื่อให้คนได้ใช้เทคโนโลยีเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ชีวิตและชุมชน	-	-	6	10	11	-	-	3	16	7
217	ศูนย์กีฬาและนันทนาการจะเป็นที่ให้ประโยชน์ได้มีโอกาเล่นกีฬาและนันทนาการเพื่อพัฒนาร่างกายและจิตใจ	-	-	2	9	16	-	-	1	11	14

องค์ประกอบที่ 10 การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและการประสานงาน (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
218	พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ เป็นแหล่งเรียนรู้ตามสภาพของแต่ละแห่ง	-	-	2	9	16	-	-	1	7	18
219	พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ ต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย	-	1	1	8	17	-	1	1	5	19
220	การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ควรส่งเสริมให้ประชาชน ได้มีส่วนร่วมทุกขั้นตอนตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ การดูแล การติดตามและประเมินผล	-	-	1	10	16	-	-	-	9	17
221	ควรจะปรับสถานที่ต่างๆ ในชุมชน เช่น โรงเรียน วัด สถานที่ราชการ ป่า สวนไร่ นา กลุ่มอาชีพ ฯลฯ ให้เป็น แหล่งเรียนรู้	-	-	1	7	19	-	-	-	7	19
222	ควรมีสุนัขแนะนำที่ผู้เรียนจะได้มาพบผู้สอนหรือที่ศึกษาเป็นครั้งคราว	-	-	2	10	15	-	-	-	7	19
223	ควรมีระบบเพื่อน(Buddy) โดยผู้เรียนอาจจับคู่หรือจับ กลุ่มกันเรียนในเรื่องที่สนใจร่วมกัน โดยเป็นระบบที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนไม่ขาดสังคมมากเกินไป	-	-	3	9	15	-	-	-	11	15

องค์ประกอบที่ 11 รายงานการประเมินผล

ข้อที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
224	ส่วนที่ 1 องค์ประกอบของการเขียนรายงานการประเมินผล โครงการ ต้องมีกรกำหนดแบบฟอร์มการเขียนรายงาน	1	1	7	8	10	1	1	3	9	12
225	การกำหนดเป้าหมายที่จะประเมินความชัดเจน	1	1	2	6	18	-	-	-	9	17
226	มีองค์ประกอบที่มีการรายงานประกอบด้วยสรุปจากผู้บริหาร หัวหน้า วัตถุประสงค์โครงการ วิธีการประเมินผลการประเมิน สรุปผลการประเมิน ข้อเสนอแนะต่างๆ	-	1	5	10	11	-	-	-	15	11
227	มีข้อมูลที่เป็นจริงซึ่งได้จากผู้ปฏิบัติ ผู้เรียน ผู้บริหารทรัพยากรที่ใช้ผลการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะ	-	-	3	7	17	-	-	-	8	18
228	มีการรายงานข้อมูลที่เป็นทั้งข้อดี ข้อดีอ ยภาพรวม ข้อเสนอแนะ ที่ควรปรับปรุงแก้ไขและ สิ่งควรนำไปเผยแพร่ในการทำต่อไป	-	-	1	7	19	-	-	-	7	19
229	มีการเรียนรู้ที่ตรวจสอบได้ทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ(Indicators) และมีความต่อเนื่อง	-	-	2	8	17	-	-	-	9	17
230	ส่วนที่ 2 การเสนอรายงานกับบุคคลและองค์กร ผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารทุกระดับ	-	1	6	11	9	-	-	6	13	7
231	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ เช่น ผู้เรียน ครู วิทยากร ผู้ปฏิบัติต่างๆ สื่อมวลชนต่างๆ	-	1	3	8	15	-	-	1	9	16
232	ผู้ให้ทุนสนับสนุนโครงการ	-	-	4	7	16	-	-	1	10	15
233	นักการศึกษาและประชาชนที่สนใจ	-	-	3	11	13	-	-	2	16	8
234	องค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่นหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนในท้องถิ่น	-	-	2	15	10	-	-	1	17	8

องค์ประกอบที่ 11 รายงานการประเมินผล (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
235	ส่วนที่ 3 เวลาและความเหมาะสมในการเสนอ รายงาน เมื่อโครงการเสร็จสิ้นหรือสิ้นสุดโครงการ ที่ ควรเป็นการเสนอผลการประเมินทั้งโครงการการ และเสนอทันที	-	-	-	11	15	-	-	-	7	19
236	ใช้วิธีการนำเสนอที่มีความหลากหลายเช่น การทำงาน การประชุมสัมมนาฯ โดย สอดคล้องกับลักษณะกลุ่มเป้าหมาย	-	-	1	3	23	-	-	-	1	25
237	มีการนำเสนอระหว่างดำเนินการควรรายงานต่อผู้จัด โครงการให้ประเมินเป็นระยะ	-	-	1	8	18	-	-	-	5	21

ภาคผนวก จ

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามรอบที่ 2 และ 3

ตารางที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์คำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในแบบสอบถามรอบที่ 3 เป็นรายชื่อองค์ประกอบที่ 1 การสร้างพื้นฐานในการวางแผน

ข้อที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	ความแตกต่างระหว่าง $Q_3 - Q_1$	พิสัยระหว่างควอไทล์
1	1.1 บริบทปัจจัยภายในและภายนอก ส่วนที่ 1 ปัจจัยภายใน ที่องค์กรที่จัดการศึกษาต้องคำนึงในการวางแผน หน้าที่บทบาทขององค์กรที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน จะต้องบ่งบอกถึงขอบเขตภารกิจที่มีระบบการส่งต่อ การเรียนรู้และระบบเครือข่ายที่ดี	4.21	4	-0.21	4.59-3.82	0.77
2	มีแนวคิดหรือปรัชญาขององค์กรที่จะจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.78	5	0.22	5.14-4.42	0.72
3	มีการสำรวจสภาพปัญหาเบื้องต้น ความต้องการความจำเป็นตลอดจนศักยภาพ เฉพาะตัวของกลุ่มเป้าหมาย ระดับหนึ่ง เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผน	4.74	4	-0.74	5.12-4.35	0.77
4	คำนึงถึงวัฒนธรรมชุมชนที่จะมีผลในการออกแบบโครงการหรือการพัฒนาหลักสูตร	4.91	5	0.09	5.20-4.61	0.55
5	คำนึงถึงความสัมพันธ์ของชุมชน ซึ่งจะมีบทบาทต่อการแลกเปลี่ยน ความรู้ประสบการณ์และความรู้ระหว่างชุมชน	4.37	4	-0.37	4.28-3.93	0.35
6	ส่วนที่ 2 ปัจจัยภายนอก คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน ที่จะเข้ามา มีบทบาทขององค์กรภายนอก ที่จะมาจัดการศึกษา เช่น กรณีที่ชุมชนมีปัญหาและอ่อนแอ เกินกว่าชุมชนจะช่วยตนเองได้ องค์กรภายนอกอาจเข้ามาช่วย แต่หากชุมชนมีความเข้มแข็งพอที่ องค์กรภายนอกอาจเข้ามาเสริมสนับสนุนการพัฒนาชุมชน โดยการลดบทบาทซึ่งนำลง	4.4.2	4.5	0.08	4.96-3.88	1.08
7	คำนึงถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจัยนำเข้า (input) ของการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ดังนั้น จำเป็นต้องคัดเลือกจำนวนข่าวสาร ลักษณะของข่าวสาร เพื่อกำหนดทิศทางของการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน	4.19	4	-0.19	4.59-3.78	0.81

องค์ประกอบที่ 1 การสร้างพื้นฐานในการวางแผน(ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยมศึกษา	ความแตกต่าง ระหว่าง $Q_3 - Q_1$	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
8	ควรพิจารณาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยในอีก 10 ปีข้างหน้า ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการให้ข้อมูลข่าวสาร และจัดระบบเผยแพร่ข่าวสารที่มีประสิทธิภาพ	4.29	4	-0.29	4.75-3.82	0.93
9	การเมือง เศรษฐกิจ และบรรยากาศทางสังคม เป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึงในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน	4.57	5	0.43	5.04-4.11	0.93
10	1.2 แนวทางการสร้างการสนับสนุนจาก บุคคล องค์กร ส่วนที่ 1 ก่อนจัดทำโครงการ บุคคล ควรคำนึงถึงศักยภาพของบุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้าร่วม โครงการ	4.82	4	-0.82	5.16-4.47	0.69
11	ต้องร่วมทำกรอบแผนงานร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อสื่อความให้ทุกฝ่ายรับทราบ	4.74	5	0.26	5.12-4.35	0.77
12	ต้องมีการเชิญประชุมผู้เกี่ยวข้อง ร่วมแสดงความคิดเห็น	4.69	5	0.31	5.09-4.28	0.81
13	สำรวจและจัดทำเนียบบุคคลที่จะช่วยเหลือต่อการเรียนรู้	4.13	4	-0.13	4.47-3.79	0.68
14	ควรมีเจ้าหน้าที่ที่เทศกให้คำแนะนำแก่กลุ่มเป้าหมาย	4.19	4	-0.19	4.69-3.69	1.00
15	ควรมีการจัดทำเวทีชาวบ้านเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น เพื่อนำมาสู่การพัฒนาโครงการ	4.50	5	0.50	5.00-4.00	1.00
16	องค์กร ควรมีการนำเสนอกรอบแผนงานต่อที่ประชุมองค์กรที่จัดการศึกษาอย่างเป็นทางการ (บางกรณีอาจไม่จำเป็น)	4.21	4	-0.21	4.68-3.75	0.93
17	มีการพบปะหารือเกี่ยวกับกระบวนการวางแผนกับผู้รับผิดชอบหรือผู้บริหารองค์กร	4.15	4	-0.15	4.53-3.76	0.77

องค์ประกอบที่ 1 การสร้างพื้นฐานในการวางแผน (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยมศึกษา	ความแตกต่าง ระหว่าง $Q_3 - Q_1$	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
18	เชิญองค์กรที่เกี่ยวข้องร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล เท่าที่จะเป็นไปได้	4.21	4	-0.21	4.59-3.82	0.77
19	การติดต่อประสานงานขอความร่วมมือกับ องค์กรที่เกี่ยวข้อง	4.21	4	-0.21	4.59-3.82	0.77
20	กำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์กร	4.50	5	0.50	5.00-4.00	1.0
21	สรุปประเด็นที่องค์กรจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนจะสามารถกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน	4.11	4	-0.11	4.47-3.75	0.72
22	บุคคลและองค์กร รณรงค์ให้บุคคลและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เข้าใจและเห็นความสำคัญและยินดีเป็นเครือข่าย	4.15	4	-0.15	4.53-3.76	0.77
23	ระหว่างการจัดโครงการ ทำแผนร่วมกัน และกำหนดบทบาทหน้าที่	4.42	4	-0.42	4.92-3.92	1.00
24	ประชุมพบปะอย่างเป็นทางการหรือเป็นทาง การเพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของโครงการ	4.50	4.5	-	5.00-4.00	1.00
25	ประชุมติดตามกำกับการดำเนิน โครงการ	4.57	5	0.43	5.04-4.11	0.93
26	ร่วมเป็นวิทยากร และร่วมนิเทศ และให้ข้อมูลแก่ผู้ เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ	4.17	4	-0.17	4.53-3.81	0.72
27	ผู้บริหารองค์กรที่จัดการศึกษาเยี่ยมชมให้กำลังใจ	3.88	4	0.12	4.28-3.47	0.81
28	ใช้เครือข่ายขององค์กรเป็นแหล่งเรียนรู้	4.69	5	0.31	5.09-4.28	0.81
29	คณะกรรมการการศึกษาที่มีส่วนร่วมในการจัดทำ โครงการ	4.17	4	-0.17	4.53-3.81	0.72
30	ส่วนที่ 3 หลังจัดทำโครงการ บุคคล รายงานผลการดำเนินงานให้ย้อนกลับ (Feed Back) ไปยังผู้เกี่ยวข้อง	4.69	5	0.37	5.09-4.28	0.81

องค์ประกอบที่ 1 การสร้างพื้นฐานในการวางแผน (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	มัธยม	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยม	ความแตกต่าง ระหว่าง $Q_3 - Q_1$	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
31	เชิญชวนให้มีส่วนร่วมปฏิบัติงานชุมชน ตรวจสอบร่วมกัน และแก้ไขข้อบกพร่อง	4.19	4	-0.19	4.59-3.78	0.81
32	องค์กร การทำแผนขยายงานและพัฒนาโครงการ และกิจกรรมให้ต่อเนื่อง	4.19	4	-0.19	3.59-3.78	0.81
33	ผู้บริหารองค์กรที่จัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนรับฟังรายงานนำไปปฏิบัติ	4.50	5	0.50	4.00-3.00	1.00
34	บุคคลและองค์กร ประเมินโครงการ และผลกระทบ	4.74	5	0.26	5.12-4.35	0.77
35	ประชาชนในชุมชน และองค์กรที่จัด การศึกษาต่างๆร่วมดูแลกิจกรรมให้ ต่อเนื่อง	4.81	5	0.19	5.00-4.00	1.00
36	1.3 โครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กร ส่วนที่ 1 โครงสร้างขององค์กรจัด การศึกษาที่เอื้อต่อการสนับสนุนการ วางแผน การกำหนดนโยบายขององค์กรที่จะจัด การศึกษาต้องเน้นการมีส่วนร่วม	4.85	5	0.15	5.18-4.53	0.65
37	มีการกำหนดนโยบายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่ เป็นการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	4.74	5	0.26	5.12-4.35	0.77
38	มีการกำหนดนโยบายและมาตรฐานให้นักศึกษา นอกระบบเป็นนักพัฒนา และรักการสาธิต ซึ่งจะ ต้องไปพบปะบุคคลต่างๆในชุมชนดำเนินการ ให้เห็นจริงเพื่อจูงใจให้เกิดการเรียนรู้	4.69	5	0.31	5.09-4.28	0.81
39	นำนโยบายและมาตรฐานขององค์กรที่จัดการ ศึกษามาร่วมกันวิเคราะห์เพื่อหาเป้าหมายสุดท้าย เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในภาคสนามต่อไป	4.21	4	-0.21	4.59-3.82	0.77
40	มีการกำหนดพันธกิจที่เป็นการเรียนรู้ให้ทุกคน ในองค์กรมีส่วนเกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็น ประชาพิจารณ์(Public Hearing) แล้วสรุป ประเด็นที่นำไปใช้ในการวางแผน	4.42	4	-0.42	4.92-3.92	1.00

องค์ประกอบที่ 1 การสร้างพื้นฐานในการวางแผน (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	มัธยม	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยม	ความแตกต่าง ระหว่าง $Q_3 - Q_1$	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
41	พันธกิจขององค์กรที่จัดการศึกษาควรจะมีการสร้างคุณภาพของคน	4.63	5	0.37	5.07-4.20	0.87
42	มีการกำหนดให้นักศึกษานอกระบบต้องเน้นการประสานกับองค์กรต่างๆ	4.26	4	-0.26	4.65-3.88	0.77
43	องค์กรในการจัดโครงการ ควรมีการประชาสัมพันธ์ และมีการสนับสนุนด้านการปฏิบัติการ	4.63	5	0.37	5.07-4.20	0.87
44	จงใจให้ชุมชนเห็นชอบกับโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือ	4.69	5	0.31	5.09-4.28	0.81
45	จัดกิจกรรมต้องเริ่มจากเป้าหมาย การตัดสินใจขององค์กร และชุมชนที่รับบริการเห็นชอบ	4.33	4	-0.33	4.88-3.79	1.09
46	มีความจำเป็นต้องประสานหน่วยงาน องค์กรบุคคลเพื่อแสวงหาแหล่งเงินทุน	4.12	4	-0.12	4.62-3.62	1.00
47	ควรมีการระดมแหล่งเงินทุนเพื่อสร้างกิจกรรมการศึกษาเรียนรู้ของคนในชุมชน	4.17	4	-0.17	4.60-3.73	0.87
48	มีการสำรวจว่ามีแหล่งเรียนรู้ เพื่อการนำมาใช้การวางแผนโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียน	4.74	5	0.26	5.12-4.35	0.77
49	ควรมีแหล่งเรียนรู้ และนำมาจัดการความรู้ให้เกิดขึ้นโดยชุมชนของตนเอง	4.74	5	0.26	5.12-4.35	0.77
50	สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆเช่น ควรจัดหาจัดสร้าง พัฒนาส่งเสริมให้เกิดขึ้น โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด	4.78	5	0.22	5.14-4.42	0.72
51	มีการจัดแหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย	4.78	5	0.22	5.14-4.42	0.72
52	จะต้องระดมสร้างความเข้าใจให้กับคนในชุมชน โดยอาศัยผู้นำชุมชนที่รับบริการเป็นแกนหลัก และอาศัยสื่อท้องถิ่นสนับสนุน	4.63	5	0.37	5.07-4.20	0.87
53	ต้องให้ประชาชนในชุมชนที่รับบริการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน	4.78	5	0.22	5.14-4.42	0.72

องค์ประกอบที่ 1 การสร้างพื้นฐานในการวางแผน (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยมศึกษา	ความแตกต่าง ระหว่าง $Q_3 - Q_1$	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
54	ส่วนที่ 2 การสนับสนุน วัฒนธรรมภายในองค์กรที่จัดการศึกษา ต้องสร้างค่านิยม ความเชื่อภายในองค์กรที่จัดการศึกษาที่ว่า การเรียนรู้เกิดได้ตลอดเวลาและสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.78	5	0.22	5.14-4.42	0.72
55	ค่านิยม ความเชื่อ ขององค์กรที่จัดการศึกษา เป็นผลกระทบต่อการดำเนินโครงการซึ่งจะต้องนำสิ่งเหล่านี้มาเป็นปัจจัยประกอบแนวทางในการวางแผน การสนับสนุน	4.57	5	0.43	5.04-4.11	0.93

องค์ประกอบที่ 2 แนวความคิดการจัดการศึกษา

ข้อที่	ข้อความ	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยมศึกษา	ความแตกต่าง ระหว่าง $Q_3 - Q_1$	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
56	ส่วนที่ 1 ที่มาของแนวคิด จากการสำรวจความต้องการของบุคคลและชุมชน	4.82	5	0.18	5.16-4.47	0.69
57	จากประสบการณ์ของโครงการอื่นๆ	3.92	4	0.08	4.26-3.58	0.68
58	จากรายงานข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ	3.85	4	0.15	4.24-3.47	0.77
59	จากการวิเคราะห์นโยบายขององค์กรที่จัดการศึกษา	4.11	4	-0.11	4.47-3.75	0.72
60	จากการสังเคราะห์สถานการณ์ของชุมชน	4.21	4	-0.21	4.59-3.82	0.77
61	จากการปรับทุกข์ ผูกมิตร สร้างงานร่วมกัน	4.07	4	-0.07	4.35-3.78	0.57
62	จากเวทีชาวบ้าน เวทีประชาคม ประชาสังคม	4.21	4	-0.21	4.59-3.82	0.77
63	จากการรวมกลุ่มไปทัศนศึกษา	3.85	4	0.15	4.24-3.47	0.77
64	จากการวิจัยแบบมีส่วนร่วม(PAR)	4.50	5	0.50	5.00-4.00	1.00
65	จากการประชุมคณะทำงานที่จัดการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน	3.98	4	0.02	4.29-3.67	0.62

องค์ประกอบที่ 2 แนวความคิดการจัดการศึกษา(ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	มัธยม	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยม	ความแตกต่าง ระหว่าง $Q_3 - Q_1$	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
66	จากการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ การสังเกต และการสอบถาม การพูดคุยของบุคคลต่างๆ เช่น ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่นิเทศก์ ครู/วิทยากร ภูมิปัญญา ผู้นำชุมชน พระ คนในชุมชน ผู้เรียน ครอบครัวผู้เรียนฯลฯ	4.29	4	-0.29	4.75-3.82	0.93
67	จากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสำรวจ วิเคราะห์งานและการกิจหน่วยงานราชการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น วัด/ศาสนสถาน	4.10	4	-0.10	4.53-3.67	0.86

องค์ประกอบที่ 3 การคัดเลือกและการจัดลำดับความคิด

ข้อที่	ข้อความ	มัธยม	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยม	ความแตกต่าง ระหว่าง $Q_3 - Q_1$	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
68	ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดเกณฑ์ อันดับที่ 1	4.78	5	0.22	5.14-4.42	0.74
69	ชุมชนที่จะได้รับการจัดการศึกษาเป็นผู้กำหนดเกณฑ์ อันดับที่ 2	4.63	5	0.37	5.07-4.20	0.87
70	ชาวบ้านในชุมชนเป็นผู้กำหนดเกณฑ์ อันดับที่ 3	4.63	5	0.37	5.07-4.20	0.87
71	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการทั้งหมด อันดับที่ 4	4.74	5	0.26	5.12-4.35	0.77
72	องค์กรชุมชนที่จะเข้ามาจัดการศึกษา อันดับที่ 5	4.63	5	0.37	5.07-4.87	0.20
73	คณะทำงานที่จะมาปฏิบัติงานการศึกษาฯ อันดับที่ 6	3.88	4	0.12	5.28-3.47	1.81
74	ประชากรในชุมชนนั้นๆ เช่นสภาตำบล อันดับที่ 7	3.91	4	0.09	3.92-3.53	0.39
75	ประชาชนทั่วไป อันดับที่ 8	4.69	5	0.31	5.09-4.28	0.81

องค์ประกอบที่ 3 การคัดเลือกและการจัดลำดับความคิด

ข้อที่	ข้อความ	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยมศึกษา	ความแตกต่าง ระหว่าง $Q_3 - Q_1$	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
76	ส่วนที่ 1 เกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ความรุนแรงของปัญหา วิกฤต ผลกระทบต่อ กลุ่มเป้าหมาย	4.17	4	-0.17	4.53-3.81	0.72
77	ความจำเป็น ความต้องการ ของกลุ่มเป้าหมาย	4.78	5	0.22	5.14-4.42	0.72
78	กำหนดตัวบ่งชี้ของแนวคิดเสียก่อนว่ามีแนวคิด อะไรที่เกี่ยวข้องกับ โครงการการศึกษานอก ระบบโรงเรียน แล้วจึงกำหนดเกณฑ์ (ข้อกำหนด) ของแต่ละตัวบ่งชี้อีกครั้ง	3.94	4	0.06	4.31-3.58	0.73
79	ความเร่งด่วนของปัญหา	4.63	5	0.37	5.07-4.20	0.87
80	ส่วนที่ 2 วิธีการจัดลำดับความสำคัญของความคิด ใช้วิธีการระดมอภิปราย แสดงความคิดเห็น ตกลงร่วมกันของกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้ง นักการศึกษานอกระบบโรงเรียนกับผู้นำ (Key man) ของชุมชนและนักวิชาการเฉพาะทาง	4.25	4	-0.25	4.66-3.84	0.82
81	จัดเวทีชาวบ้านหรือประชาคมเพื่อระดมความคิด เห็นในการจัดลำดับแนวคิด	4.29	4	-0.29	4.75-3.82	0.93
82	ใช้การวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) โดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลลัพธ์ (Outcome)	3.83	4	0.17	4.19-3.47	0.72
83	มีการใช้น้ำหนักคะแนนแนวคิดที่สำคัญที่สำคัญ มากที่สุดเป็นเกณฑ์	3.94	4	0.06	4.34-3.53	0.81
84	ผู้กำหนดเกณฑ์ใน ส่วนที่ 1 ให้น้ำหนักคะแนน	3.83	4	0.17	4.19-3.47	0.72

องค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาวัตถุประสงค์

ข้อที่	ข้อความ	มัธยม	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยม	ความแตกต่าง ระหว่าง $Q_3 - Q_1$	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
85	เพื่อจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการ ของผู้เรียน/ประชาชน	4.96	5	0.04	5.23-4.69	0.54
86	เพื่อให้ผู้เรียน/ประชาชนสามารถกำหนดเกณฑ์ การเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	4.18	4	-0.18	4.53-3.84	0.69
87	เพื่อให้ผู้เรียน/ประชาชนสามารถกำหนดเป้า หมายการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	4.69	5	0.31	5.09-4.28	0.81
88	เพื่อสามารถให้ผู้เรียน/ประชาชนสามารถเลือก วิธีเรียนที่เหมาะสมกับตนเอง	4.43	4	-0.43	5.13-3.96	1.17
89	เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียน/ประชาชนให้มีความ รับผิดชอบในตนเอง	4.26	4	-0.26	4.65-3.88	0.77
90	เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียน/ประชาชนมีความ คิดริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์	4.31	4	-0.31	4.72-3.91	0.81
91	เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียน/ประชาชนเป็นคนที่ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.37	4	-0.37	4.80-3.93	0.87
92	เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน/ประชาชนร่วมมือกัน	4.50	4.5	-	5.00-4.00	1.00
93	เพื่อส่งเสริมผู้เรียน/ประชาชนให้มีทักษะพื้นฐาน ในการฟัง พูด อ่าน เขียน	4.27	4	-0.27	4.77-3.77	1.00
94	เพื่อส่งเสริมผู้เรียน/ประชาชนให้มีความสามารถ ในการประเมินตนเอง	4.15	4	-0.15	4.53-3.76	0.77
95	เพื่อส่งเสริมสังคมแห่งความร่วมมือและสังคมแห่ง การเรียนรู้	4.57	5	0.43	5.04-4.11	0.93
96	เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียน/ประชาชนในการ ติดต่อสื่อสาร	4.17	4	-0.17	4.53-3.81	0.72
97	เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน/ประชาชน ให้สูงขึ้น	4.74	5	0.26	5.12-4.35	0.77
98	เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอาชีพของผู้เรียน/ประชาชน เพื่อให้มีรายได้ มีงานทำ	4.32	4.5	0.18	4.91-3.73	1.18
99	เพื่อยกระดับการศึกษาให้ผู้เรียน/ประชาชนสูงขึ้น	4.42	4	-0.42	4.92-3.92	1.00
100	เพื่อสร้างรายได้ ส่งเสริมการประกอบอาชีพให้กับ ผู้เรียน/ประชาชน	4.27	4	-0.27	4.77-3.77	1.00
101	เพื่อให้เกิดการจัดการความรู้ของผู้เรียน/ประชาชน ดีขึ้น	4.69	5	0.31	5.09-4.28	0.81
102	เพื่อให้ชุมชนสามารถจัดสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ของผู้เรียน/ประชาชนในทุกด้าน เช่น เศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ	4.69	5	0.31	5.09-4.28	0.81

องค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาวัตถุประสงค์ (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยมศึกษา	ความแตกต่าง ระหว่าง $Q_3 - Q_1$	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
103	เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถในการคิด การแก้ปัญหา	4.85	5	0.15	5.18-4.53	0.65
104	เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และสอดคล้องกับบริบทชุมชน	4.82	5	0.18	5.16-4.47	0.69
105	เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการแสวงหาความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต	4.82	5	0.18	5.16-4.47	0.69
106	เพื่อให้มีชีวิตอยู่ได้ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว	4.69	5	0.31	5.09-4.28	0.81
107	เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณให้กับผู้เรียน/ประชาชน	4.29	4	-0.29	4.75-3.82	0.93
108	เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ การเปลี่ยนแปลงและคาดการณ์ล่วงหน้า เพื่อเตรียมตัวรับความเปลี่ยนแปลง	4.25	4	-0.25	4.66-3.84	0.82

องค์ประกอบที่ 5 การจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้

ข้อที่	ข้อความ	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยมศึกษา	ความแตกต่าง ระหว่าง $Q_3 - Q_1$	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
109	ส่วนที่ 1 แนวทางการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ ผู้จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้มีการเตรียมผู้เข้าร่วมโครงการให้รับทราบแผนการเรียนรู้และทำการตกลงล่วงหน้า กับผู้บริหารเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน	4.57	5	0.43	5.04-4.11	0.93
110	เนื้อหาและหลักสูตรต้องสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน เนื้อหาหลักสูตรต้องมีความชัดเจน	4.96	5	0.04	5.23-4.69	0.54
111	การจัดการเรียนรู้ให้กับผู้รับบริการศึกษานอกระบบโรงเรียนต้องสอดคล้องกับบริบทขององค์กรที่จะจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน	4.42	4	-0.42	4.92-3.92	1.00

องค์ประกอบที่ 5 การจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้(ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยมศึกษา	ความแตกต่าง ระหว่าง $Q_3 - Q_1$	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
112	การวิเคราะห์บริบทของชุมชนที่จะเป็นผู้รับบริการต้องมีความรอบคอบประสานประโยชน์ระหว่างกลุ่มที่เห็นด้วย กับไม่เห็นด้วย	4.25	4	-0.25	4.66-3.84	0.82
113	นักการเมืองในระดับชาติและท้องถิ่นมีส่วนผลักดันในการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน	3.80	4	0.20	4.45-3.15	1.30
114	แรงผลักดันของชุมชนและสังคมเป็นส่วนสำคัญในการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชน	4.69	0.31	0.31	5.09-4.28	0.81
115	ส่วนที่ 2 กลยุทธ์ในการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ ก่อนจัดโครงการ ผู้สอน/วิทยากร ควรมีทักษะ ทักษะคิด ค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อการถ่ายโอนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	4.82	5	0.18	5.16-4.47	0.69
116	ผู้สอน/วิทยากร พัฒนาเทคนิคหรือเครื่องมือที่จะให้ผู้เรียนได้รู้วิธีควบคุมตนเอง	4.50	4	-0.50	5.00-4.00	1.00
117	ผู้สอน/วิทยากร ใ้บุคคลทั่วไปมีส่วนร่วมในการจัดโครงการ (เช่น มีส่วนร่วมในการจัดโครงการ หรือการเรียนการสอน)	4.23	4	-0.23	4.67-3.80	0.87
118	ผู้สอน/วิทยากร ใช้ประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมโครงการมาเป็นทรัพยากรในการเรียนรู้และเป็นเรื่องที่มีส่วนเข้าร่วมโครงการมีความเชื่อว่าสามารถนำมาใช้ได้	4.37	4	-0.37	4.80-3.93	0.87
119	ผู้สอน/วิทยากร พัฒนากลุ่มที่จะเข้ามาสนับสนุนโครงการ	4.15	4	-0.15	4.53-3.76	0.77
120	ผู้สอน/วิทยากร พัฒนาแผนการเรียนรู้รายบุคคลหรือสัญญาณการเรียนรู้	4.25	4	-0.25	4.66-3.84	0.82
121	ผู้จัดโครงการ และวิทยากร ใ้บุคคลทั่วไปมีส่วนร่วมในการจัดโครงการ(เช่นมีส่วนร่วมในการจัดโครงการหรือการจัดการเรียนการสอน)	4.11	4	-0.11	4.47-3.75	0.72

องค์ประกอบที่ 5 การจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยมศึกษา	ความแตกต่าง ระหว่าง $Q_3 - Q_1$	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
122	ผู้จัดทำโครงการและผู้บริหารโครงการ เป็นผู้ที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการคัดเลือกโครงการที่ต้องจัดการ ให้เรียบร้อยก่อนที่จะเริ่มโครงการ	4.17	4	-0.17	4.53-3.81	0.72
123	ผู้จัดทำโครงการ และผู้บริหารโครงการ สร้าง นโยบายองค์กรแนวทางปฏิบัติและผลลัพธ์ที่ได้ มาประชุมกำหนดวัตถุประสงค์โครงการ	4.19	4	-0.19	4.59-3.78	0.81
124	ผู้จัดทำโครงการ ผู้บริหารโครงการและผู้เชี่ยวชาญ ด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นผู้หาบุคคลที่ เป็นคณาจารย์ มามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการ การวางแผน	4.07	4	-0.07	4.54-3.61	0.93
125	ผู้จัดทำโครงการ นักวิชาการการศึกษานอก โรงเรียน และผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ด้วยการ นำตนเอง เป็นผู้อบรม ผู้มีส่วนร่วมในการให้คำ ปรึกษา แก่ผู้เรียน/ประชาชน	4.06	4	-0.06	4.47-3.66	0.81
126	ระหว่างโครงการ ผู้สอน วิทยากร ให้คำแนะนำผู้เรียนที่เข้าร่วม โครงการ	4.57	5	0.43	5.04-4.11	0.93
127	ผู้สอน/วิทยากร มีแผนปฏิบัติการรายบุคคล	4.30	4	-0.3	4.73-3.87	0.86
128	ผู้สอน/วิทยากร พัฒนาแผนการเรียนรู้รายบุคคล หรือสัญญาการเรียนรู้	4.25	4	-0.25	4.66-3.84	0.82
129	ผู้สอน/วิทยากร พัฒนาเทคนิคหรือเครื่องมือที่จะ ให้ผู้เรียนได้รู้วิธีควบคุมตัวเอง	4.09	4	-0.09	4.47-3.71	0.76
130	ผู้สอน/วิทยากร พัฒนาให้กลุ่มผู้เรียนมีการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเอง	4.21	4	-0.21	4.59-3.82	0.77

องค์ประกอบที่ 5 การจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยมศึกษา	ความแตกต่าง ระหว่าง $Q_3 - Q_1$	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
131	ผู้สอน/วิทยากร ประยุกต์ใช้แบบฝึกหัดและ สถานการณ์จำลอง	4.17	4	-0.17	4.53-3.81	0.72
132	ผู้สอน/วิทยากร จัดตารางให้ผู้เรียนมีช่วงเวลา ทบทวนบทเรียน	4.11	4	-0.11	4.47-3.75	0.72
133	ผู้สอน/วิทยากร นักวิชาการ ผู้จัดทำโครงการให้ คำแนะนำและช่วยเหลือในแหล่งการเรียนรู้	4.15	4	-0.15	4.53-3.76	0.72
134	ผู้บริหาร โครงการ และนักวิชาการการประเมิน เป็นบุคคลที่ติดตามกิจกรรมการเรียนการสอน	3.96	4	0.04	4.46-3.46	1.00
135	หลังโครงการ ผู้สอน/วิทยากรจัดตารางเรียนให้ผู้เรียนมีช่วงเวลา ทบทวนบทเรียน	4.03	4	-0.03	4.37-3.68	0.69
136	ผู้จัดโครงการ ผู้บริหาร โครงการ นักวิชาการ ประเมิน เป็นผู้ติดตามกิจกรรมการเรียนการสอน	4.06	4	-0.06	4.42-3.69	0.73
137	ผู้บริหาร โครงการ นักวิชาการ ผู้สอน วิทยากร มอบหมายงานหรือกิจกรรมหลังจากเสร็จสิ้น โครงการ	4.06	4	-0.06	4.47-3.66	0.81

องค์ประกอบที่ 6 การสร้างแผนการประเมินผล

ข้อที่	ข้อความ	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยมศึกษา	ความแตกต่าง ระหว่าง $Q_3 - Q_1$	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
138	การประเมินจากองค์กรภายนอก โดยครู หรือ นักวิชาการประเมิน โดยใช้เครื่องมือสำหรับ การ ประเมินต่างๆทั้งก่อนและหลังการเข้า	4.17	5	0.83	4.47-3.44	1.03
139	การประเมินภายในองค์กร โดยผู้เรียน เป็นผู้ประเมินตนเอง จากความรู้สึกรู้สึกของตนเองว่ารู้ หรือเรียนรู้พอเพียงหรือไม่	4.75	5	0.25	5.16-4.34	0.82

องค์ประกอบที่ 6 การสร้างแผนการประเมินผล (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง $Q_3 - Q_1$	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
140	นำผลการประเมินภายในไปสู่ภายนอกเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ	4.81	4	-0.81	4.22-3.41	0.81
141	การออกแบบการประเมินก่อนดำเนินการ	4.63	5	0.37	5.07-4.20	0.87
142	ใช้การวิจัยกับการประเมินโครงการ ควบคู่กันในรูป (R&D Research and Development) เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	4.78	5	0.22	5.14-4.42	0.72
143	รูปแบบการประเมิน เช่น รูปแบบของไทเลอร์ (Tyler) โดยมุ่งประเมินเพื่อตอบวัตถุประสงค์อย่างเดียว หรือ CIPP Model มุ่งผลผลิต โดยพิจารณาปัจจัยจากบริบท (Context) หรือจากปัจจัยนำเข้า (input) และจากกระบวนการ (process) ซึ่งจะมีมิติที่แตกต่างกันไป	4.50	4.5	-	5.00-4.00	1.00
144	การออกแบบการประเมินผลให้ชัดเจนว่าจะใช้แบบใด เช่น แบบทดลอง (Experimental Design) หรือแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design) กรณีศึกษา (Case-Study) ประเมินด้วยวิธีการวิเคราะห์ (Analytical Evaluation) ประเมินด้วยวิธีวิจัย (Research Evaluation)	4.69	5	0.31	5.09-4.28	0.81
145	ติดตามผลการดำเนินการ	4.50	5	0.50	5.09-4.00	1.09
146	การศึกษาระยะวิเคราะห์โครงการ ทบทวนวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ	4.63	5	0.37	5.07-4.20	0.87
147	ผู้ประเมินต้องมาจากหลายส่วน เช่น ผู้เรียน ผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญฯ	4.74	5	0.26	5.12-4.35	0.77

องค์ประกอบที่ 6 การสร้างแผนการประเมินผล (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยมศึกษา	ความแตกต่าง ระหว่าง $Q_3 - Q_1$	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
148	กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน โดย การวิเคราะห์ความต้องการเป้าหมายโครงการและ การระดมความคิด จากผู้มีส่วนร่วมในโครงการ ร่วมโครงการ	4.50	5	0.50	5.04-4.00	1.04
149	ให้ผู้เชี่ยวชาญกำหนดตัวชี้วัดผลการประเมินและ เกณฑ์การประเมิน	3.25	4	0.75	4.63-4.54	0.09
150	ให้ผู้เชี่ยวชาญกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน	4.04	4	-0.04	4.54-3.54	1.00
151	ควรมีวิธีการประเมินที่หลากหลาย ที่สอดคล้อง กับวัตถุประสงค์ของการประเมิน	4.57	5	0.43	5.04-4.11	0.93
152	ควรมีการประเมินระหว่างดำเนินการ (Formative Evaluation) และการประเมินเมื่อสิ้นสุด โครงการ (Summative Evaluation)	4.82	5	0.18	5.16-4.47	0.69
153	ควรมีการประเมินผลกระทบของการจัด การศึกษาในระบบโรงเรียนต่อชุมชน และสังคม	4.74	5	0.26	5.12-4.35	0.77
154	ควรมีการประเมินผลตามวัตถุประสงค์	4.36	4	-0.36	4.82-3.89	0.93
155	ประเมินวิธีการถ่ายทอดการเรียนรู้	4.30	4	-0.30	4.73-3.87	0.86
156	วิธีการประเมิน ดูจากผลสัมฤทธิ์ และการปฏิบัติ	4.31	4	-0.31	4.72-3.91	0.81

องค์ประกอบที่ 7 การกำหนดบทบาทและหน้าที่คณะผู้จัดการโครงการ

ข้อที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง $Q_3 - Q_1$	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
157	ผู้จัดโครงการ ผู้อำนวยการ โครงการ และ ผู้ประสานงาน เป็นผู้บริหารประสาน กำกับ และ ติดตามประเมินโครงการ	4.08	4	-0.08	4.63-3.54	1.09
158	ผู้บริหาร โครงการ กำหนดเป้าหมาย หลักการ กระบวนการดำเนินงาน ออกแบบรูปแบบการ เรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	4.04	4	-0.04	4.54-3.54	1.00
159	ผู้บริหาร โครงการวางแผน โครงการจัดการศึกษา นอกระบบโรงเรียนจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก	4.13	4	-0.13	4.47-3.79	0.68
160	พัฒนาหลักสูตรจัดทำเนื้อหาทางวิชาการ	3.92	4	-0.08	4.46-3.38	1.08
161	ผู้สอน/วิทยากร สอนและมีความรู้ในเรื่องรูปแบบ เทคนิคการสอนแบบต่างๆ ในการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน เน้นแนวให้คำปรึกษาและแหล่ง เรียนรู้เป็นแหล่งวิทยากร	4.22	4	-0.22	4.58-3.86	0.72
162	ผู้สอนซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติ ร่วมให้ข้อมูลและ ประสบการณ์	4.13	4	-0.13	4.47-3.79	0.68
163	ผู้ประเมิน มีความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลการ เรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	4.17	4	-0.17	4.53-3.81	0.72
164	ผู้ประเมิน ประเมินเพื่อยอมรับความรู้เทียบ โอน เพื่อรองรับความรู้ตามมาตรฐานที่กำหนด	4.00	4	-	4.46-3.54	0.92
165	เจ้าหน้าที่นิเทศก์ นิเทศการปฏิบัติงาน ติดตามผล โครงการ	4.10	4	-0.10	4.53-3.67	0.86

องค์ประกอบที่ 8 การจัดเตรียมงบประมาณและการวางแผนการตลาด

ข้อที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง $Q_3 - Q_1$	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
166	ส่วนที่ 1 แหล่งที่มาของรายได้ งบประมาณของชุมชน เช่น องค์กรบริหารส่วน ตำบลซึ่งเป็นองค์กรที่สนับสนุนการจัดการศึกษา นอกโรงเรียน	4.17	4	-0.17	4.71-3.63	1.08
167	งบประมาณที่เรียกเก็บจากผู้เรียน	3.97	4	0.03	4.40-3.53	0.87
168	งบประมาณขององค์กรที่จัดการศึกษานอกโรงเรียน	3.88	4	0.12	4.38-3.38	1.00
169	แหล่งทุนภายนอก เป็นทุนจากองค์กรเอกชน หรือ องค์กรของรัฐต่างๆเช่น สภาวิชาชีพฯสภากาการศึกษา เป็นต้น	4.29	4	-0.29	4.75-3.82	0.93
170	แหล่งทุนจาก งบประมาณแผ่นดิน องค์กรเอกชน หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน องค์กร ชุมชน บุคคล สมาคมต่างๆ เงินช่วยเหลือจากต่าง ประเทศ	4.17	4	-0.17	4.60-3.73	0.87
171	ส่วนที่ 2 การวางแผนการประชาสัมพันธ์ กลุ่มเป้าหมายอาจจะเป็น ประชาชนทั่วไป ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ผู้รับบริการ องค์กรชุมชน ภาครัฐและเอกชน หน่วยงานด้านการพัฒนาต่างๆ	4.11	4	-0.11	4.47-3.75	0.72
172	ถ้าเป็นโครงการของกรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียน จะมีฝ่ายประชาสัมพันธ์ของกรม	3.71	4	0.29	4.18-3.25	0.93
173	ถ้าเป็นโครงการของสถานที่จัด อาจจะมีเลขานุการ โครงการทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์	3.81	4	0.19	4.22-3.41	0.81

องค์ประกอบที่ 8 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง $Q_3 - Q_1$	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
174	ส่วนที่ 3 วิธีการประชาสัมพันธ์ ทางบุคคลใช้วิธีการบอกแบบปากต่อปาก	4.09	4	-0.09	4.47-3.71	0.76
175	ฝากผู้เรียนช่วยประชาสัมพันธ์	4.08	4	-0.08	4.42-3.74	0.68
176	ใช้วิธีการให้ผู้มีส่วนในการจัดโครงการหา กลุ่มเป้าหมายมาเข้าร่วม โครงการจำนวน คนแล้วแต่เหมาะสม	4.05	4	-0.05	4.38-3.73	0.65
177	ผ่านเวทีชาวบ้าน	4.17	4	-0.17	4.60-3.73	0.87
178	นัดประชุมชุมชนที่จะรับบริการการจัดการศึกษา นอกโรงเรียน	4.03	4	-0.03	4.41-3.65	0.76
179	การใช้เครือข่ายที่คุ้นเคยกันช่วยประชาสัมพันธ์	4.30	4	-0.30	4.73-3.87	0.86
180	ประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่างๆเช่น Internet โทรทัศน์ วิทยุ หอกระจายข่าวประจำท้องถิ่น เอกสารและ โบรชัวร์ ฯลฯ	4.42	4.5	0.08	4.96-3.88	1.08
181	ส่วนที่ 4 จุดเด่นในการประชาสัมพันธ์ วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	3.78	5	1.22	4.14-3.42	0.72
182	กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและสามารถประเมินได้	3.74	5	1.26	5.12-4.35	0.77
183	มาตรฐานที่ได้รับการรับรองจากสถาบัน	3.96	4	0.04	4.46-3.46	1.00
184	สนองตอบความต้องการของประชาชนหรือ ผู้เข้าร่วมโครงการ	4.91	5	0.09	5.20-4.61	0.59
185	มีการส่งเสริมโครงการอย่างต่อเนื่อง	4.54	5	0.46	5.04-4.11	0.93
186	เป็นประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่	4.57	5	0.43	5.04-4.11	0.93

องค์ประกอบที่ 8 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยมศึกษา	ความแตกต่าง ระหว่าง $Q_3 - Q_1$	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
187	ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ชัดเจน ตามวัตถุประสงค์	4.50	5	0.50	4.85-4.00	0.85
188	ไม่ซ้ำแบบใคร โดดเด่นทั้งวิธีการดำเนินงานผลประโยชน์	3.71	5	1.29	4.18-3.25	0.93
189	เป็นโครงการที่ผู้เรียนไม่เสียค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น	4.42	3	-1.42	4.92-3.92	1.00

องค์ประกอบที่ 9 การออกแบบแผนการเรียนการสอน

ข้อที่	ข้อความ	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยมศึกษา	ความแตกต่าง ระหว่าง $Q_3 - Q_1$	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
190	สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ของประชาชนให้รัก และชอบการอ่าน ชอบเขียน ชอบค้นคว้า ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน	4.74	5	0.26	5.12-4.35	0.77
191	เลือกเทคนิคการเรียนรู้ที่ขึ้นอยู่กับความถนัดของผู้เรียน	4.78	5	0.22	5.14-4.42	0.72
192	เลือกและพัฒนาสื่อการสอน แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.81	4	0.19	4.72-3.91	0.81
193	เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยการออกแบบการเรียนรู้ซึ่งจะมีรูปแบบการเรียนรู้เฉพาะตัวของผู้เรียนแต่ละคน	4.63	5	0.37	5.07-4.20	0.87
194	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกหรือวางแผนในเนื้อหา การพัฒนาสื่อและการประเมิน	4.69	5	0.31	5.09-4.28	0.81
195	ผู้จัดโครงการจะต้องมีความเข้าใจเรื่องหลักการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งเน้นความสนใจของแต่ละบุคคลเป็นหลัก	4.74	5	0.26	5.12-4.35	0.77

องค์ประกอบที่ 9 การออกแบบแผนการเรียนการสอน (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	มัธยม	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยม	ความแตกต่าง ระหว่าง $Q_3 - Q_1$	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
196	ผู้จัด โครงการ ต้องให้ผู้เรียน/ประชาชนมี เองความเข้าใจ และร่วมพัฒนาวัตถุประสงค์การ เรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	4.63	5	0.37	5.07-4.20	0.87
197	เลือกและลำดับเนื้อหาการเรียน โดยการใช้ ประสบการณ์ของผู้เรียน	4.57	5	0.43	5.04-4.11	0.93
198	ผู้จัด โครงการศึกษานอกระบบโรงเรียนจะต้องมี ความเข้าใจในเรื่องการออกแบบและการบริหาร โครงการ	4.69	5	0.31	5.09-4.28	0.81
199	ผู้เข้าร่วมโครงการที่เป็นผู้รับบริการ เป็นผู้ซึ่งได้รับ การถ่ายทอด ควรมีบทบาทในการออกแบบการ เรียนรู้	4.50	5	0.50	4.55-4.00	0.55
200	การออกแบบและการบริหาร โครงการที่ดี ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสอดคล้องกับ สถานการณ์	4.42	4	-0.42	4.92-3.92	1.00
201	การออกแบบและการบริหาร โครงการที่มีความ ยืดหยุ่น	4.50	4.5	-	5.00-4.00	1.00
202	ควรมีข้อมูลที่เหมาะสมและมีข้อมูลที่ครบถ้วนใน การออกแบบและการบริหาร โครงการ	4.43	4	-0.43	4.89-3.96	0.93

องค์ประกอบที่ 10 การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมความสะดวกและการประสานงาน

ข้อที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง $Q_3 - Q_1$	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
203	การจัดที่เรียนที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนมีอุปกรณ์พร้อมและเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน	4.00	4	-	4.46-3.54	0.92
204	การจัดห้องเรียนที่มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นที่เรียนแบบเปิด	3.78	5	1.22	5.14-4.42	0.72
205	การจัดห้องเรียนส่วนท้องถิ่นจะต้องให้ชุมชนเป็นผู้กำหนด	3.83	4	0.17	4.27-3.40	0.87
206	การจัดห้องเรียนที่มีลักษณะเป็นสถานที่พบปะเป็นครั้งคราว เพื่อทบทวน ตอบปัญหา สัมมนา	4.12	4	-0.12	4.62-3.62	1.00
207	ห้องเรียนเป็นลักษณะใดก็ได้ แต่ให้ความสะดวกแก่ผู้เรียน	4.29	4	-0.29	4.75-3.82	0.93
208	ห้องสมุดประชาชน เป็นแหล่งค้นคว้า ต้องมีได้อย่างทั่วถึง หนังสือและเครื่องช่วยค้นคว้ามากเพียงพอและมีความหลากหลาย ประชาชนใช้ได้ อย่างทั่วถึง	3.63	5	1.37	5.07-4.20	0.87
209	ห้องสมุดประชาชน ควรจะเปิดใช้ได้ตลอดเวลา และมีห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์อยู่ด้วย	4.31	4	-0.31	4.72-3.91	0.81
210	อินเทอร์เน็ต เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้เรียนรู้ทางweb มากขึ้น	4.37	4	-0.37	4.80-3.93	0.87
211	อินเทอร์เน็ตมีพอเพียง และประชาชนเข้าถึงได้	4.15	4	-0.15	4.53-3.76	0.77
212	ควรมีพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิตในแต่ละท้องถิ่น	4.17	4	-0.17	4.60-3.73	0.87
213	ควรมีหอศิลป์ของชุมชนของแต่ละท้องถิ่นของภูมิภาค และของชาติ	4.13	4	-0.13	4.53-3.72	0.81

องค์ประกอบที่ 10 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง $Q_3 - Q_1$	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
214	ควรส่งเสริมให้มีส่วนสัดตัวเพิ่มขึ้น เพื่อส่งเสริมความรักในธรรมชาติและรักสัตว์	3.93	4	0.07	4.39-3.46	0.93
215	สวนสาธารณะและสวนพฤกษศาสตร์ ควรส่งเสริมให้มีความขึ้น เป็นที่พักผ่อนเป็นแหล่งการศึกษา	4.57	5	0.43	5.04-4.11	0.93
216	อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควรส่งเสริมให้ทั่วไประยะ เพื่อให้คนได้ใช้เทคโนโลยีเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ชีวิตและชุมชน	4.13	4	-0.13	4.53-3.72	0.81
217	ศูนย์กีฬาและนันทนาการจะเป็นที่ให้ประโยชน์ ได้มีโอกาสเล่นกีฬาและนันทนาการเพื่อพัฒนาร่างกายและจิตใจ	4.57	5	0.43	5.04-4.11	0.93
218	พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ เป็นแหล่งเรียนรู้ตามสภาพของแต่ละแห่ง	4.78	5	0.22	5.14-4.42	0.72
219	พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ ต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย	4.82	5	0.18	5.16-4.47	0.69
220	การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ควรส่งเสริมให้ประชาชน ได้มีส่วนร่วมทุกขั้นตอนตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ การดูแล การติดตามและประเมินผล	4.74	5	0.26	5.12-4.35	0.77
221	ควรปรับปรุงสถานที่ต่างๆในชุมชน เช่น โรงเรียน วัด สถานที่ราชการ ป่า สวนไร่นา กลุ่มอาชีพ ฯลฯ ให้เป็น แหล่งเรียนรู้	4.82	5	0.18	5.16-4.47	0.69

องค์ประกอบที่ 10 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง $Q_3 - Q_1$	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
222	ควรมีศูนย์แนะแนวที่ผู้เรียนจะได้มาพบผู้สอนหรือที่ศึกษาเป็นครั้งคราว	4.82	5	0.18	5.16-4.47	0.69
223	ควรมีระบบเพื่อน(Buddy) โดยผู้เรียนอาจจับคู่หรือจับกลุ่มกันเรียนในเรื่องที่สนใจร่วมกัน โดยเป็นระบบที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนไม่ขาดสังคมมากเกินไป	4.63	5	0.37	5.07-4.20	0.87

องค์ประกอบที่ 11 การประชาสัมพันธ์คุณค่าของโครงการ

ข้อที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง $Q_3 - Q_1$	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
ส่วนที่ 1 องค์ประกอบของการเขียนรายงานการประเมินผลโครงการ						
224	ต้องมีการกำหนดแบบฟอร์มการเขียนรายงาน	4.42	5	0.58	5.11-3.88	1.23
225	การกำหนดเป้าหมายที่จะประเมินความชัดเจน	4.74	5	0.26	5.12-4.35	0.77
226	มีองค์ประกอบที่มีการรายงานประกอบด้วยสรุปจากผู้บริหาร หัวหน้า วัตถุประสงค์โครงการ วิธีการประเมินผลการประเมิน สรุปผลการประเมิน ข้อเสนอแนะต่างๆ	4.37	5	0.63	4.80-3.93	0.87
227	มีข้อมูลที่เป็นจริงซึ่งได้จากผู้ปฏิบัติ ผู้เรียน ผู้บริหารทรัพยากรที่ใช้ผลการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะ	4.78	5	0.22	5.14-4.42	0.72
228	มีการรายงานข้อมูลที่เป็นทั้งข้อดี ข้อดีอภาพรวม ข้อเสนอแนะ ที่ควรปรับปรุงแก้ไขและสิ่งควรนำไปเผยแพร่ในการทำต่อไป	4.82	5	0.18	5.16-4.47	0.69
229	มีการเรียนรู้ที่ตรวจสอบได้ทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ(Indicators) และมีความต่อเนื่อง	4.74	5	0.26	5.12-4.35	0.77

องค์ประกอบที่ 11 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง $Q_3 - Q_1$	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
230	ส่วนที่ 2 การเสนอรายงานกับบุคคลและองค์กร ผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารทุกระดับ	4.04	5	0.96	4.54-3.54	1.00
231	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ เช่น ผู้เรียน ครู วิทยากร ผู้ปฏิบัติต่างๆ สื่อมวลชนต่างๆ	4.69	5	0.31	5.09-4.25	0.81
232	ผู้ให้ทุนสนับสนุนโครงการ	4.63	5	0.37	5.07-4.27	0.80
233	นักการศึกษาและประชาชนที่สนใจ	4.19	4	-0.19	4.59-3.78	0.81
234	องค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่นหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนในท้องถิ่น	4.21	4	-0.21	4.59-3.82	0.77
235	ส่วนที่ 3 เวลาและความเหมาะสมในการเสนอ รายงาน เมื่อโครงการเสร็จสิ้นหรือสิ้นสุดโครงการ ที่ ควรเป็นการเสนอผลการประเมินทั้งโครงการการ และเสนอทันที	4.82	5	0.18	5.16-4.47	0.69
236	ใช้วิธีการนำเสนอที่มีความหลากหลายเช่น การทำงาน การประชุมสัมมนาฯ โดย สอดคล้องกับลักษณะกลุ่มเป้าหมาย	4.98	5	0.02	5.24-4.72	0.52
237	มีการนำเสนอระหว่างดำเนินการควรรายงานต่อผู้จัด โครงการให้ประเมินเป็นระยะ	4.88	5	0.12	5.49-4.57	0.62

ภาคผนวก ฉ

ผู้กำหนดเกณฑ์ในการจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด ในแบบสอบถามรอบที่ 2
โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาต่ำสุด

ข้อที่	ข้อความ	ค่าเฉลี่ย
68.	ผู้รับบริการหรือผู้เรียน	7.33
69	ชุมชนที่จะได้รับการศึกษา	6.59
70	ชาวบ้านในชุมชน	5.38
71	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการทั้งหมด	5.19
72	องค์กรชุมชนที่จะเข้ามาจัดการศึกษาฯ	4.87
73	คณะทำงานที่จะมาปฏิบัติงานในการจัดการศึกษาฯ	4.31
74	ประชาชนในชุมชนนั้นๆ	4.21
75	ประชาชนทั่วไป	2.40

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
เหตุผลของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่แสดงกำกับรายชื่อ

องค์ประกอบข้อที่ 1 การสร้างพื้นฐานในการวางแผน

1.1 ส่วนที่ 1 ปัจจัยภายใน

-มีแนวคิดหรือปรัชญาขององค์กรที่จัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

เหตุผล – น่าจะเป็นปรัชญาทางการศึกษานอกระบบไม่ใช่ขององค์กร

-คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน ที่จะเข้ามามีบทบาทขององค์กรภายนอก

-ควรพิจารณาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยในอีก 10ปี ข้างหน้า ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการให้ข้อมูล

ข่าวสาร และจัดระบบเผยแพร่ข่าวสารที่มีประสิทธิภาพ

เหตุผล -ระยะ 10ปีไปไกลเกินกว่าจะคาดคะเนได้ถูกต้อง

-ควรคำนึงถึงการพัฒนาคนให้ทันเทคโนโลยีด้วย

-ควรมีเจ้าหน้าที่นิเทศก์ให้คำแนะนำกับกลุ่มเป้าหมาย

เหตุผล – หมายถึงศึกษานิเทศก์หรือไม่ ไม่ชัดเจน หรือเป็นนิเทศโครงการ

1.2 แนวทางการในการสร้างการสนับสนุน จากบุคคล

ก่อนจัดทำโครงการ

-กำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์กร

เหตุผล -องค์กรในชุมชนมักจะทำหน้าที่หลากหลาย

ระหว่างการจัดทำโครงการ

-ใช้เครือข่ายองค์กรเป็นแหล่งเรียนรู้

เหตุผล – จำเป็นมากที่สุดในการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียน

1.3 โครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนการวางแผน

ส่วนที่ 1 โครงสร้างหน้าที่ขององค์กรที่จัดการศึกษา

-มีความจำเป็นต้องประสานงานหน่วยงาน องค์กร บุคคลเพื่อแสวงหาแหล่งเงินทุน

เหตุผล – เงินทุนน่าจะเป็นองค์ประกอบภายนอกที่จะสำคัญน้อยกว่าปัจจัยภายในตัวบุคคล

และองค์กร

-ต้องให้ประชาชนในชุมชนที่รับบริการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนในการจัดการศึกษานอกระบบ

โรงเรียน

เหตุผล – บางขั้นตอนประชาชนไม่สามารถเข้าร่วมได้ เช่นการวางแผน การบริหาร

โครงการ

องค์ประกอบที่ 2 แนวคิดในการจัดทำโครงการ

ส่วนที่ 1 แหล่งที่มาของแนวคิด

- โดยประสบการณ์ของโครงการอื่นๆ

เหตุผล – ยืนยัน เพราะส่วนหนึ่งต้องนำเอาประสบการณ์จากโครงการต่างๆมาใช้เป็น

แนวคิดและการแก้ปัญหา

- โดยรวมกลุ่มไปทัศนศึกษา

เหตุผล – การจัดกลุ่มไปศึกษาประสบการณ์จริงเป็นการเรียนแบบบูรณาการเชิงองค์รวมจึงเห็นด้วยมากที่สุด

- โดยการประชุมคณะทำงานที่จัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียน

เหตุผล – ต้องการให้ความสำคัญกับคณะทำงานไม่มากนัก

- โดยแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสำรวจ วิเคราะห์ และภารกิจหน่วยงานราชการองค์ปกครองส่วนท้องถิ่น วัดและศาสนสถาน

เหตุผล – เป็นกิจกรรมที่ส่งผลทางอ้อมในการเกิดการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 3 การคัดเลือกและการจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด

ส่วนที่ 3 วิธีการจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด

- ใช้วิธีการประชุมอภิปราย แสดงความคิดเห็นตกลงร่วมกันของกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้ง นักการศึกษา นอกระบบ โรงเรียนกับผู้นำของชุมชนและนักวิชาการเฉพาะทาง

เหตุผล – ยืนยันเพราะ วิธีการประชุมอภิปราย น่าจะเป็นแบบมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำมากกว่า

องค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาวัตถุประสงค์

- เพื่อส่งเสริมผู้เรียน/ประชาชนให้มีทักษะพื้นฐานในการ ฟัง พูด อ่าน เขียน

เหตุผล – การฟัง พูด อ่าน เขียน เป็นพื้นฐานเบื้องต้นเท่านั้น

- เพื่อส่งเสริมผู้เรียน/ประชาชนให้มีความสามารถในการประเมินผลตนเอง

เหตุผล – ทำไม่ได้ในการปฏิบัติจริง

องค์ประกอบที่ 5 การเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้

ส่วนที่ 1 แนวทางการจัดเตรียมการถ่ายโอน

- นักการเมืองในระดับชาติและท้องถิ่นมีส่วนผลักดันในการจัดเตรียมการถ่ายโอนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

เหตุผล – การเรียนแบบการศึกษานอกระบบ โรงเรียน มุ่งพัฒนาตนเองตามความต้องการส่วนบุคคลเป็นสำคัญ

- นักการเมืองฝ่าย(For Some)แต่ กชน.For All การผลักดันของนักการเมืองมักจะเน้นวัตถุประสงค์และหวังผลระยะสั้นอาจจะขัดกับแนวทศน.

- ส่วนที่ 2 กลยุทธ์ในการจัดเตรียมการถ่ายโอน

- ผู้สอน/วิทยากร ให้นำบุคคลทั่วไปมีส่วนร่วมในการจัดโครงการ

เหตุผล – บุคคลทั่วไปไม่ใช่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักในโครงการ ควรให้ความสำคัญกับผู้รับบริการมากกว่า

- ผู้สอน/วิทยากร จัดตารางให้ผู้เรียนมีช่วงเวลาทบทวนบทเรียน

เหตุผล - ต้องหาหรือผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 6 การสร้างแผนการประเมินผล

- ควรออกแบบการประเมินก่อนดำเนินโครงการ

เหตุผล- การประเมินที่ดีควรใช้แบบประเมินหลายๆแบบหลายๆพฤติกรรม หลายๆครั้ง ผลการประเมินจะน่าเชื่อถือ

- นำผลการประเมินภายในไปสู่ภายนอกเพื่อให้เห็นที่ยอมรับ

เหตุผล - การประชาสัมพันธ์มีบทบาทมากในปัจจุบัน

- การประเมินภายในองค์กร โดยผู้เรียน เป็นผู้ประเมินตนเอง จากความรู้สึทงตนเองว่ารู้พอเพียงหรือไม่

เหตุผล การประเมินภายในอาจเกิดBias ได้ง่าย ควรทำควบคู่กับการประเมินภายนอก

องค์ประกอบที่ 7 การกำหนดบทบาทหน้าที่คณะผู้จัดทำโครงการ

ไม่มีผู้ให้เหตุผลประกอบ

องค์ประกอบที่ 8 การจัดเตรียมงบประมาณและการวางแผนการตลาด

ส่วนที่ 1 แหล่งที่มาของรายได้

- งบประมาณของชุมชน เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เหตุผล องค์กรบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่เอาตัวไม่รอด ยังยากจน

- แหล่งทุนมาจาก งบประมาณแผ่นดิน องค์กรเอกชน หน่วยงานภาครัฐ

เหตุผล – ควรมาจากผู้เรียนและชุมชนเป็นหลัก

- ควรเป็นงบประมาณจากรัฐ

ส่วนที่ 3 วิธีการประชาสัมพันธ์

- โดยทางบุคคลใช้วิธีการบอกแบบปากต่อปาก
  - เหตุผล - ใช้เวลานานไป เพราะต้องสร้างความเข้าใจและไม่ทั่วถึง
- โดยผ่านเวทีชาวบ้าน
  - เหตุผล - ผู้สนใจมีน้อย ถ่ายทอดต่อไม่ได้
- โดยนัดประชุม ชุมชนที่จะรับบริการการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน
  - เหตุผล - เป็นไปได้ยาก

องค์ประกอบที่ 9 การออกแบบแผนการเรียนการสอน

ไม่มีผู้ให้เหตุผล

องค์ประกอบที่ 10 การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและการประสานงาน

- พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬา และนันทนาการ ต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
  - เหตุผล - ควรปล่อยให้เป็นธรรมชาติตามปกติของแหล่งการเรียนรู้มากกว่าการไปกำหนดให้เขาเป็น

องค์ประกอบที่ 11 รายงานการประเมินผลโครงการ

ส่วนที่ 1 องค์ประกอบของการเขียนรายงาน

- ต้องมีการกำหนดแบบฟอร์มการเขียนรายงาน

เหตุผล - การเขียนรายงานควรมีหลากหลายวิธีการปฏิบัติ

- การเขียนรายงานควรมีระบบ แต่การกำหนดแบบฟอร์มเป็นการจำกัดของการนำเสนอหรือการแสดงรายงาน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
แนวทางการสนทนากลุ่ม

เรื่อง การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
ของประชาชน ในปี พ.ศ. 2555

กลุ่มตัวอย่าง ผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบโรงเรียน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ในเขต
กรุงเทพ จำนวน 3เขต

ก.ขั้นเริ่มการสนทนากลุ่ม

- 1.แนะนำชื่อผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยที่ช่วยจดบันทึกข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม
- 2.ผู้วิจัยชี้แจงเหตุผลและวัตถุประสงค์
- 3.อธิบายให้ผู้ร่วมสนทนากลุ่มได้เข้าใจถึงขอบเขตในการสนทนากลุ่ม
  - 3.1 ขอบเขตข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาจากการสนทนากลุ่ม
  - 3.2 ขอความอนุเคราะห์ในการบันทึกเทปและจดข้อมูลการสนทนา

ข.ขั้นตอนการสนทนาในประเด็นที่ต้องการศึกษา

คังมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารประกอบการสัมมนากลุ่ม
ความคิดเห็น เรื่อง “ การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการ
เรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในปี พ.ศ.2555 ”

คำชี้แจง

ผู้วิจัย น.ส.จิตภา สุวรรณฤกษ์ นิสิตชั้นปริญญาตรีบัณฑิต ภาควิชาการศึกษาออกโรงเรียน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการศึกษา แนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนปีพ.ศ. 2555 ทั้งนี้เพื่อจะนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนและการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน อย่างไรก็ตาม จะเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ในอีก 10ปี ข้างหน้า ได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมไทยโดยรวม

ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง

การศึกษานอกระบบโรงเรียน หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบ ที่ผู้เรียนเพียงคนเดียวหรือเป็นกลุ่ม เรียนด้วยความสมัครใจ การเรียนเช่นนั้นเกิดขึ้น โดยหน่วยงานหรือบุคคลที่สนใจเป็นผู้จัดกิจกรรมการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้บริการแก่ผู้เรียนที่ต้องการเรียน ในเรื่องที่ยังสนใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อันเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเรียนในเรื่องนั้นๆ เป็นระยะเวลาสั้นๆ ที่การเรียนเกิดขึ้นจากการชวนมาศึกษาด้วยตนเอง

ซึ่งได้ประยุกต์แนวคิดในการจัดและหลักการบริหาร โครงการสำหรับผู้ใหญ่ของ โรสแมรี่ คาฟฟาเรลลา (Rosemary S.Caffarella,1994) มาเป็นกรอบในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนซึ่งมีองค์ประกอบ คือ

1. สิ่งที่เป็นพื้นฐาน ที่ควรพิจารณาในการวางแผน
2. แนวคิดในการจัดทำโครงการ
3. การจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด
4. การพัฒนาวัตถุประสงค์
5. การออกแบบแผนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
6. การจัดเตรียมการถ่ายทอดการเรียนรู้
7. การสร้างแผนการประเมินผล
8. การกำหนดรูปแบบการเรียนรู้และบทบาทหน้าที่คณะผู้จัดทำโครง
9. การจัดเตรียมงบประมาณและการประชาสัมพันธ์
10. การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและการประสานงาน
11. รายงานการประเมินผลโครงการ

ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หมายถึง การจัดการที่มีจุดมุ่งหมาย มีการวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการปฏิบัติด้วยความรับผิดชอบและควบคุมตนเอง ตลอดจนมีการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ และเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ทำให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้นคุณลักษณะของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จึงมีองค์ประกอบที่จำเป็น 14 ประการ คือ

- 1) ความสามารถในการกำหนดความต้องการการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
- 2) ความสามารถในการวางแผนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
- 3) ความสามารถทำให้ตนเกิดแรงจูงใจและควบคุมตนเอง
- 4) ความสามารถในการกำหนดเป้าหมายในการเรียน
- 5) ความสามารถเลือกวิธีการเรียน และแหล่งการเรียนรู้
- 6) มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการ ฟัง พูด อ่าน เขียน
- 7) มีความรับผิดชอบในการจัดการตนเอง
- 8) ความสามารถที่จะเปิดรับประสบการณ์ใหม่
- 9) ยอมรับตนเองและเห็นคุณค่าของตัวเอง
- 10) ความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง
- 11) มีความคิดสร้างสรรค์ และการคิดวิเคราะห์
- 12) มีความเชื่อที่ดีต่อความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
- 13) มีทักษะในการสื่อสาร
- 14) ความสามารถในการเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น

ประชาชน หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ไม่จำกัดเพศ ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และเข้าร่วมหรือต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยอาศัยอยู่ในชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร

1. การสร้างพื้นฐานการวางแผน

1.1 สิ่งที่ต้องคำนึงถึงการในการวางแผนการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

บริบทภายในองค์กร เช่น การมองโครงสร้างขององค์กร บุคคล สภาพแวดล้อม
ทางสังคม

และวัฒนธรรมองค์กร

บริบทภายนอก ความสัมพันธ์ขององค์กรภายในกับองค์กรภายนอก ข้อมูลข่าวสาร
และการเมือง เศรษฐกิจ สังคม

1.2 แนวทางในการสร้าง การสนับสนุนจากบุคคล และองค์กร

บุคคล หมายถึง บุคคลภายในองค์กร หรือ ภายนอกองค์กร เช่น ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่
นิเทศก์ ครู/วิทยากร ผู้เรียน ภูมิปัญญาท้องถิ่น พระ คนในชุมชน ฯลฯ

องค์กร มี 3 ประเภท คือ 1) องค์กรที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยเฉพาะ
เช่น กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2) องค์กรที่มีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นใน
ระบบและมีการฝึกอบรมทั่วไป เช่น ศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง จุฬาฯ 3) องค์กรทั่วไป ที่
ให้บริการในการจัดการศึกษานอกกกระบบโรงเรียน เช่น สภาสตรีฯ โรงพยาบาล ฯลฯ
ในการวางแผนการจัดการศึกษา ควรคำนึงดังนี้

ก่อนจัดทำโครงการ จำเป็นต้องมองศักยภาพบุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย การทำงาน
โดยวางแผนงาน โดยการเชิญประชุม หรือจัดประชุมเวทีชาวบ้าน ควรจะมีการพบปะ
หารือเกี่ยวกับการวางแผนกับผู้บริหาร และประสานงานขอความร่วมมือ กำหนดบทบาท
หน้าที่ ทั้งนี้ บุคคลและองค์กรต้องเห็นความสำคัญและเป็นเครือข่าย

ระหว่างการจัดโครงการ บุคคล ทำแผน ประชุมติดตามงาน และร่วมเป็นวิทยากร
และนิเทศ

องค์กร ผู้บริหารเยี่ยมชม ใช้เครือข่ายองค์กรเป็นแหล่งเรียนรู้ อาจมีคณะกรรมการศึกษาเข้า
มาเกี่ยวข้อง

หลังโครงการ ควรมีการรายงานผลกลับไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการตรวจสอบร่วม
แก้ไข องค์กรมีการขยายงาน และโครงการอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารรับฟังรายงาน รวมทั้งมี
การประเมินผล และมีการดูแลกิจกรรมให้ต่อเนื่อง

1.3 โครงสร้างและวัฒนธรรมที่สนับสนุนการวางแผนการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ส่วนที่ 1 โครงสร้างขององค์กรการจัดการศึกษา ที่เอื้อต่อการสนับสนุนการ
วางแผน

การกำหนดนโยบายและองค์กรที่เน้นการมีส่วนร่วมและมีมาตรฐานในการจัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยนักศึกษานอกกระบวนควรเป็น ทั้งนักพัฒนา มีใจรักการสาธิต มีการจูงใจโน้มน้าว ให้ประชาชน/ผู้เรียน มีความใฝ่รู้

การกำหนดพันธกิจที่เป็นการเรียนรู้ ให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนเกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็น เน้นการสร้างคุณภาพคน รวมถึงการจัดกิจกรรมต้องเริ่มจากเป้าหมาย การตัดสินใจขององค์กร และชุมชนที่ได้รับบริการต้องได้รับความเห็นชอบ มีการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อแสวงหาแหล่งเงินทุน

การสำรวจแหล่งเรียนรู้เพื่อนำมาใช้ในการจัดการศึกษานอกกระบวนโรงเรียน ซึ่งอาจได้จากชุมชนที่ได้รับบริการและให้ประชาชน/ผู้เรียนมีส่วนร่วม โดยอาศัยผู้นำชุมชนเป็นแกนหลัก

ส่วนที่ 2 การสนับสนุน วัฒนธรรมในองค์กรที่จัดการศึกษา

ควรสร้างค่านิยม ความเชื่อภายในองค์กร ที่ว่าการเรียนรู้เกิดได้ตลอดเวลาและสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.แนวคิดในการจัดทำโครงการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

ที่มาของแนวคิด ควรมาจากแหล่งดังต่อไปนี้

การสำรวจความต้องการของประชาชน/ผู้เรียน จากชุมชน จากประสบการณ์ที่ได้มาจาโครงการอื่นที่ได้จัดทำไปแล้ว การรายงานข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ การสังเคราะห์สถานการณ์ชุมชน การจัดเวทีชาวบ้าน ประชาคม ประชาสังคม ทักษะศึกษาหรือการไปดูงาน การทำวิจัยแบบการมีส่วนร่วม(PAR) ซึ่งมีการร่วมกันระหว่าง ประชาชนในชุมชน องค์กรท้องถิ่น และผู้วิจัย และอาจได้จากการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ การสังเกต จากบุคคลต่างๆที่เกี่ยวข้อง

3.การจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด

ส่วนที่ 1 ผู้กำหนดเกณฑ์ในการจัดลำดับของแนวคิด

ควรให้ความสำคัญกับผู้เรียน/ประชาชน เป็นผู้กำหนดเกณฑ์ในการจัดลำดับความสำคัญของแนวคิดและชุมชน หรือ ชาวบ้านในชุมชน รวมทั้งคณะผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นอันดับรองลงมา

ส่วนที่ 2 เกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญของแนวคิด

อาจจะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ความรุนแรง วิกฤต ความเร่งด่วน ความต้องการ ความจำเป็น ความสนใจ หรือผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงควรมีการกำหนดตัวบ่งชี้แนวคิดว่ามีแนวคิดอะไรบ้างที่เกี่ยวข้อง แล้วจึงกำหนดเกณฑ์ ของแต่ละตัวบ่งชี้อีกครั้ง

ส่วนที่ 3 การจัดลำดับแนวคิด

มีวิธีการ คือ ใช้การประชุมอภิปราย กับกลุ่มเป้าหมาย นักการศึกษาในระบบ กับผู้เรียน ชุมชนและนักวิชาการเฉพาะทาง จัดเวทีชาวบ้าน หรือ การใช้การวิเคราะห์ระบบ ซึ่งเป็นการหา ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ มีการให้คะแนนเป็นน้ำหนักในการจัดลำดับความสำคัญของ แนวคิดโดยผู้เรียน/ประชาชน

4.การพัฒนาวัฒนธรรมวัตถุประสงค์โครงการ

ต้องเป็นการส่งเสริมให้เกิดการเพิ่มความความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียน/ประชาชน ในอีก 10 ปีข้างหน้า โดยการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สามารถกำหนดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีเป้าหมายการเรียนรู้ เลือกวิธีเรียนที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบ ความคิดสร้างสรรค์ มีการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีการร่วมมือ มีการใช้ทักษะพื้นฐานได้เป็นอย่างดี (การฟัง พูด อ่าน เขียน) สามารถประเมินตนเอง มีการส่งเสริมให้เกิดมีสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการส่งเสริมการใช้ทักษะเพื่อการสื่อสาร พัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาอาชีพ รายได้ ยกระดับการศึกษา ความสามารถในการคิด แก้ปัญหา สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยสอดคล้องกับบริบทของชุมชน มีการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในการแสวงหาความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ก้าวทันกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ และให้ชุมชนสามารถจัดสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน/ประชาชน ในทุกด้าน

5.การออกแบบแผนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

โดยมีแนวทาง การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ของประชาชนให้รัก และชอบการอ่าน เขียน ค้นคว้า ใฝ่หาความรู้ เลือกเทคนิควิธีการเรียนตามความถนัด เลือกและพัฒนาสื่อการสอน แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยการออกแบบ แผนการเรียนรู้ที่มีรูปแบบเฉพาะของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกหรือวางแผน ในเนื้อหา การพัฒนาสื่อ การประเมิน

ผู้จัดโครงการการศึกษาต้องมีความเข้าใจเรื่องการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่เน้นความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก รวมทั้งการเลือกและลำดับเนื้อหา โดยใช้ประสบการณ์ของผู้เรียน มีความ สอดคล้องกับกับสถานการณ์และมีความยืดหยุ่น

6.การจัดเตรียมการถ่ายทอดการเรียนรู้

ส่วนที่ 1 แนวทางการจัดเตรียมการถ่ายทอดการเรียนรู้

ผู้จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ต้องเตรียมผู้เข้าร่วมโครงการ ให้รับทราบแผนการเรียนรู้ล่วงหน้ากับผู้รับบริการเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน เนื้อหาต้องสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน เนื้อหาหลักสูตรต้องมีความชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของชุมชนที่จะเป็นผู้รับบริการ ทั้งนี้ นักการเมืองระดับท้องถิ่น และชาติ อาจเข้ามามีส่วนผลักดันในการถ่ายทอดการเรียนรู้ รวมถึงแรงผลักดันของชุมชนและสังคมเป็นส่วนสำคัญในการจัดเตรียมการถ่ายทอดการเรียนรู้

ส่วนที่ 2 กลยุทธ์ในการจัดเตรียมการถ่ายทอดการเรียนรู้

ก่อนจัดโครงการ ผู้สอน/วิทยากร ควรจะมีทักษะ ทักษะคิด ค่านิยมเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง พัฒนาเทคนิคหรือเครื่องมือที่จะให้ผู้เรียนได้รู้วิธีเรียนรู้ด้วยตนเอง และผู้เรียน/ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดโครงการ ใช้ประสบการณ์ของผู้เรียนมาเป็นทรัพยากรในการเรียน พัฒนากลุ่มที่จะเข้ามาสนับสนุนโครงการ พัฒนาแผนการเรียนรู้รายบุคคลหรือสัญญาการเรียนรู้ ผู้จัดโครงการ และวิทยากร มีส่วนร่วมในการคัดเลือกโครงการ และผู้บริหารโครงการ สร้างนโยบายองค์กร และวางแนวทางการปฏิบัติ จัดหาผู้เชี่ยวชาญการสอนด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นผู้อบรม และมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน/ประชาชน

ระหว่างโครงการ ผู้สอน/วิทยากร ให้คำแนะนำผู้เรียนที่เข้าร่วมโครงการ มีแผนปฏิบัติการรายบุคคล พัฒนาการเรียนรู้รายบุคคลหรือสัญญาการเรียนรู้ พัฒนาเทคนิคเครื่องมือที่จะให้ผู้เรียนได้รู้วิธีการควบคุมตนเอง มีการประยุกต์ใช้แบบฝึกหัดและสถานการณ์จำลอง มีช่วงเวลาทบทวนบทเรียน มีผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการหาแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารและนักวิชาการประเมินผลกิจกรรมการเรียนการสอน

หลังโครงการ ผู้สอน/ วิทยากร จัดตารางให้ผู้เรียนได้รู้จักการจัดตารางเรียนเพื่อทบทวนการเรียน มีการประเมินจาก ผู้จัดโครงการ ผู้บริหารโครงการ และมีการมอบหมายงานหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมแล้ว

7.การสร้างแผนการประเมินผล

การประเมินจากองค์กรภายนอก โดยครู นักวิชาการประเมิน โดยใช้เครื่องมือต่างๆทั้งก่อน ระหว่างหลังการเข้าร่วมโครงการ ผู้เรียนประเมินการเรียนด้วยตนเอง ซึ่งควรออกแบบการประเมินก่อนดำเนินโครงการ

รูปแบบการประเมินอาจมีหลายแบบเช่น การวิจัยควบคู่กับการประเมิน รูปแบบของไทเลอร์ โดยการประเมินก่อนและหลัง การใช้แบบทดลอง กึ่งทดลอง กรณีศึกษา การวิเคราะห์ การศึกษาและวิเคราะห์โครงการ ทบทวนวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ

ผู้ประเมิน ได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน และผู้เชี่ยวชาญ มีวัตถุประสงค์การประเมินที่ชัดเจน มีการกำหนดตัวชี้วัด เกณฑ์ และมีความหลากหลายที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และผลกระทบของการจัดโครงการศึกษานอกระบบ โรงเรียนต่อชุมชนและสังคม และการประเมินมีทั้งการประเมินตามวัตถุประสงค์และวิธีการถ่ายทอดการเรียนรู้ จากผลสัมฤทธิ์และการปฏิบัติ

8.การกำหนดบทบาทหน้าที่คณะผู้จัดโครงการ

โดยบุคลากรของโครงการควรมีบทบาทหน้าที่ดังนี้ ผู้จัดโครงการ ผู้อำนวยการโครงการ ผู้ประสานงาน เป็นผู้บริหารประสาน กำกับดูแล ติดตาม ประเมินโครงการ กำหนดรูปแบบกำหนดเป้าหมาย หลักการ กระบวนการดำเนินงาน ออกแบบรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง วางแผน จัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก พัฒนาหลักสูตรจัดทำเนื้อหาทางวิชาการ รวมทั้งให้ผู้สอน/วิทยากรพัฒนาเทคนิคการสอนแบบต่างๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เน้นแนวให้คำปรึกษาและหาแหล่งการเรียนรู้ ให้ข้อมูลและมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ผู้ประเมินโครงการต้องมีความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เจ้าหน้าที่นิเทศ นิเทศการปฏิบัติงาน ติดตามผลโครงการ

9.การจัดงบประมาณและการประชาสัมพันธ์

9.1 แหล่งที่มาของรายได้

งบประมาณของชุมชน เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล จากการเก็บจากผู้เรียน งบประมาณจากองค์กรที่จัดการศึกษา แหล่งทุนภายนอกจาก หน่วยงานของภาครัฐ เอกชน สมาคม บุคคลต่างๆ

9.2 การวางแผนการประชาสัมพันธ์

กลุ่มเป้าหมายอาจจะเป็น ประชาชนทั่วไป ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ผู้รับบริการ องค์กรชุมชน ภาครัฐ และเอกชน หน่วยงานด้านการพัฒนาต่างๆ ซึ่งตั้งฝ่ายประชาสัมพันธ์ และเลขานุการโครงการทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์

9.3 จุดเด่นในการประชาสัมพันธ์

วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน มีมาตรฐานการรับรองจากสถาบัน ตอบสนองความต้องการของประชาชนหรือผู้เข้าร่วมโครงการ มีการส่งเสริมให้โครงการมีอย่างต่อเนื่อง มีความโดดเด่น ไม่ซ้ำแบบใคร เก็บค่าใช้จ่ายจากผู้เรียน

10.การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก

การจัดที่เรียนที่มีอุปกรณ์การเรียนการสอนพร้อมและเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน จัดห้องเรียนที่มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นที่เรียนแบบเปิด มีการทบทวนตอบปัญหา สัมมนา หรือห้องเรียนเป็นลักษณะใดก็ได้ขึ้นอยู่กับความสะดวกของผู้เรียน มีห้องสมุด อินเทอร์เน็ต พิกิธภัณฑ์ หอศิลป์ ของชุมชน สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ เป็นแหล่งเรียนรู้ตามสภาพของแต่ละแห่ง มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย อาจจะมีการปรับสถานที่ เช่น โรงเรียน วัด สถานที่ราชการ ป่า สวน ไร่ นา กลุ่มอาชีพเป็นแหล่งเรียนรู้ นอกจากนี้ควรมีระบบเพื่อน (Buddy) โดยผู้เรียนอาจจับคู่หรือจับกลุ่มเรียนในเรื่องที่มีความสนใจร่วมกัน

11.รายงานการประเมินผลโครงการ

ส่วนที่ 1 องค์ประกอบของการเขียนรายงาน

ควรมีการกำหนดฟอร์มการเขียนรายงาน และต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน มีการสรุปจากผู้บริหาร หัวหน้า วัตถุประสงค์โครงการ วิธีการประเมิน ผลการประเมิน สรุปการประเมิน ข้อเสนอแนะต่างๆ นอกจากนี้ควรมีการรายงานทั้งข้อดี ข้อด้อย ภาพรวม ข้อเสนอแนะ ที่ควรปรับปรุงแก้ไขและสิ่งที่ควรนำไปเผยแพร่ในการทำต่อไป อีกทั้งมีผลการเรียนรู้ที่สามารถตรวจสอบได้ ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ และมีความต่อเนื่อง

ส่วนที่ 2 การเสนอรายงานกับบุคคลและองค์กร

ให้ผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารทุกระดับ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการ เช่น ผู้เรียน ครู วิทยากร ผู้ปฏิบัติต่างๆ สื่อมวลชน ผู้ให้ทุนสนับสนุน นักศึกษา ประชาชนที่สนใจ องค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่นหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนในท้องถิ่น

ส่วนที่ 3 เวลาและความเหมาะสมในการเสนอรายงาน

เมื่อเสร็จโครงการ ควรเสนอผลการประเมินทั้งโครงการทันที มีการนำเสนอที่หลากหลาย เช่น การสัมมนา โดยสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย และมีการนำเสนองานต่อผู้จัดทำโครงการเป็นระยะๆ ค.ชั้นปีปิดการสนทนากลุ่ม

- 1.สอบถามข้อคิดเห็นเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ร่วมสนทนา
- 2.แสดงความขอบคุณและมอบของที่ระลึกแก่ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม

ภาคผนวก ฉ
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

1.เรื่องคำนิยามและคุณลักษณะของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

1. Dr.Dietrich V.Qveis	Director of Development Center of Institutional Research and Quality Assurance at University Buudeswehr Hamburg German
2. ผศ. ดร. ชัยฤทธิ์ โพธิสุวรรณ	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. รศ.ดร. วิกร ตันฑาทูโต	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. ดร. ชิดชงค์ ส.นันทนานนตร	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
5. รศ. สุวัฒน์ วัฒนวงศ์	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
6. ดร.วิศนี ศีลตระกูล	นักวิชาการ กองพัฒนาการศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน
7. ดร. ปาน กิมปี	ศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน
8. ดร. ศรีสว่าง เลี้ยววาริน	ศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน
9. ดร. คณาพร คมสัน	โรงเรียนราชวินิต บางแก้ว

2.รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือแบบสอบถาม

1. ร.ศ. ดร. วิกร ตันฑาทูโต	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. ร.ศ.ดร. ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. ร.ศ. สุวัฒน์ วัฒนวงศ์	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
4. ร.ศ.ดร. สมคิด พรหมจ้อย	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
5. ดร.ศรีสว่าง เลี้ยววาริน	ศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน
6. ดร. ปาน กิมปี	ศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน
7. ดร. เฉิดศักดิ์ ชุมนูม	ศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน

8. อาจารย์ทวีป อภิลิทธิ ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์
กรมการศึกษานอกโรงเรียน

3.รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถาม รอบที่1,2,3

ตอบแบบสอบถามรอบที่1

1. ดร. ชิดชงค์ ส.นันทนานนตร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. ดร. กীরิบุญ จงวุฒิเวศย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. ผศ. ดร. ชัยฤทธิ์ โพธิสุวรรณ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. รศ. ดร. เสวานีย์ เลวัลย์ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒประสานมิตร
5. นายเรวัฒน์ สุธรรม รองอธิบดี กรมการศึกษานอกโรงเรียน
6. ดร. ชัยยศ อิ่มสุวรรณ ผู้อำนวยการกองแผนงาน
กรมการศึกษานอกโรงเรียน
7. ดร. สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ ผู้อำนวยการกองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
8. ดร. ยี่ง กิรติบุรณะ อดีตหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์
กรมการศึกษานอกโรงเรียน
9. คุณรัชณี ธงไชย โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก
ตัวแทนสภาการศึกษาประชาชน

ตอบแบบสอบถามรอบที่ 2 และรอบที่3

1. อาจารย์ทิพวัลย์ มาแสง หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศน์
กรมการศึกษานอกโรงเรียน
กระทรวงศึกษาธิการ
2. ศ.ดร. นิพนธ์ คันทเสวี รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยคริสเตียน
3. อาจารย์ ทรงจิต พูลลาภ สถาบันราชภัฏพระนคร
4. รศ.ม.ร.ว. วุฒิเลิศ เทวกุล อดีตผู้อำนวยการศูนย์มนุษยวิทยา
5. รศ. รัชนิกร เศรษฐฐิติ อดีตอาจารย์ ภาควิชาสังคมมนุษยวิทยา
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
6. ครูประทีป อึ้งทรงธรรม สมาชิกวุฒิสภา
7. นางประวีณา หงสกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
8. คุณหญิง ดร. กัลยา โสภณพนิช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
9. รศ.ดร. ทวี นาคบุตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
10. รศ. ดร.ทองปลิว ชมชื่น คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

11. ดร. ชลทิตย์ เอี่ยมสำอางค์	ผู้อำนวยการศึกษาทางไกลไทยคม
12. ดร. ศรีสว่าง เลี้ยววาริน	ศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน
13. ดร. กล้า สมตระกูล	อธิบดีกรมศาสนา (ตอบเฉพาะรอบที่ 2)
14. ดร. ชัยณรงค์ สุวรรณสาร	อดีตผู้เชี่ยวชาญ กรมการศึกษานอกโรงเรียน
15. รศ.ดร. สมประสงค์ วิทย์เกียรติ	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
16. อาจารย์ สุรินทร์ กิจนิตย์ชีว์	ปราชญ์ชาวบ้าน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
17. ดร. วิมลลักษณ์ ชูชาติ	หัวหน้ากลุ่มองค์กร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
18. ดร. จำเนียร วรรัตน์ชัยพันธ์	ผู้อำนวยการฝ่ายกิจกรรมภาคสนาม สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

4.รายชื่อผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

เขตลาดพร้าว

1.นายพล ศรีกัลยา	ผู้อำนวยการสชข ลาดพร้าว
2.นางศรีสุดา ชนะคช	ครูประจำกลุ่มเพชรดอนม
3.นายเฉลิมพล ลิมไทย	รร.วัดลาดพร้าว
4.นายสุชาติ สิริสุขะ	รร.วัดเทพวิทยา
5.นางฉัตรिया คำนอุดมกิจ	“
6.นางยุพา วรรณวิกรม์	“
7.นายวิเชษฐ ศรีรัตนไตรเลิศ	ผู้ประสานงานกลุ่มมูลนิธิความหวังชาวไทย
8.นายมานะ สวนชูผล	“
9.น.ส.เกศกนก คงเมือง	ครูประจำกลุ่มสำนักงานเขต
10.นายพิภพ อิ่มสาระ	“
11.นายณัฐวุฒิ ธรรมกกุลมงคล	อ2.ระดับ7.ลาดพร้าว
12.นางวริภรณ์ กล่อมอารมย์	รร.เทพวิทยา

เขตราชเทวี

1.นางสาวเพ็ญจันทร์ ถานผดุง	เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล
2.น.ส.ทวิรัตน์ พลายคำ	“
3. น.ส.นพมาศ จักรเจริญ	ครูอาสาสมัคร
4. นางเทพิน สมคณ	“
5. นายอนันต์ ธรรมวงษ์	ครูประจำกลุ่ม
6. น.ส.สายสุดา มาตย์สาลี	“
7. น.ส.จิตรลดา ทองป्ली	“
8. น.ส.ยุภาพร ตามสีวัน	“
9. น.ส.นงคัลักษณ์ พันสี	“
10.นางทิวาพร ชุ่มเกษร	“

เขตดอนเมือง

1.นายอนันต์ เมระพงษ์	ผู้อำนวยการสขบ. ดอนเมือง
2.นายสุพจน์ แต่งงาม	นักวิชาการศึกษา
3.นางดาริณี นันทาวรรณุช	อาจารย์ระดับ7
4.นายชายศ ขาวสุวรรณ	ครูประจำกลุ่ม
5.นายดิพัฒน์ ชื่นอารมณ์	“
6.นายครุณวรรณ แจ่มแจ้ง	อาจารย์ระดับ7
7.นายปรีชา ผลชมภู	ครู2 ระดับ4
8.นางสาวทรัพย์ทวี คลังชำนาญ	ครูอาสาฯ
9.นางสาวพรประเสริฐ บัวเพ็ง	ครูอาสาฯ

5.รายชื่อผู้ช่วยนักวิจัยในการสนทนากลุ่ม

1. ผศ. สารีพันธ์ ศุภวรรณ	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
2. นายประจวบ แผลมหลัก	กระทรวงสาธารณสุข
3. นางสาวพัชรา จำรัสบรรณ	สถาบันราชภัฏพระนคร
4. นางสาวจินตนา ประสานทรัพย์	“
5. นายเอกรักษ์ ไวกุลธอนุชิต	“
6. นายสุธี ทองสวัสดิ์	“

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ทม.0302(2770.0603)1131-39

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

31 พฤษภาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาว จิตภา สุวรรณฤกษ์ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา
โรงเรียน สาขาวิชาการศึกษาอกระบบโรงเรียน อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง
“ การจัดการศึกษาอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ
ประชาชนในปี พ.ศ.2555 ” โดยมี ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล และรองศาสตราจารย์
ดร.เสาวคนธ์ สุดสวาสดี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์
ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2680

ที่ ทม.0302(2770.0603)1903-09

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

23 สิงหาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็นคำนิยามของคำว่า “ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และคุณลักษณะความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง”

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารและตารางวิเคราะห์คำจำกัดความ

ด้วย นางสาว จิตภา สุวรรณฤกษ์ นิสิตชั้นปริญญาตรีบัณฑิตภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน สาขาวิชาการศึกษาอกระบบโรงเรียน อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในปี พ.ศ.2555 ” โดยมี ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล และรองศาสตราจารย์ ดร.เสาวคนธ์ สุดสวาสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องขอความคิดเห็น คำนิยามของคำว่า “ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและคุณลักษณะความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ” ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดพิจารณาเอกสารของ นางสาวจิตภา สุวรรณฤกษ์ เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2680

ที่ ทม.0302(2770.0603)1586-1617

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

23 กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาว จิตภา สุวรรณฤกษ์ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา นอก
โรงเรียน สาขาวิชาการศึกษา นอกกระบบ โรงเรียน อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง
“ การจัดการศึกษานอกกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ
ประชาชนในปี พ.ศ.2555 ” โดยมี ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล และรองศาสตราจารย์
ดร.เสาวคนธ์ สุดสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการ
ตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2680

ที่ ทม.0302(2770.0603)0418-20

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

23 มกราคม 2546

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาว จิตภา สุวรรณฤกษ์ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน สาขาวิชาการศึกษาจากระบบโรงเรียน อยู่ในช่วงการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในปี พ.ศ.2555 ” โดยมี ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล และรองศาสตราจารย์ ดร.เสาวคนธ์ สุดสวาสดี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม กับผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวจิตภา สุวรรณฤกษ์ ได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2680-

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวจิตภา สุวรรณฤกษ์ เกิดเมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2510 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย และสำเร็จการศึกษาปริญญา ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (ศษ.บ) สาขาการสอนภาษาอังกฤษ จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อปีการศึกษา 2539 สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(ศศ.ม) สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย